

కథలు

సుజాన బోధిని-నీతి కథలు

ఉత్తర గురుకుల విద్య పొందేష్టన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దిక్షితాముహ్రి

గురు వెన్కటేశ్వర ముహ్రి

గురు శుక ముహ్రి

గురు నారద ముహ్రి

గురు వాస్తవికీ ముహ్రి

గురు కృప

శంకరాచార్య మధ్యమం

గురు దివిదాస్

గురు కశ్చేర్ దాస్

గురు తైతిశ్య మహా ప్రథము

గురు నాన్క్

గురు రామచేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం

గురు రమణ ముహ్రి

గురు యోగానంద

గురు శక్తివేదాంత ప్రథమాద

గురు మాయాశ స్వామి

గురు విద్యాత్రికాసందగిరి

గురు రంగ్రెశేఖర పరమామార్య

పందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య పొండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని తిరుపతి దేవస్థానం వెబ్ సైట్ నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ పొండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు ప్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డోషోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) తిరుపతి దేవస్థానం వారి వెబ్ సైట్ : <http://ebooks.tirumala.org>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య పొండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తిజ్ఞానధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో తిరుపతి దేవస్థానం వారి సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Helpline/WhatsApp: 9042020123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికి అందించబడాలి”

ఉచిత గురుకుల విద్య పొండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ ప్రాద సమర్పణమంత్రం

TTD(తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం)

<http://ebooks.tirumala.org>

ebooks.tirumala.org

Tirumala Tirupati Devasthanams ePublications

COMPLAINTS PLS CONTACT e MAIL saptagiri@gmail.com CAN CALL 0877 225 4359, 4543, 4360, 4363, 4365 BETWEEN 10:30 AM AND 5 PM (DURING WORKING DAYS)

Languages Series Authors Archives Saptagiri Catalog Contact Us Search

TELUGU (1197)
BANJARA (2)
ENGLISH (226)
SANSKRIT (70)
TAMIL (302)
KANNADA (175)
HINDI (181)

Septagiri Panchangam Sri Bhagavad Ramanuja "Sahasrabdi" Utsavam

Telugu Tamil Sanskrit Kannada Hindi English
Telugu Tamil
Narada Bhakthi Sutra...

Maha Bharatham - Bhagavatham

Maha Bharatham Vol 1... Potana Bhagavatam Vol... Potana Bhagavatam Vol... Potana Bhagavatam Vol... Potana Bhagavatam Vol...

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోతెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూర్వులలో నిరిలి పోకూడదు. లోకమంతటినీ అవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రవారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రవారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞానిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిచిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రవారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజుా పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చటంగా జరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

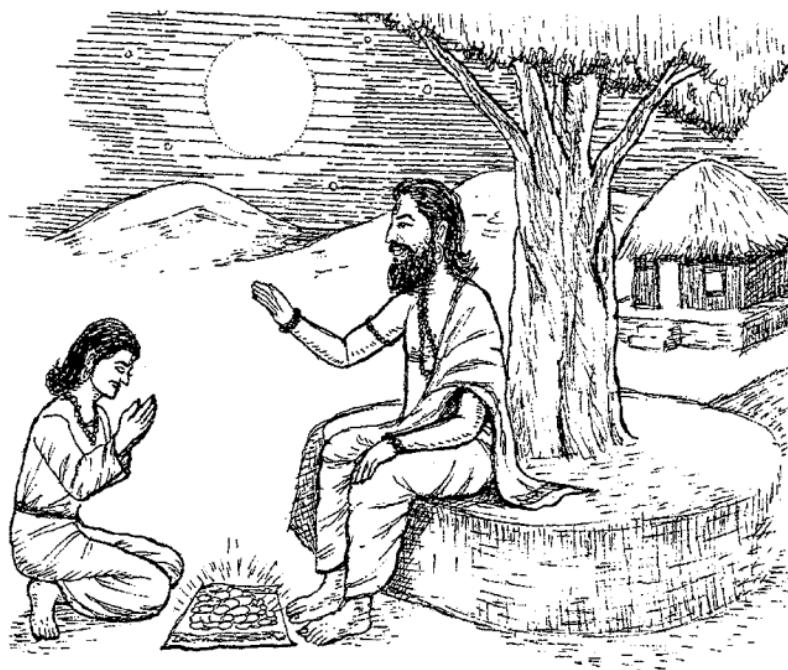
మిత్రులారా! నేను అవసరంచించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్ములు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా వరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చారక్తి తక్కిన శక్తులన్నీటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహాస్తుత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించదానికి తంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. ఆనేక శతాబ్దీలూగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దీల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోలేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ విత్తం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. *

సుజ్ఞన బీధుల

(నీతి కథలు)

మూలము :

శ్రీ పూతలపట్టు శ్రీ రాములు రెడ్డి

సరళీకరణ :

ఎడ్డ బాలకృష్ణ రెడ్డి

సుజ్ఞాన బోధిని (నీతి కథలు)

ముద్రణ : మార్చి 2008

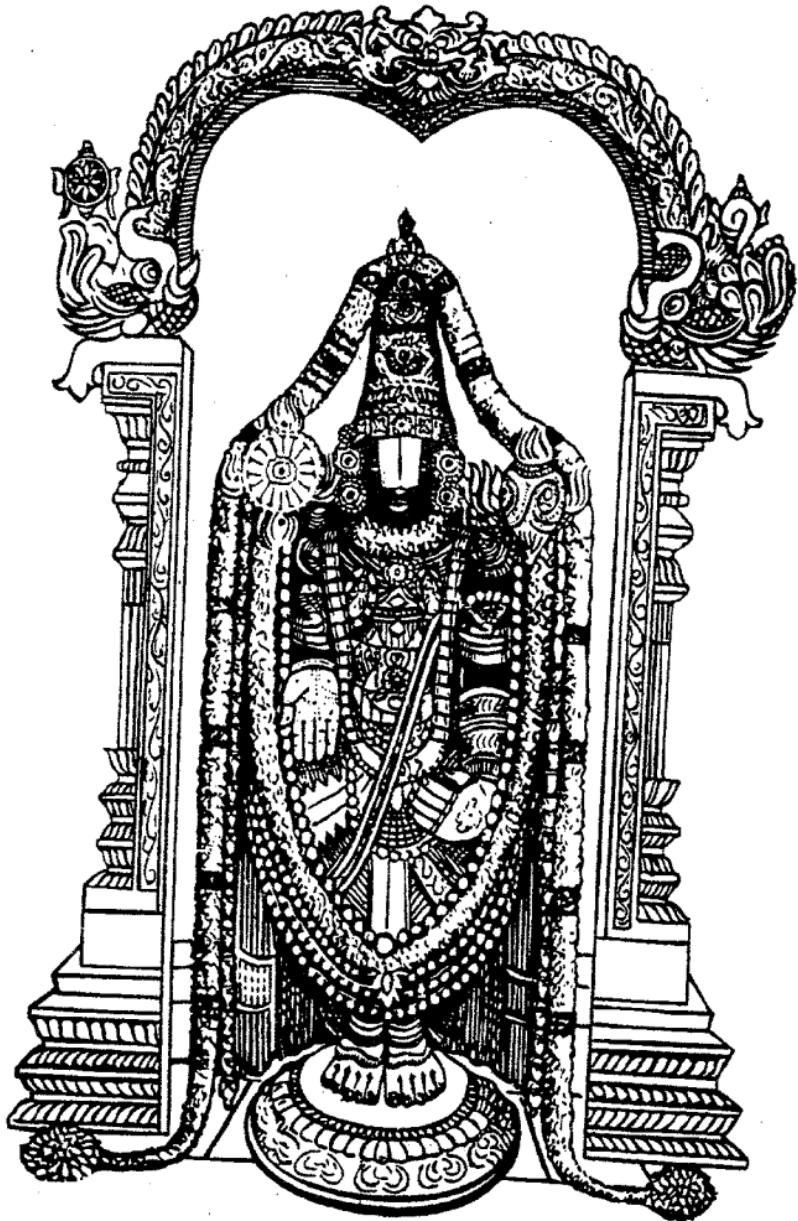
మూల్యము : రూ॥ 80-00

ప్రతులు : 1000

సర్వహక్కులు : ప్రకాశకులవి

వివరములకు : శ్రీ పూతలపట్టు నరోత్తమరెడ్డి,
4-1905/2, దుర్గానగర్ కాలని, చిత్తురు.
ఫోన్ : 09440711784

ముద్రణాలయము : స్టోడెంట్ ఆఫీసెట్ ప్రింటర్స్, తిరుపతి

ఈ పుస్తకము తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వాల
ఆర్థిక సహకారంతో ముద్రించబడినది

డా॥ ఎడ్డ బాలకృష్ణారెడ్డి
M.A., M.Phil., Ph.D.,
తక్కర్

తెలుగు అధ్యయనశాఖ
ఎన్.పి.యస్. ప్రభుత్వ మహిళా కళాశాల
చిత్తూరు - 517 002, (ఆంధ్ర.)

ప్రవేశిక

శ్రీ పూతలపట్లు శ్రీరాములరెడ్డి గారు బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలురు. బహుగ్రంథకర్తలు. బహుభాషావేత్తలు. వారు విద్యార్థుల జ్ఞానవికాసానికి, నీతిబోధకు ఉపయుక్తంగా సుజ్ఞాన బోధిని అనే పేరుతో ఐదు సంపుటాలను వెలువరించినారు. బాలవినోదిని అనే పేరుతో మరో ఐదు సంపుటాలు నీతి కథలు రచించారు. అందులో ‘సుజ్ఞాన బోధిని’ నాలుగు భాగాలుగా ‘బాలవినోదిని’ ఒక భాగం మాత్రం లభ్యమైనాయి. గ్రాంథికంలో నున్న వాటిని సరళీకరించి, నేటు కాలానుగుణంగా రూపొందించమని శ్రీ పి. నరోత్తమరెడ్డి గారు (ట్రిస్ట్ కార్యదర్శి) కోరినారు. అదృష్టంగా భావించి, లభ్యమైన భాగాలన్నిటిని ఒకే సంపుటిగా అందిస్తున్నాం.

జందలి ప్రతి వ్యాసం, ప్రతికథ ఒక ఆణిముత్యం. అంద్రభాషామ తల్లికి చక్కబీ మణిహోరం. ప్రతి వ్యాసం విజ్ఞానంతోపాటు వినోదాన్ని అందిస్తాయి. మానవతా విలువలను పెంపాందించే నీతులను ప్రబోధిస్తాయి. మానవతా విలువలతోపాటు, మన సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలను తెలుసుకోడానికి ఈ ‘సుజ్ఞానబోధిని’ ఎంతో ప్రయోజనకారి. జీవితానికి పనికి వచ్చే పలు అంశాలు దృష్టాంతాలతో వివరించబడ్డాయి. అవసరమైన చోట్ల నీతి పద్యాలు కూడా చేర్చియున్నారు. ఇందలి వ్యాసాలన్ని ప్రామాణికమైనవి. సారస్వత దృష్టితో కూడా విశిష్టమైనవి. పాఠశాల విద్యార్థులకు పాత్యాంశాలుగా కూడా పనికి వస్తాయి. ఆంధ్రేతర ప్రాంతాలలోనున్న తెలుగు వారికి కూడా ఎంతో ఉపయోగకారి. విద్యార్థినీ విద్యార్థులను ఆదర్శంగా తీర్చిదిద్ది ప్రగతి పథంలో నడవడానికి ప్రయోజనకారి. అందరూ చదవదగిన గ్రంథరాజమిది.

ఈ వ్యాసాలను సరళీకరించి ఎడిటింగ్ చేసే అవకాశం కల్పించిన శ్రీ పి. నరోత్తమరెడ్డి గారికి కృతజ్ఞతలు. ఈ యజ్ఞంలో నాతో పాటు పాటు పంచుకొని సుజ్ఞానబోధిని’ ఒక భాగాన్ని సరళీకరించి త్వరగా పూర్తి చేయడానికి సహకరించిన శ్రీమతి డా॥ జి. ఉపారాణి గారికి ధన్యవాదములు

రసజ్ఞలోకానికి సవినయ సమర్పణమిది.

- ఎడ్డ బాలకృష్ణారెడ్డి

సుజ్ఞాన బోధిని

విద్యార్థులకు బడియే గుడి. గరువు దైవంతో సమానం. విద్యార్థులు గురువు ద్వారా పొత్యాంశాలను ఆభ్యసించుటయేకాక వారి భావి జీవితాన్ని తీర్చిదిద్దుకొనే అంశాలన్నెంటినో నేర్చుకుంటారు. విద్యార్థులకు పొత్యాంశాలు బ్రతుకు తెరువునకుపకరించునవి కాగా తల్లిదండ్రులు, గురువులు, పెద్దల ద్వారా నేర్చుకొనే, తెలుసుకొనే అంశాలు వారి జీవితాన్ని తీర్చిదిద్దుతాయి. ముఖ్యంగా పిల్లలు బాల్యదశ నుండి నిబధ్యతతో, క్రమశిక్షణ, సత్ప్రవర్తన, భక్తితత్వరతలతో మెలగుచు ఎదగవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతేని వుంది. విద్యతో పాటు జీవితం మహాన్నతంగా సాగుటకు వుపకరించే అంశాలు విద్యార్థి దశ నుండి పిల్లలకు నేర్చాలి. అందుకు తగిన మార్గాలను తల్లిదండ్రులు, గురువులు ఏర్పరచి వారికి సులభంగా అవగాహన కలుగునట్టు తెలియజేప్పాలి. ఇందుకు పిల్లలకు మన సంస్కృతికి ఆలవాలమైన పురాణాలు, నీతి శతకాలు, కథల ద్వారా మార్గదర్శకత్వం ఏర్పరచాలి. ముఖ్యంగా పిల్లలకు కథల ద్వారా చెప్పే సందేశం మనస్సుకు హత్తుకుంటుంది. పిల్లలు వారి భవిష్యత్తుకు ఉపయోగపడే విధంగా కథల్లోని సందేశాల ద్వారా మనలుకొని మనగలుగుతారు. అందుకే తల్లి ఒడి నుండి ఒడికి వెళ్ళోపే పిల్లలు కథలు, మంచి మాటలు వినడం ద్వారా నిర్మల మనస్సులుగా ఎదుగుతారు. కథలకు అంతటి బలం వున్నది.

నేటి ఆధునికయుగంలో కాలానుగుణంగా ఏర్పడిన మార్పులు, జీవన ప్రమాణాల వల్ల విద్యాభ్యాసం ఎంతో బాధ్యతాయుతంగాను, శ్రమతో కూడుకొని వుంటున్నది. ఈ సందర్భంగా (పిల్లలు) విద్యార్థులు చదువుకే పరిమితమై మన సంస్కృతిలోని విలువలపట్ల అవగాహన కోల్పోవుచున్నారు. సమాజం పోకడ గూర్చి, వారిని వారు ఎలా తీర్చిదిద్దుకోవాలనే అంశాల గూర్చి తెలియచేపేవారు, పరిస్థితులు తక్కువై ఇఖ్యాందులకు గురి అవుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని గమనించిన వారెందరో పెద్దలు తమవంతు కృషిగా పిల్లలకు పుస్తకాల ద్వారా సద్వీధనలు చేయుటకు ప్రయత్నిస్తూనే వున్నారు.

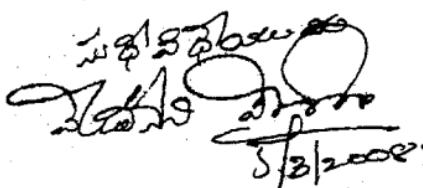
ఇలాంటి ప్రయత్నంలో భాగంగా హూతలపట్టు వాస్తవ్యాలైన శ్రీ హూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి గారు రచించి “సుజ్ఞాన బోధిని” అనే గ్రంథం ద్వారా

విద్యార్థులకు పుపకరించే కథలను వెలువరించారు. ఇందులో 95 శీర్షికలతో నుగ్రాహ్యమైన అంశాలతో కథలను రచించి పిల్లలకు మానసికోల్సాసంతో పాటు, ఉపయుక్తమైన విషయాలను కథలుగా రచించారు. ఈ గ్రంథం గతంలో వెలునడి పారకలోకంలో విశేష ఆదరణను పొందినది. ప్రస్తుతం శ్రీ పూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి మెమోరియల్ ట్రస్ట్ ద్వారా ప్రకటితమైన ఈ గ్రంథాన్ని తి.తి.దే. వారి ఆర్థిక భాగస్వామ్యంతో పునః ప్రకటించడానికి శ్రీ పూతలపట్టు సరోత్తమరెడ్డి గారు సంకల్పించడం ముదావహం.

ఈ “సుజ్ఞాన బోధని” అనే గ్రంథ శీర్షికలోనే ఈ పుస్తకం యొక్క ప్రమరణలోని ముఖ్య ఘన్యాల్యం వెల్లడి అవుతున్నది. మొదటి కథా శీర్షికనే “తెలివి గలిగి మనుము” అనే కథతోనే పిల్లలకు ఆసక్తి కలిగించే విధంగా వున్నది. ప్రతి కథా శీర్షిక సూక్తులవలె విద్యార్థులకు కథలు చదవడంలో ఆసక్తిని కలిగించి, వారిలో నిబిడీకృతమై వుండే ప్రతిభాపాటవాలను వదును పెట్టుకోవడానికి ఉపకరించునవే!

కొన్ని కథలకు వారు క్రోడీకరించిన పద్యాలు, శ్లోకాలు కూడా సందర్భాన్నితంగా, మనోజ్ఞంగా వున్నాయి. విద్యార్థులకు కథలు సులభంగా అర్థమయ్యే రీతిలో సరళశైలిలో రచించడం అభినందనీయ విషయం.

ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానమే పరమావధిగా భావిస్తున్న నేటి తరువాతంలో ఇలాంటి గ్రంథాలను వెలువరించి విద్యార్థుల మానసిక వికాసానికి, అభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్న శ్రీ పూతలపట్టు సరోత్తమరెడ్డి గారు అభినందనీయులు. ఉపాధ్యాయులుగా విద్యార్థుల పట్ల, సమాజం పట్ల బాధ్యతతో మెలగాలనే వారి సంకల్పం మరిన్ని సాధ్యంధాలు వెలువరించడానికి నాంది కావాలని మా ఆశం.

మాసికా
పంచమి విప్లవ
23/2/2008

(డా॥ మేడసాని మోహన్)

పంచసహస్ర అవధాని, తిరుపతి

బి.యస్. రెడ్డి (భూమన్)
సంచాలకులు

శ్రేత / శ్రీ వే.కే.గ్రం. మరియు
పరిశోధన కేంద్రం & శ్రీ వేంకటేశ్వర
డిజిటల్ లైబ్రరీ
తిరుపుల తిరుపతి దేవస్థానములు
తిరుపతి - 517 502

పూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి గారు మహామనీషి. ఉత్తమ రచయిత.
పండితుడు. అంతటివారి పుస్తకాలకు ముందు మాటలు, పీటికలు,
అభిప్రాయాలు ఎబ్బెట్టుగా ఉంటాయి.

జీవితాన్ని దగ్గరగా చూసిన పూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి గారు ఇప్పిన్న
నీతి కథలు పోగుచేసి రాయటం ఆశ్చర్యంగానూ, అబ్బారపాటుగాను ఉంది.
మనదేశపు సొత్తు నీతికథలు. అనాదిగా వాటికి ఎంతో ప్రాచుర్యం ఉంది.
వాటి ద్వారా ఎందరో తమ జీవితాన్ని పరిపూర్ణం చేసుకున్నారు. సమాజంలో
ఆదర్శప్రాయాలుగా జీవించగలిగినారు.

పూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి గారు ఈ నీతి కథలు ప్రతి ఒక్కరికి
ఎంతగానో ఉపకరిస్తాయి. ఇందులోని ప్రతి అంశం ఆలోచనాత్మకంగా వుంది.
విజ్ఞానదాయకంగా ఉంది.

మా చిన్నపుడు ఎప్పుడో నేర్చుకన్న “ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యము”,
‘పరోపకారి పాపస్ని’, ‘పెద్దలను గౌరవించవలయును’, ‘సత్యమునే పలుక
వలెను’ - ఇలాంటి వెన్నో ఇప్పటికీ మాకు వెలుగు ప్రసాదిస్తున్నాయి.

వ్యక్తిత్వ వికాసం గురించి ఇప్పుడు మనం పాశ్చత్య పండితుల వైపు
మొగ్గుచూపటం చాలా విచారకరం. మన సుమతి శతకం, వేమన పద్మము,
భర్తృహరి శతకంలాంటి వాటిల్లో లేని వ్యక్తిత్వ వికాసం ఇంకెక్కడన్నా
ఉంటేందా. వ్యక్తిత్వ వికాసానికి ఈ ‘సుజ్ఞన బోధిని’ నీతి కథలు బాగా
ఉపకరిస్తాయని నా ప్రగాఢ విశ్వాసం.

ప్రతి ఒక్కరూ పీటిని చదివి ప్రయోజకులు కావాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

ఇద్దు ఏ నే
313108-

స్వార్థ ప్రదాతలు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి శ్రీమతి పి. విమల & శ్రీ కీ.శే. విజయశంకరరెడ్డి, పూతలపట్టు శ్రీమతి పి. సుజాతమ్మ & శ్రీ కీ.శే. బి. భీమేశ్వరరెడ్డి, పూతలపట్టు శ్రీమతి ఆర్. రేణుక & శ్రీ ఆర్. రామమూర్తిరెడ్డి, ముత్తిరేవుల శ్రీమతి యమ్. రాధిక & శ్రీ యమ్. విజయకుమార్, పైదరాబాదు శ్రీమతి కె. దేవకి & శ్రీ దా. భాస్కరరెడ్డి, తిరుపతి విద్యా విహార పారశాల, చిత్తురు
 శ్రీమతి పి. కల్పన & శ్రీ పి. వేణుగోపాల్, పైదరాబాదు
 శ్రీమతి పి. శశికళ, శ్రీ పి. రవికుమార్రిరెడ్డి & బ్రదర్స్, పూతలపట్టు
 శ్రీమతి జి. సుశీలమ్మ & శ్రీ జి. శ్రీరాములుశెట్టి, పూతలపట్టు
 శ్రీమతి టి. భాగ్యలక్ష్మి, శ్రీ టి. సత్యనారాయణశెట్టి, పూతలపట్టు
 శ్రీమతి యమ్. శైలజ & శ్రీ యమ్. తేజోమూర్తి, విజయం డిగ్రీ కాలేజి
 శ్రీమతి వి. నందిని & శ్రీ వి. సతీష్మిఖాబు, చిత్తురు
 శ్రీమతి యస్. రెడ్డమ్మ & శ్రీ యస్. కృష్ణమూర్తిరెడ్డి, చిత్తురు
 శ్రీమతి యల్. గీత & శ్రీ సి. గుణశేఖరరెడ్డి, చిత్తురు
 శ్రీమతి పి. సుకన్య & శ్రీ సి. సుబ్రమణ్యం, చిత్తురు
 శ్రీమతి యమ్.డి. వైదేహి & శ్రీ ఎ. కిరణ్ కుమార్, పూతలపట్టు
 శ్రీమతి పి. వసంత & శ్రీ పి. పట్టాఖీరామస్వామిరెడ్డి, చిత్తురు
 శ్రీమతి కే.జి. పొర్సుతి & మ కె. నాగరాజు, వివేకానంద బి.ఇడి. కళాశాల
 శ్రీమతి కె. ధనలక్ష్మి & శ్రీ కె. వెంకటరమణారెడ్డి, తిరుపతి
 శ్రీమతి యస్. భారతి & శ్రీ పి. మధుసూదనరెడ్డి, చిత్తురు
 శ్రీమతి కె. జయంతి & శ్రీ యస్. నారాయణరెడ్డి, చిత్తురు
 శ్రీమతి యమ్. అంబుజ & శ్రీ యమ్. రూపశేఖరరెడ్డి, తేనేపల్లి మిట్టురు
 శ్రీమతి యస్. సరోజ & శ్రీ యస్. చంద్రశేఖర రెడ్డి, చిత్తురు
 శ్రీమతి కె. రాజ్యలక్ష్మి & శ్రీ కీ.శే. కె. పార్సారథిపిశ్చై, చిత్తురు
 శ్రీమతి కె. నర్సద & శ్రీ కె. వాసుదేవరెడ్డి, చిత్తురు
 శ్రీమతి కె. హేమలత & శ్రీ యస్.వి. జయకుమార్, చిత్తురు
 శ్రీమతి ఎ. స్వరూప & శ్రీ ఎ. సుబ్రమణ్యంరెడ్డి బ్రదర్స్, పూతలపట్టు
 శ్రీమతి ఎ. జ్యోతి & శ్రీ ఎ. రామమూర్తిరెడ్డి, పూతలపట్టు
 శ్రీమతి ఎ. లలిత & శ్రీ ఎ. రామలింగారెడ్డి, పూతలపట్టు
 శ్రీమతి యం. కళ్యాణసుందరి & శ్రీ యం. ఆంజనేయులు, చిత్తురు
 శ్రీమతి బి. జ్యోతి & బి. వెంకటరమణ, చిత్తురు.

1. తెలివి గల్గి మనుషు

ఒకనాండు ఒక పిల్లి ఒక గబ్బిలమును పట్టుకొనెను. నన్ను చంపకుము అని ఆ.గబ్బిలము పిల్లిని వేదుకొనెను. నేను పట్టులను చంపక విడుచుటలేదు అని పిల్లి చెప్పేను.

నేను పక్కని కాను. నన్ను బాగుగా చూడుము. నేను ఎలుకజాతిలో చేరిన మృగమును. నేను పక్కలవలె గ్రుడ్డు పెట్టును. పిల్లలను కందును. పాలిచ్చి పెంతును. నాకు పైనను క్రిందను రెండు వరుసలు పంచ్చన్నవి చూడుము. అని గబ్బిలము పలికెను. పిల్లి దానిని విడిచిపెట్టేను.

మయినాండు ఒక గుఢగూబ ఆ గబ్బిలమును పట్టుకొనెను. నన్ను చంపవలదు. విడిచిపెట్టుము. అని ఆ గబ్బిలము గూబను వేండెను. నేను మృగములను చంపక విడువను అని గూబ పలికెను.

నేను మృగము కాదు. నా తెక్కలను కనుగొనుము. మృగములకు తెక్కలు ఉండునా? నేను పక్కని. మీ జాతిలో చేరినవాండను. నన్ను విడువుము. అని గబ్బిలము అడుగుకొనెను. గూబ దానిని విడిచిపెట్టేను.

ఈ విధముగా తెలివిగల గబ్బిలము పిల్లినోట పడక గూబనోట పడక తప్పించుకొనెను. బుద్ది గలవారు ఇట్లే కష్టముల నుండి తప్పించుకొందురు.

2. కష్టపదువాడు సుఖించును

రంగండు ప్రతి దినము కోడి కొక్కార్లో—కో అని కూయఁగానే లేచును. తన యజమానుని పొలమునకు పోవును. పగలంతయు సోమరిగా ఉండడు. కష్టము పనిచేయును. ఎంత గాలి వీచినను ఎంత ఎండ కాచినను రంగండు తన పని విడువఁడు. నీడకు పోయి కూర్చుండఁడు.

భోజనము వేళకు రంగనికి పరపర ఆడకలి అగును. స్నానము చేయక ఎన్నుడును రంగండు భుజింపఁడు. కష్టపది అలసి ఉండుట చేత అతనికి రాత్రులలో హాయిగా నిద్ర వచ్చుచుండెను. రంగనికి ఏనాఁడును తలనొప్పి గాని జ్యోరము కాని మతి యేరోగము గాని రాలేదు. అతఁడు దేహమున బలము చాల కలిగియుండెను. అతని జీవితము నెమ్ముదిగ జరుగుచుండెను.

రంగని యజమానుఁడు రామయ్య, రామయ్యకు తండ్రి సంపాదించిన ఆస్తి రెండు లక్షలు ఉన్నది. అతఁడు ఎక్కడకై పోవలసినప్పుడు బండిలోనే పోవును. నడచి పోవఁడు. ఏపనియు చేయఁడు. ఎండలో తీరుగఁడు. సేర్దుము చేయఁటకు పనివాండు కలరు. లెక్కలు చూచుకొనుటకును జాబులు ప్రాయఁటకును గుమూస్తాలు కలరు. కాఁబట్టి అతఁడు కష్టపది పనిచేయవలసిన అవసరము లేకపోయెను.

కష్టపదకపోవుటచేత రామయ్యకు తినిన అన్నము అఱుగుటలేదు. అఱుగకపోవుటచేత కడుపునొప్పి తలనొప్పి మొదలగు రోగములు వచ్చేను. నిద్ర రాలేదు. దేహము చెడిపోయెను.

తుఢక రామయ్య రంగని ఆరోగ్యమును చూచి కారణము తెలిసికొనెను. తానును కష్టపది పనిచేయఁటకు మొదలు పెట్టేను. రోగములు పోయెను. ఆరోగ్యము కలిగెను.

మనము కష్టము పనిచేయు చుండిన రోగములు రావు. సుఖపదురుచు.

3. పెద్దలమాట వినవలయును

అమ్మా! 'నాకు తినుటకు చిన్న వెన్నముద్ద తెచ్చిపెట్టము. అని ఒకనాడు ఒక ఎలుక పిల్ల తన తల్లిని అడిగిను. ఈ దినము దొరకలేదు. రేపు తెచ్చి ఇచ్చేదను. అని తల్లి ఎలుక చెప్పేను. ఈహాం! నాకు ఇప్పుడే కావలయును. నీవు తెచ్చి ఈయవా? ఈయకున్న నేనే పోయి వెడకి తెచ్చుకొందును. అని చిన్న ఎలుక బయలుదేఱెను.

బిడ్డా! ఇంటి యజమానులు మనలను పట్టుకొనుటకు అక్కడక్కడ బోనులు ఉంచియుందురు. భద్రము. అని తల్లి చెప్పేను.

నాకు అంత తెలివిలేదా? అని నవ్వుచు చిన్నఎలుక వెన్నను వెడకుటకు పోయెను. ఇల్లంతయు వెదకెను. ఒకచోట వెన్నముద్ద కనఁజడిను. దానికి చాల ఆనందము కలిగిను. గంతులు వేసిను.

బోరా! ఈ ఇంటివారు వెన్నముద్దను ఎక్కడాఁచినారో చూడు. ఇనుప కమ్ములతో చిన్న ఇల్లు కట్టినారు. దానికి ఒక చిన్న తలుపు పెట్టినారు. ఆ ఇంటిలో వెన్నముద్దను భద్రముగా ఉంచినారు. అని దగ్గరకు పోయెను. ఓహో! తలుపును తెఱచి ఉంచినారే! మఱచిరేమో! అని ఎలుక పిల్ల లోపల దూడిను. దూడిన వెంటనే తలుపు మూసికానెను. మరల ఎలుక పిల్ల బయటికి వచ్చటకు చూచెను. ఆ చిన్న యంటిలో చుట్టి చుట్టి తిరిగిను. కాని లాభము లేకపోయెను.

ఆ చిన్న ఇల్లు ఏది? అదియే భోను.

పెద్దహారి మాటలు విననివారికి కష్టములు వచ్చును.

4. పాతిక సోమరి, అర సోమరి, నిండు సోమరి

సుబ్బాయిదు అను వానికి ముగ్గురు కొడుకులు ఉండిరి. వారు వేళకు బడికి పోరు. పోయినను చదువరు. ఇంటిలో కూడ వారు ఏదో ఒకటి కావలెను అని పోరుపెట్టుచుందురు. వారికి రెండు పనులే బాగుగా తెలియును. ఒకటి కదుపు నిండుగ తినుట. రెండు పండుకొని నిద్రపోవుట.

ఈ తూసుచోతు పెద్దమ్మలలో ఎవ్వడు మేచి సోమరి? తెలిసి కొనుము. అని సుబ్బాయిదు ఒకనాయ భార్యతో చెప్పేను.

మీలో మేటిసోమరిపోతు ఎవడ్డో వాయ వచ్చి ఈ లడ్డును తీసికొన వచ్చును. అని తల్లి కొడుకులను పిలిచెను.

నేను అని పెద్దవాయ వెంటనే లేచి వచ్చేను.

నేను అని రెండవవాయ పండుకొనిథే తెప్పేను.

మూడవవాయ ఏమియ పలుకలేదు.

ఏమిరా నాయనా! నీవు ఊరకున్నావు! నీకు వలదా లడ్డు? అని తల్లి వానిని అడిగిను.

అమ్మా! మాటిమాటికి నేను మాటలాడను. లేవను. నీకు ఇష్టమున్న ఇక్కడకు తెచ్చు. నా నోటపెట్టి పొమ్ము. అని చిన్నవాయ అనెను.

తల్లి వాని నోట లడ్డుండను పెట్టేను.

5. సోమరితనము పోయినకొలంది సుఖము కలుగును

ఈక కాంపువానికి ఐదుగురు కొడుకులు ఉండిరి. వారు ఎప్పుడు చూచినను పనిచేయక తిరుగుచుండిరి. వారి సోమరితనమును పాఱఁదోల వలయును అని ఆ కాంపువాఁడు అనుకొనెను. ఒకనాఁడు అతఁడు కొడుకులను పిలిచి ఇట్లనెను.

నేను ముసలివాఁడను. పని చేయలేను. నేడో రేపో చనిపోవుదును. నేను చాల ధనము సంపాదించితిని. ఆ డబ్బును ఒక మామిడిచెట్లు క్రింద పూడ్చి పెట్టితిని. దానిని త్రవ్యి తెచ్చుకొనుఁడు. సుఖముగా జీవింపుఁడు. అని చెప్పేను.

ఏ చెట్లుక్రింద! ఏ చెట్లుక్రింద! అని కొడుకులు ఆత్రముతో అడిగిరి.

ఆ సంగతి నాకు సరిగా జ్ఞాపిలేదు. ఏల అనఁగా ధనము పూడ్చిపెట్టి చాలకాలము అయినది. మనకు ఉన్నవి డబ్బుది మామిడి చెట్లే. ఆ చెట్లు చెడకుండ వాని క్రింద త్రవ్యి చూడుఁడు. దౌరకఁగలదు. అని తండ్రి చెప్పేను.

ఆ కాంపువాని కొడుకులు సంతోషముతో మామిడి తోఁటక పోయిరి. అన్ని చెట్లు క్రిందను బాగుగా టదాఱు దినములు త్రవ్యి చూచిరి. ధనము కనబుదలేదు. మరలి వచ్చి ఆ సంగతి తండ్రితో చెప్పిరి. మతీయుకసారి చూడవచ్చును. అని తండ్రి వారికి సమాధానము చెప్పేను.

బాగుగా చుట్టును త్రవ్యట వలన ఆ సంవత్సరమున మామిడిచెట్లు దండిగా కాచెను. ఆ కాయల వలన వారికి డబ్బు ఎక్కువగా వచ్చేను.

ఈ రీతిగా మూడెండ్లు ఆ కాంపువాఁడు కొడుకులకు ఆశ చూపి చెట్లు క్రింద త్రవ్యించెను. మామిడిచెట్లు బాగుగా పెరిఁగి దండిగా కాయలు కాచెను. ధనము కూడ ఎక్కువగా చేరెను. తండ్రి చేసిన ఉపాయమును కుమారులు తెలిసికానీరి. సోమరితనము విడిచి పనిచేసిరి. ధనవంతులైరి.

6. మంచి మాటలు పలుకుము

ఒకనాయడు కృష్ణుడు ఆటలాడుటకు ఫీథిలోనికి పోయెను. ఒక్కడే కొంతసేపు ఆడుకొనెను. చెందును నేలకు వేసి కొట్టిను. అది నేలకు తగిలి పైకి ఎగిరెను. దానితోడ కృష్ణుడు కూడ ఎగిరెను. హో! అని కేక వేసెను. హో! అని మణ్ణక కేక కృష్ణునికి వినబడెను. హోహోహోహో! అని కృష్ణుడు అఱచెను. హోహోహోహో! అని మరల వినవచ్చెను.

ఎవడో ఈ దేవళములో భాయినాయడు. నన్ను బెదరించుటకు ఇట్లు పలుకుచున్నాయడు. అని కృష్ణుడు అనుకొనెను. ఎవడురా నీవు? అని అఱచెను. ఎవడురా నీవు? అను శబ్దము మరల వినబడెను.

నీవు పోకిరివి. అని కృష్ణుడు అనెను.

నీవు పోకిరివి. అని వెంటనే వినవచ్చెను.

కృష్ణునకు కోపము వచ్చెను.

నిన్ను తన్నెదను. రా అని చెప్పెను.

నిన్ను తన్నెదను రా. అని మరల వినబడెను.

కృష్ణునకు భయము కలిగిను.

అతడు పరుంగున ఇంటికి పోయెను. జరిగినది అంతయు తండ్రితో చెప్పెను. అతడు నవ్వెను. కుమారా! అది ప్రతిధ్వని. నీ మాటలే మరల నీకు వినవచ్చును. దేవళముల నుండి, కొండల నుండి, పెద్ద గుహలనుండి, కోసలనుండి ఆట్టి ధ్వని పుట్టును. అవి మన మాటలేకాని వేఱుకావు అనెను.

నాయనా! ఎవ్వడో నన్ను తిట్టినాయడు. కొట్టిదను రా! అనినాయడు. అని కృష్ణుడు ఏడ్చుచు చెప్పెను.

కృష్ణే! అది నిజముగా ప్రతిధ్వనియే. నీవు మొదట చెడుమాటలు చెప్పితివి. కాబట్టి నీకు చెడుమాటలు వినవచ్చెను. నీవు మంచిమాటలే పలుకుచుండుము. మంచి మాటలే నీకు వినవచ్చుచుండును. మంచిమాటలు మంచిని తెచ్చును. చెడుపలుకు చెడుగును తెచ్చును. అని తండ్రి చెప్పెను.

అప్పటినుండి కృష్ణుడు ఎన్నడును తప్పు మాటలు పలుకలేదు. అతనికి తప్పు మాటలు వినరలేదు.

7. చెద్దవారికి చేటు కలుగును

ఒక గొట్టవాని యింట ఒక కుక్క ఉండెను. దాని పేరు బైరవుడు అది రాత్రులలో గొట్టెలమందను కాచును. పగటిపూట కొంతసేపు నిఱి పోవును. కొంతసేపు గొట్టెపిల్లలతో చెరలాట లాడుచుండును.

ఒకసాండు గొట్టెపిల్లను తినవలయును అని ఆసతో ఒక తోండేలు ॥ గొట్టలవాని ఇంటి దగ్గరకు వచ్చేను. అప్పుడు ఒక గొట్టెపిల్ల ఇంటికప్ప మీంద ఉండెను. అది తోండేలును చూచెను.

ఇచ్చట ఉండకము. నీవు దుష్టుడవు. పాతీపొన్ను. ఉంటివేసి నిన్న పొడిచి చంపెదను. అని గొట్టెపిల్ల చెప్పేను. ఆ మాటలకు తోండేలు నవ్వేను. కప్పుమీంద ఉంటినికదా అని ఇట్లు పలుకుచున్నావా? ఏదీ దిగివచ్చి పొడువుము చూతము! అనెను.

ఈకు మంచి మాటలు చెప్పుచున్నాను. నా మిత్రుడు నిన్న చూచెనా ఇంతసేపు మాటలాడండు వెంటనే చంపి వేయును. పో. అని గొట్టెపిల్ల చెప్పేను.

ఓహో! నాకు నేండు రెండు గొట్టెపిల్లలు దౌరకినవి. అని తోండేలు సంతోషించెను. నీ మిత్రుడు ఎక్కడ ఉన్నాడు? అని అడిగెను.

అదిగో! ఆ చెట్టుమొదట తొట్టలో నిద్ర పోవుచున్నాడు. అని గొట్టెపిల్ల పలికెను.

తోండేలు ఆనందమతో ఆ చెట్టుకడకు పోయెను. తొట్ట లోపల తల ఉంచెను. మిత్రుడా! రమ్మ అని పిలిచెను.

నిద్రపోవుచుండిన కుక్క వెంటనే లేచెను. తోండేలిని చూచెను. దాని మూతిని కఱచెను. తోండేలు చావు పరుగున, బ్రతికితినిరా దేవుడా! అనుచు పాతీపోయెను.

8. మొసగాండ్రతోడ పొత్తు తగదు

ఒకప్పుడు ఒక నక్క ఒక ఎలుంగుబంటి కలిసి ఒక పొలమును బాగుగా దున్నిసవి. గింజలు చల్లుటకు తయారు చేసినవి. పండిన గింజలు మనము ఎట్లు పంచుకొందము? అని ఎలుంగుబంటి, అడిగెను.

ఇద్దఱము సమముగా పంచుకొందము. ఈసారి భూమికి పైభాగమున పండినది. నేను తీసికొనెదను. భూమి లోపలి భాగమున పండినది నీవు తీసికొనుము. రెండవసారి భూమికి లోపలి భాగమున పండినది నేను తీసికొనెదను. పైభాగమున పండినది నీవు తీసుకొనుము. అని నక్క చెప్పేను. ఎలుంగుగొడ్డు సరే అని ఒప్పుకొనెను.

మొదటిసారి అవి జొన్నలు చల్లినవి. పంట పండినది. భూమికి పైభాగమునటన్న పైరును వెన్నులను నక్క కోసికొని పోయెను. ఎలుంగుబంటికి జొన్న వేట్లు తప్ప మిటియు దొరకలేదు. అది చాల చింతించెను.

మఱుచటిసారి ఏమిపైరు చేయుదము అని అవి ఆలోచించినవి. ఈసారి వేటుసెనగలు నాటుదము. అని నక్క చెప్పినది. సరే అని ఎలుంగు ఒప్పుకొనినది.

వేటుసెనగలు నాటినవి. కాయలు బాగుగా ఊణెను. భూమికి పైభాగమున ఉన్న కాండలు తాకలు ఎలుంగుబంటి తీసికొనెను. లోపల వుండిన కాయలన్నియు నక్క తీసికొనెను.

రెండు సారులును నక్కకే లాధము కలిగిను. ఎలుంగుబంటి ఇట్లనెను. నీవు జిత్తులమారివి. నీతో పైరు చేసిన నాకు లాధము లేదు. కష్టము ఇద్దత్తిది! ఘలము ఒక్కరిదా? నేను నీతో కూడి పనిచేయను అని చెప్పి ఉక్కర నక్క పొత్తు వదలెను.

9. నక్కజిత్తు

ఒకనాండు ఒక తోండెలు మేంతకొఱకు తిరిగిను. ఒక నక్కను పట్టుకొనెను. ఓహో! మీరా! నక్కరాజుగారా! మహాబుద్ధిమంతులే మీరు! ఎట్లు నాచేత చిక్కితిరి! అని తోండెలు నవ్వుచు పలికెను. నక్క ఇట్లనియే.

నాచావునకై నేను చింతపడలేదు. నా బిడ్డలకు వెన్నముద్ద తెచ్చి యచ్చేదను అని చెప్పి పచ్చితిని. వారు నాకొఱకు ఎదురుచూచుచుందురు. నేను పోకుండిన ఏడ్చరు. అని నాకు దుఃఖము అగుచున్నది.

వెన్నముద్దయా! ఎక్కడ ఉన్నది? ఎక్కడ ఉన్నది? అని తోండెలు అడిగెను.

ఏమీ! వెన్నముద్ద మీకును చాల ఇష్టమా? అని నక్క పలికెను.

జోను. అది నాకు చాల ఇష్టమైన పదార్థము. ఇంత వరకు నేను దానిని వినినదేగాని, తినినదిలేదు. ఎక్కడ ఉన్నది వెన్న? అని తోండెలు ఆత్రముతో అడిగెను. కాంపులు దానిని బావులలో దాచి ఉంచెదరు. నేను పోయి తెత్తునా? అని నక్క చెప్పెను.

ఓ! నన్ను మోసగించెదవా? నేను అంత తెలివిలేని వాండను కాను. నీవెంట నేవచ్చేదను పడ. అని తోండెలు నక్క వెంట పోయెను.

రెండును ఒక బావియొద్ద చేరినవి. తొంగి చూచినవి. చంద్రబింబము నీటిలో అగపడెను. అదియే వెన్నముద్ద అని నక్క చూపెను. శీఘ్రముగా నాకు తెచ్చి ఇమ్ము అని తోండెలు నక్కను తొందఱపెట్టెను.

ఆ బావికి ఒక రాట్లము ఉండెను. అందలి చేంత్రాడునకు రెండు కొనలయందును రెండు చేందలు (బక్కెట్లు) కట్టంబడియుండెను. ఒక చేందలో నక్క కూర్చుండగానే అది సరసర లోనికిపోయెను.

ఈ వెన్నముద్ద చాల పెద్దది. నేను ఎత్తలేను. నీవు పచ్చి నాకు సాహాయ్యము చేయము. ఆ రెండవ చేందలో కూర్చుండుము. సులభముగా రాంగలవు. అని నక్క తోండెలును పిలిచెను. తోండెలు రెండవ చేందలోనికి దుమికెను. వెంటనే సరసర బావి లోపలికి పోయెను. అది బావి లోపలికి పోవగా నక్క బయటికి పచ్చెను. వెలుపలికి దుమికెను. పాపము! తోండెలు బావిలోనే చచ్చెను.

10. పేరాశ కూడదు

ఒక ఊరిలో సుబ్బయ్య అని ఒకడు ఉండెను. అతడు చాల ధనము కలవాడు. తలకలి అని వచ్చిన బిచ్చగాండ్రకు అన్నము కొంచెము కూడ పెట్టండు.

సుబ్బయ్య అప్పుడప్పుడు ఒక చీకటి గదిలో కూర్చుండును. ధనమును ఎత్తి ముందుల పెట్టుకొనును. ఎంచుకొనును. మరల పెట్టిలో భద్రము చేయును. నాకు ఇప్పుడు ఒక లక్ష రూపాయలు ఉన్నవి. ఇంకొక లక్ష రూపాయలు ఉండిన బాగుగ ఉండును. అని అనుకొనుచుండును.

ఒకనాట సుబ్బయ్య ఎప్పటివలెనే చీకటిగదిలో కూర్చుండెను. ధనమును ఎంచుకొనుచు ఉండెను. రెండు లక్షలు చేరలేదే అనుకొనుచు ఉండెను. అప్పుడు ధనదేవత అతనికి కనబడెను. సుబ్బయ్య! నీకు ఎంత ధనము కావలెను. చెప్పుము ఇచ్చేదను. అనెను.

రెండు లక్షలు అదుగుదునా? కాదు కాదు. మూడు లక్షలు అడిగెదను. ఊహా! చాలదు. ఐదు లక్షలు అదుగుదును. అనుకొనెను. కాని అతనికి ఆస యొక్క అయ్యెను. అతనికి అప్పుడు ఒక ఉపాయము తోచెను. మనస్సు కూడ దానికి సమ్మతించెను.

సుబ్బయ్య ధనదేవత కాళ్ళమీద పడెను. లేచి నిలువబడెను. నేను దేని తాంకిన అది బంగారము కావలెను. అని అడిగెను. అట్లే అగును అని చెప్పి ఆ దేవత మాయమై పోయెను.

సుబ్బయ్య సంతోషముతో ఉచ్చి గంతులు వేసెను. గోదలను తాంకెను. అవి బంగారము అయిపోయెను. అతని ఆనందమునకు మితి లేకపోయెను. స్తుంభములను తాంకెను. అవియును బంగారు స్తుంభములు అయ్యెను. ఇట్లే అతడు తన ఇంటిలో ఉన్న అన్ని వస్తువులను తాంకెను. అన్నియును బంగారము అయినవి. ఆనందముతో అతడు ఒడలు మఱచి పోయెను.

భోజనము వేళ అయ్యెను. భార్య భోజనము చేయుటకు పిలిచెను. సుఖ్యయ్య పీంటమీద కూర్చుండి అస్తుము మీద చేయి పెట్టెను. పీంటయును అస్తుమును బంగారై పోయినవి. వానికి చింత కలిగెను. త్రాగుటకు నీరు తీసుకొనెను. నోటిలో పోసికొనెను. అనీరు నోటిలోనే బంగారై గడ్డ కట్టెను.

ఇంక అతని నోటిలోనికి ఆహారము పోవుట ఎట్లు? తాను తాంకినది తనకు తగిలినది కూడ బంగారు అగుచున్నది. అస్తుము లేదు. నీరు లేదు. నాలుగు దినములు మలముల మాడెను. ధనదేవతను తలంచుకొని ఏడ్చెను. నాకు ఈవరము వలదు అని మొఱపెట్టెను. దేవత ఆవరమును తీసివేసెను. తరువాత సుఖ్యయ్య సుఖపడెను.

11. ఉపాయముతో పనిచేయవలయును

ఒక బాటసారి ఎండలో నడుచుండెను. అతండు మిక్కిలి దప్పిగొనెను. ఒక టెంకాయ తోంటలోకి పోయెను. ఒక ఎలనీరుకాయ దౌరకిన యొడల దప్పి తీర్చుకొనవచ్చును. అని అనుకొనెను. ఒక చెట్టు మీందికి ఎగఁజూచెను.

ఆ చెట్లలో కొన్ని కోంతులు ఉండినవి. వానిని చూడగానే ఆ బాటసారికి ఒక ఉపాయము తోంచెను. ఒక ఔయి ఎత్తుకొనెను. కోంతుల మీద వేసెను. అవి అతనిని కోపముతో ఉఱిమి చూచినవి. గుత్తుమ్మనినవి. అతండు మరల రెండు సారులు కోంతుల మీద ఔళ్ళు విసరివేసెను.

కోంతులకు కోపము పోచ్చెను. టెంకాయలను ఊడందీసెను. బాటసారి మీందికి విసరివేసెను. నాలుగు ఐదు నిముసములలో పది టెంకాయలు క్రిందంబడినవి. బాటసారి సంతోషముతో రెండు టెంకాయలను కొట్టి నీరు త్రాగెను. దప్పి తీర్చుకొనెను. తన దారిని పోయెను.

12. న్యాయము తప్పిన నష్టమే అగును

నారాయణసెట్టి చాల యుక్తి కలవాడు. పిసినారి. చెప్పినమాట తప్పవాడు. అతండు ఒకనాడు పొరుగూరి నుండి ఇంటికి వచ్చుచుండెను. దారిలో ఆయన ఒక చెట్టు క్రింద కూర్చుండెను. ప్రకృష్ట నూఱు రూపాయల సంచిని ఉంచెను. మరల లేచునపుడు దానిని మఱచిపోయెను.

సెట్టి ఇంటికి వచ్చి చేరెను. సంచిని చూచుకొనెను. లేదు. మనసు అల్లాడెను. చెట్టు దగ్గరకు పరుగెత్తి పోయెను. అక్కడ అది అగపడలేదు. ఇంక ఏమి చేయంగలండు? అయ్యా! నా ధనమా! పోయితివా! అని ఏడ్చెను.

మరల ఆ సెట్టికి ఒక యుక్తి తోంచెను. ఒక తోంటి వానిని పిలిచెను. వానికి రెండు అణలు ఇచ్చెను. తాను చెప్పినట్లు దండోరా వేయుమనెను. సెట్టిగారి రూపాయల సంచిని తెచ్చి యిచ్చిన వారికి పది రూపాయలు బహుమతి. అని తోంటివాడు దప్పు వాయించుచు చాటించెను.

ఒక కాంపువాడు ఆ సంచిని తెచ్చి సెట్టికి ఇచ్చెను. బహుమతి ఇమ్ము అనెను. సెట్టి ఈయలేదు. నా సంచిలో నూటపది రూపాయలు ఉండెను. ఇందు నూఱు రూపాయలే వున్నచి. పది రూపాయలు నీవే ఎత్తుకొన్నావు. పోపో అనెను.

ఇద్దులును న్యాయాధికారి దగ్గరకు పోయిరి. అతండు వారి తగవును చక్కుగా విచారించెను. సెట్టి తంత్రమును తెలిసికొనెను. కాంపువాని గొప్ప బుద్ధిని గమనించెను. రూపాయల సంచిని తెప్పించెను. ఇది నూఱు రూపాయల సంచి. నీది కాదు. అని ఆసంచిని కాంపువానికి యిస్పించెను.

అసలునకే మోసము వచ్చేనే అని ఏడ్చుచు నారాయణసెట్టి ఇంటికి పోయెను.

13. మంచికి మంచి, చెడ్డకు చెడ్డ

ఒకనాటు ఒక చెఱువుగట్టు మీద ఒక్క గొత్తె మేయుచుండెను. ఒక నక్కల తోవను పోవుచుండెను. అది గొత్తెను చూడలేదు. తటాలున డీకొత్తెను. ఆ దెబ్బతో గొత్తె బెదరెను. చెఱువలో పడిపోయెను. ఆ చెఱువలో నీరు లేదు. బురద ఉండెను. ఆ బురదలో గొత్తె దిగబడిపోయెను. నక్క కూడా బురదలోనికి దొరలిపోయెను. దిగబడిపోయెను. అవి మరల జయటికి రాలేకపోయినవి. తలలు మాత్రము పైకి ఎత్తుకొనినవి.

అత్తా! నేడు మనకు చెడ్డదినము. ఇట్లు తగులుకొంటిమి. ఇంక పస్తుపడి యిట్లే చావవలసినదేకదా! అని నక్క చెప్పేను.

అల్లుడా! నీకువలె నాకు ఈ దినము అంత చెడ్డదినము కాదు. బురదలో దిగబడిపోవుట చేతనే నేను బ్రతికితిని. అని గొత్తె చెప్పేను.

ఇది ఎట్లు నీకు మంచిదినము? ఎట్లు నీవు గట్టు చేరగలవు? అని నక్క అడిగెను.

బురదలో పదుటచేత నీవు చంపలేవు. నా ప్రాణము దక్కెను. కొంతసేపటికి మా యజమానుండు నన్ను వెదకుకొని వచ్చును. నన్ను చూచి గట్టునకు ఈధ్వివేయును. కాని, నిన్ను మాత్రము చంపక విడువండు. అని గొత్తె బదులు చెప్పేను.

నాటు సాయంకాలము గొత్తెలకాంపరి గొత్తెను వెదకుచు వచ్చేను. బురదలో దిగబడిన గొత్తెను చూచెను. బయటికి ఈధ్వివేసెను. నక్కను కూడ బయటికి ఈధ్వి వేసెను. కాని వెంటనే కట్టతో ఒక మంచి దెబ్బ కొట్టిను. ఆ దెబ్బతో ఒక కాలు విఱిగెను. కుంటుచు కుంటుచు నక్క పాటిపోయెను.

14. కోపము విడిచిన కోనేటయ్య

పుణ్యస్థలములకు పోవట అనిన కోనేటయ్యకు మిక్కిలి ఆశ. అతఁడు తిరుపతి, శ్రీకాళహస్తి, శ్రీశైలము, పండరీపురము, కాశి, ప్రయాగ, జగన్మాధము, కంచి, మధుర, రామేశ్వరము మొదలగు స్థలములకు పోయి దేవుని దర్శించి పూజించి అచ్ఛటి వేడుకలు చూచి మరలివచ్చేను.

కోనేటయ్య చూచివచ్చిన వింతలను తన స్నేహితుడైన సాంబయ్యతో చెప్పేను ప్రయాగకు పోయినవారు అచట ఏదైన ఒకటి వదలిపెట్టట వాడుక. నీవు ఏది వదలితివి? అని సాంబయ్య అడిగెను.

కోనేటయ్య: కోపమును వదలితిని.

సాంబయ్య: ఏమేమి? కోపమునా?

కోనేటయ్య: అవును. కోపమునే.

సాంబయ్య: అది నిజమా? ఈ సారి చెప్పము.

కోనేటయ్య: నా మాట నమ్మివా? నిజముగా కోపమునే విడిచితిని. నక్కజిత్తుల నారాయణయ్యవలె నేను రామ ములకాయ విడిచితినను కొంటిపా?

సాంబయ్య: నిజము నిజము! నీ సంగతి నాకు తెలియిదా? ఈ సారి చెప్పము.

కోనేటయ్య: నీకు చెవుడా?

సాంబయ్య: ఆం! (అని మూతిని చిట్టించెను)

కోనేటయ్య: ఉన్నట్టుండి ఈ చెవుడు నీకు ఎక్కడనుండి వచ్చేను?

సాంబయ్య: దయచేసి కొంచెము బిగ్గతిగా చెప్పము.

కోనేటయ్య: ఓరి చెవిటిమెగమా? కోపమును (అని అడచెను)

సాంబయ్య: ఆం! ఏమంటివి? ఈ సారి మతీకొంచెము గట్టిగా చెప్పము.

కోనేటయ్య: నీ పీక నులిమెదను. నా గొంతు నొచ్చుచున్నది. ఇంక నేను చెప్పను.

సాంబయ్య: ఏమియు వినరాదా! కోపమునా? వదలితివా? నా మీఁ దనా? నిజమే చెప్పుచున్నావు. నమ్మితిని.

కోనేటయ్య ఆ మాటలు విని సిగ్గుపడెను. మతెప్పుడును కోపము విడిచితిని అని చెప్పలేదు

15. తెలివితక్కువు తిరుమలయ్య

తిరుమలయ్య చాల దైవభక్తి కలవాడు. ఒకప్పుడు ఆయన అడవికి పోయి తపస్సు చేసేను.

కొన్నాళ్లకు అతనికి దేవుడు కనబడిను. నీకు ఏమి వరము కావలయిను అని అడిగిను. తిరుమలయ్య ఆనందముతో దేవునికి నమస్కారము చేసేను. నేను తాడిన ఎడల చచ్చినది బ్రతుకవలయిను. అని కోరెను. అట్టే అగును అని దేవుడు వరమిచ్చెను.

తిరుమలయ్య ఆ వరము తీసికొని సంతోషముతో ఇంటికి మరలెను. దారిలో అతనికి ఒక చచ్చిన పులి కనబడిను. దేవుడు మనకిచ్చిన వరము నిజమా? అబద్ధమా? కనుగొనవలయిను. అని తలంచి అతడు ఆ చచ్చిన పులిని తాంకెను.

నిద్ర నుండి లేచినట్లు ఆ పులి గాండ్రించుచు లేచెను. తిరుమలయ్యను పట్టుకొని చంపివేసేను. పాపము! తిరుమలయ్య తెలివిలేని పని చేసేను. చనిపోయెను.

16. భయము కలుగు చోటికి పోరాదు

ఒక సింహము ముసలిది అయ్యెను. అందుతే అడవిలో తిరుగలేక పోయెను. కాంబటీ మృగములు దొరకకపోయెను. దానివలన పస్తుపడవలసి వచ్చేను. అట్లే కొన్ని దినములు పస్తుపడెను. తుదకు ఒక ఉపాయము పన్నెను.

సింహము గుహలో పండుకొని రోగపడిన దానివలె మూలుగుచుండెను. ఆ త్రోవలో పోవుచుండిన ఒక కుందేలు ఆ మూలుగును వినెను. గుహ దగ్గరకు వచ్చేను. తొంగి చూచెను. సింహము కుందేలును చూచెను. పుణ్యశ్రో! రమ్య, నా ప్రాణము పోవుచున్నది. కొపాడుము. అని వేడెను. అయ్యా! పాపము! అని కుందేలు దగ్గరకు పోయెను. సింహము దానిని పట్టుకొనెను. చంపి తినివేసెను.

మరునాందు ఒక గొళ్ళె ఆ త్రోవను పోయెను. సింహము మూలుగును వినెను. గుహలోనికి తొంగిచూచెను. లేవలేను. ప్రాణము పోవుచున్నది. లోనికివచ్చి నన్ను కాపాడుము. నీకు పుణ్యము వచ్చేను. అని సింహము పిలిచెను. గొళ్ళె దాని మాటలు నవ్వి దగ్గరకు పోయెను. సింహము దానిని చంపి తినివేసెను.

ఆ మరుచటి దినమున ఒక నక్క ఆ త్రోవను వచ్చేను. మూలుగు వినెను. తొంగిచూచెను. వచ్చి నన్ను కాపాడుము. అని సింహము పిలిచెను. నక్క అటుజటు చూచెను. నేను లేవజాలను. భయపడకు. రమ్య. అని సింహము మరల పిలిచెను.

కుందేలును, గొళ్ళెమును గుహ లోనికి వచ్చిన అడుగుల జాడలు ఉన్నవి. కానీ, మరల బయటికి వచ్చిన జాడలు లేవు. కాంబటీ నేను దూరముగా ఉండుటయే మంచిది. అని నక్క చెప్పుచు వెనుకకు మరలి పోయెను.

17. దూరాలోచన లేని దుర్వాసులు సెట్టి

దుర్వాసులు సెట్టి మోసగాడు. మంచి నూనెలో సెనగనూనె కలుపును. నేతిలో నూనె కలుపును. కొత్త సరకులో పాత సరకు కలుపును. ఒకనాఁడు అతండు రాజుగారికి ఒక వీసెడు నేయి యిచ్చెను. అందు సగము పాతనేయి కలిసి ఉండెను. కాఁబట్టి నేయి మంచి వాసనగా లేదు.

సెట్టి చేసిన మోసము రాజు తెలిసికొనెను. వెంటనే సెట్టిని పిలిపించెను. కోపముతో ఇట్లనెను. నీకు నూఱు రూపాయలు అపరాధము వేసితిని. ఈయలేని యెదల ఏఁబది కొడడా దెబ్బలు తీసుకొనుము. అదియు తీసికోలేనియెదల నీవు ఇచ్చిన వీసెడు నేతిని త్రాగివేయుము. విడిచిపెట్టెదను, అనెను.

నూఱు రూపాయలు ఈయను. కొడడా దెబ్బలు తినలేను. ఎట్టిన కష్టపుడి నేయి త్రాగిదను. లాభమేకదా అని సెట్టి అనుకొనెను. నేయి త్రాగుటకే ఘనుకొనెను.

ఎట్టిట్లో అఱపీసె నేయి త్రాగివేసెను. తరువాత ఒక్క చుక్కుయైనను త్రాగలేకపోయెను. రూపాయలు ఇచ్చుటకు మనసు రాలేదు. దెబ్బలకే ఒప్పుకొనెను.

రాజు సేవకుఁడు కొడడా తీసికొని పది దెబ్బలు కొట్టెను. ఎట్లో సెట్టి అంతవఱకు ఓర్చెను. మత్తి తాళలేక పోయెను. ఓయబ్బా! వద్దురా తంప్రీ! నూఱు రూపాయలు ఇచ్చెదను దెబ్బలు తినలేను. అని మొత్తపెట్టెను. నూఱు రూపాయలు అపరాధము చెల్లించి వేసెను.

పాపము! ఆ మూర్ఖుడు మూఁడు విధముల స్వపుడెను.

18. ఉన్నదానితో తృప్తి పదవలయును

గోపాలుడు అను బాలుండు ఒకనాఁడు మామిడి తోఁటలకు పోయెను. అక్కడ ఒక చెట్టు క్రింద ఒక మామిడిపండు పడి ఉండెను. సంతోషముతో గోపాలుండు దానిని ఎత్తుకొనెను చెట్టుపైకి ఎగుఱూచెను. కొనకొమ్మలో మతీయొక పండు కనబడెను.

రెండవపండుమీంద గోపాలునకు ఆస కలిగెను. అతఁడు చెట్టు ఎక్కు లేఁడు. ఎట్లు అది దొరుకును? అని చాలనేపు ఆలోచించెను. అప్పుడు అతనికి ఒక యుక్కి తోఁచెను.

క్రింద ఇటు అటు చూచెను. ఒక ఔయి ఐనను అగపదలేదు. కడకు తన చేతిలో ఉన్న పండుతో చెట్టులో ఉండిన పండును గుత్తిచూచి కొట్టెను. గుత్తి తప్పిపోయెను. పండు పదలేదు. విసరివేసిన పండు దూరమున ఉండు ఒక ముండ్లపొదలో పడెను.

మరల కొన్ని మట్టిగడ్డలతో ఆ పండును కొట్టెను. దానికి తగులలేదు. చేతులు నొచ్చెను. గోపాలుండు అలసిపోయెను. చెట్టులోని పండు పదలేదు. చేతిలోని పండు పొదలో పడిపోయెను.

దౌరకినదానితో దృష్టిపడి ఉండిన ఇంత కష్టము లేక పోవునుకదా! అందినదాఖని పాఱపైచి అందనిదానికి ఆసపడితిని. ఉన్నది కూడ పోయెను, అని చింతపడుచు గోపాలుండు ఇంటికి పోయెను.

19. పరుల నమ్మివలదు

రెండు బంగారు పిచ్చుకలు ఒక వరిపొలములో గూండు కట్టుకొనినవి. ఆ గూంటిలో అవి గ్రుడ్లుపెట్టి పిల్లలు చేసినవి. ప్రతి దినము మేత తెచ్చి పిల్లలకు పెట్టుచుండినవి.

ఒకనాండు సాయంకాలమున పొలముకాంపరి చెంగన్న అతని కొడుకులు ముగ్గురును పొలమును చూడవచ్చిరి. పొలము బాగుగా పండినది. రేపటికి కోయివచ్చును. అని చెంగన్న కొడుకులతో చెప్పేను. అట్టే కానిందు. రేపు కూలివాండ్రను పిలుచుకొని వచ్చి కోయింతము. అని కొడుకులు చెప్పిరి. తరువాత అందఱును ఇంటికి పోయిరి.

ప్రింద్రుపోయెను. పక్కలు గూంటికి వచ్చేను. పిల్లలు ఆత్రముతో - అమ్మా అమ్మా! పొలము కాంపలు వచ్చిరి. పైరు చూచిరి. రేపు తెల్లవాతీ కూలివాండ్రను పిలుచుకొనివచ్చి కోయించెదరంట! మనము మటక్కడిక్కెన పోదమా? అని చెప్పినవి. ఆ మాటలు పెద్దపిచుకలు వినినవి. భయములేదు. రేపు మరల వారు వచ్చి ఏమి మాటలాడుకొందురో విని చెప్పుడు అని చెప్పినవి.

మఱునాడు కాంపలు పొలముకడకు వచ్చిరి. నేడు కూలివాండ్రు దొరకలేదు. రేపు ఎట్టెనను పిలుచుకొని రావలయును. అని మాటలాడు కొనుచు పోయిరి, పిచ్చుకపిల్లలు వారి మాటలను తమ తల్లిదండ్రులకు చెప్పినవి. భయములేదు. అని చెప్పి పెద్దపిచుకలు మఱునాడు బయటం మేతకై పోయినవి.

ఆ నాండు చెంగన్నయు కొడుకులును అచ్చటికి వచ్చిరి. కూలివాండ్రు దొరకుట కష్టముగా ఉన్నది. ఇంక పైరును నిలిపిన సప్పుమగును. రేపు మనమే కొడవండ్రు తెచ్చి కోయుదము. అనుకొనుచు పోయిరి. ఆ మాటలు పిల్లలు చెప్పగా విని ఆ నాడే పిచ్చుకలు పిల్లలతో మణికచేటికి పోయినవి.

20. చెడుసావాసము చేయరాదు

ఒక రాజు కూడతరు ఒక హంసను ముద్దగా పెంచుచుండెను. అప్పుడప్పుడు ఒక కాకి ఆ హంస దగ్గరకు వచ్చుచు పోవుచు ఉండెను. కొన్నాళ్ల జరుగఁగా రెంటికిని స్నేహము కుదిరెను.

నీవు ఎప్పుడును నగరి విడిచి బయటరావు. దేశము మాడకున్న మనకు బుధి ఎట్లు ఎక్కువాగును? నా తోడ రమ్ము. దగ్గరగా ఉన్న ఒక వనమునకు పోయి వత్తము. అని కాకి హంసను పిలిచెను.

నేను రాను. నేను కనబడకున్న రాజకుమార్తె నా కొఱకు వెదకు చుండును. అని హంస చెప్పేను.

ప్రతిదినము కాకి అట్లే చెప్పుచుండుట చేత హంసకు ఒకనాఁడు కాకితో పోవ బుధి పుట్టేను. అంచయు కాకియు కలిసి ఎగిరిపోయినవి. ఊరు దాంటినవి. బాటుప్రక్కను ఒక పెద్ద మత్తిచెట్టు కనబడఁగా దానిమీద ప్రాలినవి.

ఒక బాటసారి ఆ చెట్టుక్కింద చల్లని నిదను పరుండి నిదించుచుండెను. కాకి వానిని చూచి వానితలకు సూటిగా ఉండు కొమ్మేందికి దాంటేను. వెంటనే హంస - వలదు వలదు! నీవు చేయు పని నాకు తెలియును. అది పాపకార్యము. దానివలన మనకు ఆపదయు వచ్చును - అని చెప్పేను.

కాకి ఆ మాటలు వినలేదు. ఒక పుల్లను విత్తిచి బాటసారి మొగముపై వేసెను. అతండు కన్నలు తెఱచి అవులించెను. అంతలో కాకి రెట్టపైచి ఎగిరిపోయెను. బాటసారి కోపముతో ఒక ఊతిని ఎత్తుకొని విసరివైచెను. చుఱుకైన కాకి పాతిపోయినది. ఊతి దెబ్బ హంసకు తగిలినది. పాపము! దానికి ఒక కాలు విత్తిగినది. హంస నొప్పితో నగరు చేరెను. అప్పటినుండి హంస కాకితో చేరలేదు.

21. ముఖస్తుతికి మోసపోకుము

రామకృష్ణయ్య చాల డబ్బు కలవాడు. డంబాచారి. అందఱను తన్న మెచ్చుకొనవలెను అని తలంచువాడు.

వీరయ్య అను బీదకాంపు రామకృష్ణయ్యకు నూఱు రూపాయలు ఇయ్యవలసి ఉండెను. అప్పు తీసికొని చాల కాల ఘైనది. తెచ్చి ఇమ్ము. అని రామకృష్ణయ్య వీరయ్యను తొందడ చేయుచుండెను.

వీరయ్య అతని కంటికి అగుపడకుండ కొన్ని నాళ్ల తప్పించుకొని తిరుగుచుండెను.

ఒకనాండు వీరయ్య పెరటితోవను బయలుదేఱి పొలమునకు పోయెను. అప్పుడు ఒక పశువు అతని పొలమున మేయుచుండెను. వీరయ్య పరుగుపరుగున పోయెను. ఆ పశువును చాల దూరము వఱకు తఱిమెను. అది బాటమీందుగా పరుగెత్తినది.

ఆ సమయమున రామకృష్ణయ్య గుళ్లముపై సవారి చేయుచు ఆ బాటమీంద వచ్చేను. అతనిని చూచి వీరయ్య చాల భయవడెను. తప్పించుకొనుటకు వీలులేదు. కడకు ఒక యుక్తి చేసెను.

దేవరవారు గుళ్లపు సవారి యందు ఆరితేరినవారు. తమ గుళ్లము మేలైన జాతిగుళ్లము. చాల అందఘైనది. గాలి కంటే వేగముగా పోంగలదు. తమ గుళ్లపు నేర్చును తమ సామర్థమును నేను చూచి ఆనందించునట్లు తాము సవారి చేయవలయును. అని వీరయ్య రెండు చేతులు పేకెత్తి కేం కలు వేయుచు చెప్పేను.

ఆ పొగడ్లలకు బేలుపోయి రామకృష్ణయ్య దుమ్ము మాత్రమే అగుపడునట్లుగా గుళ్లమును తఱిమెను. అప్పుల వాని పోరు తప్పేనని వీరయ్య ఇంటికి పోయెను.

22. చిన్ననాటి చదువు చెడదు

ఒక అడవిలో ఒక శ్రీగంథపు చెట్టు ఉండెను. ఒక చిలుక ఆ చెట్టులో గూడు కట్టుకొని ఉండెను. ఆ చిలుకకు రెండు పిల్లలు కలవు. ఆ పిల్లలను అది ప్రేమతో పెంచుచుండినది.

ఒకనాటు ఒక వేంటకాండు ఆ చిలుక పిల్లలను పట్టుకొనెను. పాపము! తల్లి చిలుక చాల ఏడ్చినది! అయినను వాండు పిల్లలను విడువలేదు. వేంటకానికి పక్కలమీద దయ కలుగునా?

వేంటరి ఆ రెండు పిల్లలను చంపలేద్దాక పట్టబామునకు తీసికొని పోయెను. కసాయివానికి ఎనిమిది అణాలకు అమ్మెను. చిక్కములో నుండి బయటికి తీయునపుడు ఒక చిలుకపిల్ల తెక్కలు తెపుతెప కొట్టుకొనెను. ఎట్లో వేంటకాని చేతినుండి తప్పించుకొని తుట్టుమని ఎగిరిపోయెను. వాండు పేద మొగముతో ఒకదానిని నాలుగు అణాలకు ఇచ్చి ఇంటికి పోయెను. కసాయివాండు ఆ పిట్టను పంజరములో పెట్టి సాకుచుండెను. తప్పించుకొన్న పిట్ట అడవికి పాత్తిపోయెను. అక్కడ ఒక బుపై ఉండిన తోంటలో చేరినది.

కొన్నాళ్లకు తరువాత రాజశేఖరుడు అను విద్యార్థి వీధి వెంబడి పోవుచుండెను. అప్పుడు కసాయివాని చిలుక - సేరు ఆఱణాలు. దశ్మిచ్ఛిపో. లేకున్న మూతిమీద కొబ్బెదను. ఇది కొవ్విన పొటేలు మాంసము! రా రా! - అని పలుకుచుండెను. మఱునాడే రాజశేఖరుడు బుపై వనమునకు పోయెను. అక్కడి చిలుక అతనిని చూచి - దయచేయుండు. దప్పి తీర్చికొనుండు. సత్యము పలుక పలయును. ధర్మము విడువకూడదు. మోసము చేయరాదు. ఇతరులను బాధింప రాదు - అని పరికెను.

ఆ రెండు చిలుకలు అట్లు మాట్లాడుటకు కారణమేమి? అని రాజశేఖరుడు బుపిని అడిగెను. నీవు చూచినవి రెండును ఒక తల్లి పిల్లలే. అయినను చిన్నతనమందే ఒకటి కసాయు వానియొద్దు చేరి వాని మాటలు నేర్చికొనినది. రెండవది ఈ వనములో చేరి మా మాటలు నేర్చికొనినది. బాలురు కూడ ఇట్లే మంచివారితో సావాసము చేసిన మంచి వారగుదురు. చెడ్డవారితో సావాసము చేసిన చెడ్డవారు అగుదురు. అని మునీశ్వరుడు చెప్పేను.

23. తల్లిదండ్రుల మాట వినాలి

“తల్లిదండ్రుల నుడివిను తనయునకును
ముదము కీర్తియు సౌఖ్యము లోదవుచుండు
నెల్లవిధముల సద్గుణముల్లసిల్ల
వారికడగి వర్తింపంగ వలయు సుటుడు”.

తల్లిదండ్రులు పిల్లలకు ప్రత్యక్షదేవతలు. వారి మాటలను పిల్లలు వినాలి. తమ మాటలు వినే పిల్లలపై తల్లిదండ్రులకు ప్రీతి మెండు. తల్లిదండ్రుల ప్రేమను పొందిన బాలబాలికలకు ఏ కొరతా ఉండదు. కీర్తి, సంపద, సుఖ సంతోషాలు పెంపొందుతాయి. సకల సద్గుణ సంపన్ములవుతారు. అందుకు అయోధ్యరాముడే దృష్టాంతం.

పూర్వం అయోధ్యను దశరథుడనే రాజు పరిపాలిస్తుండేవారు. ఆ రాజుకు కౌసల్య, సుమిత్ర, కైకీయి అనే ముఖ్యరు భార్యలు, శ్రీరాముడు, భరతుడు, లక్ష్మణుడు, శత్రువురుడనే నల్లరు కుమారులున్నారు. చిన్న భార్య కైకీయి దశరథుని రెండు వరాలు కోరింది. ఒకటి పట్టాభిషిక్తుడు కానును శ్రీరాముని పదునాలుగేంద్రు అరణ్యానికి పంపడం, రెండోది తన కుమారుడైన భరతునికి పట్టాభిషేకం చేయడం. తమ గారాలపట్టి శ్రీరాముని కానలకు పంపడం ఇష్టంలేక దశరథులవారు మిక్కిలి దుఃఖించారు. ఇచ్చిన వరం కాదనలేక, చివరకు శ్రీరాముల వారిని అడవులకు పొమ్మని ఆజ్ఞాపించారు.

తల్లిదండ్రుల ఆజ్ఞను పాటించడమే ప్రధానమని తలంచిన శ్రీరాముడు, రాజ్యాధికారాన్ని వదలి, సంతోషంతో వెంటనే అరణ్యవాసానికి వెళ్లినాడు. అక్కడ దుష్టరాక్షసులను చంపి, రావణ సంహరం చేసి, లోకానికి మహాపకారం చేశారు. అరణ్యవాసం పూర్తికాగానే అయోధ్యకు తిరిగి వచ్చి జనపాలకంగా రాజ్యాన్ని పరిపాలించి ఆదర్శపురుషుడుగా సతీర్థి పొందినాడు.

పిల్లలూ! మీరు కూడా శ్రీరాముని వలె తల్లిదండ్రుల మాట వినాలి. సకల సద్గుణ సంపన్ములై ఆదర్శపొరులుగా వన్నెకొక్కిలి.

24. రానున్నవి రాకమానవు

మొదట సుఖియింప కష్టంబు పిదపగలుగు
 మొదట గష్టించిన సుఖము పిదపగలుగు
 కాలచక్రానకీ రెండు గలవు మొనలు
 గుండునైనను వీటి రెండు మొనలు'.

కాలచక్రంలో ప్రతి ప్రాణికి రోగాలు, కష్టాలు, సుఖాలు, పేదరికం, బశ్వర్యం వారివారి ప్రారభకర్మను అనుసరించి వచ్చి పోతుంటాయి. తొలుత కష్టపడ్డవానికి సుఖం, మొదట సుఖపడ్డవానికి కష్టం వెన్నంటి ఉంటాయి. కొన్ని కష్టాలు, సుఖాలు కోరకనే వచ్చి పోతుంటాయి. వీటినే ప్రారభకర్మ లేదా పూర్వజన్మకర్మ అంటారు. వీటిని ఎటువంటి వారైనా తప్పించుకోలేరు. దీనికి దృష్టాంతంగా ఒక పురాగాథ.

పూర్వం ఒకప్పుడు శని, కైలాసంలో పొర్వుతితో వేడుకలో ఉండే పరమేశ్వరుని చూశాడు. శివునితో - “నన్న మించిన వాడెవ్యదూ త్రిలోకాలలో లేదు. ఎట్టివానైనైన నేను పట్టకమానను” అని శనిదేవత ప్రజలు పలికినాడు. శివుడు అతని మాటలు విని - “ఓయి! నన్న కూడా పట్టి బాధింపగలవా?” అని ప్రశ్నించాడు. “నీవాక లెక్కా ఏమి? ఏ ప్రాణిని వదలను” అని శని అన్నాడు. “అత్యుత్తే ఒక నెల లోపల నన్న పట్టు చూద్దాం” అని శంకరుడు పంతమాడినాడు. శని సరే! అని వెళ్లిపోయాడు.

ఈశ్వరుడు తదనంతరం - “వీడు నన్నెట్లో పట్టునో చూచెదగాక. శనికి కనిపించకుండ దాగి ఉంటాను” అని ఒక కారడవిలోని ఒక కోనలోని బురదగుంటలో ఎవ్వరికీ కనిపించక కూర్చొని, ఆ గోతిని ఆకులలో కప్పి నెల దినాలు అక్కడే దాగి ఉన్నాడు. పందెం వేసిన నెల రోజుల తర్వాత శివుడు ఆ గోతి నుండి బయటకు వచ్చాడు. ఎదురుగా శనిదేవత కనిపించాడు. “చూచితివా! నన్న పట్టలేక పోయావే! ఓడితివిగదా! ఇక ఎప్పటికీ నాతో పంతములాడవద్దు” అని శంకరుడు గెలిచేశాడు. శని చిరునవ్వు నవ్వుతూ “నేనే పట్టకుంటే నీకు ఈ పాదుగుంటలో పడి ఉండే అవస్థ ఏల వస్తుంది? నేను పట్టుట అనగా ఇట్టి దురవస్థ సంభవించుటేగదా!” అని అన్నాడు. ఆ మాటలు విన్న పశుపతి సిగ్గుతో మారుమాట్లాడక కైలాసానికి వెళ్లిపోయినాడు. రానున్నవి రాకమానవు గదా!

25. గొప్పవారితో పంతము లాడరాదు

“గొప్పవారితోడ నెప్పుడు పంతంబు
లాడవలదు తనకె కీకడ కలుగు
కీర్తి పోవు వృద్ధికిని హానికరమగు
బాగుపడదు బాలుడోగెయగును”

తనకన్న గొప్పవారితోను, పెద్దలతోను పంతాలు పనికిరావు. దానివల్ల కీడు కలుగుతుంది. పేరు ప్రతిష్టలకు భంగం వాటిల్లతుంది. అభివృద్ధికి ఆటంకం కలుగుతుంది. దీనికి దృష్టాంతంగా మరో పురాగాథ.

శివనితో పంతమాడి జయించినట్టి శనైశ్వరునికి, ప్రపంచంలో తన కెవ్వరూ సమానులు లేనేలేరని అహంకారంతో ఒకనాడు వైకుంఠానికి వెళ్లాడు. శ్రీమన్నారాయణునితో - “నన్ను మించినవారు పదునాలుగు లోకాలలో ఎవరైనా ఉన్నారా!” అని ప్రశ్నించాడు. విష్ణు భగవానుడు చిరునవ్వుతో, “కుమారా! ఇది నిజము. ప్రపంచములోని ప్రాణులంతా, వారు చేసికొనిన చెదుగుల వల్ల నీకు లోబడవలసిన వారే. ఈ ఉద్దేశంతోనే నిన్ను పుట్టించాను. అన్నింటికి ప్రభువైన నా ఉత్తరువే నీకు ఆధారం. అందుకే నీవు అంతటివాడవైనావు” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలు విన్న శని - “నీవు నన్ను పుట్టించుట ఏమి? నీ ఆజ్ఞకు లోబడి నీ బిలంతో నేను గొప్పవాడగుట ఏమి? నేను నిన్ను మాత్రం పట్టలేనా!” అని గర్వోక్తులు పరికినాడు. అంతట ఆ నారాయణుడు - “నాయనా! నీవల్ల కాదు” అని అన్నాడు. శని “పంతమేమి?” అని మరలా అడిగాడు. “వత్స! వలదు, నాతో పంతములాడకుము, నా భక్తుల వద్ద సైతం నీవిట్లు పంతము లాడితే భంగపడగలవు” అని శ్రీమన్నారాయణుడెంత చెప్పినా వినకుండా ఆ సూర్యపుత్రుడైన శనైశ్వరుడు - “నిన్ను కూడా వదలను. నిన్ను భంగపరచి నాకు కల్గిన అపకీర్తిని పోగొట్టుకుంటాను. గడువిమ్ము” అన్నాడు. విష్ణు భగవానుడు శాంతంగా, “బిడ్డా! పెద్దల కొలది ఎఱుగక మాటాడకుము. శివుని పట్టినట్లు నన్నును పట్టుటకు నీకు సాధ్యంకాదు. అయినా నీవు పట్టిన పట్టు వదలకున్నావు. కాబట్టి రేపు వచ్చి నన్ను పట్టుము” అని అన్నాడు.

అంత శని, “నీవు కపట నాటకుడవు. నిన్ను నమ్మరాదు. మనకు గుఱుతు కావాలి” అని నొక్కి వక్కాణించినాడు. అంతట వైకుంఠుడు “రేపు” అని ఆ వాకిటి గోదపై రాసిపెట్టి పొమ్మన్నాడు. శని అట్లుచేసి, మరుసటి రోజు వచ్చి “నేడు నిన్ను పట్టవచ్చునా!” అని విష్ణువును అడగగా అతడు “గోదను చూచ చదువుము” అన్నాడు. “రేపు” అని శని చదువగా “రేపు రమ్ము పొమ్ము” అన్నాడు. అది మొదలు శని ప్రతిదినం వైకుంఠానికి పోయి గోదను చూచి వచ్చుచున్నాడు. కాబట్టి గొప్పవారితో పంతములాడరాదు. భంగపాటు కల్పుతుంది.

26. తల్లిదండ్రులను కష్టపెట్టురాదు

“తల్లిదండ్రుల సుఖపెట్టు తనయునకును
సకల సౌఖ్యముల్ తమయంత సరసజేరు
తాను వారి శరీరమై తనర వారి
హింస చేయుట తనయాత్మ హింసయగును”.

కన్న తల్లిదండ్రులు సాక్షాత్ దైవ స్వరూపులు. వారిని ఆదరించి, ప్రేమానురాగాలతో పోషించడం బిడ్డల బాధ్యత. వారిని హింసించడం ఆత్మహింసతో సమానం. తల్లిదండ్రుల మీద దయలేని పుత్రుడు పుట్టినా, గిట్టినా ఒక్కటే. దానికాక దృష్టాంత కథ.

ఒక ఊర్లో ఒక బీద కుటుంబికునికి లేకలేక ఒక కుమారుడు కల్పిసాడు. వారు వాన్ని మిక్కిలి గారాబంగా పెంచినారు. తమ కొడుకును పెద్ద చదువులు చదివించాలని, తాము ఒక ఫూట తిని, ఒక ఫూట తినకుండ, కొడుకు చదువుకే అంతా ఖర్చు పెట్టినారు.

ఆ బాలుడు క్రమక్రమంగా బాగా చదువుకొని, గొప్ప ఉద్యోగి అయ్యాడు. వానికి విడ్య గర్వం, ఉద్యోగ గర్వం రెండూ ఎక్కువైనాయి. వీటికితోడు ఒక ధనికుడు పదివేల రూపాయల కట్టుంతోపాటు కూతురునిచ్చి పెండ్లి

చేశాడు. అప్పుడతనికి యౌవన గర్వం, ఐశ్వర్య గర్వం కూడా కలసి నాలుగైనాయి.

ఈ నాల్గింటిచే వానికి కన్నులు, చెవులు క్రమ స్థితిలో ఉండకపోయినవి. తన యోగ్యతకు తగిని తల్లిదంప్రులను, తన తండ్రులుగా చెప్పుకోవడం అవమానకరంగా తేచింది. వారిని వెడలగొట్టులని ఉన్నా, తల్లిదంప్రులను తరిమేస్తే వారిని నలుగురు నాలుగు విధాలుగా అనుకొంటారనే భీతితో, వారిని ఇల్లు వెడలగొట్టలేదు. బందెల దొడ్డిలో ఒక గదిలో ఉంచినాడు. ఒక మూకుడిచ్చి వేళకింత అన్నం మూకుటిలో వేయించుకొని, ఆ గదిలోకి పోయి ఇరువురూ తీసాలని ఆజ్ఞాపించాడు.

కొన్నాళ్ళకు అతనికొక కొడుకు కల్గినాడు. వాడు పెరిగి ఏదేండ్ల వాడైనాడు. ఆ ముసలివాడు ఒకసాడు అన్నానికి మూకుడుతో వెళ్ళచుండగా, చేయి వణకుటచేత మూకుటిని నేలపై పడవేచినాడు. అది బ్రద్దలయింది. అంత ఆ బాలుడు తన తాతతో, “తాతా! వణకుచు, వణకుచు దినానికొక మూకుడు పగులగొట్టితే తెచ్చిపెట్టే వారెవ్వరు? మా తండ్రిని కూడా నీవలె బిర్లెల’ దొడ్డిలో పెట్టి అంబలి పోయాలంటే, డబ్బు వ్యర్థం చేసి మరొక మూకుడు కొనాలికదా! తాతకిచ్చిన మూకుడు తరతరాల వరకుండాలి. కాబట్టి ఈ పెంకులన్నింటిని ఒకటిగి చేర్చు అతుకుము” అని గద్దించినాడు.

అది విన్న వాని తండ్రి వాన్ని చేరదిసి “నాయనా! నీవు నన్ను బందెల దొడ్డిలోని గదిలో పెట్టి గంజి పోస్తావటరా!” అని అడిగాడు. ఆ బాలుడు “మన కులాచారమంతేగదా! నీవు చేసేపని నేను చేయరాదా? నీకు నీ తండ్రి ఎంతో, నాకు నా తండ్రి అంతేగదా!” అని అన్నాడు. కొడుకు మాటలతో జ్ఞానోదయమైన ఆ తండ్రి సిగ్గుపడ్డాడు. అప్పటినుండి తెలివి తెచ్చుకొని తన తల్లిదంప్రులను తమతో పాటే ఇంట్లో ఉంచుకొని, గౌరవంతో సంరక్షిస్తున్నాడు.

మనం మన తల్లిదంప్రులను చూచినట్టే మన బిడ్డలు మనల్ని చూస్తారు. తల్లిదంప్రులను సుఖ పెట్టడం ప్రతి సంతానం బాధ్యతగదా!

27. విద్య గల వాడు చెడడు

“అనుభవింపగ చెడదన్యహరముగాదు
స్వగ్ంప మిత్రంబు పరదేశ బంధువరయ
జ్ఞాన నేత్రం బొసంగును జడియమాన్య
విద్యకు సమవస్తువ పృథివిలేదు”.

ప్రపంచంలో విద్యకు మించిన వస్తువేది లేదు. విద్య గొప్పతనాన్ని చాటీ కథ చూడండి.

హరివర్ష అనే ఒక బ్రాహ్మణునకు సోమదత్తుడు, బ్రహ్మదత్తుడు అనే కుమారులున్నారు. హరివర్ష చిన్న కుమారుడైన బ్రహ్మదత్తుని గురుకులానికి విద్యాఖ్యాసానికి పంపించాడు. పెద్దకుమారుడైన సోమదత్తుని తనకు చేదోడుగా ఇంటిలోనే ఉంచుకున్నాడు. హరివర్షకు అవసానకాలం సమీపించింది. బ్రహ్మదత్తుడు ఇంటికి రాకముందే తన ఆస్తినంతా సోమదత్తునికి అప్పగించి మరణించాడు.

బ్రహ్మదత్తుడు విద్యలన్నీ పూర్తి చేసుకొని కొన్నాళ్ళకు ఇంటికి వచ్చి, ఆస్తిలో తన అర్థభాగమిమ్మని అన్నను అడిగాడు. ధనలోభంచే సోమదత్తుడు ఇవ్వలేదు. “తండ్రి చేసిన అప్పులన్నీ నేను సంపాదించి తీర్చాను” అని అభధం చెప్పాడు. ఇక ఏమీ చేయలేక “దైవమే నాకు దిక్కుగుగాక!” అని బ్రహ్మదత్తుడు మద్ర దేశపు రాజుస్థానానికి వెళ్ళి తన విద్యలచే అచ్చటి పండితులను, రాజును మెప్పించాడు. వారు అతని తెలివితేటులను, విజ్ఞానాన్ని చూచి సంతోషించారు. రాజు అతని జ్ఞాన సంపదకు మెళ్ళి, గొప్ప బహుమాన మివ్వడమే కాకుండ, అతన్ని తన ఆస్తినంలో ఉంచుకొన్నాడు. అది మొదలు బ్రహ్మదత్తుడు గొప్ప ధనవంతుడైనాడు.

సోమదత్తుడు ధనమదం చేత, తనకన్నా మించిన వారు లేరని విరవీగుతూ ఏ వ్యాపారం చేయకుండా, ఉన్న ధనాన్ని ఖర్చు చేశాడు. దినానికొక రాయి తీస్తే, కొండైనా కరిగిపోతుంది కదా! కొన్నాళ్ళకు అతడు నిర్మనుడైనాడు. ఆస్తి అంతా కరిగిపోగా, అప్పులు దొరక్క పూటమార్చి పూటకైన గంజి దొరక్క పస్తులున్నాడు. సోమరికి అప్పు ఎవరైనా ఇస్తారా! చివరకు

సిగ్గుమాలి తమ్ముని పంచకు చేరాడు. బ్రహ్మదత్తుడు ధనవంతుడే గాక, బుద్ధిమంతుడు కాబట్టి, అన్న చేసిన మోసాన్ని మనసులో ఉంచుకోక, చేరదీసి, తన సంపాదనలో కొంత భాగమిచ్చి కాపాడినాడు. ఈ వృత్తాంతంచే విద్యా ధనం అన్ని ధనాలకన్నా గొప్పదని తేలింది.

28. అన్నదమ్ములు కలహింపరాదు

కం॥ క్షీరము నీరమునుం బలె
జేరికగా నాకరికొకరు క్షీమంకరులై
వైరములు దూరమిది సుఖ
వారాశిని నోలలాడవలయును త్రాతల్.

అన్నదమ్ములు ఒకరి క్షీమాన్ని ఒకరు కోరుతూ, ఒద్దికగా, వైరంలేకుండా, పాలు నీరులాగా కలసి ఉండాలి. అన్యోన్యంగా జీవించే అన్నదమ్ముల సుఖాలకు లోటుండదు. కానీ అసూయతో కలహించుకుంటే నష్టమేమిటో చూడండి.

ఒక ఊర్లో ఇద్దరు అన్నదమ్ములున్నారు. వారు బాల్యం నుండి తినుబండారాలకు, వస్త్రాలకు ప్రతి చిన్న విషయానికి తగపు పడేవారు. వారు పెద్దవారైనా వారి స్వభావంలో మార్పు రాలేదు. కలసి జీవించలేక భాగపరిష్కారం చేసుకొని వేరుపడ్డారు. ఒకనికి పెరటిలో జానెడు స్థలం ఎక్కువగా పోయిందని, రెండోవానికి ఒప్పులేదు. ఆ జానెడు స్థలంకోసం ఇద్దరన్నదమ్ములు తగపుపడి కోర్చు కెక్కారు. వంద రూపాయలు కూడా చేయని ఆ స్థలాన్ని తమలో ఒకరు అనుభవించడానికి మనసాపునివారు, వక్కిళ్ళకు ఒక్కొక్కరు వేయి రూపాయలు ఇచ్చినారు. ఇవిగాక స్థాంపులు క్రింది, రానుపోను ఖర్చులు క్రింద ఎంతో ఖర్చు చేశారు. వ్యవహారం మాత్రం

తేలలేదు. ధర్మస్వరూపుడైన న్యాయాధిపతి ఆ అన్నదమ్ముల తగవును విచారించి తానే తగాదాగల నేలను చూడాలని బయలుదేరినాడు. అన్నదమ్ములతో పాటు వారివారికి కావలసిన వారంతా వచ్చారు.

న్యాయాధిపతి వివాద స్థలాన్ని (జానెడు) చూశాడు. అక్కడే కూర్చొని ఆ అన్నదమ్ములను తన దగ్గర కూర్చోబెట్టి అక్కడున్న చీమల బారును చూపించినాడు. “ఈ చీమలబారును చూశారా! ఏనిలో ఒకదానిని నేను పుడకతో అదమగా తక్కినవి వచ్చిఈ పుల్లను కరవడానికి కారణమేమి?” అని ప్రశ్నించాడు. అంత “వానికి జాత్యైక్యత మొందు. ఒండొంటి కవి సాయం చేయకమానవు” అని ఆ సోదరులన్నారు. అంతట న్యాయాధిపతి నవ్వుతూ ఇట్లన్నాడు. ఈ చీమలను చూచి మీరేల బుద్ది తెచ్చుకోలేదు? వానికంటే మీరు తెలివితక్కువ వారా! చీమలకున్న బుద్ది మీకేలలేదు? మీ నేలయందే మీకు న్యాయాధిపతులిందరుండగా నాదగ్గరకేల వచ్చితిరి? సహాదరులలో ఒకడు జానెడు నేలను అనుభవిస్తే మీ మనసు ఒప్పులేదు. వకీళ్ళకు, న్యాయ స్థానానికి మీ సాత్మ ఎంత ఖర్చుయింది? మీరు చేసిన వ్యయంలో ఈ నేల ఎన్నో భాగం? అని పలురకాలుగా చీవాట్లు పెట్టినాడు.

అంతట ఆ సహాదరులు సిగ్గుపడి, బుద్ది తెచ్చుకొని, అది మొదలు ఇద్దరూ కలసిమెలసి ఒద్దికతో, సంతోషంగా, ఒకరి క్లేమాన్సీ ఒకరు కోరుతూ జీవించారు. కాబట్టి అన్నదమ్ములు కలహింపరాదు.

29. అల్లరి పిల్లలతో జేరరాదు

“దుష్టులను గూడి చరియింప శిష్టునకును
గౌరవంబునురాదు సౌభ్యమునులేదు
స్వర్ఘముం గూడి మెతుయింగ వలసినమణి
యునుము గూడిన నెటులుండు నీవ చెప్పుమ”

దుష్టులతో కూడి తిరిగితే శిష్టులు కూడా చెడిపోతారు. అల్లరిమూకలతో చెలిమి పనికిరాదు. దీనికాక ధృవ్యాంత కథ.

వీరవరమనే గ్రామంలో రంగయ్య అనే బుద్ధిగల ఒక బాలుడున్నాడు. వాడు తల్లిదండ్రుల మాట జవదాటడు. వేళకు బడికిపోతూ, పారశాల నుండి ఇంటికి రాగానే శ్రద్ధగా చదివేవాడు. తల్లిదండ్రులు ఏదైనా పని చెప్పితే చేసేవాడు. అల్లరి పిల్లలతో చేరేవాడుకాదు.

ఒకరోజు రంగయ్య బడికి పోతుంటే కొంతమంది సోమరి పిల్లవాంధ్రు తమతో రమ్మని వానిని నిర్ఘందించారు. తియ్యని మామిడి పండ్లుకోసి ఇస్తామని ఆశ చూపించారు. వేడుకగా, విచ్చులవిడిగా ఆడుకోవచ్చని ప్రోత్సహించారు. బాల్యచాపల్యం చేత రంగయ్య కాదనలేక ఆ అల్లరిమూకతో వెళ్ళాడు.

అంతా కలసి, పలకాపుస్తకాలను ఒక పొదలో దాచిపెట్టి కొంతసేపు ఆడుకున్నారు. అంతా కలసి బావిలో ఈదులాడడానికి పోయారు. రంగయ్యకు ఈతరాదు. పిల్లల బలవంతంపై మెట్లు పైననే కూర్చుండి స్నానం చేస్తూ, ఆ బావి సోపాన శిలలను పట్టుకొని దిగుతూ, కాళ్ళను నీటిపై దబదబ కొట్టుకొంటున్నాడు. ఒక తుంటరి నడిబావిలో కాలి ఈతలో నిలబడి, చేతులు పైకెత్తి, రంగయ్య! ఇక్కడ ఇంతేలోతు! ఇక్కడికి రా! అని పిలిచాడు. అమాయకుడైన రంగయ్య లోతుంతెలియక, వాని మాటలు నమ్మి దిగి ఈత రాక మునకలు వేయసాగినాడు. అది గమనించిన మరొక పెద్ద పిల్లవాడు వానిని తటుక్కున గట్టు చేర్చాడు. అతడు సమయానికి సాయపడకుంటే రంగయ్య గతి ఏమయ్యేది?

ఈదులాడిన తర్వాత అంతా కలసి ఒక చెట్టుక్రింద చేరారు. సమీపంలో నున్న మామిడితోపు కెళ్ళి కొందరు మామిడి పండ్లు కోసుకొని వచ్చారు. అందరూ కలసి తింటుండగా, ఇంతలో తోటకాపరులు చూశారు. ఆ బాలురందరిని పట్టుకొని నాలుగేసి చంపకాయలిచ్చారు. రంగయ్య కూడా చెంపకాయలు తిని ఇంటికి వచ్చాడు.

ఆరోజు రంగయ్య బడికి పోలేదనే సంగతి తండ్రికి తెలిసింది. తండ్రి దండించినాడు. రంగయ్య తండ్రితో నిజం చెప్పి, “నాకు బుద్ధి వచ్చింది. ఇంక నేనెప్పుడూ ఇటువంటి పనులు చేయనే చేయనని అట్టిహారితో చేరనే చేరను” అని ఒట్టుపెట్టుకున్నాడు. అప్పటినుండి సక్రమంగా బడికిపోతూ మంచి పేరు తెచ్చుకున్నాడు. బాగా చదివి గౌప్యవాడైనాడు.

30. తాను కోరినది ఇతరులకు చేయాలి

“ఇతరులేది తనకు జేయ హితముకాదో
 ఇతరులకు నడ్డిదాజేయ నెంచరాదు
 ఒకటి చేసి యొకటిగోర గొప్పిదంబె
 ఆరుకలు చల్లి గోధుమల్ గోర దగునె?”

తాను ఏదైతే కోరుతాడో, తనకు ఏదైతే హితమనిపిస్తుందో అట్టి పని ఇతరులకు చేయాలి. తనకు అప్రియమైంది ఇతరులకు చేయరాదు. అదే ధర్మం. పాపం చేసి పుణ్యం రమ్యంటే రాదుగదా! దీనికి దృష్టాంతంగా భారత కథ.

దృతరాష్ట్రాని కొడుక్కెన దుర్యోధనుడు తాను ఏకచ్ఛత్రాధిపతి కావాలని తలంచేవాడు. కాని రాజులంతా తనకు లోబది ఉండాలంటే తానేమి చేయాలో ఎరుగడు. తాను ఇతరులను గౌరవించడు. తన్న మాత్రం అందరూ గౌరవించాలి. తానొకరికి లోబదడు. తనకు మాత్రం అందరూ లోబది ఉండాలి. ఇట్టి పనికిమాలిన తెలివితో దుర్యోధనుడు, పెద్దలైన భీము, ద్రోణాదులు చెప్పినా వినకుండ చెడు త్రోవలో ఇలా ఆలోచించేవాడు.

“పాండవులు తమ యోగ్యత చేతను, భుజబలము చేతను, సర్వ రాజుల లోబరచుకొనియున్నారు. వారిని మోసంతో లొంగదీసుకొని వారి రాజ్యాన్ని హరించి, వారిని అడవులకు తరుమగొట్టితిమేని, వారును, ఇతర రాజులును మనకు భయపడి లోబది ఉంటారు” అని తలంచినాడు.

ఒకనాడు దుర్యోధనుడు పాండవులను మంచితనంతోనే పిలిపించి జూదానికి పురికొల్పినాడు. మాయా జూదమాడించి, మోసగించి పాండవుల రాజ్యభాగాన్ని గెలుచుకొని, వారిని పండించేండ్లు అడవులకు పంపినాడు సత్యం, ధర్మం తప్పని పాండవులు ఆడినమాటకు కట్టబడి అరణ్యవాసులు పూర్తి చేసుకొని తిరిగివచ్చి తమ రాజ్యాన్ని తిరిగి ఇమ్మని అడిగినారు. దుష్టబుద్ధి గల నుయోధనుడు ఎందుకిస్తాడు? “దిక్కులేని పాండవులు నన్నేమి చేయగలరు” అనే గర్వంతో, సూది మొన మోపినంత కూడా ఇవ్వనని

తిరస్కరించినాడు. కురు పాండవ యుద్ధం తప్పలేదు. యుద్ధంలో పాండవులు దుర్యథనుని, వాని సోదరులందరిని, బంధువులను, స్నేహితులను అందరినీ చంపి తమ రాజ్యంతోపాటు వారి రాజ్యాన్ని కూడా గైకొన్నారు. వినాశాన్ని కౌరవులు చేజేతులా కొనితెచ్చుకున్నారు. కాబట్టి తాను కోరుసదే ఇతరులకూ చేయాలి.

31. అసూయ కూడదు

“ఒకరి మేలు జూచి యోర్పునివానికి
తెవులు లేని బాధ దవిలి తుదకు
నవ్వుబాటు గలుగు నలుగురిలోపల
క్రుష్ణబోతు తనము కూడ దెపుదు”

బుద్ధి జీవులైన మానవులు అసూయకు, అరిషడ్యర్ఘాలకు దూరంగా ఉండాలి. క్రుష్ణబోతుతనం లేకుండా జీవించాలి ఇతరుల మేలు చూచి ఓర్పులేక పోవడాన్ని అసూయ అంటారు. ఈ గుణం కలవానికి ఎంత తీన్నా ఒంటబట్టక క్షీణిస్తుంటాడు. ఈ రోగానికి మందులేదు. మనస్సును మిక్కిలి బాధించే అసూయ అనే గుణం కూడదు. ఈ గుణం ఉంటే వెంటనే త్యజించాలి. దీనికొక దృష్టాంత కథ.

ఒక ఊర్లో సుశీలుడు, దుశీలుడు అనే ఇద్దరు దాయాదులున్నారు. సుశీలుడు తనకు లభించిన దాంతో తృప్తి చెందుతూ, ఆశ్రయించిన వారికి పెట్టి, తాను భార్యాబీడ్డలను పోషించుచుండెను. బీదవాడైనా తృప్తిగా జీవిస్తూ ఉండేవాడు. దుశీలుడు తాను సంపాదించింది తృప్తిగా తినడు. ఇతరులకూ పెట్టాడు.

సుశీలుడు ఒకనాడు అడవికి కట్టిలకై పోయినాడు. ఒక కొలను గట్టున గల చెట్టుకొమ్మకు, తాను తెచ్చుకొన్న అన్నం మూటను తగిలించినాడు.

కట్టలు కొట్టి, మోపు గట్టుకొని ఆ కొలను దగ్గరకు అన్నానీకి వచ్చాడు. ఆ సమయంలో సుశీలుని శీలాన్ని, దాతృతావ్మన్ని పరీక్షించదానికి, భగవంతుడు ఒక ముసలి బాటసారి రూపంలో వచ్చి, అతని అన్నాన్ని తినుచున్నాడు. సుశీలుడు దూరం నుంచే చూశాడు. “అయ్యా! పాపం! ఇతడు మిక్కిలి ఆకలితో ఉన్నాడు కాబోలు! ఆపురావురుమని తింటున్నాడు. నేను సమీపిస్తే తృప్తిగా తినకుండా వదలిపెట్టి వెళ్లిపోతాడేమా!” అని తలంచి, ఆ ముదుసలి అన్నం తినే వరకు అక్కడే దాగి ఉన్నాడు. ఆ ముదుసలి తిని కూర్చోన్న తర్వాత వచ్చాడు.

సుశీలుడు ఆ మాయా ముదుసలిని సమీపించగా - మాయా వృద్ధుడు “అయ్యా! ఆకలి మెండగుటచే నీ ఉత్తర్వులేకనే నీ అన్నం తిన్నందుకు మన్నించు. మిగిలిన దానిని నీవు భుజించు” అనగానే, సుశీలుడు “నాయనా! నీకు చాలకుంటే తృప్తిగా భుజించు. నాకిపుడక్కరలేదు. అడవిలో సైతం అతిథి సత్కారం చేయగలిగితిగదా! అనే సంతోషం నాకు తృప్తినిచ్చింది” అని అంటూ, మూటవిప్పే సరికి ఎప్పటియట్ల ఆ మూటలోని అన్నం యథాతథంగా ఉంది. అదిచూచి ఆశ్చర్యపడి ఇతడు నాపాలిటి దైవం కాబోలు, అణి తలంచి అతని పాదాలపై పడ్డాడు. భగవంతుడు కరుణించి “కుమారా! నీవు ఈ మూట విప్పినపుడెల్లా నీకు కావలసినంత అన్నం దొరుకుతుంది పొమ్ము” అని నిజరూపాన్ని చూపించి అద్భుత్వాన్నాడు. సుశీలుడు ఇంటికి వచ్చి ఆ మూటతో నాటి నుండి అన్న సంతర్పణ చేస్తూ తృప్తిగా జీవిస్తున్నాడు.

ఇదంతా చూచిన దుశ్శిలునకు కడుపుచ్చింది. “నా దాయాదికి ఇంత కీర్తి రాగా నేనెట్లు ఓర్మకుంటాను. నేనును వానివలె పోయి, ఒక మూట తెచ్చుకుంటాను” అని ఆలోచించి అడవికి వెళ్లాడు. మూటను సుశీలుడు చెప్పిన చెట్లుకే కట్టి కట్టలు కొట్టుతూ, తిరిగి తిరిగి చూస్తున్నాడు. దేవుడు మునుపటిలాగానే, ముసలి రూపంలో వచ్చి అన్నం తినుచున్నాడు. దుశ్శిలుడు ఆకలితో అతన్ని సమీపించి, “నాకు కొంచెముగ మిగిల్చిన చాలును” అన్నాడు. “ఎక్కువగనే మిగిల్చితిని కొనిపొమ్ము” అని ఆ దేవుడు మాయమైనాడు.

వాడా మూటను తీసుకొని ఇంటికి వచ్చి, కొంతమంది స్నేహితులను విందుకు పిలిపించాడు. అందరూ కూర్చోన్న తర్వాత ఆ మూటను విప్పినాడు.

అందుండి ఇద్దరు పురుషులు వచ్చి అందరి తలలు గుండు గీసి మాయమైనారు. “ఇందులకా మమ్మ రప్పించింది” అని అందరూ కోపంతో అతన్ని బాగా తన్ని వెళ్ళిపోయారు. తనకట్టి భాగ్యము కలుగలేదని, అవమానం ప్రాప్తించిందని, దుశ్శీలుడు సుశీలుని కీర్తిని, గౌరవాన్ని చూచి ఓర్చులేక లోలోన క్రుళ్ళి క్రుళ్ళి తుదకు తీరని వ్యాధిచే శీప్రుకాలంలోనే మరణించాడు. చూచితిరా! సంపద కన్నా తృప్తి గొప్పది. అనూయ పనికిరాదు.

32. ధనాశ ప్రేమను చెఱచును

“ఇరుగు పొరుగు వైరమినుమడింపగ జేయు
హితుల గానసీక యేపుచందు
ధనము లుబ్బనకును దగగూడినట్టిన
వింతచీకుజ్ఞిసి ప్రేమమాన్యు”.

అత్యాశ ఆపదలకు మూలం. ధనాశగల వారికి బంధుమిత్రులు, హితులు, గురువులు, ఇరుగుపొరుగు వారనే భేదం ఉండదు. అట్టి వానికి ధనమే ప్రాణం. ధనం పొడైనా, ఖర్చైనా, దొంగలింపబడినా అట్టివాడు మనోవ్యథచే పిచ్చివాడవుతాడు. అటువంటి లుబ్బని వృత్తాంతం.

లోభి ఒక్కడు కొంత ధనాన్ని కూడబెట్టి నక్క గోరీ దగ్గర కాచినట్లుగా దాన్ని కాచి ఉన్నాడు. అది తెలిసిన ఊరివారు వాన్ని చేబదులు అడగటం మొదలుపెట్టారు. తన కడుపుకే తిననివాడు చేబదులిచ్చునా! “మరల రాదేమో?” అనే సందేహంతో లేదంటుండేవాడు. అందరికి వీనిపై క్రమక్రమంగా విరోధభావం కలిగింది. ఇయగుపొరుగు పోరు పడలేక అతడు పొరుగురికి పోవడానికి నిశ్చయించాడు.

ఒక నాటి రాత్రి ధనాన్ని మూటగడ్చి నెత్తిపై పెట్టుకొని, బిడ్డను చంకలో పెట్టుకొని, భార్య తోడురాగా బయలుదేరినాడు. తెల్లవారేసరికి ఒక ఏటి

బద్ధకు చేరినారు. ఏటిలో ప్రవాహం అథికంగా ఉంది. ఏటిని దాటించడానికి వడవవాడు నాలుగు రూకలడిగినాడు. దానికా లుబ్బుదు సమ్మతించలేదు. భార్యను ఒక చేతితో పట్టుకొని, నెత్తిపై మూటను మరో చేతితో పట్టుకొని నీటిలో దిగి సగం ఏటిని దాటినారు. అంతలో ఆ ఏటిలో లోతు ఎక్కువైంది. దాటడానికి కష్టమై, భార్యతో ఇట్లన్నాడు - “ధనము విడిచినచో గట్టిక్కినా బ్రతుకలేము. దానిని విడువరాదు. మనం సుఖంగా ఉంటే బిడ్డలకేం తక్కువ? చెట్టున్నప్పుడు పండ్లకు తక్కువా? చంకలో బిడ్డను నీటిలో వదలుము”. భర్త మాట మీరలేక, తన ప్రేపులలోని ప్రేషైన ముద్దుల కూనను వదలలేక చింతించి, విధిలేక కన్న కొడుకును ఏటిలో వదలి మరి నాలుగడులు ముందుకు వేసినారు. ఆమెకు కాళ్ళందక నీటిపై పైకి తేలియాడు చున్నది. అ లుబ్బుదు మరలా ఇట్లలోచించాడు. “ఎంతో కష్టపడి సంపాదించిన ధనమిది. దీనిని నేనెట్లావదలేది? వదలకున్నచో భార్యను వదలవలసిందేగదా! భార్యను, ధనాన్ని పట్టుకొని దాటడానికి వీలుకాకున్నది. దేన్ని వదలాలి? కష్టసుఖాలలో తోడునీడగా ఉండే భార్యను వదలుకోవడం పాపం కదా! అయినా భార్యను కాపాడుకుంటే, ఇద్దరూ ధనానికి కష్టపడాలి. ధనాన్ని కాపాడుకొంటే, ఈ ధనాన్ని చూచి, దీని అక్క వంటిది ఇంకొకతె నాకు భార్యగా వస్తుంది. కనుక ధనాన్నే కాపాడుకొంటాను” అని ధనాన్ని పట్టుకొని, భార్యను వదలివేశాడు. మరో నాలుగడుగులు వేసే సరికి ఆ లోభికి కూడా కాళ్ళు నేలకు అందలేదు. కొట్టుకొని పోతున్నాడు. ప్రాణభీతితో మూటను పారవేశాడు. ధనాశ ఎంత ముప్పు తెచ్చిందో చూకారా! వాడెట్లో ఈతలాడు కుంటూ గట్టు చేరాడు. తన మందమతితో, ధనాశతో భార్యబిడ్డలను, ధనాన్ని పోగొట్టుకున్నానని పశ్చాత్తాపవడ్డాడు. కాబట్టి ధనాశ ప్రేమను చెరుస్తుంది.

33. ధనము ప్రాణ ఘూతి

“మదక కట్టుచే తల్లిజంపగ జేసె
కొడుకును విషాస్వమున నేల గ్రూలద్రోచె
తల్లికొడుకుల కిటు విరోధంబు పెంచు
ధనమునకు ప్రాణ హర్తుకు దండమొందు”

న్యాయంగా సంపాదించిన ధనం తప్ప మిగిలిన ధనం స్వయిద్దిని చెరచి దుర్యుద్దిని కల్పిస్తుంది. ధనం తల్లిదండ్రులు, కన్నబిడ్డలనే విషయాన్ని కూడా మరిపింప చేస్తుంది. కంసుడు కన్నతండ్రి ఉగ్రసేనుని చెరలో పెట్టించింది. ఔరంగజేబు కన్నతండ్రిని ఏడేండ్లు బంధించింది సంపద కొరకే గదా! ప్రాణఘూతి అయిన ధనం పట్ల మనజులు జాగరూకతతో వర్తించాలి. దీనికో దృష్టాంత కథ.

ఈక కాపు యువకుడు మదకకు ఎడ్డను కట్టి పొలం దున్ను చున్నాడు. అప్పుడా పొలంలో ఒక బిందెదు లిఖ్యి (ధనం) మదక మొనకు తగిలి లేచింది. ఆ కాపు యువకుడు పరమానందంతో ఆ లంకె బిందెను లేవనెత్తి, దానిపై మూతను తీసి చూశాడు. ఆ బిందె నిండా బంగారు నాటేలున్నాయి. ఆహీ! ఏమి నా అదృష్టం. అంటూ మురిసిపోయాడు. ఆ యువకుని ఊహలకు, కోరికలకు అంతులేకున్నాయి. “నేనింక ఈ ధనంతో ఈ పట్లణం పాలించే రాకుమార్టెను పెంచ్చాడతాను. గొప్ప మిద్దెలు, మేడలు కట్టిస్తాను. రాజును కూడా లెక్కచేయ్యాను. కావలసినంత మంది దాసీజనాన్ని, సేవకులను ఉంచుకొంటాను. నాకు అడ్డ వచ్చే వారినంతా నరికేస్తాను.” అని పలు రకాలుగా ఆలోచిస్తుండెను. ఇంతలో ఆ యువకుని తల్లి చలిది అన్నం తెచ్చింది. ఆమెతో ‘అమ్మా’ ఇంక నేను మదక (నాగలి) దున్ని జీవించవలసిన అవసరం లేదు. పెన్నిధి దొరికింది. రాత్రికి ఇంటికి తీసుకొని పోదాం’ అన్నాడు. ఆ మాటలు విన్న ఆ తల్లి మహానందంతో ఇల్లు చేరింది.

ఇంటికి వెళ్లిన తల్లికి పలు ఆలోచనలు వెన్నంటాయి! “నా కొడుకు పసివాడు. ఈ ధనాన్ని సక్రమంగా కాపాడుకోలేదు. చెప్పిన మాట వినడు. వీనికి అధికారమిస్తే నాలుగేళ్ళకే కొంప గుల్లచేస్తాడు. ఆ తర్వాత మునలి

దానినైన నేను మిక్కలి కష్టపడాల్సి వస్తుంది. నా పెత్తనానికి వాడు ఒప్పుకోదు. చెదు బుద్ధి పుట్టి మధ్యలో వాడు నన్ను చంపినా చంపవచ్చు. నేనే వాన్ని ఇప్పుడే చంపేస్తే, నా జీవితకాలమంతా ఆ పెన్నిధితో హయిగా బ్రతకవచ్చు” అని ఆలోచించింది. ధనాశతో కన్నకొడుకుకు విషాస్సుం తెబ్బింది.

ఆ యువకుడు కూడా తల్లి ఆలోచించినట్టే ఆలోచించాడు. తల్లి ఉంటే తన ఆటలు కోరికలు సాగనియుదు. అందుకే ఆమెను చంపాలనుకున్నాడు. తల్లి అన్నం పుటకదించే సమయంలో ఆ కాపు యువకుడు మడక కట్టుతో తల్లి తల పగలగొట్టి చంపినాడు. తిరిగివచ్చి అమృతెచ్చిన విషాస్సుం తిన్నాడు. వాడుకూడా చచ్చాడు.

చూచితిరా! ధనం ఎంత ప్రాణఫూతియో! ప్రాణఫూతియైన ధనం పట్ల ఎల్లరూ జాగరూకతతో ఉండాలి.

34. ధనము సంపాదించుట సౌఖ్యము కొఱకు

“న్యాయమున ధన సంపాదనంబు చేసి
అశ్రితుల కింతయిడి తాను నథిక్కవైభ
వంబు కోరికలనుభవింపంగ వలయు
గాట కుక్కగతి ధనంబు గడనతగదు.”

ధనాన్ని న్యాయంగా సంపాదించాలి. ఆశ్రయించిన వారికిచ్చి తాను కూడా అనభవించాలి. భోగానుభవం లేని అర్థ సంపద వ్యర్థం. భోగము గల అర్థము అల్పమైనా సార్థకం. దీనికాక దృష్టాంత కథ.

ఒక గ్రామంలో యశోదవర్ష అనే పేరుగల బీద కుటుంబీకుడున్నాడు. అతడు తనకు ఏది దొరికినా దేవీప్రసాదమని తలంచేవాడు. అన్యాయంగా ఒక కాసైనా ఆర్థించేవాడు కాదు. అతనికి పదిమంది బిడ్డలు. కుచేలుని వంటి పేదవాడు. దేవీభక్తుడు. అలనాటి కుచేలుడు శ్రీకృష్ణని ఆశ్రయించి

ఐశ్వర్యాన్ని పొందినట్లుగా, ఇతడు దేవీప్రసాదంచే సంపద పొందాలని శ్రీ లక్ష్మీదేవిని ఉపాసించాడు.

లక్ష్మీదేవి అతనిని కరుణించి ప్రత్యక్షమైంది. “నీకు అర్థశ్రీ కావాలా! భోగశ్రీ కావాలా!” అని అడిగింది. ఆ రెండింటికి తేడా నాకు తెలియదు అని అతడు చెప్పగా, “ఈ సమీప పట్టణంలో అర్థవర్ష, భోగవర్ష అనే ఇద్దరున్నారు. పొమ్ము వారి ఐశ్వర్యాలను చూచివచ్చి నన్నదుగుడు” అని దేవి పంపించింది.

లక్ష్మీదేవి ఉత్తర్వు ప్రకారం అతడు ఆ పట్టణానికి వెళ్ళి తొలుత అర్థవర్ష ఇంటికి వెళ్ళినాడు. కోటీశ్వరుడైన అర్థవర్ష అతనికి అతిథి మర్యాదలు చేసి, ఆనాడు తన ఇంటిలోనే ఉంచుకున్నాడు. ఆరాత్రి ఇద్దరూ భోజనానికి కూర్చున్నారు. అర్థవర్ష ఆహార పదార్థాలు ఏవీ తినలేక పాలు మాత్రం తీసుకున్నాడు. కారణం ఏమని అడుగగా - “నాకు అజీర్ణవ్యాధి ఉంది. ఒక పూట మాత్రం భుజిస్తాను. ఇప్పుడు నీకోసం ఈ పాలను మాత్రం తీసుకున్నాను” అని అన్నాడు.

ఆరాత్రి యశోదవర్కు స్వప్నంలో - నల్లని దీర్ఘ దేహాలు కొందరు అర్థవర్కులో - “నీవేల నేటి రాత్రి అక్రమంగా అరసేరు పాలు త్రాగావు? ఎవరి అబ్బి సాత్మ అని తీసుకున్నారు? వెడల గ్రిక్కుండు” అని గద్దించి గ్రుద్మచున్నట్లు తోచింది. ఉలికిపడి మేల్గొని చూచేసరికి అర్థవర్ష అజీర్ణంతో బాధవడుతూ వాంతి చేసుకుంటున్నాడు. అది చూచి యశోదవర్క భోగానుభవం లేని అర్థ సంపద వ్యర్థం. అని భావించి, అక్కడనుండి మరునాడు భోగవర్ష ఇంటికి వెళ్ళాడు.

భోగవర్ష అతనికి అతిథి పూజలు చేసి కూర్చోపెట్టి, అప్పుడే ఆరోజు వ్యాపారంలో తనకు వచ్చిన లాభాన్ని సేవకుల కిచ్చి, పెక్కు పిండివంటలతో వంట చేయమని చెప్పి ఇంటికి పంపినాడు. ఆ పూట వారిద్దరు కలసి మృష్టాన్న, పానములు ఆరగించినారు. నిదించునపుడు పాలు కొంచెంగా ఉండుటచేత అతిథికిచ్చి భోగవర్ష ఊరకనే పాలు త్రావక పడున్నాడు. ఆ రాత్రి స్వప్నంలో సుందర శరీరులు కొంతమంది సేవకులను పట్టి కొట్టుతూ

“నేడేల మీ యజమానికి పాలు ఉంచలేదు” అని బెదిరిస్తూ, “లెండు మావాడు తెస్తున్న పాలు తీసుకొని పోయి యిమ్ము” అని లేపుచున్నట్లు కనిపించింది. యశోదవర్య నిద్ర మేల్గొని చూడగా - “భోగవర్య సేవకులతో దప్పికగా ఉంది. పాలు లేకున్న నీరైనా తెండు” అని చెప్పుచున్నాడు. సరిగ్గా ఆదే వేళకు ఎవరో ఒక సేరు పాలు తెచ్చి ఒక సేవకుని చేతికిచ్చి - “మా ఆవు సాయంకాలం దూడను చేరనీయలేదు. దానికి తపుడు పెట్టి ఆలస్యంగా పాలు పితికి, కాబి తెచ్చాను. మన్మించండి” అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు. అ పాలను భోగవర్య త్రాగి హాయిగా నిద్రించాడు.

మరునాడు యశోదవర్య నిద్రలేచి, భోగవర్య దగ్గర సెలవు తీసుకొని “భోగముగల అర్థము అల్పమైనను సార్థకము” అని భావిస్తూ, లక్ష్మీదేవి ఆలయానికి పోయి ‘భోగతీ’ ని కోరి, భోగభాగ్యాలతో భార్య పుత్రాదులతో సుఖంగా జీవించినాడు. కాబట్టి భోగానుభవం లేని ధనం వ్యర్థం.

35. ఒంటరిగా త్రోవ నడువరాదు

కం॥ చెడు పురుగు పుట్టలుండును

గడుకొని దోచికొన త్రోవగాతురు చోరుల్

పాడచూపు దుష్టమ్యగములు

నడువకు తెరువొంటరిగను నయ విద్యాటీ!

ఒంటరిగా ప్రయాణిస్తే దారిలో పురుగుపుట్టలుంటాయి. దొంగల భయం, క్రూరమ్యకాల భయం వెన్నుంటి ఉంటుంది. అందుకే ఒంటరిగా త్రోవ నడువరాదని మన పెద్దలు అనేవారు. దానికి దృష్టాంతము.

ఒక దాసరివాడు చంకలో మూటను, నెమలి ఈకల కట్టను, ఎదుమ చేతిలో గరుడ స్తుంభాన్ని, జేగంటను, దానికి ప్రేలాడకట్టిన శంఖాన్ని పట్టుకొన్నాడు. కుడిచేతిలో ఒక కర్మను ఊతగా పెట్టుకొని తెల్లవారకముందే ఒక పల్లెనుండి మరోపల్లెకు పోవడానికి ఒంటరిగా వడివడిగా దారిన నడచి

పోవుచున్నాడు. ఆ మార్గంలో అతనికొక బావి కనిపించింది. దంత ధావణం చేసికొని శ్రీచూర్మము, తిరమణి ధరించి దాసరి వేషధారికా దలంచి, తన చంకనున్న మూటను గరుడ స్తంభాన్ని ఆ బావి దగ్గరలో నున్న ఈతచెట్టు క్రింద బెట్టి, జేగంటను కూడా క్రింద పెట్టడానికి ఉద్యుక్కడైనాడు.

ఈక ఎలుగుబంటి ఆ రాత్రి ఈత చెట్టిక్కి కల్లు ద్రాగింది. మత్తెక్కి చెట్టు దిగలేక మిణకరిస్తుండిన ఎలుగుబంటి, చెట్టుక్కింద దాసరిని చూచి బెదరి దబాలును వాని ముందుకు దూకింది. దాసరి నివ్వేరపోయి, భూతమను కున్నాడు. తర్వాత ఎలుగుగొడ్డు అని తెలిసికొని, భయపడి చేతనున్న జేగంటను గణగణమని మోగిస్తూ, భంభమ్మని శంఖు ఊదుతూ, దానిని బెదరించి తరుమగొట్టడానికి యత్తించినాడు. కల్లు ద్రావిన మైకంలో ఆ భల్లాకం ఘంటనాదానికి, శంభానాదానికి ఆడ నారంభించిది.

తరుమగొట్టులని గంట వాయిస్తే అది ఆడుచున్నదే! అని దాసరి గంటను నిలిపినాడు. ఆ భల్లాకం వాన్ని ఉరిమిచూచి మీద పడటానికి చేయి (ముంగాలు) పైకిత్తింది. అది చంపునేమో అనే భయంలో దాసరి మరలా గంట వాయిస్తూ శంఖం ఊదుచున్నాడు. అదియును ఆడుచున్నది. దాసరి ఘంటనాదానికి, ఎలుగుబంటి నాట్యానికి అంతం లేకుండెను. దాసరి అలసి గంట నిలుపగా, చంపుతుందనే భయంలో వాయిస్తూనే ఉన్నాడు. అది మత్తులో ఆడుతూనే ఉంది.

తెల్లవారిన తర్వాత కొందరు బాటసారులు ఆ దారిలో వస్తుండగా, వారిని చూచి ఆ భల్లాకం పారిపోయింది. దాసరికి చావుగండం తప్పింది. నిలకడ లేకుండా గంటను వాయిస్తూ, శంభాన్ని ఊదడంతో మధ్యాహ్నం దాకా అతని కాళ్ళు చేతులు స్వ్యాధీనానికి రాలేదు. ఇక ఒంటరిగా ఈ దారిన రారాదు అనుకుంటూ దాసరివాడు మెల్లమెల్లగా నడచి ప్రక్క ఊరు చేరుకున్నాడు. అందుకే పూర్ణీకులు ఒంటరిత్రోవ నడువరాదన్నారు.

36. రామస్వామి రాకమానవు

“కష్టములు కోరకయొవచ్చ కరణి, ధరణి
సంపదలు వచ్చగాన స్వాసోఖ్యమునకు
నితరులను పీడనము చేసి యేమణించి
ధనముతో పాపమార్గింప దగునె చెపుమ”.

కష్టములు, సంపదలు వారివారి కర్మానుసారంగా వచ్చిపోతుంటాయి. కష్టములను, దుఃఖాలను ఎవరూ కోరుకోరు. అయినా వస్తుంటాయి. సుఖాలను, ఐశ్వర్యాలను కోరడం మానవనైజం. హర్షజన్మలో తాను చేసుకున్న, పాప పుణ్యాలను బట్టి, కోరకనే సుఖదుఃఖాలు, ఐశ్వర్యం వస్తుంది. దీనికొక ధృవ్యాంత కథ.

హర్షం కేశవుడనే దైవభక్తుడు మధురాపురంలో ఉండేవాడు. దైవికంగా లభించిన దాంతో తృప్తి చెందేవాడు. ఒకనాడు భిక్షాటనకై పొరుగూరికి పోయి తిరిగి వస్తుండగా దారిలో అతనికొక లంకెబిందె (లిభ్రి) కనిపించింది. దాన్ని చూచినా, తీసుకోలేదు. బిచ్చుమెత్తిన బియ్యంతోనే తృప్తిపడి ఇంటికి వచ్చాడు. దారిలో చూచిన నిధి వృత్తాంతాన్ని భార్యకు చెప్పినాడు. దౌరికిన దాన్ని ఎందుకు వదలి వచ్చావని భార్య అడిగింది. అందుకాతడు - “ఓసీ! పిచ్చిదానా! ఇతరుల సాత్మ మన కగుపడినా, మనం దాన్ని సంగ్రహింప తగదు. అది పాపకార్య మౌతుంది. అంతేగాక అట్టి ధనం ప్రాణిఘూతి అని నీకు తెలియదా! మనకు అదృష్టం ఉంటే ఆ కనిపించిన నిధి మన ఇంటికి వస్తుంది. మనది కాని దానిని స్వరించడం కూడా పాపమే. దాని సంగతి వదలి నెమ్ముదిగా ఉండుమని భర్త అన్నాడు.

ఆ సంభాషణ అంతా గోడ అవతలి వైపు నుండి వింటున్న ఒక కంసాలి మిక్కిలి ఉప్పాంగి ‘నా భాగ్యమే భాగ్యం’. దరిద్రుడు లభించినదాన్ని దక్కించుకోలేక పోయాడు. అని భావించాడు. కేశవుని భార్య వెళ్ళి ఎక్కుడ ఆ నిధిని తెచ్చుకుంటుందో అనే సందేహంతో ఆమె కంటే ముందు లంక

బిందెలున్న చోటికి చేరినాడు. ఆ బిందెలు అక్కడనే ఉన్నాయి. ఆనందంతో దానిలో ఏముందో తెలుసుకోవాలనే ఆత్రంలో పైమూత తీసి, చేతిని చొప్పించాడు. అప్పుడేం జరిగిందో తైలుసా? ఒక చలి తేలు కొండితో అతనిని కుట్టింది. ఆ నొప్పి బ్రహ్మ రంగ్రం దాకా వ్యాపించగా, లబలబ మొత్తుకున్నాడు. ఆ పాపి కేశవుడు తన్న మోసగించాడు. అందుకే ఇట్లయింది. అని కొంతసేపు ఏద్దీ కుదుటపడ్డాడు.

కంసాలి, కేశవునపై కని తీర్చుకోవాలనుకున్నాడు. ఆ లంకెబిందె పై మూతను యథాతథంగా పెట్టినాడు. దాన్ని సెత్తిని పెట్టుకొని తెచ్చి, కేశవుని ఇంటి పైకప్ప నుండి అతని ఇంటిలో పడేటట్లు కుమ్మరించినాడు. కేశవుని అదృష్టమేమోగాని, క్రింద కుమ్మరించగానే వీని కన్నులకు తేళ్ళగా కనిపించినవి, బంగారు నాణములై ప్రోగుతూ క్రిందకు జారినవి. ఆ చప్పుడు విన్న కేశవుడు మేల్కొని, భార్యను లేపి, కాంతా! చూశావా! ‘మనకు ప్రాప్తమున్నది కోరకనే మన ఇంటికి వచ్చింది’. తీసుకోమన్నాడు. ఆమె మహానందంతో పరవశురాలై వాటిని ఏరి భద్రపరచింది. అది మొదలు వారు సుఖజీవులై ఆశ్రయించిన వారికి పెడుతూ, తాము తింటూ, హాయిగా సుఖంగా జీవితాలను గడుపుచున్నారు. రానున్నవి రాకమానవుగదా.

37. తృప్తి కంటే మించిన భాగ్యము లేదు

“దొరికిన దానితోడ తుష్టివహించుట
మేలు, కోరికలకు మితములేదు,
అల్పమూతగొనుచు నాకాశసోపాన
ములను గట్టరాదు, మొదలు చేటు”

అదృష్టవశంచే దొరికిన దానితో తృప్తిపడాలి. తృప్తి కలవాడు కుబేరు కన్నా ధనవంతుడు. తృప్తి కలవాన్ని దేవుడు ప్రేమిస్తాడు. తృప్తి కంటే మించిన భాగ్యం లేనే లేదు. గొంతెమ కోరికలలో దుఃఖాన్ని తెచ్చుకోరాదు. దీనికొక దృష్టాంత కథ.

రామావథాని అనే పేరుగల ఒక బ్రాహ్మణుడు ఒక ధనికుడిచ్చే సంతర్పుణలో తుష్టిగ భుజించి, తన అదృష్టం కొద్దీ వచ్చిన పేలపిండిని దానంగా గైకొన్నాడు. రామావథాని ఆ పేలపిండి ముంతను తీసుకొని, ఎండకు తాళలేక ఒక కుమ్మరి ఇంట విశ్రమించి, నిద్దరరాక తనలో ఇట్లాలోచించినాడు.

ఈ పేలపిండిని ఉదరపోషణకై వాడకుండా, రెండణాలకు అమ్ముతాను. ఆ రూకలతో అంగూరు పండ్లు కొని అర్ధ రూపాయికి అమ్ముతాను. మరలా ఆ అర్ధరూపాయికి కొని, రెండు రూపాయలకు విక్రయిస్తాను. రెండు రూపాయలతో కొని పది రూపాయలకమ్ముతాను. ఆ డబ్బుతో ఒక బక్క నెల్లూరావును పట్టుకొని బలుపుగా మేఘుతాను. దానికొక పేయదూడ పుడుతుంది. ఆ వెనుక రెంటికి రెండై, నాలుగు పదునారై క్రమంగా ఒక పెద్ద ఆలమంద అవుతుంది. ఆ మందను పదివేలకు విక్రయించి, మరొక మందచేసి కొంత కాలానికి ఆ రెండు మందలను కొన్ని లక్షలకు అమ్ముతాను. అటుపిమ్మట రత్నాలు వ్యాపారం చేస్తాను. చిత్రచిత్రమైన గొప్ప మేడకట్టి, మహారాజులందరినీ పరిచయం చేసుకుంటాను. అప్పుడు ఆ పట్టణాన్ని పాలించే రాజు నన్ను బ్రతిమాలి తన కూతురునిచ్చి పెండ్లి చేస్తాడు. అప్పుడు నేనెవ్వరినీ లక్ష్మిపెట్టును. నేను కొంచెం కోపించితినా, రాజు, రాజు భార్య,

రాజు కూతురైన నా భార్య వచ్చి నన్ను బ్రతిమాలుతారు. నేను పట్టువదలక బిష్టుబిగిసి కాలితో నా భార్యను తంత్రాను. అని అనాలోచితంగా, తన్నుతా మరచి నిజముగానే తన్నినాడు. ఆకాలి తన్నుకు పేలపిండి ముంతకు, దాని ప్రక్కనున్న క్రొత్త కుండల దొంతులకు తగిలి అన్నీ పగిలి పోయినవి. ఆ బ్రాహ్మణుడు ఉలికిపడి లేచినాడు.

ఆ ఇంటి కుమ్మరివాడు ఆ శబ్దాన్ని విని పరుగెత్తికొని వచ్చి, కుండలు పగలడానికి కారణమైన ఆ బ్రాహ్మణుని చీవాట్లు పెట్టి పంపినాడు. తన ఆలోచనలు పాడై పోవడమే గాక, రాత్రిపూట గడవడానికి పేలపిండి కూడా లేక లోలోన ఏడుస్తూ ఇంటికి తిరిగి వెళ్లినాడు. కాబట్టి ఆకాశ సోపానములు కూడదు.

38. తెలిసిన వారివలె నటింపరాదు

కం॥ అర్థమెత్తిగి పలుకుట, కా

మౌర్ఖ ప్రదమంద్రు పెద్దలదియారసి స్పు
పైర్ధకముగ బలుకుము, ధ
ర్యార్థాదికములును నీకు నగు విద్యార్థీ!

తెలియనివాడు, తెలిసిన వానిలా నటిస్తూ మాట్లాడితే కలిగే అనర్థాలకు అంతుండదు. చదువనివాడు చదివిన వానివలె నటించే ఓ మూఢుని కథ.

ఒకానోక మూఢుడు ఒకనాడు ఒక విద్యాంసుని ఇంటికి వచ్చాడు. విద్యాంసునితో సరసంగా మాట్లాడాలనే ఉద్దేశంతో ఆ మూఢుడు స్వామీ! ఒక చెంబు వడ్డించండి ఒక మంచం వడ్డించండి' అని అన్నాడు. పండితుడు వాని తెలివికి అబ్బారపడి - 'నీవు మహిషము లాగున్నావే?' అన్నాడు. పండితుడు తనను పొగడుచున్నాడని అర్థం తెలియని. ఆ మూఢుడు 'చిత్రం చిత్రం పండితులవారూ! మూడు తరాల నుండి మావారు తమ వంటివారి

అనుగ్రహం చేత ఇట్లీ అశ్వినీ, భరణులులాగా ఉండండని కూడా అనిపీంచు కున్నాము' అని అన్నాడు. అర్థం తెలియకపోతే ఇలాంటి అనర్థాలు కలుగుతాయి.

పూర్వం త్వష్ట తన కొడుకును ఇంద్రుడు చంపినాడని, ఆతనిపై వగతో బ్రహ్మదేవుని గూర్చి తపస్సు చేశాడు. వాని తపస్సుకు మెచ్చి బ్రహ్మ ప్రత్యక్షమై 'సీకేమి వరం కావాలో అడుగు, ఇచ్చేదను' అన్నాడు. ఇంద్రుని చంపునంత కుమారుడు కావాలని త్వష్ట సంస్కృత భాషలో అడగదలిచాడు. త్వష్ట సంస్కృత భాషలో పండితుడైనా, బ్రహ్మను వరం అడిగేటప్పుడు ఒక అక్షరం ఉచ్చరించ వలసిన క్రమాన్ని స్వరభేదంతో ఉచ్చరించి అడిగాడు. స్వరభేదంలో పలికినందున అర్థం తారుమారైంది. బ్రహ్మదేవుడు వరమిచ్చి సత్యలోకానికి వెళ్లినాడు. కొన్నాళ్ళకు త్వష్టకు వృత్తుడు అనే కొడుకు కలిగాడు. వాడు పెద్దవాడై దుష్టుడై దేవతలందరినీ బాధిస్తుండగా ఇంద్రుడు కోపించి వాన్ని చంపినాడు.

త్వష్ట బ్రహ్మను వరం కోరేటప్పుడు 'ఇంద్రుని చంపు కొడుకు' అని కోరాలని, స్వరభేదంతో ఉచ్చరించినందువల్ల 'ఇంద్రునిచే చచ్చు కొడుకు' అని అర్థం ఏర్పడింది. కాబట్టి బాలురు చదువునప్పుడు, ఇతరులతో మాట్లాడేటప్పుడు స్పష్టంగ, అపస్వరం లేకుండా, అర్థం చెడకుండునట్లుగా మాట్లాడాలి.

కం॥ స్వరభేదమైన పలుకున

కరము చెడును భవమందు గార్యము చెడువే
స్థిరమగు నిష్ఠార్థంబును
వరమడిగిన త్వష్ట చెడియె వర విద్యార్థి!

39. బుద్ధి బలము గొప్పది -1

“మందమతులెంత కోపులై మలయుచున్న

గత్తికొని చంపవచ్చినగాని, బుద్ధి

బలము గలవాడు దొరకక తొలగగలడు

కనుక నద్దాని నార్థింప జను జనునకు”.

ఎంతటి బలవంతునైనా, కోపంగల వారినైనా, బుద్ధిబలంతో గెలవవచ్చు. దీని కొక దృష్టాంత కథ.

ఎర్రావారిపాశం ఏలుచుండిన ఎర్రమురాజు నిరక్షరక్కి. ఒకసారి విద్యాంసులను ఓడించి, అధిక విద్యాంసుడని పేరు గడించాలని నిశ్చయించాడు. “విద్యాంసులకు అవారిగ బహుమతులీయబడును” అని ఒక పటం ప్రాయించి వాకిట గట్టించినాడు. అది చూచి పండితులు రాసాగిరి. వచ్చిన పండితుని తన ఎదుట నిలిపి - “చక్కని కైత చెప్పుము. తప్పు పోయెనా తల నరకింతును” అని, తలవరులను ఇరుప్రక్కల కత్తులతో నిలుపును. ఆ కవి కవిత్వంలో తనకు “తప్పు” అని తోస్తే వెంటనే “పదెరా యి సగనం” అంటాడు. వెంటనే తలవరులు తల నరికి వేస్తారు. ఆ విధంగా ఎర్రమురాజు ఆస్తానానికి పోయిన కవి ఒక్కడైనా ప్రాణాలతో తిరిగి వచ్చేదిలేదు.

ఈ క్రూరక్కత్వాన్ని విని కవిరాజైన శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, వికటకవి అయిన తెనాలి రామకృష్ణన్ని ప్రోత్సహించి పంపించినాడు. అతడు గుండెలరచేత పెట్టుకొని ఎర్రమురాజును దర్శించాడు. రాజు ఎప్పటిలాగే ఏర్పాట్లుచేసి కవిత్వం చెప్పుమన్నాడు. తెనాలి రామకృష్ణ కవి వాని యోగ్యత ఎరిగి గొంతు సవరించుకొని -

పాట॥ “అవురయిదెంత ఆశ్చర్యమన్న అ అ ఇ ఈ ఉ

ఎర్రమురాయడు జాణగదన్నా ఎ ఏ ఒ ఓ ఔ

కరుణగలాడు, కైతగలాడు క ఖ గ ఘ జ

చెప్పినమాట తప్పడురన్న చ ఛ జ రు ఇ

ఉక్కలిగాడు పక్కిరుగాడు ట ర ద ధ ణ
దబ్బరగాడు దాతగాడన్న త ధ ద ధ న
పలికి బొంకకు పండితుడన్న ప ఘ బ ఘ మ”

అని పాట పాడగా ఎర్రమరాజు “బలే! బలే! ఇట్లుండాలి కవిత్వం!
ఉన్నదున్నట్లు చెప్పితివి” అని మెచ్చుకొన్నాడు. నూరు వరహాలిచ్చి, ఇంకో
పద్ధము చెప్పుమన్నాడు.

సీ॥ “నీయూరు నెఱ్లన - నీపేరు నెఱ్లన
నీ ప్రతాపంబెర్పు - నీవు నెర్పు
ఇంగిలీ కమ్మెతుపు - పెళ్లలు నెఱుపన్న
కాపుతాయి యెతుపు - గరుడు డెతుపు
దొండపండెళ్లమో - దుగ్ఘాత యెళ్లన్న

గురుగింజ యెళ్లన్” - అనుచుండగానే పడెరా యిసగనం అని
రాజు అరచినాడు. తలవరులు తక్కడమే కత్తులు పైకెత్త సాగిరి. తెనాలి
రాముడును రెండు చేతులెత్తి తాళుతాళు ఇంకా చెప్పేదను’ అని మరింత
గట్టిగా అరచినాడు. పైకెత్తిన కత్తులను తలవరులు క్రిందికి దించినారు.
రాజు కవిని చూచి ‘కయిస్నరా! గురుగింజ యెళ్లన అంటివే దాని క్రింద
వుండే నల్లన చెప్పితివా? అది యిసగనం కాదా? నిన్న నరకవలసిందే
కదా? అన్నాడు’.

“ప్రభు! నేనంత తెలివి తక్కువ వాడనుగాను. గురిగింజ కన్నా ముందు
వచ్చిన కాపురాయి ఆ నలుపును కప్పి వేస్తుంది. అని తన చంకలోని
కాపురాయి తీసి ఆ నల్లన్నకు పూసెను. రాజు సౌబాణ్య! బలే తమాప! బలే
తమాప! ఇట్లు ఉండాలె కయిత్తమంటే! నీకు వెయ్యున్నాట పదార్థ ఇచ్చినాను.
తీసుకొని వెళ్లు అని మర్యాదచేసి పంపినాడు. కాబట్టి సమయస్వార్థి,
బుద్ధిబలం ఎంతైనా అవసరం.

40. బుద్ధిబలం గొప్పది

“దేహబలము వలన దీరని పనులెల్ల
 బుద్ధిబలము వలన బోసగుచుండు
 బుద్ధిబలము జగము బూనిలో గొనజాలు
 దానికుద్ది జగతి గానరాదు”.

దేహబలం వల్ల సాధింపరాని కార్యాలను బుద్ధిబలం చేత సాధించు కోవచ్చు. దేహబలం కన్న బుద్ధిబలం మిన్న. బలవత్తరమైన ఆహంచేత, కసరత్తులచేత దేహబలం వృద్ధి పొందుతుంది. సద్గ్యుద్యుచేత, సదాచారాలచేత, సత్స్మాంగత్యాలవల్ల బుద్ధిబలం వర్ధిల్లతుంది. దీనికాక దృష్టాంత కథ.

శూర్పం అప్పాజీ అనే పేరుతో మంచి తెలివితేటలు గల ఒక బుద్ధిమంతు దుండేవాడు. ఆదేశం నవాబు అప్పాజీ తెలివితేటల గురించి విన్నాడు. అతన్ని పరీక్షించాలని నవాబుగారు ఒక చిన్న మూతిగల కూజాను తన సేవకులతో అప్పాజీకి పంపిస్తూ, ‘సీ తెలివినంతా దీనిలో నింపి పంపించు’ అని చెప్పి పంపాడు. నవాబు తనను పరిషాసించుచున్నాడని వెంటనే తెలివిగల అప్పాజీ గ్రహించాడు. సరే తర్వాత పంపుతానని సేవకులను పంపేశాడు. ఆ కూజాను గుమ్మడి పొదలో నుంచి, ఒక పిందెను కడవలోనికి చొప్పించాడు. ఆ గుమ్మడికాయ ఆ కూజాలోపలనే పెద్దదయింది. అప్పాజీ దాన్ని త్రుంచి నవాబుకు పంపిస్తూ - “నా తెలివి ఇట్లా పంపిస్తున్నాను, తమ తెలివితో కడవను పగులగొట్టకుండా దీనిలోని గుమ్మడికాయను బయటకు తీసుకోండి” అని చెప్పి పంపాడు. నవాబు ఆ కాయను బయటకు తీయలేక సిగ్గుపడ్డాడు. నవాబు అతని తెలివితేటలను మెచ్చుకొన్నాడు. కాబట్టి దేహబలంకన్నా బుద్ధిబలం గొప్పది.

41. సమయస్వార్తి

“తెలివి తక్కువతో నేడి పలుకరాదు
బుద్ధిమంతుల నది పొనరుచునెడ
మానమును బోషు నెల్లిదమోనుగాన
సమయమునకు దగినరీతి సభలనుడువు”.

బుద్ధిమంతులు సమయం, సందర్భాన్ని బట్టి ప్రవర్తించాలి. తెలువ తక్కువతో మాట్లాడరాదు. సమయస్వార్తితో వ్యవహారించాలి. దీనికొక కథ.

ఒక మంత్రిగారి భార్య అధికార గర్వంతో మిడిసిపడేది. ఆమె ప్రతిరోజు ఒక కొలనులో స్నానం చేసేది. ఆ కొలను దరిదాపులకెవరూ రాకూడదని మంత్రిగారి ఆజ్ఞ. ఒక తుంటరి, మంత్రి భార్య వారించినా వినకుండా ఆ కొలనులో దిగి స్నానం చేసి వెళ్లిపోయాడు. ఆమె మిగుల కోపంతో ‘ఆ శుంఠను కరినంగా దండించండని తన భర్తతో చెప్పింది. భార్య విధేయుడైన ఆ మంత్రి ఆమెకు బదులు పలుకలేక, అట్లే కానిమ్మని ఆ తుంటరి పీల్లహాన్ని పిలిపించి, రేపు ఉదయం ఆరు గంటలకు నీవు నా ఎదుటకు రావాలి అని ఆజ్ఞాపించినాడు.

ఆ బాలుడు మరుసటి రోజు ఆలస్యంగా 10 గంాలకు వచ్చాడు. మంత్రి నా ఉత్తర్వు దిక్కరించి ఆలస్యంగా ఎందుకు వచ్చావని ప్రత్యీంచాడు. ఆ పీల్లహాడు - వినయంగా, ‘అయ్యా! మీ ఆజ్ఞ ప్రకారం నేను వస్తుండగా మార్గమధ్యలో ఒక పెద్ద సభ జరుగుతూంది. చూచి వత్తమని అక్కడకు వెళ్లాను. లోకంలో స్త్రీల సంఖ్య అధికమా! పురుషుల సంఖ్య అధికమా! అని చర్చ జరుగుతూంది. ఎట్లా తేలుతుందో చూద్దామని నిలబడ్డాను. తర్వాన భర్తనల తర్వాత స్త్రీల సంఖ్యయే అధికమని సిద్ధాంతికరించినారు. అని అన్నాడు.

అప్పుడా మంత్రి ఓరీ! లోకంలో స్త్రీ, పురుషులు సమంగా ఉండాలిగాని స్త్రీలెక్కువ ఎలా ఉంటారు? ఈ సందేహం ఆ సభలో ఎవరికీ కలుగలేదా! అని ప్రత్యీంచాడు. ఆ పెంకి బాలుడు మంత్రిగారు! మీకు కలిగిన సందేహం

ఆ సభలో ఒకరికి తోచింది. ఆ విషయం కూడా చర్చకు వచ్చింది. తీర్మానకర్తలు 'భగవంతుడు ప్రపంచంలో ఆదువారిని, మగవారిని సమంగానే సృష్టించాడు. అందువల్ల లోకంలో ఆదువారి సంఖ్య సగం మాత్రమే. మిగిలిన సగంమంది మగవారిలో ఆదువారి మాటలు విని, నిరపరాదులైన వారిని బాధించే ఆడంగులున్నారు కదా! అట్టివారు మగవారైనా ఆడవారి క్రింద జమ కట్టాలిగదా! కాబట్టి ఆదువాండ్ర సంఖ్య ఆధికమైందని తేల్చినట్లు బదులిచ్చాడు.'

ఆ మంత్రిపుంగవుడు వాని మాటలు విని తన సంగతి ఆలోచించుకొని 'ఏడు లెస్సుగా బుద్ధి చెప్పినాడు' అని వాని బుద్ధిని మెచ్చుకొని దండింపక పంపివేశాడు. కాబట్టి సమయస్వార్థి ఎంతైనా అవసరం.

42. త్రాగుబోతుల జేరరాదు

"తెలివి నశియంచు, క్షీణించు దేహశక్తి
ధనము నష్టమా, నవమతి నొనరజేయు
సభల జిన్నపుచ్చును, గంపసహ్యమగును
త్రాగుడెట్టివారికయిన దగదు తగదు".

త్రాగుడు, జూదము వంటి వ్యసనాలు అలవడితే జన్మాంతరం దాకా వదలదు. ఈ వ్యసనాలుండే దురభ్యసులతో చేరరాదు. చేరితే చేటుకలుగుట తథ్యం. దీనికో దృష్టాంత కథ.

ఒక సాలెవాడు త్రాగుబోతులతో కూడి త్రాగుడు నేర్చుకొని, దానికి బానిసైనాడు. వాని తండ్రి కొన్నాళ్ళు తెలియక, తెలిసియు సమ్మక కొన్నాళ్ళు, కాడుకుపై గారాబంతో పైకి చెప్పలేక కొన్నాళ్ళు గడిపాడు. తుదకు పాకం

ముదురుటచే ఒకనాడు కొడుకును పిలిచి కుమారా! ఈ త్రాగుడు మానుకో! ఇది నీచము. అవమానకరం. నలుగురిలో చులకన అవుతావు. అంతేగాక ధన నష్టం, ఆరోగ్య నష్టం కలుగుతుంది. ఇట్టి దురభ్యాసం నీకేల పట్టవడింది? దీన్ని పూర్తిగా ఇప్పుడే మానుమని పలురకాలుగా బోధించాడు. మీతాత, ముత్తాతలు ఈ వ్యసనం వల్ల శీఘ్రంగా మృతి చెందిరని కూడా చెప్పినాడు. తండ్రి మాటకు తలూపి అట్లేకానిమృని అన్న కొడుకు ఆ వ్యసనాన్ని మానలేక పోయాడు.

మరొక రోజు తండ్రి వాన్ని దగ్గరకు పిలిచి ఇట్లన్నాడు. నాయనా! దేహం మీద వస్తుం ఉండేది లేనిది తెలియసీక మత్తు కలిగించే, మానాన్ని, ధనాన్ని, నరాల పటుత్వాన్ని పోగాట్టి, బుద్ధిని చెరచి, సభలో తలెత్తుకోసీక చేసే ఈ చెడ్డ అలవాటును మానుకోమని బుద్ధులు చెప్పి చూసెను. ఇంకా ఈ వ్యసనం కాకి వలె వికార స్వరంతో అరపింప చేస్తుంది. కోకిలలాగా కొంత సేపు పాటలు పాడిస్తుంది. కోతిలా కుప్పిగంతులు వేయిస్తుంది. ఈ దురభ్యాసం వల్ల ఏమాత్రం లాభం లేదు. యాదవులు ఈ మధుపానం వల్లనే చెఢ్చారు. శుక్రాచారుడు చెడి శాపమిచ్చింది దీనివల్లనే. అని సుతునకు జనకుడు పురాణ నీతులను హితోపదేశం చేశాడు. ఏమి బదులు చెప్పేదవన్నాడు.

చివరకు కొడుకు తండ్రివంక చూస్తా, నాయనా! దీన్ని నిలపాలంటే నీవు నాతో కలసి ముప్పుది రోజులు త్రాగు. ముప్పుది ఒకటో రోజు ఇచ్చరం కలసి వదలి పెడతాం. ఇంతకంటే వేరు మార్గం లేదన్నాడు. తండ్రి మరికొన్నాళ్ళు చెప్పినా, అదేమాట అంటున్నాడు. తుడకు వాని ఒడంబడికకు సమ్మతించి కొడుకుతో కలసి, త్రాగుడు మోతాదును పెంచుతూ ముప్పుది రోజులు త్రాగినారు.

ముప్పుది ఒకటవ నాడు కొడుకు తండ్రిని చూచి నాయనా? నేటి నుండే మనం త్రాగుడును నిలపవలసింది' అన్నాడు. వెంటనే ఆ తండ్రి పోపోరా! నీవు నిలిపినా సరే! నేను నిలువను. నాకు కులాచారంగా వచ్చిన

ధర్మమిది! ఇల్లు, వాకిలి, అలుబిడ్డలు అన్నీ పోయినా, చివరకు నా ప్రాణం పోయినా దీన్ని వదలనన్నాడు. అంతేగాక -

కం॥ “కల్లున సురలైరమరులు
కల్లునే పరమశివుడు కాపురముండెన్
ఇల్లును వాకిలి నమ్మియు
కళ్లే త్రాగంగవలయు ఘనులు సురలుగాన్.”

అని అన్నాడు. తండ్రి మాటలు విన్న కొడుకు నీవు ముప్పది దినాలకే రుచి మరగి వదలలేనప్పుడు, నేను మూడేండ్లు అలపడ్డవాడను, ఎలా వదలగలను? అన్నాడు. అది మొదలు తండ్రి కొడుకులు ఇద్దరు కలసి త్రాగి ఇల్లు వాకిలి సర్వస్వాన్ని పోగొట్టుకొని పొడ్డపోయినారు. కాబట్టి త్రాగుడు ఎట్టివారికైనా తగదు. తగదు.

43. జూదమాడరాదు

“ధనము నష్టమా కొలది మత్సురము మౌచ్చు
ఫేదముం గూర్చు మతీయపక్కిరి దార్చు
దుష్టపథముల కీడ్చు మోదంబుమాడు
నిట్టి జూదంబు నాడుట హితమెచెపుమ”.

సప్త వ్యసనాలలో జూదం ఒకటి. ఇతరులు అసమీయమకానే వ్యసనాలైన త్రాగుడు, జూదం వంటి వానిని వెంటనే త్యజించాలి. జూదం వల్ల ధన నష్టమే కాకుండ, మాత్సుర్యాన్ని కూడా పెంపొందిస్తుంది. ఫేదాన్ని కల్పిస్తుంది. మన సంతోషాన్ని, పరువును భంగపరుస్తుంది. కాబట్టి జూదం ఆడటం తగదు. నలమవోరాజు, ధర్మరాజుల వృత్తాంతమే దీనికి ధృష్టాంతం.

పూర్వం నిషధ దేశాన్ని పాలించే రాజైన నలమహారాజుకు జూదమంతే ప్రీతిమెందు. షడ్గ్రుక్రవర్యులలో ఒకరైన నలుడు తమ దాయాదియైన పుష్టురునితో జూదమాడినాడు. మంత్రులు, హితులు ఎన్నో విధాల జూదం వద్దని చెప్పినా వినలేదు. స్నేహితులు, బంధువుల మాటలు పెడచెవిని పెట్టినాడు. అర్థాంగి దమయంతిచే చెప్పించినా ప్రయోజనం లేకపోయింది. చివరకు, నలుడు రాజ్యానంతా జూదంలో పోగొట్టుకున్నాడు. అతని దాయాది పుష్టురుడు, హేతునంగా ఇక నీకు మిగిలింది ఒకటి ఉంది,' అదే నీ ప్రాణ ప్రియుసభి - దమయంతి! దానిని ఒడ్డి రాజ్యాన్ని తిరిగి జయించుకో! అని పలికినాడు. నలుడు సిగ్గుతో, కోపాన్ని, అవమానాన్ని దిగ్బ్రింగుకొని, ఏమీ చేయలేక, కట్టుబట్టలతో ఆలితో అరణ్యానికి పోయినాడు. నలుని ఈ దుస్సితికి కారణం జూదమే గదా?

ఇక పాండవులు సర్వస్వాన్ని ఓడి అడవులపాలు కావటానికి కారణం జూదమేగదా! ధర్మరాజు సోదరులతో కలసి రాజనూయ యాగాన్ని దిగ్యజయంగా పూర్తిచేసినారు. దుర్యోధనుడు ఆ వైభవాన్ని చూచి, అసూయ చెందినాడు. పాండవులను మంచిగానే పిలిపించి, దూర్యత్ప్రియుడైన ధర్మరాజును జూదమాడడానికి పురికొల్పినాడు. ధర్మరాజు తుదకు అంగీకరించి, దుర్యోధనుని పక్కాన శకునితో జూదమాడడానికి పూనుకున్నాడు.

శకుని అంటేనే మోసం. కపటం మూర్తీభవించినవాడు. మనసా, వాచా, కర్మణ మోసగాడు. శకుని దగ్గర జరాసంధుని ఎముకలతో చేసిన మంత్ర పూరితమైన పాచికలున్నాయి. ఆ పాచికలు తను అనుకున్నట్లు పడతాయి. జరాసంధుని చంపినవాడు భీముడు. వాని గొంతు వింటే ఎముకలు (పాచికలు) భయపడి శకుని చెప్పినట్లు పడవు. ధర్మరాజు పాచికలు వేసేటప్పుడు మనదే గెలుపు! మనదే పందెం! అని భీముడు వేడుకక్కె అనుచున్నాడు. పాచికలు శకుని మాట వినడంలేదు. శకుని మొగం వెలవెల పోయింది. జరాసంధుని చంపిన భీముని పలుకువింటే తన ఆట సాగదని

శకుని గుర్తించి, భీముడు మాటలాడరాదని శకుని కోరినాడు. ధర్మరాజు భీముని వారించినాడు. పాండవులకీ విషయం తెలియదు.

ఆంతట ధర్మరాజు సర్వం ఓడిపోయినాడు. ఇక ఒడ్డెద్దానికి ఏమీ మిగలలేదు. ఇక తన తమ్ములను వరుసగా సహదేవుని, నకులుని, అర్ణునుని, తుదకు భీమసేనుని కూడా పండెంలో దారబోసినాడు. తనను కూడా ఉంచుకొని జూదమాడగా మాయాపాచిక ప్రభావంచే తన్నుకూడా ఓడిపోయినాడు. శకుని చేతిలో అన్నీ ఓడిపోయిన ధర్మరాజును హోళన చేస్తూ, ధర్మరాజా! మీ భార్య ద్రౌపదిని పణంగా పెట్టి ఆడు. గెలుతువేమో! అన్నాడు. జూదంలో విచక్షణ కోల్పోయిన ధర్మరాజు రోషావేశంలో ద్రౌపదిని పణంగా ఒడ్డినాడు. భీమార్ఘునులు వద్దని వారించినా వినలేదు. వ్యసనాలకు లోనైన వారికి యుక్తాయుక్త జ్ఞానముండదు గదా? ద్రౌపదిని కూడి ఓడిపోయినాడు.

తదనంతరం దుర్యోధనుడు 'ద్రౌపదిని నిండు సభలో వస్తాపహరణ చేయమని' దుశ్శాసనుని ఆజ్ఞాపించినాడు ఆపద్యాందవుడైన శ్రీకృష్ణుడు ద్రౌపది మానాన్ని కాపాడినాడు. జూదం కారణంగా పాండవులు, ద్రౌపదితో పాటు పండించేంద్లు అరణ్యవాసం, ఒక సంవత్సరం అజ్ఞానవాస కాలంలో విరటుని కొలువులో నీచవ్యత్తులలో కుదిరి, కాలాన్ని వెలిబుచ్చినారు. అరణ్య, అజ్ఞాత వాసాలు పూర్తి చేసుకొని, కొరవులతో యుద్ధం చేసి జయించి, పాండవులు తిరిగి రాజ్యాన్ని పొందినారు.

పాండవులు ఇన్ని కష్టాలు పడటానికి కారణం జూదమేగదా? అట్టి జూదం జోలికి పోరాదు. జూదమాడి (కోడిపందేలు, చీట్లు పేకలు) బాగుపడ్డ వాడొక్కడూ జగాన లేదు.

44. మనిషి చేసే కార్యానికి రహస్యం లేదు

తీగీ॥ అఱవు మొదలుగ బ్రహ్మ పర్యంతముగల
సర్వ వస్తువు లందున సమత నిండి
నదుపు చుండంగ దేవుడు నదవనగునె!
యతని యొఱగించి యొట్టు రహస్య ఫణితి”

ఒక కాపువాడు ఒక రోజు నాగిని, కాడిని భుజంపై పెట్టుకొని ఎద్దుల్ని తోలుకొని పొలానికి పోతున్నాడు. ఆయన భార్య జొన్న విత్తనాల బుట్టను చంకలో పెటుకొని భర్తను అనుసరిస్తోంది. వాళ్ళు వేళ్ళే దారిలో ఒక వినాయకుడి గుడి వుంది. ఆ కాపువాడు ప్రతిరోజు వస్తూ పోతూ పంట బాగా పండాలని, ఎద్దులు ఎలాంటి రోగం లేకుండా బాగా కష్టపడి పని చేయాలని, తన కుటుంబం సుఖ సంతోషాలతో వుండాలి అని ఇలా ఏదో ఒకటి ఆ సమయానికి తోచినవస్తీ కోరుకుంటూ వినాయకునికి నమస్కరిస్తూ వుండేవాడు.

ఎవరైనా ఒక పనికి అలవాటుపడితే తాను మరిచిపోయినా తనకు తెలియకుండానే అలవాటే ఆ పనిని చేయిస్తుంది. కాపువాడు అలవాటు ప్రకారం విష్ణుశ్వరుని దేవాలయం దగ్గర నిలబడి స్నాని వైపు తిరిగి “స్నాని! నేనిప్పుడు చల్లబోయే ధాన్యము పదినూర్ల పుత్రుతే, గంపెదు గింజల్ని కొట్టి అంబలికాచి నీపేరు చెప్పి గుడి దగ్గరున్న పేదలకు పోస్తాను” అని మొక్కాడు.

ఆ మాటలు విన్న అతని భార్య ఉలికిపడి “ఏమయ్యా ఎవరి ప్రాణాలు తీయడానికి ఇలాంటి మొక్కలు మొక్కాడు. ఒకవేళ నీవు కోరుకున్నట్టే పండిందనుకుండాం. గంపెదు గింజల్ని కొట్టడం, విసరదం, అంబలి కాయడం, ఇక్కడికి మోసుకొని రావడం, అందరికి పోయడం ఇవన్ని సాధ్యమౌతాయా! నావల్లగాదు” అంది. అపుడు ఆ కాపు భార్య వైపు తిరిగి తన ఎడమ చేతిని వినాయకునికి తన ముఖం కనిపించకుండా అడ్డంగా పెట్టి “అయ్యా పిచ్చిదానా! ఉరుకోవే. ధాన్యం పండనీ, తర్వాత వానికి ఈ ఈ ఈ” అని నాలుకను అడ్డంగా ఆడించాడు.

ఆ భగవంతునికి తెలియనిది ఏముంది? లోకనాథుని కళ్ళు మనం మూయగలమా? దేవుని ముందు అబద్ధాలాడి తప్పించుకోలేము. అలా చేస్తే మన తప్పులు రెట్టింపవుతాయి.

45. మాతృభక్తి

ఆ.వె॥ “జనని తన్న గర్భమున మోచికాని యొక
కడప దాంటినట్టి కష్టమునకు
ఖ్రమికినంతదాక పటువిధ సేవ ల
వర్ష సమము గావు నరులకెన్న”

“తల్లిని మించిన దైవం లేదు” అన్నది యొన్నే తరాలుగా మనం వింటూనే వస్త్యాం. జ్ఞానులు, వేదవేత్తలు, పెద్దలు “మాతృదేవోభవ.....” అంటు తల్లికి మొదటిస్థానాన్ని కేటాయించారు. శ్రీరామచంద్రుడు సవతి తల్లి ఘాట జవదాటక పద్మాలుగేళ్ళు వనవాసం చేశాడు. గరుత్తుంతుడు తల్లి దాన్య విముక్తి కోసం యేకంగా ఇంద్రుడి వద్దకు వెళ్ళి అమృత భాండాన్నే తీసుకొచ్చాడు. ఇలా తల్లికోసం మనం యొన్ని పనులు చేసినా ఆమె బుణాన్ని తీర్చుకోలేము. అలాంటి తల్లిపట్ల వుండవలసిన భక్తి వాత్సల్యాలను గూర్చి మూర్ఖులైన బిడ్డలకు అర్థమయేలా చేయడమే ఈ నాటక సారాంశం.

* * *

రామచంద్ర : ఏరా గోపాలీ! ఎక్కడికి? అలా పరుగు పరుగున వెత్తున్నావు?

గోపాల : ఆ ఏమి లేదు రామూ! కూరగాయలు కొనడానికి అంగడి వీధికి వెత్తున్నా.

రామ : ఆశ్చర్యంగా వుందే!

గోపాల : ఏం? మా అమృ నాకు రూపాయిచ్చింది. సీతాఫలం కొనుక్కుండాం. నువ్వు కూడ రా!

- రామ : అందుకే ఆశ్వర్యం అన్నాను. ఏరోజు యిలాంటి పనులకు రావే. ఓహో! ఒక్క రూపాయి కోసం వచ్చావు కాబోలు.
- గోపాల్ : అబ్బే అదేం లేదు అమ్మ మరీ బ్రతిమాలితే వచ్చాను.
- రామ : నిజంగానే యిది వింత.
- గోపాల్ : రామచంద్రా! ఎందుకలా అంటున్నావు? నీ మాటలు నాకు అర్థం కావడంలేదు.
- రామ : కేవలం కూరగాయలు తేవడానికి మీ అమ్మ నిన్ను బ్రతిమాలితే, అదీ లంచమిస్తే ఒప్పుకున్నావు. అమ్మను బాధపెట్టావు. నీవు పాపం చాలా కష్టపడ్డావు.
- గోపాల్ : నాకేం కష్టంగాలేదు. ఆనందంగా వుంది.
- రామ : ఆమెను యొందుకు నువ్వు “మా అమ్మ” అంటున్నావు?
- గోపాల్ : ఆమె నాకు జన్మ నిచ్చింది కాబట్టి.
- రామ : తొమ్మిది నెలలు మోసి కన్నందుకే కదా!
- గోపాల్ : అవును
- రామ : నువ్వు పుట్టిన తర్వాత చీమ కుట్టినా, నల్లి కుట్టినా, నువ్వు యేడిస్తే ఆ బాధను తాను అనుభవించి, నీకు ఆకలివేసి అడగడానికి మాటలు రాక ఏధ్యినపుడు పాలిచ్చి రక్షించింది అమ్మకదా!
- గోపాల్ : అవును అమ్మకాక యింకెవరు చేస్తారు?
- రామ : అంతేకాదు. నీవు కడుపులో వున్నప్పుడు ఉపోస్తే, కారమో ఎక్కువగా తింటే, నీవు లోపల బాధపడతావేమోనని, తానేవైనా భయంకరమైన రూపాలను చూస్తే నీకు అంగవైకల్యం వస్తుందేమోనని భయపడుతూ, అందమైన రూపాలనే చూస్తూ, నీకోసం తన కోరికలను సైతం వదులుకొంది మీ అమ్మనే కదా!
- గోపాల్ : నీవు చెప్పిందంతా నిజమా? నిన్న మా బళ్ళో మాప్పోర్లు కూడ ఈ విషయాన్నే చెప్పారు. కాని అది పుస్తకంలో పారమేకదా! అనుకున్నాను.

- రామ : ఈ వయస్సులో నువ్వు అనుభవంతో నేర్చుకోగలిగింది చాలా తక్కువ. కొన్నింటిని గురువులు చెప్పింది నిజమని నమ్మితే, కొద్ది రోజుల తర్వాత అవి నీ అనుభవంలోకి వస్తాయి.
- గోపాల్ : అన్ని విషయాలను సాక్ష్యాలతో నిరూపిస్తామని మన గురువులు అంటుంటారు. అది అసత్యమా?
- రామ : అంటారు నిజమే. కాని అన్ని విషయాల్ని సాక్ష్యాలతో చూపడం సాధ్యం కాదు.
- గోపాల్ : అయితే నువ్విప్పుడు ఏమంటావు?
- రామ : పెద్దలు చెప్పినమాట వినాలి. తర్వాత నమ్మాలి. చెప్పినట్లు నడచుకోవాలి. నీవు పుట్టినప్పటి కంటే ఇప్పుడు ఎదిగావు. ఎవరివల్ల?
- గోపాల్ : అమ్మవల్ల.
- రామ : అలాంటి అమ్మనుండి నువ్వు లంచం తీసుకొని పని చేస్తున్నావే అది తప్ప కదా! మనం పుట్టినందుకు మాత్రానేవను మించి చేయగలిగింది వేరొకటి వుంటుందా?
- పదిమంది గురువులకంటే ఒక కులగురువు, నూర్లు ఆచార్యుల కంటే తండ్రి, వేయమంది తందులకంటే తల్లి గౌరవించే విషయంలో అధికులు అని పెద్దలంటారు.
- గోపాల్ : అది నిజమే. ఇప్పటిదాకా ఈ విషయం తెలిసి కూడ అలా ప్రవర్తించలేదు. ఇప్పటి నుండి అమ్మను దైవంతో సమానంగా చూస్తాను.
- రామ : అహ కాదు. మొదటి దైవంగా అనాలి. ఉదయం, సాయంత్రం ఆటపాటల కంటే అమ్మను సేవించడమే గొప్పపని అని భావించు. అమ్మ చెప్పిన పనులు చేసి వేళమించకుండా బడికిరా!

46. సోదరప్రేమ

తే.గీ॥ “రాఘవుల సోదరప్రేమ రహిని నెంచి
పాండవుల సోదరప్రేమ బరిగణించి
యన్నదమ్ముల న్యోన్య ప్రియంబు మీఱ
వర్తిలన నంతకన్నను స్వర్గమున్న?”

తండ్రి తరువాత తండ్రి యంతటి వాడు అన్న అంటారు. ఒక తల్లి కడుపున పుట్టిన బిడ్డల మధ్య అనుబంధం, ఆప్యాయం సర్వ సాధారణం. కాని దశరథుని కుమారులు, పాండురాజు కుమారులు వేర్యేరు తల్లులకు జన్మించినా వారి మధ్య వున్న ప్రేమానురాగాలు అపూర్వం, అనితరసాధ్యం. యక్కడడిగిన ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానమిచ్చి, అతణ్ణి సంతృప్తిపరచిన ధర్మరాజు యక్కడు ఒకరికి ప్రాణమిస్తానని అన్నప్పుడు కౌంతేయుల్లో తాను జీవించి వున్నానని, మార్ణియుల్లో ఒకరిని బ్రతికించమని అని కోరడం అతని నిస్పాద్ధ సోదరప్రేమకు నిదర్శనం. అలాంటి ప్రేమను కలిగి సోదరప్రేమకు ప్రతిరూపంగా నిలిచినవారు రామ, లక్ష్మణ, భరత, శత్రువులు.

కోసల దేశాన్ని పాలిస్తోన్న దశరథ మహారాజుకు కౌసల్య, సుమిత్ర, కైకేయి అని ముగ్గురు భార్యలు. కౌసల్యకు శ్రీరాముడు, సుమిత్రకు లక్ష్మణ, శత్రువులు, కైకేయికి భరతుడు జన్మించారు. నలుగురూ విద్యాబుద్ధులు నేర్చుకుంటూ క్రమంగా పెరిగి పెద్దవారయ్యారు. అప్పుడు దశరథుడు శ్రీరామునికి రాజ్యాభిషేకం చేయాలని నిర్ణయించాడు. అది తెలిసిన మంధర అనే కైక దాసి తన రాణి వద్దకు వెళ్ళి ఆమెకు చెడ్డబుద్ధులు నేర్చింది. ఆ మాటలు విన్ను కైకేయి దశరథుని వద్ద ముందుగ మాట తీసుకొని, శ్రీరాముడు నార చీరలు ధరించి పదునాల్గు సంవత్సరాలు అరణ్యవాసం చేయాలని, భరతునికి కోసల రాజ్యాన్ని పట్టం కట్టాలని కోరింది. ఆడిన మాట తప్పలేని దశరథుడు పిడుగులూంటి ఆమె మాటలు విని ఒప్పుకొని నేల కొరిగాడు.

తండ్రి ఆజ్ఞను శ్రీరాముడు శిరసావహించి తల్లిదండ్రుల నుండి అనుమతి తీసుకొని వనవాసానికి సంతోషంతో బయలుదేరాడు. పతి అడుగుజాడల్ని అనుసరించడం పతి ధర్మమని నమ్మిన జానకి అతని వెన్నంటి

వదచింది. సోదరసేవయే ముఖ్య కర్తవ్యము అని తల్లిచే ప్రేరేపించబడిన లక్ష్మీఖండు సీతారాములకు రక్షణగా ముందు నడిచాడు. వారు అరణ్య వాసానికి వెళ్ళారన్న వార్తనువిన్న దశరథుడు క్రుంగిపోయి, అచిరకాలంలో ప్రాణాలు వదిలాడు. మేనమామ యింటికి వెళ్ళిపున్న భరతుడు అయోధ్యకు వచ్చి, జరిగిన విషయాన్నంతా తెలుసుకొని తల్లి వద్దకు వెళ్ళి -

“పాతకీ! ఎంత పాపానికి ఒడిగట్టావు! నాకంటే రాముడు నీకు ఏధంగా తక్కువయ్యాడు? అతడు నీకేమి ద్రోహం చేశాడు? నీ కడుపున పుట్టినంత మాత్రాన నాకు నీలాంటి చెడుగుణాలు అలవడతాయి అనుకున్నావా? తండ్రి తర్వాత తండ్రియైన శ్రీరాముణ్ణి నా ప్రత్యక్ష దైవాన్ని, సద్గుణాభిరాముని, మునిలా అడవికి పంపి, నీ భరతును చంపి, నీవేమి పొందదలచావు? రాముడు శాంతమూర్తి కాబట్టి నీ మాటకు యొదురుచెప్పక నిన్ను తల్లిగా భావించి కాఱడవులకు నడిచాడు. ఆ లక్ష్మీఖండెన నీ మోసాన్ని గ్రహించి నీతల నరక్కురిడా ఎందుకు వదిలిపెట్టాడు? కులవినాశిని! నాకు అత్యంత ప్రియమైన రాముడు అడవుల్లో కష్టపడుతూ వుంటే నేనిక్కడ పట్టం కట్టుకొని సుఖిస్తానను కున్నావా? దుర్మార్గరాలైన నీ కడుపు మండేలాగ రాముని సింహసనాధిష్ఠని చేసి నేను మునివేషంలో పద్మాలుగేండ్ల అరణ్యాల్లో సంచరిస్తాను” అని అన్నాడు.

తరువాత భరతుడు దశరథునికి అంత్యక్రియలు చేసి తన సేనతో కలసి రాముణ్ణి వెదకడానికి బయలుదేరాడు. చిత్రకూట పర్వతంలో రాముడు పర్వతాలను నిర్మించుకొని సీతాలక్ష్మీఖండులతో కాలము గడువుతూ వున్న సమయంలో ఒకనాడు ఒక కలకలాన్ని విని కారణాన్ని తెలుసుకొని రమ్మని లక్ష్మీఖండు పంపాడు. లక్ష్మీఖండు ఒక చెట్టు కొమ్మనెక్కి దగ్గరకు వస్తోన్న సేనను చూసి “అన్నా! మోసం జరిగింది. భరతుడు సేనాసమేతుడై మన మీదికి వస్తున్నాడు. లేచి లేచి విశ్రేష్ట పెట్టి సిద్ధంగా వుండు. ఆలశ్యం చేయకు. నాకు ఆజ్ఞ యివ్వు. నా బాణవు కొన కరినమైనదో ఆ భరతుడి తొమ్ము కరినమైనదో చూస్తాను” అంటూ వుండగా రాముడు లక్ష్మీఖండి “లక్ష్మీఖా! భరతుడు సీకంటే నాపట్ల ప్రేమకలవాడు. నీవంటి తొందరపాటు మనిషికాడు. తొందరపాటు వద్ద అని వారించాడు.

ఇంతలో భరతుడు రాముని సమీపించి రాజ్యాన్ని స్వీకరించమని ఎన్నో రకాలుగా ప్రాథేయపడ్డాడు. తల్లిదండ్రుల కిచ్చిన మాటను అగోరవపరచి తాను రాజ్యాన్ని చేపట్టలేనని రాముడు నిరాకరించాడు. చివరకు భరతుడు చేసేదేమిలేక, అన్న మాటను జవదాటలేక, రాముని పాదుకలను స్వీకరించి అయ్యాధ్యకు వెళ్ళలేక నంది గ్రామంలో ఆ పాదుకలకు పట్టాఖీపేకం చేసి, తాను కూడా రాముడిలా నారచీరలు ధరించి, దర్శలపై పడుకుంటూ, కందమూలాలు తింటూ పాదుకలనే రాముని ప్రతినిధిగా రాజ్యపాలన చేయించి సోదర ప్రేమకు నిదర్శనంగా నిలిచాడు.

47. పొగరు తగదు

కం॥ “కుల, మాచారము, ధనమును
విలసిత విద్యయును, రాజ్య విభవము రూపం,
బెలంబ్రాయము దీపమును వ
థిల్లింజేయును మదమునంద్రు స్థిర విద్యార్థి!”

ఉన్నతమైన కులం, సదాచారం, ధనం, విద్య, రాజ్యమైభవం, రూప సంపద, లేతప్రాయం, తపము ఈ విధంగా అన్ని రకాల సుఖాల్కో చోట వుంటే దానిని ‘విభవము’ అంటారు. మహేంద్ర విభవము చాలా గొప్పది. పూర్వపు రాజులు ఈ మహేంద్ర వైభవము కోరి యాగాలు చేసేవారు. సుఖాలు కోరనివారు ఎవరుంటారు? ఇంద్రునికి ‘శతక్రతువు’ అని పేరు. అంటే ‘మారు యాగాలు చేసినవాడు’ అని అర్థం. అలా చేసినవారు ఒకరి తర్వాత ఒకరు ఇంద్రులోతారని మన పూర్వీకుల నమ్మకం.

ఇంద్రుడు స్వర్ధం, మర్యం, పాతాళం అనబడే ముల్లోకాలకు అధిపతి. స్వర్ఘలోకంలో అమరావతి అతని ముఖ్య పట్టణం, అతడి సభకు ‘సుదర్శము’ అని పేరు. పొలసముద్రం నుండి పుట్టిన ‘ఉచ్చైత్రవమనే గుళ్ళము’, నాలుగు దంతాలు కలిగి, తెల్లని రంగుతో ప్రసిద్ధి చెందిన “ఏరావతము” అనే ఏనుగు ఇంద్రుని వాహనాలు. దేవతలు, భూషలు, ఆచార్యుడు గురువు అని భ్యాతి గడించిన బృహస్పతి, సామంతులు దిక్కుతులు ఇతని సభలోని వారు.

కోరినవన్నీ యచ్చే చింతామణి, కామధేనువు ఇంద్రుని పద్మ ఉన్నాయి. ఇతని వనం నందన వనం. ఆ ఉద్యానవనంలో ఎన్నడు వాడనివి, కోరిన కోర్కెల్లాసనే పారిజాతం, మందారం, సంతానం, హరిచందనం, కల్పకం అనే వృక్షాలున్నాయి. గంధర్వులనబడే గాయకులు, రంభాది అప్సరసలు వున్నారు. ఇలాంటి వైభవాన్ని కోరని వారెవరుంటారు?

ఆమె॥ ఎట్టి వానికైన నెంత యైశ్వర్యంబు
వడసియైన గర్వ పడగరాదు
మిన్నుమన్నగనక మున్నపుషుమండు చెడెఁ
బోగరుబోతుందనము తగదు తగదు.

అయితే ఎంత ఐశ్వర్యం పొందిన గర్వపడరాదు. అలా ఐశ్వర్య మందాన్ని పొందిన వాడికి అధోగతి తప్పదనడానికి అపుషుడనే రాజు కథ మంచి దృష్టాంతము.

పూర్వం అపుషుడనే రాజు నూరు అశ్వమేధ యాగాలు చేసి ఇంద్ర పడవిని పొందాడు. ధానితో తనను మించినవారు ముల్లోకాలలో ఎవరూ లేరిని గర్వం అతడిలో అతిశయించింది. అపాంకారంతో విట్టివీగే వారికి విచక్షణాజ్ఞానం నశిస్తుంది. “నేను ఇంద్రుడిని కాబట్టి అందరూ నా చెప్పచేతల్లో వుండాలి” అనుకొని పరమ పవిత్రులైన మునులను తన పల్లకిని మోయమని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆ మౌనిపుంగపులు మౌనంగా, నెమ్మిదిగా పల్లకిని మోస్తూ వుండగా వారిని “నేను మహేంద్రుట్టి, ఇంద్రుని సర్వేశ్వరాలు నా సొంతమయ్యాయి. ఇంద్రుని భార్య శచీదేవి కూడా నాదే కాబట్టి శచీదేవి అంతఃపురానికి పల్లకిని మోసుకొని వెళ్ళండి” అని తొందరపెట్టసాగాడు.

అపుషుడు వెళ్ళి దారిలో అతడికి అగ్న్య మహర్షి ఎదురయ్యాడు. ఆ బుషిక్రేష్టని చూసి అపుషుడు ‘పాము పాము’ అని పరాచికాలాడాడు. ధానితో అగ్న్యమహర్షి కోపంతో మండిపడి “ఒరే దుష్టబుట్టీ! నీకు పడవి చేతికి రాగానే కట్టు కనిపించకుండా పోయాయి. నీలాంటి గర్వంధుడు ఇంద్ర పడవికి అనర్పుడు. భూలోకంలో పామువై పడివుండు” అని శపించాడు.

ధనమదంతో మన్మ, మిన్న కానకుండా ప్రవర్తించేవాడు తగిన ప్రతిఫలాన్ని అనుభవిస్తాడని ఈ కథ తెలియజేస్తోంది.

48. పెద్దల మాట చద్ది గట్టిన మూట

కం॥ మన పెద్దలేది చెప్పిన
 మన మేలున కంచునెంచి మహిత మనమన్
 బొనరించు నతని కలబ్ర
 చ్చిన కీర్తియు మంగళంబు పృథు విద్యార్థి!

పెద్దలు ఏది చెప్పినా అది మన మంచి కొఱకే అని ఎవరైతే పెద్దల మాటల్ని శిరోధార్యాలుగా భావిస్తారో అలాంటి వారికి కీర్తి, శుభము హస్తగత మౌతాయి. దీనికి దృష్టాంతముగా ఈ కథను పరిశీలిద్దాం.

ఒకానొక గ్రామంలో ఒక శాఖకారుకు ఇద్దరు కొడుకులుండేవారు. వారు బడికి వెళ్లి యింటికి వచ్చిన తర్వాత ప్రతి రోజు వారి తండ్రి వారికి కొన్ని నీతులు బోధిస్తూ వుండేవాడు. వాటిలో సారాంశం ఇది.

- 1) పెద్దల మాట వినాలి.
- 2) విన్న మాటల్ని నమ్మి ఆచరించాలి.
- 3) వర్షాశ్రమ ధర్మాల్ని అతిక్రమించకూడదు.
- 4) బయటి వెళ్లి వచ్చేటప్పుడంతా ఏదో వాకటి తీసుకొని రావాలి.

చతుర్యుఖుడి నాలుగు ముఖాల నుండి వెలువడ్డ నాలుగు వేదాల్లా ఈ నాలుగు వాక్యాలు ఆయన నోటిసుంచి పదేపదే వల్ల వేయబడేవి. తాను ధనవంతుడు, కీర్తివంతుడు కావడానికి ఆ నాలుగు సూత్రాలో కారణమని తన అనుభవాలను సైతం బిడ్డలకు చెప్పేవాడు. అయితే అవి ఆ కొడుకులకు యొంత మాత్రం వంటబట్టాయి?

పెద్ద కొడుకు పాశ్చాత్య నాగరికతా మత్తులో మునిగి తేలుతూ క్రమంగా తండ్రి మాట పెడచెవిన పెట్టాడు. ముందు జాట్టు కత్తిరించుకున్నాడు. తర్వాత సూటు, ఇంగీపు వాళ్ళ జోళ్ళు (Shoes) పెడల్పు టోపీలను అలంకరించుకొని “సర్వజాత్యభేద సమాజ సభ్యతా” స్వీకరించి తండ్రికి అపకీర్తి తేసాగాడు.

తండ్రి సంప్రదాయానికి, కొడుకు అనాచారానికి ఉప్పు-నిప్పులా వైరం పెరగసాగింది. కొడుకు ఇంటికి రావడం తండ్రి నీచంగా అనుకుంబే, ఇంద్రీపు రాని వాణ్ణి తండ్రి అనడం తనకు అవమానమని కొడుకు భావించాడు. చివరికి స్నేహస్తు వారి సత్రంలో తింటూ, డబ్బు కోసం మాటి మాటికి తండ్రికి ఉత్తరాలు రాశ్శా పట్టణంలో స్థిరపడి పోయాడు. ఆలాగని ఆంగ్ర భాషలో పాండిత్యం సంపాదించాడా? అంటే తండ్రి మాట వినని వాడు ఉపాధ్యాయుల పొతాల్ని ఎలా వింటాడు? ఉద్యోగమా లేదు. తండ్రికి ఉపయోగపడలేదు.

ఈక రెండో కొడుకు గురించి తెలుసుకుండాం. చిన్న కొడుకును తల్లిదండ్రులు అల్లూరు ముద్దుగా పెంచినా చెడ్డ గుణాలేవి అలవడలేదు. క్రమం తప్పకుండా బిడికి వెళ్లా, తీరిక సమయంలో నాన్న చెప్పిన నీతుల్ని అతిక్రమించకుండా, బయటికి వెళ్లినపుడు మరచిపోకుండా ఇంటికి ఏదో ఒకటి తీసుకొనివస్తూండే వాడు.

ఒక రోజు వాడు పొలానికి వెళ్లి ఇంటికి వచ్చేటపుడు ఏమీ దొరక్కు ఒక కట్టి పుల్లెనా దొరక్కుండా ఇంటికి వెళ్లకూడదని నిర్ణయించుకొని దారిలో చచ్చిన పాము వొకటి కనిపిస్తే ఆశవాన్ని ఈడ్డుకుని వచ్చి పెరట్లో ఉన్న కట్టిల మీద వేసి ఇంట్లోకి వెళ్లిపోయాడు. ఆ రోజు సాయంత్రం అలవాటు ప్రకారం తన దిన చర్యను తండ్రికి చెబుతూ పాము సంగతి చెప్పాడు. తండ్రి ఉలికి పడి పెరట్లోకి వెళ్లి చూసేసరికి పాము స్థానంలో రత్నాల హోరమొకటి కళ్ళు మిమిట్లు గొలుపుతూ కనిపించింది. అదంతా దేవుని దయని భావించి సంతోషంగా దానిని స్వీకరించారు.

ఇంతకు పామొట్లు హోరంగా మారింది? ఒక కోటీశ్వరుని కూతురు స్థానం చేస్తూ తన రత్నాల హోరాన్ని ప్రక్కనుంచింది. ఒక గ్రద్ధ దాన్ని మాంసంగా భావించి నోట్లో కరుచుకుని వెళ్లా పొవుకారు ఇంట్లో వున్న చచ్చిన పామును చూసి ఆ హోరాన్ని అక్కడపెట్టి పామును తీసుకొని వెళ్లిపోయింది.

పెద్దలు చెప్పిన మాట ‘చద్ది కట్టిన మూట’ లాంటిది. అది ప్రమాదంలో రక్కణగా వుంటుంది. అవసరమైనపుడు ఆదుకుంటుంది.

49. అధికాశ ఆపదలకు మూలము

ఆవే॥ అరయనెవరికేని యత్యాశకూడదు
 కలుగుదానఁ దృష్టిఁ గనుటమేలు
 సృంజయుండు చోరులేయైరి? యథికాశ
 యాపదలకు మూలమంద్రు బుధులు.

“దురాశ దుఃఖమునకు చేటు” అన్న ఆర్యోక్తి అందరికి తెలిసిందే. అత్యాశతో బంగారు గుడ్లు పెట్టే బాతుని చంపిన యజమాని కథ మనం చిన్నతనం నుండి వింటునే వున్నాం. ఉన్నదానితో తృష్ణిపడటం కన్న అధికమైన సంపద మరొకటి ఉంటుందా? అత్యాశతో కోరిన వరం కొడుకు ప్రాణాలకే ముప్పు తేగా సర్వస్వం కోల్పోయిన సృంజయుడి కథ దీనికి నిజమైన దృష్టాంతం.

పాంచాల వంశానికి చెందిన సృంజయుడనే రాజకు ధనం మీద ఆశ చాలా ఎక్కువగా వుండేది. డబ్బు సంపాదించాలనే కోరికతో రకరకాల ఆలోచనలు, ఊహాలు చేస్తూ అది అంతంలేని పలు పోకడల ఆలోచనలు ఆశా సముద్రంలో తరంగాల్లా ఎగిసిపడేవి. చివరికి అతడు దేవుణ్ణి గూర్చి ఘోర తపస్సు చేసి తనకు పుట్టబోయే కొడుకు దేహం నుండి వచ్చిన ఏ పదార్థమైన బంగారంగా మారాలనే వరాన్ని కోరుకున్నాడు. కొన్నాళ్ళకు అతనికొక కొడకు పుట్టాడు. ఆ బీడ్డ ఉమ్మి, చెమట, మలమూత్రాలు ఒకటేమిటి అతడి శరీరం నుండి బయటికి వచ్చిన సర్వస్వం సువర్దమయ మయ్యాయి. ఇక అతడికి లోటేమిటి? సృంజయుడు మహానందంతో కొడుకుకు “సువర్షష్టీవి” అన్న సార్థక నామాన్ని పెట్టి, చేటలు, తలుపులు, కిటికీలతో, సింహాసనము వరకు అన్నింటినీ బంగారంగా చేయించాడు.

ఈ విషయం తెలిసిన ప్రక్క రాజ్యాల రాజులకు కడుపుబ్బ సాగింది. దొంగలకు సైతం సృంజయుడి ఇంటి మీదే కన్ను. ఒకరోజు కొందరు దొందలు రాజ గృహంలోనికి ప్రవేశించి, వస్తువులను దొంగలించడం కన్న సువర్షష్టీవినే తీసుకొని వెళ్ళడం ఉత్తమమని భావించి, అతణ్ణి ఒక నిర్జన ప్రదేశంలోకి తీసుకొని వెళ్ళి దురాశతో వాని పొట్టను చీల్చి ఏమీలేక

పోయేసరికి నిరాశతో బిక్కమొహం వేసి, ఆ పిల్లవాడి శవాన్ని అక్కడే వదిలి వెళ్ళపోయారు.

సృంజయుడు మరుసటి రోజు ఉదయం సువర్షాషీవి కనిపించక పోయేసరికి, తన పరివారంతో పాటు తాను వెదుకుతూ వెళ్ళి చివరికి తన కొడుకు శవాన్ని కనుక్కొని యెంతగానో దుఃఖించి, చేసేదేమి లేక తన రాజ్యానికి తిరిగి వచ్చే సరికి పొరుగురాజులు అతడి రాజ్యాన్ని కైవసం చేసుకున్నాడు. తర్వాత సృంజయుడు దిక్కుతోచక బాధపడుతూ సంచరిస్తోన్న సమయంలో నారదుడు అతడిని అనుగ్రహించాడు.

సృంజయుడు దురాశతో ప్రకృతి సహజం కాని కోరికను కోరి కొడుకును, రాజ్యాన్ని కూడా కోల్పోయాడు. కాబట్టి మానవుడు తనకున్న దానితో తృప్తి పడితే ఎంతో ఆనందంతో, మనశ్శాంతితో జీవిస్తాడు.

“అశ లేని వాడికి భవిష్యత్తు శూస్యం
దురాశాపరుడికి జీవితమే శూస్యం”.

50. సత్యమునే పలుకుము

ఆ.వో సత్యముకటి నిలువ సర్వసధ్యాంములు
వచ్చి నిలుచుండాయే వరుసమీఱ
దుర్ఘణంబోకండు దౌరకాన నాకనికి
నన్ని సద్గుణంబు లదుగిపోవు.

అబద్ధం చెప్పురాదన్న నియమాన్ని పాటిస్తూ రాజ్యాన్ని, కొడుకును పోగొట్టుకొని, భార్యను సైతం అమ్మకొని చివరకు సత్యమే యింటి పేరుగా నిలబెట్టుకొన్న సూస్యతప్రతుడు హరిశ్చంద్రుడు. ఇలా లోకంలో సత్యమునే అలంకారంగా చేసుకొన్న ఘనులు తక్కువ సంఖ్యలో దర్శనమిస్తారు. సత్యం ఉన్న చోట అన్ని సద్గుణాలు తమంతట తాము వచ్చి చేరతాయి. ఒక్క దుర్ఘణం అలవడితే అన్ని సద్గుణాలు అణగిపోతాయి.

పాటలీపుత్రాన్ని ధర్మవర్ధనుడనేరాజు సార్థక నామధేయునిగా పాలించే వాడు. లోక వ్యవహరాలను గమనించడానికి, తన వల్ల జరిగే పొరపాట్లు ప్రజల ద్వారా సహరించుకోవాలనే ఉద్దేశంతో ఆ రాజు అప్పుడప్పుడు మారువేషంలో పట్టణంలో సంచరించేవాడు. ఒక రోజు రాత్రి రాజు సన్మాని వేషంలో తిరుగుతూ వున్న సమయంలో అతడికి ఒక దొంగ యొదురై నమస్కరించాడు. రాజు “నీవు ఎవరు?” అని అడిగాడు. సన్మానులతో అబద్ధంగా చెలితే మొదటికి మోసం వస్తుందేమో అని భయపడి, ఇతనితో చెప్పినంత మాత్రాన తనకేంటి నష్టం అని భావించాడేమోకాని “నేను దొంగను” అని నిజం చెప్పాడు. “నీవు దొంగతన మెందుకు చేస్తున్నావు” అని రాజు అడిగే సరికి, “నాకు వేరే దారి లేదు” అని దొంగ సమాధాన మిచ్చాడు. “పోనీ నాకెందుకు నమస్కరించావు?” అని అడిగేసరికి, మీరు ‘శథమస్తు’ అని దీవిస్తారు. ఆ దీవెన వల్ల నాకీరోజు మేలు జరుగుతుందని నమస్కరించాను అని దొంగ బదులిచ్చాడు. “సరే నాకు గురుద్వాషిణిగా ఏమిస్తావు?” అని రాజు అడిగేసరికి “దొంగతనం తప్ప ఇంకేమడిగినా ఇచ్చేస్తాను” అన్నాడు.

రాజు కాస్టేపు ఆలోచించి “నీ అసత్యాన్ని నాకు ఇచ్చేయ్యి. దీనివల్ల నీ కెలాంటి నష్టం జరగదు” అన్నాడు. దొంగ “సరే” అని ఒప్పుకొని వెళ్లిపోతున్న సమయంలో రాజు దొంగను వెనక్కు పిలిచి “ఈ పట్టణంలోని రాజు గారింటో మూడు రత్నాలున్నాయి. నేను దివ్యదృష్టితో చూశాను. వాటిని తీసుకొని వచ్చి నాకు సగం వాటా ఇప్పు” అనగానే దొంగ సరే అన్నాడు.

తరువాత దొంగ రాజు కోశాగారానికి కన్నం వేసి, లోపలికి వెళ్లి సన్మాని చెప్పిన చోట మూడు రత్నాలను చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. మూడింటినీ తీసుకొని వెళ్లే సమభాగాలు చేయడం కష్టమనుకొని రెంటిని మాత్రం తీసుకొని ఒకటి సన్మానికిచ్చి, రెండోది తాను తీసుకొని వెళ్లిపోయాడు.

కొద్దిసేపటికి రాజమందిరలంలో కావలి వారు మేల్చొని దొంగతనం జరిగిందని గమనించి, దొంగ కోసం వెదకసాగారు. రాజు తన మంత్రిని పిలిచి ఏమే వస్తువులు పోయాయో కనుకొని రమ్మన్నాడు. తెల్లవారగానే రాజు సభకు వచ్చాడు భట్టులు ముక్కు మొహం తెలియని వారిని కొందరిని

పట్టుకొని వచ్చి వీళ్ళే దొంగలని కొన్ని నిదర్శనాలు చూపసారంభించారు. రాజు ఏమే వస్తువులు పోయాయో వివరంగా చెప్పమన్నాడు. అప్పుడు మంత్రి లేచి “మహరాజా ఈ దొంగతనం విచిత్రంగా వుంది. వస్తువులన్నీ వుండాల్సిన చోటే మన్నాయి. డబ్బు పోలేదు. మీకెంతో ప్రియమైన మూడు రత్నాలు మాత్రం దొంగలించ బడ్డాయి” అనగానే రాజు మూడుసార్లు “అవి పోయాయా?” అని అడిగి వెంటనే రాత్రి తన్న కలిసిన దొంగను పిలిపించాడు.

సత్యాన్నే పలుకుతానని సన్మానికి మాటిచ్చిన దొంగ రాజుకు రాత్రి జరిగిన విషయాన్నంతా తెలియజేశాడు. రాజు ముందు రోజు రాత్రి తానే సన్మానిగా సంచరించానని చెప్పి తన దగ్గర వున్న రత్నాన్ని చూపి మూడో రత్నమేదని అడిగేసరికి సభలోని వారు ఒకరి ముఖాన్ని ఒకరు చూసుకున్నారు. చివరికి అందరి దృష్టి మంత్రి వైపు మళ్ళీంది. మంత్రిని పరీక్షించే సరిగి మూడో రత్నం బయటపడింది. మంత్రి పదవి వూడింది. రాజు దొంగకు ఉన్నతమైన పదవినిచ్చాడు. సత్యాన్నే ఆభరణంగా ధరించిన దొంగ సర్వ సద్గుణ సంపన్ముడై ముఖ్యమంత్రి పదివిని అలంకరించాడు.

51. విద్యార్థి ధర్మాలు

ప్రతి మనిషి జ్ఞానాన్ని సంపాదించాలంటే చదువు అత్యవసరం “విద్య లేనివాడు వింత పశువు” అన్నది అక్కర సత్యం. చిన్నతనంలో చదువుమీద శ్రద్ధలేకుండా సోమరులైన ఆటపాటల్లో మునిగితేలి, పెద్దెన తరువాత, చదివితే అది సఫలం కాకపోవచ్చు. వంటకు పెట్టి ఇంట్లో గింజల్లేవని పొలంలో విత్తనాలు నాటితే అది ఆరోజు ఆకలి తీరుస్తుందా? ఇల్లు అంటుకున్నప్పుడు నీటికోసం బావి తవ్వడం ప్రారంభిస్తే ఆ మంటలు ఆర్పడం సాధ్యమా? కాబట్టి బాల్యంలోనే విద్య నవ్వసించాలి. సద్విద్య పట్టుపడాలంటే కొన్ని పద్ధతుల్ని ముందే పాటించాలి.

- 1) వేళ తప్పకుండా బడికి వెళ్లాలి. తనకోసం మిగిలిన విద్యార్థులు వేచి వుండేలాగో, తనకే కొంత పారం నష్టమయ్యేలాగో వెళ్లురాదు.
- 2) బడికి వెళ్లిన వెంటనే ఉపాధ్యాయులకు నమస్కరించాలి. దైవ ప్రార్థన చేసి, తరగతిలో నిశ్శబ్దంగా వుండాలి. ఉపాధ్యాయులకు తలనొప్పి, విసుగు వచ్చేట్లు అల్లరి చేయకూడదు.
- 3) ఉపాధ్యాయుడు చేపే విషయం మీద మనస్సు లగ్గుంచేయాలి. పరధ్యానంతో వుండి “దూరిందా? అంటే తోక మాత్రం దూరలేదు” అనే లోకోక్తికి గురికారాదు. మనస్సును నిలుపలేక పోతే బడికి వెళ్లి కూడ నిప్పుయోజనమే.
- 4) గురువు ఏది చెప్పిన మన కొరకే అని స్థిరంగా నమ్మాలి.

కం॥ “ఒకటి చదువు రెండడంకువ

**ప్రకటితముగ మూడు తెలివి భావ
ప్రకటన నాలుగయిదున
మ్యుక పాటలు గావలయు జామీ విద్యార్థి”.**

గురువు “ఓ” అని వొక అక్షరాన్ని రాస్తే, శిష్యుడు ‘ఓ’ కాదు ‘న’ అంటే వాడికి విద్య వస్తుందా?

- 5) అన్నీ తెలిసిన వాడిలా గురువును ఎకసెక్కుంగా ప్రత్యీంచకూడదు. ప్రత్యీంచడం సులభమే జవాబివ్వడం కష్టం. అది బాలల తలకెక్కించడం మరింత కష్టం. విద్యార్థుల గ్రహణశక్తిని, యోగ్యతను తెలుసుకొని వారి స్థాయికి తగిన విషయాలనే గురువు బోధిస్తాడు.
- 6) బడిలో తెలుసుకొన్న విషయాలను ఇంటిలో మనసం చేయాలి. అప్పుడు దానిలో ఏవైనా సందేహాలోన్నీ మరుసటి రోజు తీర్చుకోవాలి. గురువు ఆ సందేహాన్ని నివృత్తి చేసిన తర్వాత ఆ పారం వచ్చేవరకు చదవాలేగాని ఈ చెవిలో వేసుకొని ఆ చెవిలోంచి తీసివేయరాదు.
- 7) తన తోటి బాలలతో ఐకమత్యంగా వుండాలి. వారితో కలసిమెలసి వుంటే తాను మరచిపోయిన విషయాల్ని అడిగి తెలుసుకోవచ్చు. ఎదుటివాడికి నాలుగు మార్గులు ఎక్కువగా వచ్చాయని అసూయతో

- శత్రుత్వం పెంచుకోవడం కంటే, మరింత శ్రద్ధగా చదివి వాడికంటే ఎక్కువ మార్పులు తెచ్చుకోవచ్చు.
- 8) సమబుద్ధి, సాధుసేవ, మంచి నడవడి, శాంతం, త్రికరణ శుద్ధి, సత్యవాక్య వినయం కలిగుండాలి. సమబుద్ధిని ఐక్యమత్యంతో సాధించవచ్చు. సాధుసేవ వల్ల అన్నింటినీ గ్రహించవచ్చు. సాధువులను సేవించాలంటే మంచి నడవడి అవసరం. శాంతముంటే విద్యను పరిపూర్ణంగా పొందగలరు. ఓర్ను లేకపోతే అఱకొఱ విద్యనే పొందుతాం. మనోవాక్యాయాలను ఒకే మార్గంలో నడవడం త్రికరణశుద్ధి అనబడుతుంది. మూడింటిలో ఏది వికటించినా అది కపటమౌతుంది. సత్యాన్నే పలకాలి. సత్యం వల్ల విద్యకు వినయమే భూషణం. వినియం లేని విద్య ప్రకాశించదు.
 - 9) విద్యా గర్వం తగదు : విద్యావంతుడు కల్పవృక్షంలాంటివాడు. అతడి దగ్గరికి చాలామంది వస్తూ వుంటారు. సీకి పొదలాంటి గర్వం వానిలో నిండిపోతే వాడి దగ్గరికి ఎవరూరారు. అలాంటి వాడికి విద్య వుండి ప్రయోజనం లేదు. ఆ విద్య అడవి కాచిన వెన్నెల అవుతుంది.
 - 10) కాలం విలువను తెలుసుకొని ఒక్కనిముషాష్ణైనా వ్యర్థం చేయకుండా ఉండాలి. వ్యర్థమై పోయిన ఒక్క క్షణాన్ని కూడా జన్మలో తిరిగి పొందలేం.
 - 11) మృదువుగా మాట్లాడాలి : మార్గవానికి మంచివారు, చెడ్డవారు కూడ వశమోతారు. దారుణమున దారుణము అణగిపోతుంది. విజయాన్ని పొందడానికి దీనికి సమానమైన ఆయుధం వేరొకటి లేదు.
 - 12) తల్లి, తండ్రి, గురువు, దైవం పట్ల భక్తి కలిగి ఉండాలి. మనకు జన్మనిచ్చిన తల్లిని కొలుస్తూ, మన అభివృద్ధికి కారకుడైన తండ్రిని గౌరవిస్తూ, మనకు జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించే గురువును నేవిస్తూ, ఉత్తమమైన మానవ జీవితాన్ని ప్రసాదించి, అవయవలోపాలు లేకుండా సృష్టించి మనలను ప్రపంచం రంగానికి పంపిన ఆ జగన్నాటక సూత్రధారుని ఆజ్ఞానుసారం నడుస్తూ, ప్రేక్షకలోకంలో భ్యాతిని పొంది, పవిత్రజన్మలమై ఆ భగవంతుని సన్నిధికి చేరాలి.

52. ప్రమ కొద్ది విద్య

కం॥ ఎందఱు నీకు గురువు? లన
 నెందతో నెలనెలకుమాతీ యొండోపోగా
 నందొకరింజెప్ప నెటులగు
 నందువె? మది నొకని నిల్చుమా విద్యార్థి!

ఒక విద్యార్థి నెలకో గురువును మారుస్తూ అరకార విద్యను నేర్చుకొనే తరుణంలో “నీ గురువెవరు?” అని ప్రశ్నిస్తే ఒక్క గురువు పేరు చెప్పడం వాడికి అసాధ్యమాతుంది. అలా కాకుండా ఒక్క గురువునే నమ్మి అతడు చెప్పే విషయాలను శ్రద్ధగా నేర్చుకుంటే విద్య వాడికి కరతలామలకం అవతుంది. ఎప్పుడైనా సరే చెడు పనులు, చెడు సహవాసం గాని చాలా త్వరగా జరుగుతాయి. మంచి స్నేహం క్రమంగా కాని కుదరదు. మంచి పనిని ప్రారంభించినప్పుడు దానికెన్నో ఆటంకాలు ఎదురై కాలయాపన జరగవచ్చు. కాని శ్రద్ధతో, ఓర్చుగా ఆపనిపైనే దృష్టి నుంచితే లభించే ఫలితం అమూల్యం. ఉన్నత పదవి పొందడం చాలా కష్టం. అథోగతి పొందడం అత్యంత సులభం. సత్తీర్థి పొందాలంటే ఎంతగానో శ్రమించాలి. అపకీర్తిని క్షణకాలంలో సంపాదించవచ్చు. అలాగే సద్గురును సంపాదించాలంటే కొన్ని సంవత్సరాలపాటు శ్రద్ధతో అభ్యసిస్తే గాని పొందలేము. శ్రద్ధకు మారుపేరైన చంద్రమాడుడు విద్య నెలా పొందాడో తెలుసుకుండాం.

పూర్వం గురుకులాలు విద్యాభ్యాస కేంద్రాలుగా విలిసిల్లే కాలంలో “చంద్రమాడుడు” అనే పేద విద్యార్థి కాలీపట్టణంలో ఒక గురువును ఆశ్రయించాడు. అతడికి విద్యపట్ల చాలా శ్రద్ధ వుండేది. తన గురువు నిద్ర లేవకముందే నిద్రలేచి, కాలకృత్యాలు తీర్చుకొని, ముందురోజు విన్న పాతాల్ని మననం చేసుకొని, గురువు ఆజ్ఞకోసం ఎదురు చూస్తూ ఉండేవాడు. గురువుకు సేవలు చేయడాన్ని ఎంతమాత్రం అసహ్యంచుకొనే వాడుకాడు. గురువు ఇంటిపనులు అప్పగించినపుడు తప్ప తక్కిన సమయాల్లో అంతా విరామం ఎరుగుకుండా చదువుతూండేవాడు. అతడెప్పుడు పడుకొనేవాడో ఎవరికీ తెలియదు. “విద్యాతురాణం న సుఖం న నిద్రా” అన్నమాట వాడికి సరిగ్గా సరిపోతుంది.

చంద్రచూడుడికి విద్యపట్ల వన్న శ్రద్ధను పరీక్షింప దలచిన గురువు తన భార్యను పిలిచి “నా శిష్యుడికి అన్నం పెట్టేటప్పుడు నేతికి బదులుగా వేపనూనె వడ్డించు” అని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆమె అలాగే వడ్డించింది. విద్యాభిలాషి అయిన చంద్రచూడుడు ఆ చ్చేదును గమనించక అలాగే తిన్నాడు. ప్రతిరోజు అలాగే జరుగసాగింది. గురువు నిదించే వరకు కాళ్ళొత్తుతూ వుండి, నిద్రపోయిన తర్వాత చదువే చంద్రచూడుడితో ఒకరోజు గురువు “నా నిద్రకు భంగం కలుగుతోంది. ఇక్కడ చదవకు” అన్నాడు. ఆనాటి నుండి శిష్యుడు ఎవరియింట్లో దీపం వెలుగుతో వుంటే అక్కడ కూర్చోని చదువసాగాడు. రాత్రంతా నిద్రపోసేయడని అందరూ (ఎవ్వరూ) అతణ్ణి తమ ఇండ్ర దగ్గరకి రానివ్వడం మానేశారు.

ఒకరోజు అతడు ఊరిలో ఎంతగా తిరిగినా దీపమున్న ఇల్లు ఒక్కటి కూడా కనిపించలేదు. ఊరి బయట ఒక వెలుగును చూసి అక్కడికి వెళ్ళి అది శ్శశానవాటిక అని, తాము దూరం నుంచి చూసిన వెలుగు కాలుతున్న శవానిదని గమనించకుండా అక్కడ కూర్చోని చదువసాగాడు. కాస్పిపటికి చదువుల తల్లి సరస్వతి అతని దగ్గర నిలబడి నాయనా! అని పలుకరించింది. “నన్ను చదువనీయకుండా ఇక్కడికి కూడా దాపురించిన విష్ణుకారిణి! నీవెరు? నాతో నీకేం పని?” అని తలయొత్తుకుండానే ప్రశ్నించాడు. దానికామె “ఖిద్దా! నీ శ్రద్ధకు సంతోషించి నిన్ను అనుగ్రహించడానికి వచ్చిన వీణాధరిని” అని పలికింది. చంద్రచూడుడు తటాలున లేచి సరస్వతిదేవిని ఎన్నో రకాలుగా స్తుతించగా, ఆమె యొంతో ఆప్యాయంగా వాడి శరీరమంతా తడిమి “సర్వవిద్యా విశారుదుడగమ్ము” అని దీవించి శారదాదేవి అంతర్థానమై పోయింది. తరువాత అతడు గురువు యింటికి వెళ్ళి నిదించాడు.

మరునాడు బారెడు పొద్దు ఎక్కినా చంద్రచూడుడు నిద్రలేవక పోయే సరికి గురువు “నిన్న ఏదో విశేషం జరిగింది. లేకపోతే నిద్ర అన్నదే లేని వీడికి ఇంత గాఢ నిద్రిలా పడుతుంది?” అని భార్యతో వాడంతట వాడు లేచిన తర్వాత ముందులాగే వేపనూనె వడ్డించమని చెప్పి వెళ్ళాడు. చంద్రచూడుడు ఆదమరచి అలాగే నిద్రపోయి, మధ్యాహ్న సమయానికి లేచి “అయ్యా! ఎంత అలస్యము అయ్యంది. ఎంత అపచారము చేశాను.

గురువుగారి సేవకూడా చేయకుండా మొద్దు నిద్ర పోయానే” అని బాధపడ సాగాడు. అప్పుడు గురువతణ్ణి చూసి “నాయనా! దిగులు పడకు. జరిగిన దానికి చింతించకు. నీ రోజువారీ పనులు ముగించుకొని భోజనం చేసిరా!” అని పంపాడు. అతడు గురువాజ్ఞాపీంచినట్లు వేగంగా కాలకృత్యాలు తీర్చుకొని భోజనానికి ఉపక్రమించాడు.

గురువత్తి అన్నాన్ని వడ్డించి, వేపనూనే పోసింది. ఒక్క ముద్ద నోట్ల పెట్టుకొని “అమ్మా! విపరీతమైన చేదు తినలేను” అని చెయ్యి కడిగేశాడు. ఆమె ఆ అన్నాన్ని పారవేసి వేరే అన్నాన్ని వడ్డించింది. భోజనము తర్వాత అతడు గురువు దగ్గరికి వెళ్లి ముందురోజు రాత్రి జరిగిన వృత్తాంతాన్ని చెప్పగానే గురువెంతగానో సంతోషించాడు.

కాబట్టి శ్రద్ధతో చేసిన పని కాస్త ఆలస్యమైనా మంచి ఘలితాన్నిస్తుందని ఈ కథ బుజువు చేస్తోంది.

53. పరులను అవమానించరాదు

తీగీ॥ పరుల కవమాన మొనరింపబాటుపడినఁ
దమకెగలుగుట తథ్యంబు దాని ఘలము
మన్మంలు సేయు వారికే మన్మంయుగు
జొన్నవిత్తిన వరి పండుటున్న చెపుమ?

ఇతరులకు అవమానం కలిగించాలని భావించిన వాడే అవమానాల పాటు కాకతప్పదు. గోడకు కొట్టిన బంతి తిరిగి అదే వేగంతో వేసినవాడి ముఖానికి తగులుతుంది. దుర్యోధనుడు కూడా పాండవులకు అవమానం చేయాలని వెళ్లి తానే అభూతపాలై “కాగల కార్యం గంధర్వలే తీర్చారు” అన్న నానుడికి కారకుడయ్యాడు.

పాండవులు వనవాసం చేస్తున్న సమయంలో ఒక రోజు దుర్యోధనుడు దుష్టచతుష్టయంతో కొలువుదీరి “పాండవులు ప్రాణాలతో ఉన్నంత వరకు

నా మనసుకు శాంతి లభించదు. నేనిప్పుడు సైన్యాన్ని తీసుకొని వెళ్లి వారిని మట్టపెడతాను” అన్నాడు ఇదే మంచి పద్ధతిని దుశ్శసనుడు వంత పాడాడు. సైంధవుడు వారు అసాధ్యులని, ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకొమ్మని సలహా యిచ్చాడు. “మునుపు జాదంతో వారి సంపదలన్నింటినీ దోషుకున్నాడి. అడవులకు వంపించాం. ఇప్పుడు కూడా మాయోపాయంతో శత్రువుల్ని సంహరించడమే ఉత్తమం” అని శకుని తన అనుభవాన్ని తెలిపాడు. దుర్యోధనుడు దానికి సమ్మతించాడు. అది చూసి కర్ణుడు “కౌరవేంద్రా! పాండవులిప్పుడు ద్వైతవన సరోవరానికి రగ్గర్లో ఎంతగానో దుఃఖితులై, నార వస్త్రాలు ధరించి, జడలు ముదుచుకొని కండమూలాలు తింటూ తమను తాము తిట్టుకుంటూ, బాధపడుతూ కాలం గడువుతున్నారు. నీవు నీ రాణులతో, సమస్త సైన్యంతో, వైభవంతో అక్కడికి వెళ్లి వాళ్ళ కళ్ళు కుట్టేటట్లు కనబడు.

తీగీ॥ “ఆతుల శౌభాగ్య బోగ సమగ్ర మహిమ
నొప్పుచున్న నీ దేవుల మొప్పు చూచి
ధృతిదక్తింగి తస్మాదాన నిందించు కొనుచు
హృదయమున బాండవాంగన యొరియవలదే?”

“నీ భార్యల ఐశ్వర్యాన్ని చూసి ద్రోపది హృదయంలో ఎంతగానో వేదన చెందుతుంది. నీ వైభవాన్ని చూసి మనస్సులో క్రుష్ణి కృశించి, దుఃఖించి దీన్ని చూడలేక ప్రాణాలు వదలడం భాయం. కానీ, మీతండ్రి ఈ ప్రయాణానికి ఒప్పుకోదు. నీవు యేదోవాక ఉపాయంతో ఆయన్ను ఒప్పించాలి.” అని చెప్పేసరికి, దుర్యోధనుడు అతడి తెలివిని అభినందించి ద్వైతవనంలో వున్న గోసమూహాన్ని రక్కించాలిన అవసరమేర్పడిందని గోపాలుని ద్వారా ధృతరాప్తునికి చెప్పించాడు.

ధృతరాప్తుడు “నాయనా! పాండవులిప్పటికే మనవల్ల పదరాని పాటలు పడివున్నారు. ఎటుపోయి ఎటువస్తుందో? వారికెలాంటి కీడు తలచకుండా మీపని మీరు చేసుకొని వచ్చేయండి” అనగానే సరే అని పలికి దుర్యోధనుడు ఫోషయాత్ర అని పట్టణంలో ప్రకటించి మరుసటిరోజు ద్వైతవనానికి బయలుదేరాడు. ఎనిమిదివేల రథాలు, మష్టేవేల ఏనుగులు, తొంభైవేలు

గుణ్ణలు, లక్ష కాల్పులము తన్న అనుసరిస్తూ రాగా రారాజు దైవతవనం లోనికి ప్రవేశించి, ధర్మరాజు అతని సోదరులు ఎక్కడ వున్నారో తెలుసుకొని ఒక సరోవరం దగ్గర్లో క్రీడ గృహాలను నిర్మించమని సేవకులను ఆజ్ఞాపించాడు.

వారు నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించగానే ఇంద్రుడిచే ఆజ్ఞాపించబడిన గంధర్వులు అక్కడికి వచ్చి, అది వారి ప్రభువైన చిత్రసేనుడికి అది క్రీడ కొఱకు నిర్మయించిన స్థలమని, అక్కడి నుండి దుర్యోధనుని సేవకులనూ తొలగిపొమ్మని బెదిరించారు. సంగతి తెలుసుకున్న దుర్యోధనుడు కోపగించి గంధర్వులతో యుద్ధానికి దిగాడు. గంధర్వులకు, కౌరవులకు మధ్య భీకరమైన పోరాటం జరిగింది. చిత్రసేనుడి సైనికుల చేతిలో ఓడిన కర్మడు రథాన్ని కోల్పేయి వికర్షని రథమెక్కి యుద్ధభాషి నుండి తొలగిపోయాడు. దుర్యోధనుడు మాత్రం స్థిరంగా నిలిచి పోరాదుతూ వుండగా చిత్రసేనుడు అతడి రథాన్ని నుగ్గుచేసి, జట్టుపట్టుకొని యాఢ్చి నేలపై పడేసి, చేతుల్ని వెనక్కు విరిచి తన రథానికి కట్టేశాడు మిగిలిన గంధర్వులు దుర్యోధనుని తమ్ముళ్లను, కొడుకులను, మంత్రులను, రాణులను బంధించి తెచ్చి చిత్రసేనుడికి అప్పగించారు.

రణరంగం నుండి పరుగెత్తిపోయిన కొందరు సైనికులు ధర్మరాజు దగ్గరికి వెళ్ళి, అతని పాదముల మీద పడి దుర్యోధనుని విడిపించమని వేడుకున్నారు. “మనం చేయాల్సిన పని ఆ గంధర్వులే చేశారు. బాగా అవమానింపబడ్డారు” అని భీముడు ఆనందించే సరికి ధర్మరాజు “తమ్ముడూ! అలా అనడం భావ్యంకాదు. ఒకే వంశానికి చెందిన వారికి మనస్సర్లు ఏర్పడితే సహజమైన బంధుత్వాన్ని మరచిపోయి, ఇతరులచే అవమానించ బడ్డప్పుడు చూస్తూ ఊరుకోవడం కులహాని. ఆపదలో వున్న వారిని ఆదుకోవడం మన కర్తవ్యం. మరో మాట మాట్లాడకుండా, నువ్వు నీ తమ్ములతో కలిసి దుర్యోధనుణ్ణి విడిపించు” అని ఆజ్ఞాపించే సరికి, అన్నమాట జవదాటలేక అర్చున, నకుల, సహదేవులతో కలిసి భీముడు గంధర్వుల మీదకు దాడిచేశాడు.

గంధర్వులకు, భీమానేనాదులకు మధ్య యుద్ధం జరుగుతూ వుండగా, చిత్రసేనుడు అర్పునుని చూసి “మిత్రమా! మనకు మనకు మధ్య ఎలాంటి

శత్రుత్వం లేదు. మిమ్మల్ని అవమానించడానికి వైభవంతో వచ్చిన సుయోధనుట్టి అవమానించి తీసుకొని రావాలన్న ఇంద్రుని ఆజ్ఞతో యిలా చేశాము. ఇక మీకెలా ఇష్టమైతే అలా జరుగుతుంది.” అని దుర్యోధనుట్టి, అతని పరివారాన్ని వదిలివెళ్లిపోయాడు. ఇంక ముందెన్నదు యిలాంటి సాహసం చేయెద్దని ధర్మరాజు దుర్యోధనుట్టి మందలించి పంపాడు. రారాజు “తానొకటి తలిస్తే దైవ మొకటి తలచాడు” అనే సామెతలా తన కోరిక తనకే ప్రమాదంగా మారినందుకు బాధపడి ప్రాణ త్యాగం చేయబోయి దుష్టచతుష్టయంచే వారించబడ్డాడు.

54. సజ్ఞనులను బాధించకూడదు

టేగీ॥ “మంచి యిది చెడ్డ యిది యని యెంచకెపుడు
దుష్ట సహవాసమునఁజేసి శిష్ట జనుల
కవకృతి యొనఱ్చవారల కమిత దుఃఖ
చయముఁ జెప్పుంగరాని నాశమును గలుగు”

“చెఱపకురా చెడేవు” అన్న మాట ఇతరుల నాశనాన్ని కోరే వారికి సర్వదా పర్తిస్తుంది. చెడు చేసేవారికే కాదు, వారికి సహకరించిన వారికి కూకడా దుఃఖం, నాశనం తప్పదు. మంచి వారికి అపకారం తలపెట్టి, మంచి, చెడుల గురించి ఆలోచించకుండా ఎదుటి వారికి హోని కలిగించే వాడికి అధోగతి తప్పదు.

“పెత్తిపింపబోయి వెఱచి వచ్చాడు” లోకోక్తికి చక్కటి దృష్టాంతంగా దుర్యోధనుని ఫోషయాత్రను చూపించవచ్చు. అలా విఫల మనోరథుడైన అతడు ‘గాలవుడు’ అనే మునిని ఆశ్రయించి, ఆయనను సేవించి, తృప్తిపరచాడు. ‘గాలవుడు’ “నీకేమి కావాలి?” అని అడిగాడు. దానికి దుర్యోధనుడు పొండవులను నాశనం చేసేట్లు ఒక మారజహోమాన్ని చేయాలని కోరాడు. గాలవుడు ఉలికిపడి “దుర్యోధనా!

కం॥ చెదువానిఁ జేరనెప్పుడు

జెదుగే వాటిల్లఁగాని చెందవుపుభముల్

చెడఁగాలుచు నంగారమె

కడు నలుపిడుఁ బిదపముట్టఁ గడ విద్యార్థి!

దుర్భనులతో స్నేహం చేస్తే కీడే జరుగుతుంది అన్నది నీకు చక్కగా వర్తిస్తుంది. శిష్టులను బాధించదలచిన వాడి వంశము నాశనమౌతుంది. ఈ కోరిక తీరదు. వేరేదైనా కోరుకో” అన్నాడు. అపుడు సుయోధనుడు ఆ ముని పాదాలపై పడి ఎలాగైనా నా కోరిక నెరవేర్యండని దైన్యంగా బ్రతిమాలాడాడు. ఆడిన మాట తప్పలేక గాలవుడు చివరికి అంగీకరించి హోమం చేశాడు. దాని నుండి ఒక శక్తి పుట్టి “విమిటి ఆజ్ఞ”? అని గాలవుని కెదురుగా నిలిచింది. ఆ ముని పాండవులను చంపి రమ్యని ఆజ్ఞాపించాడు. పాండవులు తనకు దొరకని పక్కంలో నిస్నే ఆహారంగా గ్రహిస్తానని పోచ్చరించి వెళ్లింది. ఆ శక్తితో పాండవులు నాశనమౌతారని దుర్యోధనుడు ధైర్యాన్ని తెచ్చుకున్నాడు.

అదే సమయంలో దైవతవనంలో ఒక బ్రాహ్మణుడు హోమాన్ని రగల్చడం కోసం వుంచిన అరణిని ఒక జింక తన కొముకు తగిలించుకొని పరుగెత్తింది. బ్రాహ్మణుడు దాని వెంటబడి అందుకోలేక అలసిపోయి పాండవుల దగ్గరకు వెళ్లి అరణిని తెమ్మని ప్రార్థించాడు. వారు దానికంగీకరించి ఐదుగురూ అరణ్యంలో వెదికి వెదికి లేడి దొరకక ఒకచోట చేరి చత్తికిలబడ్డారు.

“ధర్మము తప్పని మనకు యూ అలజడి యేమిటి”? అని నకులుడు ధర్మరాజును ప్రశ్నించగా “ఈ జన్మలో అనుభవించే సుఖదుఃఖాలకు గత జన్మలో చేసిన పాప పుణ్యలే కారణము” అని సమాధానమిచ్చాడు. “కాదు, కాదు అనాడు నిందు సభలో ద్రోపదిని ఈడ్యుకొని వచ్చినపుడు ఈ మాటలతో నిలిపివేసిన వాళ్నను వదిలివేయడం వల్లే ఇలా జరిగింది”. అన్నాడు భీమసేనుడు. సభలో కర్మడు ద్రోపదినన్న మాటలకు ఆవేశపడక అడవికి రాపడం వల్లే ఇలా జరిగిందన్నాడు అర్థానుడు. “దుష్టశీలుడు, మాయాజూద కర్త అయిన ఆ శకునిని జారం నాడే చంపివుంటే మనకిన్ని కష్టాలుండేవి కావు” అని పలికాదు సహదేవుడు.

ధర్మరాజు నకులుణ్ణి చూసి “నీ అన్నలందరూ దాహంతో వున్నారు. ఎకడైనా నీళ్ళున్నాయేమో చూసి, నీవు దాహం తీర్పుకొని మాకు కూడా తీసుకొనిరా” అనగానే, నకులుడు బయలుదేరి చాలా దూరం వెళ్లి ఒక నీటి మదుగును చూసి, నీరు త్రాగబోయేసరికి ఒక ఆశరీరవాణి “ఈ తటాకము నాది. నేనెడిగిన ప్రశ్నలకు మొదట సమాధానం చెప్పి, తర్వాత నీరు తాగు” అని పలికింది. నకులుడా మాటలు లెక్కచేయకుండా ఆ నీటిని తాగి అచేతనుడై ఒడ్డున పడిపోయాడు.

నీటికి వెళ్లిన నకులుడు ఎంతసేపటికి రాకపోయే సరికి కారణాన్ని తెలుసుకొని రమ్మని ధర్మరాజు, సహదేవుని పంపాడు. సహదేవుడు నకులుడు పడివున్న చోటుకు వెళ్లి అన్నను చూసి దుఃఖించి దాహాన్ని భరించలేక నీరు తాగడానికి సంసిద్ధుడయ్యే సరికి ఎప్పటిలాగే భూతం ఆక్షేపించింది. సహదేవుడు ఆ మాటలు పెడచెవిన పెట్టి నీరు తాగి పడిపోయాడు. పిమ్మట అర్చునుడు, ఆ తరువాత భీముడు కూడా వచ్చి వారిలాగే యక్కని మాటలు పట్టించుకోకుండా తమ్ముళ్ళలాగే పడిపోయారు.

చివరకు ధర్మరాజు వచ్చి తమ్ముళ్ళ పరిస్థితి చూసి “అయ్యా! ఇక్కడ పరులెవరూ లేరు. యుధ్ఘపు చాయలు లేవు. తమ్ముళ్ళ శరీరం మీద గాయలు లేవు. నీరు స్వచ్ఛంగా వుంది. ఏరిలా పడివుండటానికి కారణమేమిటి? దుర్మార్గులైన దుర్యోధనుడు ఇలా చేశాడో! మా రాజ్యము, భోగభాగ్యాలు శత్రువులకు అప్పగించి, ఆడవుల్లో కష్టాలు అనుభవిస్తోన్న మాకిలాంటి దుర్గతి పట్టిందేమిటి? ఏరినిలా పోగాట్టుకొని వెనుకకు మరలితే మా తల్లి “తమ్ముళ్ళేరి?” అని ప్రశ్నిస్తే నేనేమని బదులివ్వాలి? ఈ దుఃఖసాగరాన్ని ఎలా దాటాలి? తమ్ముళ్ళతోపాటు చేరేది ఏదైనా అది నాకు స్వర్గమే” అని అమితంగా దుఃఖస్తూ మూర్ఖపోయాడు.

ఆదే సమయంలో గాలవమునిచే పంపబడ్డ శక్తి అక్కడికి వచ్చి అచేతనంగా పడివున్న పాండవులను చూసి మరణించారని భావించి వెనుతిరిగి గాలవుణ్ణి చంపివేసింది. దుర్యోధనుడు ఆ దృశ్యాన్ని చూసి భయంతో బిక్కచచ్చి తన రాజ్యానికి వెళ్లిపోయాడు.

మూర్ఖునుండి తేరుకొన్న ధర్మరాజు భరించలేని దాహంతో కొలనులో దిగి నీరు తాగబోగా యొప్పటిలాగే అశరీరవాణి ప్రశ్నించింది. శాంతమూర్ఖైన ధర్మరాజు భూతముడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలిచ్చి దాన్ని తృప్తి పరచి తమ్ములను బ్రతికించుకొని, తన్న ప్రశ్నించింది ధర్మదేవత అని తెలుసుకొని వరాలు పొంది, తమ్ముళ్ళతో కూడి తన పర్మశాలకు వెళ్ళాడు.

55. సహవాసము

కం॥ “చెలిమియె కీడునొసంగును
జెలిమియె సద్గుణముంగూర్చు జింతింపగాం
జెలిమియె కీర్యపకీర్యలం
గలిగించుం గానగెలిసి కలియుము చెలులనే”

సత్యాంగత్యమో, దుస్యాంగత్యమో యేదో వోకటి లేకుండా మన జీవిత పయనాన్ని కొనసాగించలేం. స్నేహం చిన్నతనం నుండే యేర్పడి దినదిన ప్రవర్థమాన మౌతుంది. మొక్కె వంగినిది మానై వోంగదని’ అన్నట్లు బాల్యంలో సత్యాంగత్యం లభించకపోతే పెద్దవాడైన తర్వాత చేతికందడు. పిన్నవయస్సు నుండే మంచి స్నేహితులు కలిగినవాడు పెద్దెన తర్వాత చెడుదారిలో నడవమన్నా నడవలేదు. “ఎందు సందేహ వస్తువులయందు నాత్మగతులే ప్రమాణంబు లార్యులకు” అని కాళిదాసు సజ్జనులతో స్నేహం చేసిన వారిని గూర్చి చెప్పాడు.

ఒక తల్లి పిల్లలైన రెండు చిలుకలలో బుష్టెకమంలో పెరిగిన చిలుక “రండి విక్రాంతి తీసుకోండి. ఘలాలను తినండి. సత్యంవద, ధర్మంవర, మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ, అబద్ధాలాడరాదు” వంటి మాటల్ని నేర్చింది. రెండవది కటికవాని వద్ద చేరి “మేకమాంసం యాణై, కోడినంజుడు నలణై, మూతిమీద ఒక్కటిస్తాను! డబ్బిచ్చిపో! ఎవడబ్బి సామ్య? కడుపుకేమి తిన్నావు?” వంటి మాటలు నేర్చించి - ఈ భేదానికి కారణం పెరిగిన వాతావరణం. చిన్నతనంలో దొంగతనానికి మరిగినవాడు పెద్దెన తర్వాత

మర్యాదగా వుండగలదా? “గుణమెరిగి స్నేహం, పొత్త మెరిగి దానం” చేయాలంటారు పెద్దలు. సత్యాంగత్యం. వల్ల దాసీపుత్రుడు బ్రహ్మమానస పుత్రుడిగా ఎలా మారాడో తెలుసుకుండాం.

జగత్కృసిద్ధుడు, పరమ పవిత్రుడు, బ్రహ్మమానస పుత్రుడు అయిన నారదుడు తాను ఆ స్థానాన్ని పొందడానికి కారణం బాల్యంలో చేసిన కృషి, సత్యాంగత్యము అని తన పూర్వజన్మ వృత్తాంతాన్ని గూర్చి వ్యాసునితో ఇలా తెలిపాడు.

“నేను వేదవేత్తల యించిలో దాసీ పుత్రుడిగా వుంటూ, వారి ఇంట్లో పెరుగుతూ, వారికి సేవలు చేస్తూ, తక్కిన పిల్లల్లా ఆటలకు వెళ్ళకుండా, ఎలాంటి గొడవలకు దిగకుండా, భక్తి ప్రద్రులతో భాగవతులను సేవిస్తూ, వారి ఎంగిలిని అసహ్యాంచుకోకుండా ప్రసాదంగా స్నీకరిస్తూ, వారు భగవంతుణ్ణి కీర్తిస్తూవుంటే శ్రద్ధాస్తులతో వినేవాళ్ళి. కాలక్రమేణా నా మనస్సు భగవంతునిలో లీనమై మరి వేటినీ ఆశించకుండా ఉంది. ఏడు సంవత్సరాల వయస్సులోనే ఇలా హరిభక్తిలో మునిగి తేలుతోన్న నన్ను కరుణించి మునులు ఈశ్వరతత్త్వాన్ని నాకు బోధించారు. కొన్ని దినాలకు మా అమ్మ పాము కాటువల్ల మరణించినది. తల్లి మరణించడాన్ని చూసి దుఃఖించకుండా పెండ్లైకి చేసిన అప్పును తీర్చివేసిన వాడిలా సంతోషిస్తూ, శ్రీహరి పద ధ్యానంలో తలమునకలొతూ, ఉత్తర దిశగా నదిచి పర్వతాలు, అరణ్యాలు, పట్టణాలు గ్రామాలు దాటి అలా వెళ్ళి వెళ్ళి ఆకలి దబ్బికలతో అలసి, ఒక నది ప్రవాహంలో మునిగి, పవిత్రుడినై, నీరు తాగి శ్రమను మరచిపోయి ఒక అశ్వత్థవృక్షం నీడలో కూర్చోన్ని ఆ పరమేశ్వరుణ్ణి ధ్యానించసాగాను. ఉన్నట్టుండి ఒక రూపం నా మనోనేతానికి గోచరమైంది. కొన్నాళ్ళ తర్వాత ఆ దేహాన్ని వదిలి, మరొక సాత్యికమైన శరీరాన్ని పొంది భగవన్నామ స్నేరణను వదలకుండా ధ్యానిస్తూ, తరువాత జన్మలో బ్రహ్మమానసము నుండి ఉధ్వమించాను. ఇప్పటికి కూడ నేను దాసీ కుమారుడిగా ఉన్న నాటి హరినామ స్నేరణ మరువలేదు” అని చెప్పాడు.

బాల్యంలో దుష్టద్వికైనా మంచివారితో స్నేహం ఏర్పడితే దుర్భణాలు తోలగిపోయి, సద్గుణాలు అలవడతాయి అనడంలో సందేహం లేదు.

స్నేహితుల ప్రవర్తనను చూసి, తన చెడు ప్రవర్తనను తెలిసికాని సిగ్గుపడి స్నేహితుల కోసం చెడును వదలివేయాలి. కాబట్టి పిల్లలు మంచి సాహసం చేసుకోవడం వారి అభివృద్ధికి మంచిది. “దుష్ట సహవాసము కంటే ఒంటరిటై ఉండుటయే శుభకరము.”

56. పరిహసం ప్రాణాంతకం

తే॥గీ॥ “తనకుఁ బరియాచకంబయి తనరునడియ
యొదుటి వానికి నొవ్వియై యొసగుచుండు,
బరుల నొప్పించుటయే మహాపాపమంద్రు
గాన నెవరికేఁ బరియాచకంబు తగదు”.

ఎదుటి వారిని పరిహసం చేయడం మొదట పిల్లలకు ఒక ఆటలూ అనిపించవచ్చు. కానీ దానివల్ల కలిగే అనర్థాల గురించి వారికి తెలియదు. ఇది ప్రారంభంలో వేడుకగా అనిపించినా రానురాను ఇతరులలో లోపాలను ఎత్తిచూపడం, ఇతరుల గొప్పదనాన్ని సహించలేకపోవడం, తన లోపాలను కప్పిపుచ్చుకొంటూ, అహంకారం మొలకెత్తి చివరికి అన్ని దోషాలకు నిలయ మౌతుంది. మొదట తన స్నేహితులతో మొదలైన పరిహసం క్రమేణ తక్కువ వారిని, ఎక్కువ వారిని కూడా ఎగతాళి చేయడానికి కారణభూతం. ఎగతాళి మాటలుగాని, చేష్టలుకాని, పనులుగాని తగవు. ఈ పరిహసమే యదువంశ వినాశానికి పునాది వేసింది.

పూర్వం యాదవులు అజేయులై బలగర్వంతో విట్టివేగుతూ ఉండేవారు. శ్రీకృష్ణుడు వారికి పెట్టని కోటగా ఉండటం వల్ల దేవతలు సైతం వాళ్ళవైపు కన్చెత్తి చూసేవారుకాదు. ఒక రోజు నారదుడు, కణ్ణ, విశ్వమిత్రులు శ్రీకృష్ణుని దర్శించడం కోసం వచ్చారు. రాజధానికి వస్తోన్న మునులను చూసి యాదవులు సాంబుడనే వాడిని స్త్రీలా అలంకరించి, వెంటబెట్టుకాని వచ్చి, దొంగ వినయం ప్రదర్శిస్తూ, వారికి నమస్కరించి సాంబుణ్ణి చూపి

“మహాత్ములారా! మీరు త్రికాలజ్ఞులు. మీకు తెలియందేమీ లేదు. ఈ అమ్మాయి బట్టుని భార్య, ఏరికి మగబిడ్డలంబే మక్కువ ఎక్కువ. ఈమె గర్వంలో మానవ శిశువు జన్మిస్తుందా?” అని పరాచికాలాడారు. అది విన్న మునుల హృదయంలో క్రోధాగ్ని రగిలి “ఈ ఆడవేషాన్ని ధరించిన సాంబుడు ఒక ముసలాన్ని కంటాడు. అది ఈ యాదవ వంశ వినాశనానికి కారణమౌతుంది” అని శపించి గోపాలుని దర్శనం కూడా చేయకుండా వెనుదరిగారు.

మునులు శపించినట్లే సాంబుడికి ఒక రోకలి పుట్టింది. దాన్ని చూసి యాదవులు గజగజలాడిపోయి వసుదేవుడి దగ్గరకు వెళ్ళి జరిగినదంతా విన్నవించారు. అది విని అతడు నివ్వేరభోయి, ఆ రోకలిని పొడిపొడిగా చేసి సముద్రంలో కలపమని ఆజ్ఞాపీంచాడు. యాదవులు అలాగే చేశారు.

కాద్ది రోజులు గడిచిన తర్వాత కృష్ణుడు యాదవ వినాశకాలం దగ్గర పడిందని గ్రహించి, వారిని సముద్రతీరంలో జాతరు చేయడానికని ప్రయాణం చేయించాడు. అందరూ సముద్రతీరాన్ని చేరారు. కృష్ణుని వద్ద సెలవు తీసుకొని ఉధ్వవుడు తపస్సు చేయడానికి వెళ్ళాడు. అతని వెన్నంటి బలరాముడు వెళ్ళాడు. జాతరలో ఉత్సాహంగా పాల్గొన్న యాదవులందరూ అమితంగా మర్యం సేవించి ఆ మత్తులో ఒకరిని ఒకరు యొగతాళి చేసుకోవడం ప్రారంభించి అది కాస్తా శ్రుతిమించి కలహంగా మారింది. కృష్ణుడెంత ప్రయత్నించినా వారిని వారించలేక పోయాడు. ఒకరినొకరు తిట్టుకుంటూ అక్కడితో ఆగకుండా సిగపట్లు, తన్నులు, గుద్దులతో మరింత ఉధృతమైంది. పొడిగ చేయబడి, సముద్రంలో కలుపబడ్డ ముసలం తుంగలా మొలచి, వారి పోట్లాటకు ఆయుధంగా మారింది. ఆ తుంగ పలుగులతో తండ్రి కొడుకులు, అన్నదమ్ములు, బావమజుదులు, మిత్రులు అన్న తేడాలేకుండా ఒకరినొకరు పొడుచుకొని మరణించారు.

“వినాశకాలే విపరీతబుద్ధి” అన్న సామెతను నిజం చేస్తా వారి పరిహసం వారి వినాశానికి దారి తీసింది.

57. ఆత్రగానికి అల్పబుద్ధి

ఆమె॥ “ఆత్రగాని చేయువు లన్నియుంజెడిపోవు
దుదిని దుఃఖమెదవుఁ దోరముగను
వానినెపుడు వలవదు దూరమో
నాత్రగానికబ్బు నల్న బుద్ధి”

ఏ పనిలోనైనా మనిషికి ఓర్చు చాలా అవసరం. ఓర్చులేని యేపనికూడా నిరాటంకంగా పూర్తికాదు. ఎదుటివాడు కోపంతో కొట్టడానికి వచ్చినపుడు ఓర్చుతో మాట్లాడితే వాడి కోపం అణగిపోతుంది. ఒక దెబ్బ కొడితే సహించి తర్వాత వాడితో మాట్లాడితే అతడు “అయ్యా! తొందరపడి ఎంత పొరపాటు చేశాను?” అని పశ్చాత్తాప పడతాడు. ఆత్రపడితే చేయాలనుకొన్న పని పాడైపోతుంది. తొందరపాటుతో తీసుకొన్న నిర్దయాలు దుఃఖారకాలు. ఆత్రబుద్ధి వానికి యెప్పుదూ దుఃఖమే తప్ప), వాడి జీవితంలో సుఖానికి స్థానం లేదు. ఆత్రబుద్ధి గల బోయవాడొకడు తన భుక్తిదాతనే చంపుకొన్న వైనాన్ని తెలుసుకొందాం.

ఒక బోయవాడు దేగొక దానిని మచ్చిక చేసుకొని ప్రేమతో పెంచి, దాని సహాయంతో పట్టల్చి వేటాడుతూ జీవనాన్ని సాగించేవాడు. ఒకరోజు వాడొక అడవిలో తిరిగి తిరిగి అలసిపోయి నోరెండిపోయి, నీటికోసం వెదకి వెదకి విసిగి వేసారి చిట్టచివరికి ఒకచోట యొత్తెన పర్వతము నుండి చుక్కలు చుక్కలుగ రాలే నీటి చిందువులను చూసి, తాగడానికి వీలుకాక బాధపడ్డాడు. కొద్దినేపు ఆలోచించి వెడల్పుటాకును దొన్నెగా చేసి, దానిలో ఆ నీటి చుక్కల్ని పట్టుకోసాగాడు. అదిచూసి వాడి పెంపుడు దేగ రిప్పున ఎగిరివచ్చి ఆ దొప్పను క్రింద పడదోసి ఎత్తుమీద కూర్చుంది. ఆ దేగ మీద వుండే ప్రేమ కొద్దీ ఆ బోయవాడు దాన్నేమి చేయలేక తిరిగి ఆకును దొన్నెగా చేసి నీళ్ళ పట్టుకోసాగాడు. ఆ దేగ మళ్ళీ వచ్చి దొప్పను తోసేసింది. వాడు కళ్ళెఱి జేస్తూ కోపంగా ఆకు దొన్నెలో నీరు పట్టసాగాడు.

దేగ వేగంగా యెగిరివచ్చి మళ్ళీ ఆ దొన్నెను తోసేసింది. అప్పడా శబరుడు అవేశాన్ని అపుకోలేక దేగ మెడను కసిగ్గా పట్టుకొని రాతికి వేసి

బాదుతూ “నేను దాహంతో ఎన్నో కష్టాలు అనుభవించి, ఎంతో ప్రయాస మీద చివరకు ఈ కొద్ది నీటితో దప్పిక తీర్చుకొందామనుకుంటే నువ్వు అడ్డం వస్తావా! నేను దాహంతో అలమటిస్తే నీకానందమా? చావు చావు” అని విసిరికొట్టాడు. తిరిగి నీటిని త్రాగబోయి “ఈ దేగ ఎందుకు యిలా మాటిమాటికి ఆ దొపునెగురగొట్టింది? కారణమేమై వుంటుంది? ఏరోజూ నా పనికి అడ్డుతగలంది ఈలోజెందుకిలా చేసింది?” అని ఆలోచించి, ఆ దొస్తెను అక్కడే పడవేసి, అతి కష్టం మీద పర్వతాన్నిక్కి చూస్తాడు కదా! ఒక్కసారిగా వానికి గుండె ఆగినంతప్పైనింది. వేటగాడైన వాడికే యేవగింపు కలిగేలా అక్కడ ఒక పెద్దపాము చచ్చి కళ్ళిపోయి, దానినుండి బయటపడి ప్రవిస్తాన్న నీటినే వాడు తాగబోయింది. ఇక వాడి దుఃఖానికి అంతముంటుందా?

“అయ్యా! నా ముద్దుల బైరీ! నేను విషహారితమైన నీటిని త్రాగి నా ప్రాణాలు కోల్పోకుండా చేసిన నిన్న అన్యాయంగా చంపేశానే! నీ ఉపకారాన్ని గుర్తించలేక పోయానే! నీవు నా దగ్గరికి వచ్చింది మొదలు నాకన్ను పెట్టింది మరచి, దాహం తీర్చలేదని ఇంత పాపానికి వొడిగట్టానే. నా పాపానికి ప్రాయశ్చిత్తముందా? “ఆత్రగానికి అల్పబుద్ధి” అన్న లోకోక్కి నావల్ల నిజమైనికిదా! నేను జీవించి ఇంక ప్రయోజనమేముంది? నీలాంటి ఉపకారిని చేతులారా చంపుకున్నాను” అని రకరకాలుగా దుఃఖిస్తా బాధపడుతూ పిచ్చివానిలా దేవురిస్తూ ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

58. దురదృష్టవంతుడికి యేది వచ్చినా నిలువదు

“అదృష్టహీనుడికి యెంత ధనాన్ని యచ్చినా ఓటి కుండలో నీరులా వ్యర్థమౌతుంది” - అని చెప్పిన కథ యిది.

పూర్వం లక్షదత్తుడనే రాజవర్ధ లక్షదత్తుడు అనే ప్రియమైన సేవకు డుండెవాడు. లక్షదత్తుడు తనతో చమత్కారంగా మాటల్డిన వాడికి లక్ష బంగారు నాటేలు ఇచ్చేవాడు. తనను సంతోషపెట్టిన పేదవాళ్ళి ధనికుడిగా

చేసేవాడు. లబ్ధదత్తుడికి తోలుగోచి, భార్య, పద్మాలుగు మంది సంతానము ఆస్తిగ్ర వుండింది. తన కాంతితో ఇంటిని వెలుతురుమయంగా చేసే దీపపు సెమ్మె క్రింద ప్రక్కల బీకటి వున్నట్లు రాజుగారి దాతృత్వం ప్రియసేవకుని మీద ప్రసరించేదికాదు. లబ్ధదత్తుడు తన ప్రాణాన్ని అడ్డువేసి ఎన్నో ప్రమాదాల నుండి రాజును కాపాడి, తన వృత్తిని పవిత్రం చేసుకున్నాడు. రాజుకు కూడా అతడంటే వల్లమాలిన అభిమానం. కానీ లక్షదత్తుడి ప్రేమ, దయ ధనరూపంగానో, ధాన్యరూపంగానో వెలుగుచూడలేదు. వానికొక్క తోలుగోచి, వాడి భార్యకొక్క నాలుగు మూరల చినిగిన చీర, వాడి బిడ్డలకు దిగంబరత్వం ఉందనీ, అంతకంటే మరేమి గతిలేదని కూడా రాజుకు తెలుసు. తెలిసి యేమి ప్రయోజనం? రాజ్యంలోని పొరులంతా లబ్ధదత్తుని విషయంలో రాజైందుకంత ఉదాసీనంగా ఉన్నాడో అని ఆశ్చర్యపోయేవారు.

ఒకరోజు రాజు లబ్ధదత్తుని గురించి బాగా ఆలోచించి “వీడికి ఇప్పటికైనా దరిత్రదేవత వదిలిందా? ఆ జ్యేష్ఠాదేవి వున్నంత కాలం లక్ష్మీ వాడివద్ద నిలవడం లేదు. ఈసౌరైనా లక్ష్మీ వీనికి దర్శనమిస్తుందో ఇవ్వదో పరీక్షిస్తాను” అని ఒక పెద్ద పండును భరిణలా చేసి, దాని లోపల నిండుగ రత్నాల్మి నింపి, తన దగ్గరుంచుకొని, నిండు సభలో లబ్ధదత్తుణ్ణి పిలిచి ఏదో ఒక గీతాన్ని పాడమన్నాడు.

గీ॥ “నిండినట్టి జలది నిండించుచు నదులు
మెట్లనేల నెండ బెట్టునట్లు
లబ్ధ నిలయ ధనుల కథికంబు గూర్చుచు
బీదనంబు సేయు బీదజనులు”

“నదులు ప్రవహిస్తూ నీరు నిండిన సముద్రాల్నే నింపుతాయిగానీ, మెట్ల నేలల్ని పండిచవు. అలాగే లక్ష్మీ డబ్బున్న వారి వద్దకే పరుగుదీస్తుంది. బీదవారిని పీడిస్తుందేగాని, కరుణించదు” అంటూ పాడేసరికి, రాజు అదే పాటను రెండుసార్లు పాడించుకొని రత్నాలు నిండిన ఘలాన్ని వాడికి బహుమతిగా యచ్చాడు. “ఈ రాజు తనను సంతోషపెట్టిన వాని దరిద్రాన్ని నాశనం చేస్తాడు. పాపం యూ సేవకుడు దురదృష్టవంతుడు కాబట్టే రాజు

సంతోషించి కూడా వీడికి ఫలాన్ని మాత్రమే ఇచ్చాడు. అదృష్టహీనులకు కల్పవృక్షం కూడ మోదుగు చెట్టువుతుంది”. అని సభ్యులు రాజు చేసిన విషయం తెలియక ఒకరు మాటల్లాడుకున్నారు.

లభ్యదత్తుడు దాన్ని తీసుకొని ఇంటికి వెళ్లు “ఈ పండుతో నాపొట్ట నిందుతుందా? నా కుటుంబానికి యి హాట గడిచేదెలా? దీన్ని అమ్మి యింటికి కనీసం సూక్తునొ తీసుకెళ్లాను” అని అనుకున్నాడు. ఇంతలో అతడికి రాజుగారి వందిమాగధుల్లో వొకడు యొద్దురై తన పైకండువాను వాడికిచ్చి ఆ పండును తీసుకొని రాజును దర్శించి కానుకగా రాజు కిచ్చాడు. రాజు ఆ ఫలాన్ని గుర్తించి నంది దానిని లభ్యదత్తుడి నుండి తీసుకొన్నాడని తెలుసుకొని “ఆహా! వీడి దురదృష్టమింకా తీరలేదు కదా! అని బాధపడి, మరుసటి రోజు లభ్యదత్తుడితో ముందురోజు పాడించుకొన్న పాటనే పాడించి అదే పండునిచ్చాడు. సభికులంతా ముందులాగే అనుకున్నారు. “రాజునుగ్రహమే చాలు. ఈ ఘలమెంత” అనుకుంటూ లభ్యదత్తుడు వెళ్లు వుండగా, ఒక సామంతరాజు రాజును దర్శించాలని వెళ్లు వాడి చేతిలో వున్న ఆ పెద్ద ఫలాన్ని చూసి “ఇది రాజుకు కానుకగా యివ్వడానికి బాగుంది” అనుకొని వాడికి రెండు వస్త్రాలిచ్చి, దానిని నిందు సభలో వున్న రాజుకు సమర్పించాడు. ఆ పండును రాజు గుర్తించి “అయ్యా! లక్ష్మీ వీనిని యింకా కరుణించలేదే? అని చింతిస్తూ సభ చాలించాడు. లభ్యదత్తుడు ఒక వస్త్రాన్ని అమ్మి భోజన పదార్థాలకు, రెండవ దాన్ని చించి పిల్లలకిచ్చాడు.

రాజు మూడవరోజు లభ్యదత్తుడితో అదే పాట తిరిగి పాడించుకొని అదే ఫలాన్ని వాడికిచ్చాడు. వాడు దాన్ని రాజనర్తకికి యిచ్చాడు. ఆమె దానిని రాజుకు కానుకగా సమర్పించింది. రాజు “అయ్యా! ఈ దౌర్శ్యాగ్యాడు నా కానుక నిష్పలంకాదు అని తెలుసుకోదే. లక్ష్మీ వీడి ఇంట్లో వుండలేక నాయింటికి చేరుతోంది కదా! అనుకొని, నాలుగోరోజు నిందు సభలో లభ్యదత్తునిచే అదే పాట పాడించుకొని, అదీ ఫలాన్ని యిచ్చాడు. అలా యిచ్చేటప్పుడు ఆపండు చెయిజారి కిందపడి బద్దులై దాని లోపలి రత్నాలు చెల్లాచెదురయ్యాయి. సభికులు ప్రథమ కరుణ ఈ రీతిగా వుంపే, మూడు రోజులు భ్రమపడ్డామే అనుకొన్నారు. “వీచ్చి లక్ష్మీ కటాక్షిస్తుందో లేదో అని

పరీక్షించడం కోసం ఈ పని చేశాను. ఇన్నాళ్ళకు ఆ తల్లి కరుణించింది”. అని అంటూ, వాడికి ఆ రత్నాలతో పాటు అనేక పస్తువాహనాలు ఇచ్చి, వాళ్ళి సామంతరాజుగా చేసుకొన్నాడు.

59. సత్కార్యాలకు ఆటంకాలు యేర్పరచరాదు

తే॥గీ॥ సాధులకు బాధయగునట్లు సత్కార్యాలకు
జీఱపు సేయంగ, దప్పక చెడుగువచ్చు
నవ్యమను లిల్లచెప్ప లొనర్చి పిదప
నేడ్చుచను భవించుట యేలె యావ చెపుమ॥

మంచి వారిని నొప్పించడం, మంచి పనులకు ఆటంకాలు కలిగించడం తగిని. వాటివల్ల ఆక్షణాలో ఆనందాన్ని పొందగల్లినా తర్వాతి పర్యవసానాన్ని ఆలోచించరు. “చేతులు కాలిన తర్వాత ఆకులుపట్టుకొన్నట్లు”గా తుంటరి తనంతో తప్పుచేసి ఆ తర్వాత దుఃఖించే ప్రయోజనం వుండదు. కాబట్టి సాధులను బాధించకూడదు. అలా బాధించిన వౌక పిల్లవాడికి పట్టిన గతియేమిటో ఈ కథ ద్వారా తెలుసుకుండాం.

ఒక బ్రాహ్మణుడు ప్రతిరోజూ ఒక కొలనులో స్నానాధికాలు ముగించుకొని, దాని గట్టుమీదున్న అశ్వత్థవృక్షం నీడలో కూర్చొని, నిశ్చలమైన మనస్సుతో భగవంతుని ధ్యానించేవాడు. ఒకరోజు ఒక తుంటరి పిల్లవాడు ఆ బ్రాహ్మణుడి ఎదురుగా వచ్చి నిలబడ్డాడు. ఆ స్నామి అరమూసిన కన్ములతో భగవంతుని రూపాన్ని ఊహిస్తూ ఆనందలోకాల్లో విహరిస్తూ ఆ బాలుళ్ళి చూడలేదు. అపుడు ఆ అల్లరిపిల్లవాడు అతని వెనుకకు వెళ్లి పిలకజుట్టును లాగాడు. పిలకలాగినందుకు అతడికి కోపం రాలేదుకాని, ధ్యానం భంగమయిందని కోపం వచ్చింది. అయినా ఆ కోపాన్ని అణచుకొని ఇలా ఆలోచించాడు.

“వీడిమీద కోపంతో ఏదైనా అంటే మాటామాటా పెరుగుతుంది. అపుడు చిన్నా పెద్ద అన్న తేడాలేకుండా పోతుంది. చుట్టూ చేరిన వాళ్ళు నాకే శాంతి

వాక్యాలు బోధిస్తారు. అంతే కాకుండా అల్లరి పిల్లలు ఎంత గొప్ప సాధువుషైనా నిముపంలో పిచ్చివాళ్లి చెయ్యగలరు. అతడు వూరుకొన్నా, వారు అతళ్లి వెక్కిరించి తిట్టి, రాళ్లు రువ్వి కోపాన్ని పెంచుతారు. కొందరు పిల్లలకు అది ఒక ఆటగా అనిపిస్తుంది. వారి భాధతట్టుకోలేక అతడు వారిని తరమడానికి ప్రయత్నిస్తే. అతడు వన్నే వరకు పరుగెత్తి, నిలిస్తే నిలిచి, ఇక వీరు వెళ్లి పోతారులే అని వెనుదిరికితే తిరిగి వెంబడించి, పిచ్చివానిగ చేసి ఆడిస్తారు. నేను ఉరుకుంటే వీరురుకోరు. కాబట్టి వీరికి తగిన గుణపారం వేరొకరితో చెప్పిస్తాను” అని అనుకొని ఆ అల్లరివాడికి తన వేలికున్న బంగారు ఉంగరాన్ని ఇచ్చాడు.

వాడు ఆ ఉంగరాన్ని తీసుకొని ఎంతో ఆనందంగా “నాకు డబ్బు సంపాదించడానికి మంచి ఉపాయం దొరికింది” అని ఎగురుకుంటూ ఆ బ్రాహ్మణుని ఆ రోజుకు వదిలిపెట్టి ఇంటికి ప్రయాణమయ్యాడు. మార్గమధ్యంలో వాడికి ఒక మహామృదీయుడు యింటిముందు అరుగు మీద ఒక వప్పుస్తి పరచికాని దాని మీద మోకరిల్లి, కూర్చొని, వంగి, లేచి నమాజు చేయడం కంటబడింది. వీడిని ఏడిపిస్తే యింకో ఉంగరం రొరికే శుభ ఘడియులు దగ్గరపడ్డాయి అని భావించి ఆ నవాబుకు పిలకలేకపోయే సరికి చెవిపట్టి లాగాడు. అప్పడతడు కోపంతో మండిపడి, కళ్ళెత్తేస్తూ పండ్లు పటపట కొరుకుతు పొమ్మనీ సైగచేశాడు. “నీకోసం మళ్ళీ ఎవరు వస్తారు? ఇప్పుడే యివ్వు” అని కాస్త రోషంగానే చెబుతూ వాడు ఇంకాస్త గట్టిగా చెవి లాగాడు. అప్పడు ఆ మహామృదీయుడు గుడ్లురిమి చూసి, వాడి రెండు చెంపలు వాయించి, మెడపట్టి నెట్లివేశాడు.

ఆ తుంటరి వాడు ఏడుస్తూ కొలని గట్టుపై ఉన్న బ్రాహ్మణుని వద్దకు వెళ్లి” అయ్యా! నీ జాటుపట్టి లాగితే ఉంగరమిచ్చావు. ఆ మహామృదీయుని చెవిపట్టి లాగితే అతడు యాణి కొట్టాడు. మీ యిర్దరికి బేధమెందుకు?” అని అడిగాడు. దానికతడు “ఓరే అమాయకుడా! నీవు చేసింది చెడ్డపని. నేను నీకు ముందే నీతులు చెపితే వినవని, అతడు చేసినపని చేయడానికి నాకు శక్తిలేక, నీవు బుద్ధివంతుడయ్యే మార్గాన్ని ఆలోచించి వేరే వారితో ఈ పని చేయించాలని అనుకొని ఇలా చేశాను. నా కోరిక తీరింది. నీవు బుద్ధివంతుడవైయేవరికి అపకారం చేయకుండా, మంచి పనులకు ఆటంకం

కలిగించకుండా భగవంతునికి ప్రీతిపాత్రునిగా “జీవించు” అని దీవించి తన దారిని తాను వెళ్ళాడు. ఆనాటి నుంచి ఆ పోకిరివాడు బుద్ధిమంతుడై సాధువులను గౌరవించనాగాడు.

60. బుణశేషము వుండరాదు

భార్య, బిడ్డలు, ఇల్లు, భూములు, ఆవులు, ధనము, ధాన్యము మొదలైనవన్నీ బుణం వల్లే ప్రాప్తిస్తున్నాయి. బుణము తీరిన వెంటనే వాటిని గట్టిగా పట్టుకున్నా అవి మన దగ్గర వుండకుండ దూరమౌతున్నాయి. మనకు బుణపడిన వాడివల్ల దుఃఖాన్ని మనం పొందుతున్నాం. మనం ఎవరి దగ్గరైన అప్పు తీసుకుంటే దానిని ఎగవేయకూడదు. ఈ జన్మలోనే కాకుండా అది మరుజన్మలో కూడా మనల్ని వదలదు. బుణశేషము, వ్యాధి శేషము, శత్రుశేషము వుండకూడదు. ఉంచితే అవి మనల్ని ముంచుతాయి. దాదాపు యాఛై సంవత్సరాల క్రిందట దీనికి దృష్టింతగా జరిగినది అని చూసిన వారు చెప్పిన ఒక విచిత్రమైన కథను తెలుసుకుండాం.

చందగిరి దగ్గర్లోని గ్రామంలో వాక ధనికుడుండేవాడు. అతడు పరమ పిసినారి. ఆకలితో కడువు పట్టుకొని వచ్చిన బిక్కగాట్టి కసిరివేస్తాడే గాని అన్నం పెట్టాడు. కూలి చేసినవాడికి కూలి దబ్బులు కూడా సరిగా ఇవ్వడంటే వాడి దాతృత్వాన్ని గూర్చి పొగడాల్సిన అవసరముండా? తన ఇంట్లో బట్టలుతికే చాకలికీ అతడు మేరగింజలు ఈయదు. అడగాలంటే ఆ చాకలి వాడికి భయం. అతడా అడగకుంటే యాయదు. కూలిదబ్బు లేకుండా ఆకలితో పనియొలా చేస్తాడు? ఒకరోజు ఆ చాకలి దైర్యం చేసి ఆ ధనికుడి దగ్గరకు వెళ్ళి, చేతుల జోడించి, వినయంగా, “దేవరా! పిల్లలు పస్తున్నారు, దయచేసి గింజలు ఇప్పించండి” అని కాళ్ళ వేళ్ళపడ్డాడు. ఆ లోభివాడిని కొఱకొఱ చూస్తూ, “ఏరా! బాగా కొవ్వుపట్టి కట్టు కనిపించడం లేదా? పొగరు తలకెక్కిందా? ఈ వూరి నీక్కు బాగా ఒంటబట్టినట్లున్నాయి. పెద్దంతరం చిన్నంతరం లేకుండా మాట్లాడుతున్నావే” అని దబాయించాడు.

దాంతో వాడు బెంబేలెత్తిపోయి “ఎంతమాట! ఎంతమాట! నేనంతపని చేయలేదే మన్నించాలి. గింజలు పెట్టించండని అడిగాను. మరే తప్పు చేయలేదు స్వామి” అని మళ్ళీ వేడుకోసాగాడు. “మళ్ళీ మళ్ళీ అదేమాట. నీ చర్చం వోలిపిస్తాను. నిన్ను నీకులం నుండి వెలివేస్తాను” అని బాతులు తిట్టి కొట్టబోయాడు. పొపం చాకలివాడేమి చేయగలడు? పొవుకారు ఆ వూరిలో పెద్దరెతు. అందరూ అతని మాటనే గారవిస్తారు. చాకలి ఇంకేమి మాట్లాడలేక వెనుదిరిగి పోయాడు. డబ్బు యివ్వకపోయినా అతని ఇంట్లో పని చేయక తప్పలేదు. మరుసటి సంవత్సరం కూడ చాకలి మేరగింజలు అడగడం. అతగాడు కాదని తిప్పికొట్టడం జరిగింది. అలా చాలా సంవత్సరాలు గడచిపోయాయి. “బండచాకిరి నాతో కూలి ఇవ్వక చేయించుకొని, నా ఇంట్లో మురికి గడ్డలు మోనే గాడిదవై పుడ్డావులే” అని చాకలివాడు తనలోతాను పొవుకారుని తిట్టుకొనే వాడు.

కొద్దికాలం తర్వాత ఆ పిసినిగొట్టు చనిపోయి, నిజంగానే చాకలి యింట్లో గాడిదగా పుట్టి, వాడి మూటలే మోయసాగాడు. ఒకరోజు ఆ ధనికుని కొడుకు గాడిద పాలకోసం చాకలి యింటికి వచ్చాడు. ఆ గాడిద పొవుకారు బిడ్డిను చూసి కన్నీరు మున్నీరుగా యేడ్చింది. అతడు ఆ దృశ్యాన్ని చూసి యేదో తెలియని బాధకు లోనయ్యాడు. ఆ రోజు రాత్రి అతడి కలలో ఆ గాడిద కనపడి “నాయనా! నేను మీ నాన్నను, చాకలి వాడికి తిండి గింజలు యివ్వక, వెట్టిచాకిరి చేయించుకొని, ఆ బుణాన్ని తీర్చుకోవడం కోసం వాడి యింట్లో గాడిదైపుట్టాను. వాడి మురికిమూటలు మోయలేక నా నదుము విరిగింది. దానికి వైద్యం చేయించడు గాని, పనిమాత్రం చేయస్తానే వుంటాడు. పారిపోదామా అంటే మూటలే మోనే సమయంలో తప్ప, మిగిలిన సమయంలో కాశ్చ కట్టేస్తాడు. వాట్టి ప్రయోజనమేంటి? నాయనా! నేనింకా వాడి బుణం తీర్చాల్చి వుంది. రేపే నీవు వాట్టి యింటికి తీసుకొనివచ్చి, గాదెలన్నింటినీ తెరిపించి, వాడికి తనివితీరేంత వరకు గింజల్ని తీసుకొని పొమ్మని చెప్పు” మీ తండ్రి బుణం తీరింది” అని వారనేంత వరకు యివ్వ, ఎప్పుడైతే వాళ్ళు “తృప్తయ్యింది” అంటారో అప్పుడే నా ప్రాణము పోతుంది. ఇదే నీకొక ర్ఘృష్టాంతమౌతుంది. నా కొడుకువైపుట్టినందకు యా విధంగా చేసి, నన్ను బుణవిముక్తుట్టి చేసి వుద్దరించు” అని బాధపడ్డాడు.

ఆ మాటలు విన్న కొడుకు మేల్గొని, “ఇది చిత్రం” అనుకొని, అతడు తండ్రిలాంటి లోభికాదు కాబట్టి, చాకలివానిని, వాని కుటుంబ సభ్యుల్ని పిలిపించి, కొన్ని గాదెల్ని తీయించి వారికి తృప్తి కలిగే వరకు తీసుకొని పొమ్మన్నాడు. కానీ వారలా చేయడానికి సందేహించారు. కాని ధనికుని కొడుకు “నిర్వయంగ, నిస్సవయంగ, జంకుగొంకు లేకుండ యొంతైనా తీసుకొని పొంది” అని బలవంతం చేశాడు. అప్పుడు వాళ్ళు ఘైర్యంగా కావలసినంతా తీసుకొని పోయారు. ఇంకా తీసుకెళ్ళండి అని ఇంకెంతో మంది కూలి వాళ్ళను సాయంగ పంపాడు. వాళ్ళు యేడెనిమిది గరిసెల గింజల్ని తీసుకెళ్ళి “ఇక చాలు వుంచుకోవడానికి చోటులేదు” అన్నారు. అయితే ధనికుని కొడుకు పెద్ద యిల్లిస్తాను. ఆ ఆశ తీరేదాకా తీసుకెళ్ళండి అన్నాడు. చాకలివాళ్ళు ఆశ్వర్యపోయి “అయ్యా! నాలుగు సంవత్సరాల కూలి ముట్టింది. ఇంక మాకు వద్దు” అన్నారు. ఇంకో నాలుగు సంవత్సరాలకు సరిపడా తీసుకెళ్ళండని అతడు బలవంతం చేసి, కూలివారితో పంపాడు. ఆ చాకలివారు “వద్దు స్వేచ్ఛ వద్దు! మీ యింట రెండు తరాల వారికి పనిచేస్తే వచ్చేంత ముట్టింది” అన్నారు. అతడు “పీరింకా మానాన్న బుఱం తీరిందని చెప్పలేదే? నేనడక్కుండానే వాళ్ళతో చెప్పించాలి” అనుకొని, తిరిగి యింకో ఫూరి గుడిసె నిండా ధాన్యాన్ని వారికిచ్చాడు. వారు దిగులుపడి “స్వేచ్ఛ! మా తండ్రి తోడు, మీ తండ్రి కాలంది కూడ ముట్టింది. ఇంక మాకు వద్దు” అన్నారు. ఆ మాట వాళ్ళ నోటిసుండి వచ్చి రాకముందే ఆ గాడిద గిణ్ణమని సేలమీద పడి చనిపోయింది.

అష్ట దరిద్రాలలో బుఱం మొదటిదిగా చెప్పబడింది. అప్పు తీసుకొని ముంచిన వాడికి యమదండం లేదు. వాడు తిరిగి బుఱం తీర్చుకోవడానికి అనుకూలంగా కుక్కగానో, పశువుగానో, కొడుకుగానో, సేవకుడుగానో పుట్టాలి. కుక్కను మనమెంత ప్రేమతో పెంచినా, ఒక్కొసారి మన యింటిని కాదని, తనను తరిమి తరిమి కొట్టే వారింట్లకి బలవంతంగ వెళ్ళి వాళ్ళ తిండిపెట్టక పోయినా ప్రద్రగా కాపలా కాస్తూ వుంటుంది. దీనికి కారణం బుఱానుబంధమే కదా!

61. పెట్టిపుట్టాలి

**శ్లో॥ యేన యేన శరీరేణ యద్యత్తర్మ కరీతియా
తేనతేన శరీరేణ తత్తత్వల ముపాశ్వతే॥**

ఎవరు ఏ శరీరాన్ని ధరించి ఏయే కర్మలు చేస్తారో, ఆయా శరీరాలతో ఆయా కర్మఫలాల్ని అనుభవిస్తారు. కొంతమందికి పూర్వజన్మల మీద పునర్జన్మ మీద నమ్మకం ఉండదు. అదే లేకపోతే మానవులంతా సమానంగా ఉండాలి కదా! దబ్బున్నవారు - పేదవారు; రోగులు - ఆరోగ్యపంతులు; సుఖజీవులు - కష్టజీవులు; అందమైనవారు - కురూపులు; మంచివారు - చెడ్డవారు; జ్ఞానులు - అజ్ఞానులు మొదలైన భేదాలెందుకున్నాయి? ధనవంతుల ఇంట్లో పుట్టడానికి, పేదవారింట్లో పుట్టడానికి వారి పూర్వజన్మలోని పాపపుణ్యాలు కారణం కాక వేరే కారణం ఉంటుందా? పుట్టుకతోనే అందవిహీనంగా, అందంగా ఉండడానికి తల్లిదండ్రులు కారణమంచారు కాని తల్లిదండ్రుల దోషాల్ని బిడ్డలు అనుభవించడమా? కర్మ ఒకరిది దాని ఘలితం మరొకరిదా? ఎక్కడో కొడితే దవడపంట్లు రాల్శాయా? తెలివైన వారి పనులు జరుగక పోవడానికి, ఎలాంటి ప్రయత్నం చేయనివారి పనులు వాటంతట అవి విజయవంతం కావడానికి, కోరిన ఆనందం దూరమవడానికి; కోరకుండానే దుఃఖం కలగడానికి పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మఫలాలే కారణం.

**శ్లో॥ యస్యరత్నాకరస్తాత యస్యలక్ష్మీ సహాదరీ ।
సంఖోరోదతి భిక్షార్థీనా ఉదత్త ముపతిష్ఠతే ॥**

దేనికి రత్ననిలయుడైన సముద్రుడు తండ్రో, లక్ష్మీదేవి తోబుట్టువో అలాంటి శంఖము భిక్షార్థయై ఇంటింట వాకిట్లో రోదిస్తోంది. పెట్టిపుట్టని వారిని అదృష్టం వరించడు. దీనికొక దృష్టాంతాన్ని చూపుతాను.

ఉజ్జ్వలియనీ నగరాన్ని ధర్మబద్ధంగా పాలిస్తూ ‘సాహసాంకుడు’ అని బిరుదు పొందిన విక్రమార్పుడు ఒకరోజు నిండు సభలో రాజ్య కార్యాల్యి ముగించుకొని, తర్వాత తన మంత్రివర్గాన్ని చూసి ఎంతో ఆసక్తితో “నేను పూర్వజన్మలో ఏ కులంలో పుట్టి, ఏయే మంచిపనులు చేసి ఈ పదవికి రాగలిగానో వివరంగా చెప్పి నా జన్మను ధన్యం చేయండి” అని అడిగే

సరికి మంత్రులు ఒకరి ముఖాలు ఒకరుచూసి తలదించుకున్నారు. వారిలో చాలా తెలివైన వాడైన భట్టి ఇలా అన్నాడు. “రాజీత్తుమా! మీ కోరిక ఈ మంత్రులవల్ల తీరేదికాదు. ఆరు నెలలు గడువిస్తే మీ పూర్వ జన్మను గూర్చి చెప్పగలిగే జ్యోతిష్మణిష్టే వెంటబెట్టుకొని వస్తాను” అనే సరికి విక్రమార్థుడు సరే అని సభను చాలించాడు.

భట్టి “రాజుగారి పూర్వజన్మ వృత్తాంతాన్ని సాక్షాలతో సహ ఆరు నెలల్లో చెప్పినవారికి గుమ్మడికాయంత బంగారం, కోరిన గ్రామాలు బహుమతిగా లభిస్తాయి. అయితే ఆ పని జరుగుతుందని వచ్చి, ఆరు నెలలు గడిపేసి, ఆ తర్వాత ‘నావల్లకాదు’ అనేవారికి, అబద్ధం చెప్పి అనుభవపూర్వకంగా వివరించని వారికి శిరచ్చేదం తప్పదు” అని రాజ్యమంతటా చాటింపు వేయించాడు. ఈ చాటింపు మొదటి వాక్యం విన్నప్పుడు ఎందరో జ్యోతిష్మణులు ఆ లాభాన్ని పొందడానికి ఉన్నిత్తురేవారు. తీరా రెండో వాక్యం వినగానే నీరుగారిపోయేవారు. ప్రాణమంటే అందరికీ తీపి కదా!

ఒక అగ్రహరంలో అధిక సంతానం వున్న ‘శంకరభట్టు’ అనే బ్రాహ్మణుడు ఈ చాటింపు విని ఇలా ఆలోచించాడు. “నివ్విరి గింజల్ని ఏరితెచ్చి రోజుకొక్క పూర్వినా కడుపునిండని గంజిని బిడ్డలకు తాగిస్తే, అది సరిపోకుండ వాళ్ళు ఆకలికి ములమలమాడుతు పాలకోసం అలమటిస్తుంటే చూస్తూ ఉండే నా దరిద్రపు జీవితం ఎందుకు?

**కం॥ ఒడమిగల వెడగువైనను
బుదమింగల వారలెల్ల భూపీంతురు తీ
వెడవాసిన దూషింతురు
కడుఁ బీదరికంబు కంటెంగష్టము కలదె?**

భార్య బిడ్డలకు శత్రువులా, బంధువులకు దొంగలా, సభ మధ్యలో పాపిలా కనిపించేలా చేసే ఈ దరిద్రాన్ని అనుభవించడం చాలా కష్టం. కాబట్టి విశ్వామిత్రుడు “ధనమార్జుయ కాకుత్తు), ధనమూల మిదంజగత్” అని శ్రీరాముణ్ణి మౌచ్చరించాడు. చిన్నబిడ్డలు ఆకలో అంటూ చీరపట్టి లాగుతుంటే, విపరీతమైన ఆకలితో సోలిపోయే నా భార్య దుస్థితిని ఎలా చూస్తూ ఊరుకొనేది! విక్రమార్థుమహరాజు పూర్వజన్మ చరిత్రను చెప్పడాచిక్కి వేళ్ళ నా అదృష్టం ఎలావుందో! ఎలా జరగల్చివుంటే అలాగే జరగనీ!

చెప్పగలిగితే భూతి. చెప్పలేకపోతే మృతి. పర్యవసానం ఎలావున్నా ఆరు నెలలు మృష్టాన్నం” అని నిశ్చయించుకొని భార్యతో చెప్పి, బిడ్డల్ని ఆశీర్వదించి, ముద్దాడి “ఫలిస్తే మీకు పాయసం. ఫలించకపోతే నాకు మరణం” అని బయలుదేరాడు.

ఆతడు అడవిగుండా ప్రయాణం చేయాల్చి వుండడం వల్ల పగటి పూట నడుస్తూ, కాయలు, ఆకులు తింటూ, నీళ్ళతాగి రాత్రిపూట క్రూరమృగాల భయంతో చెట్లమీద పదుకుంటూ, ఒకరోజు రాత్రి ఒక బిల్వవనంలోకి ప్రవేశించి అక్కడ ఉన్న ఒక చెట్లమీద పదుకున్నాడు. అర్థరాత్రి సమయంలో చెవులు చిల్లులుపడేలా భయంకరమైన శబ్దం వినిపించింది. ఆ శంకరభట్టు లేచి “మంచికని బయలుదేరిన నాకు ఈ నట్టదవిలో పిదుగుపాటేమిటి?” అనుకుంటూ మెల్లగా కళ్ళ తెరిచాడు. “దాగబోయిన చోట దయ్యాల పోరు” అన్నట్లు ఇదేమిటి తండ్రి! శంకరా!” అని కళ్ళ విప్పార్చి చూసేసరికి ప్రమథగణాలతో పార్వతీ పరమేశ్వరులు ఆ వైపే రావడం చూసి “ఆహ! నా పుణ్యమే పుణ్యం. నా భాగ్యమే భాగ్యం” అని ఆనందోద్దేకంతో ఉప్పాంగి పోయి, చెట్లుదిగి కళ్ళనుండి ఆనందాత్మవులు ప్రవహిస్తా ఉండగా సాగిలపడి పదేపదే మొక్కస్తాగాడు.

ఈలా ఐదుపదిసార్లు చేసేసరికి ఆ ఆదిదంపతులు ప్రేమతో లేవనెత్తి “కుమారా! భక్త శిఖామణి! నీపూర్వ జన్మ పాప ఫలం ఎక్కువగా ఉండడంవల్ల ఇన్నాళ్లు నిన్ను ఉపేక్షించాము. ఇది మావిరవనం. ఇందులో అడుగుపెట్టిన వారికి పాపాలు నశిస్తాయి. ఈ బిల్వవనంలో నివశించేవారికి మేము రోజు దర్శనమిస్తాం. నువ్వు ఈ వనంలో ప్రవేశించి, మమ్మల్ని దర్శించిన కారణంగా నీ పాపాలన్నీ నశించాయి. నీ మనస్సులోని కోరికను గ్రహించాము. నీవు విక్రమాదిత్యుడి పూర్వజన్మను గురించి చెప్పినా నమ్మదు కాబట్టి ఆతడిని నమ్మించే ఉపాయాన్ని ఆతడికి తెలిసేలా చెయ్యి. ఉజ్జయినికి తూర్పు దిక్కులో రెండుమైళ్ళ దురంలో ఒక పల్లె వుంది. అందులో ఒక కుమ్మరివాడి ఇంట్లో మట్టితో చేసిన గుడ్డి ఎద్దు ఉంది. అమావాస్య రోజు రాత్రి శివఫూజ చేసి ఆ ఎద్దు దగ్గరికి వెళ్ళి దానిని అడిగితే రాజు పునర్జన్మ వృత్తాంతం తెలుస్తుందని చెప్పు. తర్వాత ఏమి జరుగుతుందో నీకే తెలుస్తుంది. వెళ్ళ. నీకు అంతా మేలే జరుగుతుంది” అని దీవించి శంకరీశంకరులు అంతర్మానమయ్యారు.

శంకరభట్టు ఆ రాత్రికి బిల్వవనంలోనే ఉండి సూర్యోదయానికి ముందే లేచి, కాలకృత్యాలు తీర్పుకొని ప్రయాణం సాగించి, కొద్ది రోజులకు ఉజ్జ్వలిని చేరుకున్నాడు. రాజును దర్శించి, అతడి సత్కారం పొంది “రాజుశేఖరా! నీ హర్షజన్మ వృత్తాంత మంతా నాకు స్వప్తంగా తెలుసు. కానీ నీకు చెప్పుదానికి సాహసింపలేక పోతున్నాను. నీవు అమావాస్య రోజు భవానీ సమేతుడైన శివణ్ణి శాస్త్రీకంగా హజించి, ఆ నిర్వాల్య అక్షతల్ని థరించి, తూర్పు దెక్కను రెండు మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న పల్లెకు వెళ్ళి, అక్కడ కుమ్మరిపాడింట్లో వున్న మట్టిది, గుడ్డిది అయిన ఎద్దుమీద పుష్పాల్చి, అక్షతల్ని చల్లి అడిగితే నీ హర్షజన్మ వృత్తాంతాన్ని చెప్పగలదు” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు ఎంతగానో ఆనందించిన రాజు బ్రాహ్మణున్ని చూసి, “నీ మాటల్లోని నిజానిజాల్ని తెలుసుకొనే వరకు నువ్వు ఇక్కడే ఉండు” అని చెప్పి, శంకరభట్టు చెప్పినట్టే చేసి, ఆ ఎద్దుపై అక్షతలు చల్లి “నా హర్షజన్మ వృత్తాంతాన్ని నాకు తెలియజేయ” అని అడిగేసరికి ఆ ఎద్దు మానవభాషలో ఇలా చెప్పింది.

“పుణ్యత్యా! నిన్ను చూడగానే నాకు విచిత్రమైన జ్ఞానం వచ్చింది. నీ హర్ష వృత్తాంతం నాకు బాగా తెలుసు. అయినా ఈ జ్ఞానం మధ్యలో తొలగిపోయేట్లు ఉంది. హర్షిగ చెప్పలేనేమో అన్న అనుమానం కలుగుతోంది. నీ రాజుణికి పడమటి దిక్కును, ఆరమైళ్ళ దూరంలో ఉండే అడివిలో ఒక విశాలమైన మరిచెట్టు వుంది. దాని మీద ఒక పిశాచం నివాసముంది. వచ్చే అమావాస్య రోజు రాత్రి నా దగ్గరికి వచ్చినట్టే దాన్ని అడుగు. అది నీకు చెప్పుంది” అని మాసంగా ఉండిపోయింది.

రాజు ఆ మాట విని ఆశ్ర్యపోయి చేసేదేమిలేక తిరిగివచ్చి, మరుసటి అమావాస్య రోజు శివహూజ చేసి అక్షతలు, హూలు, నీళ్ళ తీసుకొని ఎద్దు చెప్పిన అడివికి వెళ్ళి, మరిచెట్టు దగ్గరికి వెళ్ళిసరికి ఆ పిశాచం భయంకరంగా అరుస్తూ రాజుమీద పడబోయింది. విక్రమార్యాదు ఏమాత్రం భయపడకుండ తాను వెంట తెచ్చుకున్న హూలు, నీళ్ళ, అక్షతల్ని ఆ పిశాచం మీద చల్లి “ఓ పిశాచమా! నా హర్షజన్మ వృత్తాంతాన్ని చెప్పు” అని అడిగేసరికి ఆ పిశాచం కోపం తగ్గిపోయి గోడుగోడున ఏడుస్తూ కొద్దినేపటచికి “రాజేంద్రా! భగవంతుని ప్రసాదంతో నీ వృత్తాంతం, నా వృత్తాంతం జ్ఞాప్తికి వచ్చింది. కాని ఈ జ్ఞాపకశక్తి

నాకు కేవలం రెండు నిముపాలే ఉంటుంది. ఆ తర్వాత నీకు నా చేతిలో చావు మూడుతుంది. కాబట్టి నువ్వు వెంటనే వెళ్లిపో. వచ్చే అమావాస్య నాటికి తొమ్మిది సంవత్సరాల వయస్సున్న నీ పెద్దమంత్రి కూతుర్ని ఏకాంతంలో నన్ను అడిగినట్టే అడుగు సర్వం తెలుపుంది” అని పొమ్మని తొందరేసింది.

విక్రమార్యుదు త్వరగా అక్కడినుండి ఉజ్జ్వలినికి వెళ్లి పెద్దమంత్రిని పిలిపించి “వచ్చే అమావాస్య రోజు నీ ఇంట్లో శివపూజ చేసి నీ కూతుర్ని ఏకాంతంలో చూడాలి. తగిన ఏర్పాటు చేయాలి” అని ఆజ్ఞాపీంచాడు. మంత్రి ‘చిత్తం’ అని భార్యతో ఆలోచించి, చివరికి రాజు తమ బీఢును కాళికి బలి ఇవ్వడానికి అలా చెప్పాడని నిశ్చయించుకున్నారు. దుఃఖమనే దావానలం వారి మనసుల్ని కాల్పించేయసాగింది.

అమావాస్య రోజు రానే వచ్చింది. ఆ రోజు మంత్రి కుటుంబంలో ఒక్కరి ముఖంలో కూడ నెత్తుటిచుక్కలేకుండా పొలిపోయింది. రాజు మాటను కాదనలేదు. రాత్రవగానే రాజు వచ్చి తనకోసం శుభ్రం చేసి ఉంచిన గదిలోకి ఆ అమ్మాయిని తీసుకెళ్లి, పూజ పూర్తిచేసి ఆ బాలిక మీద పూలు, అక్కతలు చల్లి “కుమారీ! నా తొలిజన్మ కథను చెప్పు” అని అడిగాడు. అప్పుడు మంత్రి కూతురు “రాజేంద్రా! దేవతల అనుగ్రహం వల్ల నాకేరోజు రాని కొత్త జ్ఞానం ఉదయస్తోంది. మన వృత్తాంతం నాకచ్చెదుట నాటకం ఆడుతున్నట్లు కనిపిస్తోంది. దాన్ని చూసి మీకు చెప్పున్నాను.

గౌతమీ తీరంలో ఉండే ఒక మునిపల్లీలో ‘రామశాస్త్ర’ అనే బ్రాహ్మణుడుండేవాడు. అతడికి ఒక భార్య, కొడుకు, కోడలు ఉండేవారు. ఒకసారి మూడు రోజుల పాటు కుండపోతగా వర్షం కురిసింది. ప్రజలకు అపారమైన నష్టం వాటిల్లింది. దాంతో ‘రామశాస్త్ర’ కుటుంబం మూడు రోజులపాటు పస్తులు ఉండాల్సి వచ్చింది. నాలుగో రోజు కాస్త తెరిపి దొరకడంతో అతడు భిక్షుకోసం ఊరిలోకి వెళ్ళాడు. ఆ సమయంలో కూలిన గోడల్ని సరిచేస్తూ ఘంండేవాళ్ళు, చచ్చిన గొర్రెల్ని చూసి ఏద్దేవాళ్ళు, నాశనమైపోయిన పంటల్ని చూసి గుండెలు బాదుకొనేవాళ్ళు, వీధుల్ని సరిచేసేవాళ్ళు ఇలా అందరూ దిక్కుతోచక బిక్కవచ్చి ఉండడంతో ‘రామశాస్త్రికి పెద్దగా భిక్ష దొరకలేదు.

ఆ రోజుకు దూరికిన దాన్ని తెచ్చి భార్య కిచ్చాడు. ఆమె దాన్ని వండి సిద్ధం చేసింది. దేవతార్థాన కాగానే దాన్ని, ఆమె నలుగురికీ సమానంగా వధించింది. అదే సమయంలో ఇద్దరు అతిథులు వచ్చి, “ఆకలితో ప్రాణాలు పోయేట్లున్నాయి. బ్రాహ్మణులం కొంచెం అన్నం పెట్టి మా ప్రాణాలు నిలబెట్టండి” అని వేడుకున్నారు. ఆ మాటలు విన్న వెంటనే అతడి భార్య భర్త స్వభావం తెలిసిందే కాబట్టి వెంటనే లేచి పందిలా ఘుర్పురిస్తూ “నేనివ్వను. నా కొడుకు భాగం ఇవ్వను. నువ్వు, నీ కోడలు ఏమైనా చేసుకోండి” అని తన విస్తరిని, కొడుకు విస్తరిని పక్కకు తీసుకొనిపోయి కొడకుతో కలసి తినేసింది. రామశాస్త్రి కోడలివైపు తిరిగి “అమ్మా! నీ అభిప్రాయమేంటి?” అని అనగానే ఆమె “మీతోపాటే నేను” అంది.

అప్పుడు రామశాస్త్రి అతిథులకు తమ ఇద్దరి భాగం అన్నాన్ని వాళ్ళకు పెట్టబోయాడు. వాళ్ళు వారించి “మీ ఇద్దర్నీ వదిలి మేము తినలేము. ఉన్నదాన్ని నలుగురు తిందాం” అని వంచుకొని తిన్నారు. “ఓరాజా! ఆ రామశాస్త్రివి నీవే. గయ్యాళిలా, ఇతరుల సుఖదుఃఖాల్ని పట్టించుకోని నీ భార్య ఆ పిశాచం. సాంత బుద్ధి లేకుండ తల్లి చెప్పినట్లు నడుచుకున్న నీ కొడుకు ఆ గుడ్డి ఎద్దు. చేసుకున్న వారికి చేసుకున్నంత! పెట్టి పుట్టాలని పెద్దలంటారు కదా!” అని చెప్పి మంత్రి కూతురు మౌనంగా ఉండిపోయింది. అప్పుడు విక్రమార్థాడు “నువ్వేకదా అతడి కోడలు?” అని అడిగేసరికి ఆమె సిగ్గుతో తలదించుకొని ‘జోనని తల ఊపింది.

తర్వాత రాజు గదినుండి బయటికి వచ్చి మంత్రితో “నీ కూతుర్ని నా కోడలిగ చేసుకోవాలనుకుంటున్నాను. నీ అభిప్రాయమేమిటు?” అని అడగ్గానే మంత్రికి పోయిన ప్రాణాలు తిరిగి వచ్చినట్టె, ఆనందంగా “మీ ఆజ్ఞ” అన్నాడు. నరేంద్రుడు మంచి ముహూర్తం చేసి పెళ్ళి జరిపించి, శంకరభట్టుకు గుమ్మడికాయంత బంగారాన్ని అతడు కోరుకున్న గ్రామాల్ని వాటితోపాటు ఎన్నో బహుమతుల్ని ఇచ్చాడు.

ఎవరికైనా మనం పెడితే మనం అడవుల్లో ఉన్న పంచభక్ష్య పరమాన్నాలు మనకు అందుథాయి. ఎవరికి ఏమీ పెట్టుకుండ, ఇవ్వకుండ ఉంటే బంగారు సింహాసనంలో కూర్చున్న తినడానికి ఏమీ ఉండదు.

62. కాలము

కం॥ “కాలమ జనుల సృజించును
గాలమ రక్షించుద్రుంచు గాలమ చూడన్
మూలము ముమ్ముర్తులకును
గాలమ సుఖదుఃఖ కారకము విటాయి!”

కాలమే జనుల్ని సృష్టిస్తుంది, రక్షిస్తుంది, నశింపజేస్తుంది. బ్రహ్మ విష్ణు, మహేశ్వరులకు మూలం యాకాలం. కాలమే సుఖదుఃఖాలకు కారణము. అది దాటశక్యం కాని ప్రపాహంలొంచేది. సర్వజీవరాశులు యిందులోపడి కొట్టుకొని పోతున్నాయి. ఈ కాలాన్ని జయించి శాశ్వతానందాన్ని పొంది, అవతలి గట్టుకు చేరే మహాత్ములు చాలా తక్కువ మంది. ఈ కాలంలో నాలుగు గొప్ప భాగాలున్నాయి.

కృతయుగం పదిహేడు లక్ష్ల యిరవై యెనిమిది వేల సంవత్సరాల్ని కలిగి, మత్స్య, కూర్చు, వరాహ, నారసింహ అవతారధారియైన భగవంతుడి చేత ధర్మం ఉద్ధరించబడి నాలుగు పాదాల మీద నిలబడగా, అస్తిగతమైన ప్రాణి సమూహం ఇరవై వేల సంవత్సరాల ఆయుఃపరిమాణాన్ని కలిగి, వెలిగే గొప్ప ధర్మకాలంగా వెలుగొందింది.

రెండవదైన త్రేతాయుగం పన్నెందు లక్ష్ల తొంబైతువేల యొండ్లు కలిగి ఆ విష్ణువు యొక్క వామన, పరశురామ, శ్రీరామావతారాలలో విరాజిలింది. అప్పటి మనుష్యులు మాంసగత ప్రాణులై ఏడువేల ఐదువందల సంవత్సరాల ఆయుర్దాయం కలిగి వున్నారు. ధర్మం మూడు పాదాల మీద నిలిచి వుండేది.

మూడోదైన ద్వాపరయుగం ఎనిమిది లక్ష్ల అరవైనాలుగేండ్ల పరిమితితో, బలరామ, శ్రీకృష్ణ అవతారం ధరించిన భగవంతుడితో ధర్మం రెండు పాశ్చ నిలుపబడి ప్రకాశింపబడింది. ఆ కాలంలో మానవులు రక్తగత ప్రాణులై వేయేళ్ళ జీవితకాలాన్ని కలిగివున్నారు.

నాల్గవది, చివరిది ఆయన కలియుగం నాలుగు లక్ష్ల ముపైరెండు వేల యొండ్ల పరిమితితో, బుద్ధ, శ్రీనివాస, కల్యా అవతారాన్ని ధరించిన

నారాయణవితో ఒకే పాదంతో ధర్మం ఉద్ధృతం కాగా, ప్రజలు అన్నగత ప్రాణాలై నూరు సంవత్సరాల ఆయుష్మ కలిగి వున్నారు.

ఈ నాలుగు యుగాలతో కూడిన కాలాన్ని “మహాయుగం” అంటారు. వేయి మహాయుగాలు పద్మాలుగు మన్యంతరాలవుతాయి. బ్రహ్మకు అదివోక పగలోతుంది. అంతే సమయం రాత్రమటుంది. అంటే రెండువేల మహాయుగాలు బ్రహ్మకు వోక దినమౌతుంది. అలాంటి మూన్చూట అరవై అయితే ఒక సంవత్సరం. అలాంటివి నూరు సంవత్సరాలు పూర్తయితే బ్రహ్మ ఆయువు పూర్తమటుంది. బ్రహ్మ జీవితకాలంలో మొదటి యాఛై సంవత్సరాల్ని “పాద్మ కల్పము” అని తర్వాత యాఛై సంవత్సరాల్ని “వరాహకల్పము” అని అంటారు. మొదటి సగంలో బ్రహ్మ, విష్ణువు నాభి నుంచి పుట్టి ప్రపంచాన్ని సృజించడం ప్రారంభించాడు. అందుకే దాన్ని ‘పాద్మకల్పం’ అన్నారు. రెండవ సగంలో ఆదినారాయణాడు వారాహమూర్తిగా మారి చెడబోయిన భూమిని వృద్ధరించాడు. కాబట్టి దానికి “వరాహకల్పం” అని పేరు వచ్చింది.

ఇప్పుడు వరాహకల్పంలో యేడవ వాడైన వైవశ్యత మన్యంతరం జరుగుతోంది. మానవులకు కాలం సూర్యుడు, చంద్రుడు మొదలైన నవగ్రహాల చలనాన్ని బట్టి, ఆళ్చైని మొంద నక్షత్ర చలనాన్ని బట్టి లెక్కింపబడింది. ప్రపంచాది నుండి యిప్పటికి యొంతకాలం గడిచిందో తెలుసుకోవాలంటే యిప్పటి గ్రహస్థితుల్నిబట్టి, విలోమగణితం చేసి భవ సంవత్సర చైత్ర శుద్ధ మొదటి ఆదివారము ఏడుగ్రహాలు మేఘరాశి యొక్క మొదటి అంశంలో మొదటి కలలో, మొదటి వికళలో యొప్పుడు వుండిందో తెలుసుకుంటే స్ఫుర్మాతుంది.

మనమ్ముల సంవత్సరాలకు ప్రభవ, విభవ మొదలైన అరవై పేర్లున్నాయి. ఇది కూడ వోక గొప్ప పరిమాణమే అవుతుంది. సూర్యుడి ఉత్తర, దక్షిణ పరిస్థితుల్ని బట్టి ఉత్తరాయణం, దక్షిణాయనం యేర్పడ్డాయి. చెట్లు మొదలైన వాటి పరిమాణాల్ని, వర్షాది పరిణామాలను బట్టి వసంతం మొదలైన బుతువులు ఆరు యేర్పడ్డాయి. ఒక్కే బుతువులో రెండు నెలలు యేర్పడి చైత్రం మొదలైన పేర్లు ఏర్పడ్డాయి. చంద్రుడు శోర్టమి రోజు యే నక్షత్రాన్ని

చేరువవుతాడో ఆ నక్కతం పేరుతో ఆ నెల యేర్పుదుతుంది. ఒక నెలలో చంద్రుడి వృద్ధి, క్షయాలను బట్టి శుక్క, కృష్ణములు అని రెండు పక్కములు యేర్పుదతాయి. పక్కంలో ఏకాదశి, ద్వాదశి మొదలైన తిథులు పదిహేను వున్నాయి. తిథి శబ్ద భవమే తేది అని వాడబడుతోంది.

భూమి తిరుగుతోందని చెప్పడానికి పురాణాల్లో కూడ ప్రమాణాలున్నాయి. అంతేకాక సూర్యుడు భూమిని చుట్టువచ్చాడన్నా, భూమి సూర్యుణ్ణి చుట్టీ వచ్చిందన్నా కాల పరిమాణానికి యెలాంటి చిక్కురాదు. సూర్యశబ్దం పుంలింగము. భూ శబ్దం స్త్రీలింగము. భూమి సూర్యుని చుట్టీ వచ్చేకాలాన్ని సంవత్సరమని, చంద్రుడు భూమిని చుట్టీవచ్చే కాలానికి మాసమని పేరు.

‘తిథి’ అంటే ఒక దినము. రాత్రి పగలు కలిగింది. చంద్రుడు వౌక నక్కతంలో వుండే కాలము. నక్కతాలు ఇరవై యేడు. జ్యోతిశ్వక్రములో లెక్కించడానికి అనుకూలంగా ఇరవై యేడు గుర్తించబడి, వాటికి అశ్వని, భరణి మొదలైన పేరు పెట్టబడ్డాయి. రెండుంబావు నక్కతాలకు ఒక రాళి అని పేరు. రాసులు వెరసి పస్సెందు. సూర్యుడు వౌక్కో రాళిలో ఒక నెల వుంటాడు. ఒక రోజులో వెలుతురున్న సగభాగాన్ని పగలని, చీకటున్న సగభాగాన్ని రాత్రి అని అంటారు. ఏడు అరగడియలు ఒక యామం. రెండుంబావు గడియలు ఒక హోర (గంట). రోజుకు ఇరవైనాలుగు హోరలు.

ఏడు రోజులు కలిస్తే ఒక వారం. ఆది, సోమ, మంగళ, బుధ, గురు, శుక్ర, శని వారాలు. ఆయా వార సప్తకాలకు ప్రసిద్ధాలు. 1. సూర్యుడు, 2. శుక్రుడు, 3. బుధుడు, 4. చంద్రుడు, 5. శని, 6. గురువు, 7. అంగరకుడు లేక మంగళుడు. ఈ క్రమంలో ఒక రోజు సూర్యోదయం నుండి మరుసటి రోజు సూర్యోదయం వరకు ఒక్క హోరకు ఒక్కో అధిపతి వుంటాడు. అందుకే మొదటి హోరకు ఆదిగ్రహమని యొంచబడే సూర్యుడధిపతి అవడం వల్ల ఆదినానికి “ఆదివారము” అని పేరు కలిగింది. రెండవ రోజు మొదటి హోరకు చంద్రుడధిపతి కావడం వల్ల సోమవారమనబడింది. ఇలాగే మిగిలినవి కూడా. భూగోళము చుట్టూ చంద్ర, బుధ, శుక్ర, రవి, మంగళ, గురు, శని గ్రహాలు క్రమంగా దూరదూరంగా తిరుగుతున్నాయి. వారమంటే “వంతు” అని అర్థం. ఏడుగురు వౌక్కో వరుస అధికారులైన కాలానికి వారమని పేరు.

యామములు రెండు కలిస్తే వొక ముహూర్తం. ముహూర్తాలు మూడుం బావు ఘుడియలు లేక రెండు నాడుల కాలం. నాటికి పదిహేను లఘువులు. లఘువుకు పది కాష్టలు. కాష్టకు క్షణాలు ఏదు. క్షణానికి నిమిషాలు మూడు. నిమిషానికి లవములు మూడు. లవమునకు వేధలు మూడు వేధ అంటే త్రుటిలో నూరోవంతు. త్రుటికి త్రసరేణువులు మూడు. త్రసరేణువుకు అణువులు మూడు. అణువుకు పరమాణువులు రెండు. ‘పరమాణువు’ అంటే సూక్ష్మము కంటే సూక్ష్మమైన అణువు తన స్థానము నుండి తాను ఆక్రమించుకొన్నంత స్థలం దాటు కాలము.

63. ప్రాణులు

తీగీ॥ “మృత్యువెప్పుడు నెత్తిపై సృత్యమాడు
నాయవల్యంబు కోర్చుల కంతులేదు
నిర్మలాంత కరణులయి ధర్మమార్గ
మునను నడచుటే జనులకు ముఖ్యముగను”

ప్రపంచంలో ఉన్న జీవరాశుల సంభ్య ఎనబై నాలుగు లక్షలు. అందులో వృక్షజ్ఞతులు ఇరవైలక్షలు. పక్కి తెగలు పదిలక్షలు, జలచరాలు తొమ్మిదిలక్షలు, పశువులు మొయిలక్షలు, ముప్పైలక్షలు, క్రిములు పదకొండు లక్షలు, మానవజాతి బేధాలు నాలుగులక్షలు. మనమ్ముల్లో స్త్రీ, పురుషులని రెండు జాతులున్నప్పటికి కుల, శీల, మత, స్వభావాల్ని ఆధారం చేసికొని అన్ని తెగలున్నాయని ఊహించవచ్చు. ప్రతి ప్రాణి తన ఆయుష్మ హర్షికాగానే మృతి చెందుతుందన్నది అందరికి తెలిసిన విషయమే.

మానవుడు మరణించిన తర్వాత పంచభూతాలతో నిర్వించబడ్డ ఆ దేహము పంచభూతాలతో కలసిపోతుంది. తరువాత పాడి పుణ్యపాలకు తగట్టు జన్మ వాడికి లభిస్తుంది.

మనకు జీవన ప్రమాణం నూరేళ్లయినా అందరూ నూరేళ్లు బ్రతకడం లేదు. మనం చేసే కార్యాన్ని బట్టి మన ఆయుఃపరిమితి మారుతూ వుంటుంది. మహార్షులు ఆయుష్మ వృద్ధి చేసే పనులే చేసి తమ వయోపరిమితిని పెంచుకుంటారు. కొందరు మృత్యువునే జయిస్తారు. దశరథుడు, రాముడు, రావణుడు మొదలైన వాళ్లు తమ ఆయువును వృద్ధి చేసుకొన్నారు. పరశురాముడు, హనుమంతుడు మొదలైన వారు మృత్యుంజయులు. మన చేసే పాపపు పనులవల్ల, ఉన్న సమయాన్ని తింటి, గుడ్ల, నిద్రలకై వృధా చేసి, మంచి పనులు చేయకపోవడం వల్ల ఆయుష్మాలం క్షీణించడమే కాదు, అకాలమరణం కూడ సంభవిస్తుంది.

మనం మృత్యువును జయింపలేక పోయినా, కుల, శీల, మతాచారాలను అనుషోసం చేస్తూ ఆయుష్మసు అభివృద్ధి చేసికొని, పునర్జన్మలోనైనా మంచి మార్గంకోసం ప్రయత్నిస్తున్నామా? అని కాస్త జీవిత తత్త్వాన్ని పరిశీలన చేసుకోవడం మన తక్షణ కర్తృవ్యం. మానవజన్మ ఎత్తిన తర్వాత ధర్మార్థ కామ మోక్షాలను సంపాదించాలి. ధర్మ మార్గాన్ని వదలకుండ అర్థసంపాదన చేసి ధర్మ విరుద్ధం కాని కామాన్ని అనుభవించి, మోక్షయత్నం చేసి విముక్తులవడమే ఈ పురుషార్థాలకు తాత్పర్యము.

భగవంతుడు జగన్నాటక సూత్రధారి. మనము అతనిచే లోకమనీ నాటకరంగానికి పంపబడిన వేషదారులం. సూత్రధారుడికి నచ్చినట్లు ప్రపర్తించిన వాళ్లనే తన వద్దకు రప్పిస్తాడు. అక్రమరీతిలో ప్రపర్తించే వాళ్లని శిక్షిస్తాడు. దగ్గరకు రాశియడు. కాబట్టి భగవంతుని ఆజ్ఞకు బధ్యలమై ప్రపర్తించడం మన ముఖ్య ధర్మం. చావును ఎలాగు తప్పించుకోలేము. ఎప్పుడు మనల్ని తన నోట్లో వేసుకుంటుందో తెలియదు. కాబట్టి కాలహరణం చేయకుండ సత్యార్థాలను చేసి భగవంతుని కృపకు పొత్తులవడం ఉత్తమం. ఇలా మృత్యువుకు భయపడి, గుహలో దాక్షాని, చివరికి మృత్యువు నోటికి చికిత్స ఒక అమాయకుడి వృత్తాంతాన్ని తెలుసుకుండాం.

ఒక రాజుకు వొక సేవకుడుండేవాడు. వాడెప్పుడు మృత్యుదేవతను ధ్యానిస్తూ ఉండేవాడు. ఒకరోజు ఆరాజు కొంతనేనతో, ఆ సేవకుడు వెంటరాగా అడివికి వేటకు వెళ్లి, పగలంతా వేటాడి ఆ రాత్రికి అక్కడే

గుడారాలు వేయించి విడిదిచేశాడు. ఆ రాత్రి ఆ సేవకుడికి బొత్తిగా నిద్రపట్ట లేదు. ఒంటరిగా పదుకుంటే తనకేమై పోతుందో అని భయపడి సేనమధ్యలో వెళ్లి పదుకున్నాడు అయినా వాడికి నిద్ర పట్టలేదు. కష్టకుంటే ఏమోంతుందో నని భయపడి ముఖంమీద దుష్పటి కష్టకోకుండా, కళ్ళ మూసుకుంటే ఏమొచ్చి నెత్తిన పదుతుందో అని కనులు మూయక దిక్కులు చూస్తూ వున్నాడు.

ఇలా ఉన్న వాడి కళ్ళకు దగ్గర్లో ఉన్న పర్వతం మీద నుండి ప్రాకి వస్తోన్న భయంకర సర్పమొకటి కనిపించింది. దాన్ని చూసి వాడు అది తన్న కాటు వేయడానికి వస్తూ వుందని నిశ్చయించుకొని నిప్పు తొక్కిన కోతిలా తహతహలాడసాగాడు. ఆ కాలసర్పం మెల్లమెల్లగా సేనా మధ్యంలోకి వచ్చింది. ఈ పిటికివాడు రెప్పవేయకుండా దాన్నే చూడసాగాడు. మెల్లగా అది రాజుపదుకున్న గుడారం లోకి ప్రవేశించింది. ఆ పిరికివాడు భయంతోనే, దైర్యంతోనే దాన్నే అనుసరిస్తూ వెళ్లాడు. ఇంతలో ఉన్నట్లుండి ఆ పాము తేలుగా మారిపోయి, మంచమెక్కి రాజును కుట్టి తప్పించుకుంది. రాజు తేలు కుట్టిందని అరుస్తూ మేల్చొన్నాడు. అందరూ రాజుకు చికిత్స చేయసాగారు. కొద్దిసేపటికి రాజు మరణించాడు.

ఆ పిరికివాడు పాము తేలుగా మారి రాజుని కుట్టి వెళ్తావుండగా అది ఎక్కడికి వెళ్తోందో తేలునుకోవాలనే ఉత్సాహంతో దాన్నే అనుసరించే సమయంలో రాజు మరణవార్త వాడి చెవిన పడింది. ఆ తేలు కాస్త దూరం వెళ్లిన తర్వాత ఒక తోడేలుగా మారి గొట్టెల మందలోకి వెళ్లి, కొన్ని పశుపల్ని చంపివేసి, అక్కడి నుండి వెళ్లి పులిగా మారి ఆవుల మందలోకి వెళ్లి కొన్నింటిని చంపివేసి వోక స్త్రీ రూపాన్ని ధరించి ఒక భాటసారికి ఎదురైంది. ఆ మాయలాడి వాళ్ళి వలపించి, కౌగిలించి, ఆ కౌగిలిలోనే వాళ్ళి యమపురికి పంపింది. అక్కడినుండి కాస్త దూరం వెళ్లి నాలుగుదారులు కలిసేచేట ఒక మండపంలా మారింది. ఇంతలో వర్షం ఆరంభమయ్యింది. నాల్గు దిక్కులనుండి దారిన వెళ్లే వాళ్ళు పదిమంది ఆ మండపం కింద చేరారు. పిరికివాడు మాత్రం అక్కడికి వెళ్ళడానికి సాహసించలేదు. వాన నిలువకు ముందే ఆ మండపం కూలి అందులో వారంతా జీవసమాధయ్యారు. కొద్ది సేపటికి ఒక బ్రాహ్మణుడు ఆ మండపం నుండి బయటికి వచ్చి సదవసాగాడు.

ఆ పిరికివాడు ఇదే మంచి సమయం అనుకొని ఆ బ్రాహ్మణుని పాదాలపై పడ్డాడు.

అపుడా బ్రాహ్మణుడు “లే! నాయనా లే! నీవెందుకు నా కాళ్ళపై పదుతున్నావు చెప్పు” అని అడిగేసరికి, వాడిలా సమాధానమిచ్చాడు. “అయ్యా! మీరు మొదట పాముగా వచ్చి, తేలుగా మారి రాజును కుట్టి చంపి, వెంటనే తేడేలయిపోయి కొన్ని గొట్టెల్ని చీల్చి చంపి, తర్వాత స్నీవై ఒక బాటసారిని చంపి, ఆపై మండపంలో పది మందిని సమాధిచేసి బాపనయ్యవై ఇప్పుడెక్కడికి వెళ్లున్నావు! నీ పనులు నాకు విచిత్రంగాను, భయంకరంగాను అనిష్టస్తున్నాయి. నీ సంగతి నాకు విపరంగా చెప్పు” అని వేదుకొనే సరికి ఆ మాయాబ్రాహ్మణుడు వాడితో ఇలా అన్నాడు.

“నేను మృత్యుదేవతను ఏదోవోక నెపంతో ప్రాణులను నాశనం చేయడం నా వృత్తి. అందువల్లే నేనిలా రూపాలను మారుస్తున్నాను. నీవు నన్నెప్పుడు ధ్యానిస్తూ ఉంటావు కాబట్టి నీకు కనిపించాను” అనేసరికి వాడు భయంతో గడగడ వఱుకుతూ “దైవమా! నీవు ప్రత్యక్షమైన తర్వాత నన్నిక వదులుతావా?” అని అడిగేసరికి “నాయనా! నీకింకా సమయం దగ్గర వడలేదు. ఇంక పదో నెలలో పండకొండో రోజు పగలు ఐదు గంటలకు ఏనుగు కారికింద నీకు చాపురాశుంది. అని చెప్పి అధృత్యమయ్యాడు.

ఆ పిరికివాడు తొమ్మిదినెల్లు ఎలాగోలా కాలం గడిపి పదోనెల రాగానే దిగులుపడిపోయి, మృత్యువాత తప్పించుకొనే వుపాయాన్ని ఆలోచించి ఒక ఇరుకైన ముఖద్వారమున్న గుహలో వెళ్ళి అక్కడ దైర్యంగా కాలం గడపసాగాడు. అయితే తన ముందరే అనేక రూపాలు ధరించిన మృత్యును ఏనుగు రూపంతో ఈ గుహలోకి రాలేదా! అన్న అనుమానం మాత్రం వాడికి రాలేదు. అల్పబుద్ధి వాడికి దీర్ఘలోచనలు ఎలా వస్తాయి.

ఆ గుహకు సమీపంలో ఒక మైలు దూరంలో ఒక పట్టణముంది. ఆ పట్టణపు రాజు పందెం కోసం ఒక పొట్టేలును ప్రేమగా పెంచుతున్నాడు. ఒక రోజు రాత్రి దొంగలు నగరంలోకి వచ్చి ఆ పొట్టేలును ఎత్తుకొని వెళ్ళారు. రాజభటులు వెంటనే మేల్కొని, పొట్టేలు కనిపించకపోయే సరికి నాల్గుదిక్కులు

వెదుకుతూ వెళ్లి పిరికివాడు దాక్కానున్న గుహలోకి వెళ్లారు. అక్కడ వారికి పొట్టేలు మాంసం రాశి, చర్చము కనిపించింది. భటులు ఆ సాత్మతో పాటు పిరికివాళ్లి తెచ్చి రాజుకు అప్పగించారు. రాజు కోపంతో వాడికి ఉరివేయమని ఆజ్ఞాపించాడు. ఉరితీసే సమయంలో ఉరిత్రాదు తెగడంతో, చావు తప్పిన వాళ్లి తిరిగి చంపకూడదన్న నియమం వల్ల వాడికి చాఫు తప్పింది. రాజు వానిని “నీవెందుకు దొంగతనం చేశావు, ఈ వృత్తిని వధిలిపిట్టు” అన్నాడు. దానికివాడు సమాధానంగా తన గతాన్నంతా వివరించాడు.

రాజు వాడి మాటలు విని వీడు దొంగకాడని, పిచ్చిపట్టి అలా అయ్యాడని నిశ్చయించాడు. మృత్యువు ప్రత్యక్షమవడాన్ని మాత్రం నమ్మలేదు. వాడికి ఆ భయం పోగొట్టాలని సంకల్పించి, వాడు చెప్పిన రోజు, గడియలు తప్పకుండ, అదే సమయానికి మూడు మార్గాలు కలిసేచోట వాడిని మాంత్రికులతో పాటు తీసుకొని వెళ్లాడు. సైనికులు ఆయుధాల్చి థరించి, చుట్టూ కాపలా కాయసాగారు. భయ నివారక మంత్రాలను చదువుతూ, తంత్రాలను చేయమని రాజు మాంత్రికుల్ని ఆదేశించాడు. ఏనుగు వల్ల భయం లేకుండా చేయడం కోసం మాంత్రికులు ఒక మట్టి యేసుగును తయారు చేసి మంత్రాలతో ఆ భయస్ఫూడు చెప్పిన లగ్నానికి సరిగా దిష్టి తీసి పారవేయడం కోసం చుట్టి దాన్ని వాడి తొమ్ము మీదుంచారు. మృత్యుదేవత మరుక్కణమే ఆ ఏనుగు రూపంతో వాళ్లి చంపివేసింది. అదిచూసి అందరూ ఆశ్చర్య పోయారు.

కాబట్టి మృత్యువు ఎప్పుడు మన సెత్తిన సిద్ధంగా వుంటుంది. నిర్మలమైన మనస్సులతో, ధర్మమార్గంలో నడుస్తూ, సత్కర్మలను ఆచరించడమే అందరి కర్తవ్యం.

64. కలి మహిమ

తే॥గీ॥ “సర్వధర్మ ప్రపార్థమై జరగుంగృతము
మూడుపాశ్చ ధర్మంబున మొనరుందేత
ద్వాపరమ్యునఁ సగుంబాలు ధర్మమొనయుఁ
గలని ధర్మదేవత మొంటి కాలినడుచు.”

కాలమనేది ఒక నది ప్రపాహం వంటిది. ఆ ప్రపాహంలో అందరూ కొట్టుకొని పోవలసిందే. మన పూర్వీకులు ఈ కాలాన్ని ఆధారం చేసుకొని నాలుగు విభాగాలు - చేయడం అందరికి తెలిసిందే. ఆయి కాలాన్ని అనుసరించి ధర్మం విలసిల్లుతూ వుండేది. కృతయుగంలో ధర్మం నాలుగు పాశ్చ, త్రైతాయుగంలో మూడు పాశ్చ, ద్వాపరయుగంలో ధర్మం రెండు పాశ్చ వర్ధిల్లాయి. కలికాలంలో ధర్మం సంగతి ఏమిటి? అన్న ప్రశ్న ఉదయించక మానదు. దానికి సమాధానమే ఈ దృష్టాంతము.

కురుక్షేత్రంలో పాండవులు కౌరవులను మట్టపెట్టగా ధర్మరాజు తమ్ములు తనను సేవిస్తూ వుండగా, ధర్మబద్ధుడై హస్తినాపురాన్ని ముపై సంఘత్పరాలు పాలించాడు. ఒకరోజు శ్రీకృష్ణుడు వారి దగ్గరకు రాగా పాండవులు ఆతట్టి ఆనందంగా ఎదుర్కొని, భయభక్తులతో అతన్ని సింహసనంపై కూర్చోబెట్టి, అప్పుపాద్యాధుల్ని ఇచ్చి ఎన్నో రకాలుగా సత్కరించారు. అప్పుడు అర్జునుడు శారిని కాలమహిమను గూర్చి తెలియజేయమని అడిగాడు. అప్పుడు కృష్ణు-

“కృతయుగం ధర్మమయంగా, త్రైతాయుగంలో మూడు పాశ్చ,
ద్వాపరంలో నాలుగు పాశ్చ ధర్మంతో నడుస్తుంది. కలియుగంలో ఒంటి
కాలితో నడుస్తుంది. కొంతకాలం తర్వాత కలి మహిమతో లోకమంతా
అన్యాయం నిండిపోతుంది. ఐకమత్యం చెడిపోతుంది. వ్యసనాలు చెలరేగి
పోతాయి. అన్ని ధర్మ కార్యాలు నశిస్తాయి. అన్ని రకాల పాపకృత్యాలు
పెచ్చమీరిపోతాయి” అంటూ మృదుమధురమైన తేనెలొలికే మాటలతో
పాండవుల మనస్సులు రంజిస్తేలా, వీనుల విందుగా పలికాడు.

అంతలో యుధిష్ఠిరుడు లేచి “మాధవా! భూమిలో ఇటువంటి
అకృత్యాలెదుకు సంభవిస్తాయి? రాజులు లేరా? శిక్షలు లేవా? శాస్త్రాలు

లేవా? దీనిని నేను నమ్మలేను” అని అంటూవున్న సమయంలోనే ఇద్దరు అపరిచితులు వారి ముందుకు వచ్చి కృష్ణునికి, కొంతేయులకు వినయంగా వరుస క్రమంలో నమస్కరించారు. కాన్సేపటికి వారిలో ఒకడు ఇలా అన్నాడు.

“న్యాయమూర్తులారా! నా విన్నపొన్ని వినమని వేడుకుంటున్నాను. నేను పంప నుండి గంగకు వెళ్తోన్న సమయంలో ఎండను తట్టుకోలేక ఒక చెట్టు నీదలో నిలబడ్డాను. అప్పుడు ఈ మూట నాకళ్ల బడింది. దాన్ని చూసి “అయ్యా! దీని పోగొట్టుకున్న వారు ఎంతగా దుఃఖిస్తున్నాడో!” అనుకుంటూ పరుగు పరుగున వెళ్చి ఇతణ్ణి చూసి, అతడితో మాట్లాడి “ఇతడిదే ఆ మూట” అని నిర్ధారించుకొని, ఆయనకు ఇవ్వబోయే సరికి అతడు వద్దన్నాడు. నేను “పరులు మరచిపోయిన వస్తువుల్ని గ్రహించడం భిక్షాటన కన్నా హీనమైంది. ఆ పోగొట్టుకొన్న వారెవరో గుర్తించి, ఆ వస్తువును వారికి అందజేయడం గొప్పవారి లక్షణం. కాబట్టి ఒ పుణ్యాత్ముడా! నీవు నీ మూటను తీసుకొని, నన్నీ పాపం నుండి విముక్తణ్ణి చెయ్యి. ఈ ధనం నీదని తెలిసి తెలిసి నేనెలా తీసుకుంటాను. ఇంతకంటే నీచమింక ఏమైనా వుందా?” అని పలువిధాలా ప్రార్థించాను. అయినా ఇతడు నన్ను ఇబ్బంది పెడుతున్నాడు. న్యాయమూర్తులు! గొప్పవారు! మీరైన ఇతని ధనాన్ని ఇతనికి ఇప్పించండి.” అని వేడుకొన్నాడు.

అది విన్న రెండవవాడు “అనఫులార! ఇది నిజంగా నాడబ్బే అయితే నన్ను వదలి అతని కంట ఎందుకు పడుతుంది? ఇతరులకు చెందవలసిన దానిని నేనే విధంగా తీసుకోగలను? లక్ష్మీ చంచలమైంది. ఒకచోట స్విరంగా వుండటం అరుదుకదా? అది ఎవరిని చేరాలో వారి వద్దకే వెళుతుంది. దానిని ఇతరులు ఆశించవచ్చా? అది అతడి సొత్తు కాబట్టి అతణ్ణి చేరిం దానినీ అతడే తీసుకొని పోనివ్వండి” అన్నాడు.

వారి మాటలు విన్న ధర్మరాజుకు ఎలాంటి తీర్పు చెప్పేలో అర్థంకాక కృష్ణుని వైపు చూశాడు. అప్పుడు తీకృష్ణుడు యుద్ధిష్ఠిరునితో “ధర్మరాజా! మనము ఇప్పుడు వెంటనే ఒక చోటికి వెళ్లాలి. మనం తిరిగి వచ్చే వరకు వీరిక్షదే వుంటారు. వచ్చిన తర్వాత వీరికి తగిన న్యాయాన్ని చెప్పవచ్చ త్వరగా రా” అని వచ్చేసరికి ధర్మరాజు ఆశ్చర్యపోయి అతడిని అనుసరించాడు.

అప్పుడు వారిద్దరూ భూ భారాన్ని మోసే నాగరాజు నిలయమైన పాతాళంలో ప్రవేశించి, బలి నగరంలో అడుగుపెట్టి మొదటి వాకిలి వద్ద కురు, యదు ముఖ్యలిద్దరు నల్లని శరీరాన్ని కలిగి, వికృత వేషంతో, విగత రోషంతో, శృంఖలబిధ్యదై, ఆక్రోశిస్తోన్న ఒక దినుణ్ణి చూశారు.

అతడు దుఃఖిస్తూ “అయ్యా! నన్ను బంధవిముక్తుణ్ణి చేసే నాథులే లేరా? ఎవరిని వేడుకోవాలి? ఎంతని ఏడ్వాలి? నా దుఃఖసాగరానికి అంతం లేదు. నా మిత్రులు విలాస, విశేష గర్వంతో తపియస్తున్నారు. పాండవులకు ఊతగా నిలిచి కృష్ణుడు నన్ను ఆణచివేశాడు. బలి భూమి మీద ఉండకుండ చేశాడు. నేనెలా బయటపడాలి?” అని బాధపడుతూ వుండగ వాడి మాటలు విని ధర్మరాజు బాధపడి పద్మాక్షునితో “కృష్ణా! చూశావా? ఇతడి దైన్యాన్ని; పైన్యాన్ని, వేదనను, పరితాపాన్ని చూసి నాకు వీడిపట్ల దయ కలుగుతోంది. వీడిని పొరపాచ్చేము లేకుండా విడిపిస్తాను” అన్నాడు.

అప్పుడు కృష్ణుడు “వీడిని బంధించింది బలి. మనకు వీడితో పనేమి? వీడెవడో మనకు తెలియదు. నీవు ఇలాంటి ఆలోచనలకు చోటివ్వద్దు” అన్నాడు. అప్పుడు ధర్మరాజు “పద్మనాభా! ఇతడికి విధించిన శిక్షలన్నింటిని నేను ఓర్మగా భరిస్తాను. ఇతని బాధను నేను చూడలేకున్నాను. ఏదైనా జరిగితే నాది పూచి” అని కృష్ణుని మాటను పెడచెవిన పెట్టి వాడిని విడిపించాడు.

బంధవిముక్తుడైన వెంటనే అతడు ఒక్క గెంతులో, చాలావేగంగా, ధర్మరాజు నివ్వేరపోయేలా క్షణంలో ఎక్కడికో మాయమయ్యాడు. యుధిష్ఠిరుడు రెప్పపాటులో తాను కృష్ణునితో సహ తన కొలువులో వుండటస్తి గమనించి అశ్వర్యపోయాడు. తన చుట్టూ సోదరులు వాదించే ఇరువురు బాటసారులు కనిపించేసరికి అతడికి అద్యుతమనిపించింది.

“ఇది కలా? నిజమా? షైష్టవమాయా? జరిగింది ఏమిటో ఆ మధువైరిని అడిగితే? వాడిని విడిపించిన క్షణంలో నేను ఈ సభలో ఎలా వున్నాను? ఈ బాటసారులు నాకోసం వేచివున్నారు. వారికి ఏమని తీర్పు చెప్పాలి?” అని ఆలోచిస్తోన్న సమయంలో మొదటి తగవుకాడు ఇలా అన్నాడు.

“అయ్యా ఇది వినండి! ఇతడు తన డబ్బును తిరిగి ఇమ్మనడం ఏమైనా న్యాయంగా వుందా? మనిషి పూర్వజన్మ కర్మను అనుసరించి వాడిని ధనమో, దరిద్రమో వెన్నంటి వస్తుంది. నా పూర్వజన్మ పుణ్యం వల్ల నాకు దొరికిన ధనాన్ని నేను వీడికి ఎందుకివ్వాలి!” అన్నాడు. దానికి సమాధానంగా రెండవ వాడు “ధర్మాత్ములారా! ఆదమరచిన వాడి ధనాన్ని సొంతం చేసుకున్న వీడిని ఎందుకు శిక్షింపరు? భూమిమీద ఇలాంటి అన్యాయమెక్కడైనా వుందా?

వసువునకు మతికి సుషఫ్త మొసంగువారి
వసుమతీశ పదంబు నన్వర్ఘమగును
వసుమలీశులైనంత న వఱలంబోదు
ధరకి పులకీర్తి పదమునఁగాక - కాబట్టి మీరే న్యాయాన్యాయాలను
విచారించండి” అని వేడుకున్నాడు.

అది విని కొంతేయుడు ఒక్కసారిగా అశ్వర్యపోయి మాధవుని ముఖము చూసి, “పురుషోత్తమా! వీరి బుద్ధిలోని మార్పు చూసి నా మనస్సు కలవర పడుతోంది. వీరిలా మారదానికి కారణమేమిటి? దీనిని వివరించడానికి నీవు ఒక్కడివే సమర్పుడివి” అని ప్రార్థించాడు. కృష్ణుడు చిరునవ్వుతో సమాధానం చెప్పసాగాడు. “ధర్మానికి, అధర్మానికి తగవు పెడుతూ వున్న ఒకడిని బలి పాతాళలోకంలో బంధించి వుంచాడు. ప్రాజ్ఞలు వాళ్ళి ‘కలి’ అని అంటారు. కలి బందీగా వున్న సమయంలో వీరిద్దరూ ధర్మానికి లోంగివున్నారు. నువ్వు కలిని విడిచిపెట్టగానే వాడి ప్రభావంతో వీరిలా మాట్లాడుతున్నారు. ఇక కలియగం ప్రవేశించింది. మీరు ముక్కిని ఆశ్రయించండి” అని చెప్పి కృష్ణుడు వెళ్ళిపోయాడు. ధర్మరాజు రాజ్యాన్ని తన మనవడికి పట్టం కట్టి వానప్రస్తానికి వెళ్ళి మోక్షాన్ని పొందాడు.

65. దేవుడందున్నాడు ?

ప్రపంచకర్త దేవుడొకడున్నాడని మనకు నమ్మకం ఉంది. అయితే దేవుడు ఎక్కడున్నాడు? ఎట్లంటాడు? అనే విషయాలు తెలుసుకోవాలి. దేవుడు జ్ఞానవేత్త గోవరుడు. కాబట్టి అతన్ని తెలుసుకోవాలంటే జ్ఞాన సంపాదనం అత్యావవ్యక్తం.

తంజావూరు రాజు ఒకనాడు నిందు కొలువులో విద్యాంసులను జూచి “మనకు దేవుడంత దూరంలో ఉన్నాడని” ప్రశ్నించాడు. పండితులా ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పులేక ఒకరి మొగం ఒకరు చూచుచుండిరి. ఎన్నో రకాలుగా ఆలోచించి, చివరకు తమకు తోచినట్టుగా, రాజునకు విన్నవించినారు. రాజునకు ఆ మాటలేవీ రుచింపలేదు. “భిన్నాభిప్రాయాలను వదలి అందరూ ఏక వాక్యాలు గండని” అన్నాడు. వారంతా కొంతసేపు తర్చించుకొని, విసిగి, రాజువద్ద నుండి తప్పించుకొనే ఉపాయం ఆలోచించి ముక్క కంరంతో ఇట్లన్నారు. “రాజైంద్రా! ఈ పురంలో గాజుల వ్యాపారం చేసే పరమ భాగవతుడైన పెద్దదాసును అడిగితే మీ సంశయ విష్ణుత్తి కాగలదు”. పండితుల పలుకులు విన్న రాజు “పండితుల హసి యింతేనా” అని అనుకొని పెద్దదాసును పిలిపించి ఆ ప్రత్య అడిగినాడు. ఆ భక్త శిఖామణి ఇట్లన్నాడు.

ఈ॥ “షైరుల్ కట్టిన పుట్టముల్ తివియగా వారింపనా వల్లభుల్
రారీవేళను పేక్క సేయదగవే రావే నివారింపవే
తేరేత్రాతలు కృష్ణ! యంచ సభలో లీనాంగిష్ఠై కుయ్యేడం
గా రుణ్యంబున భూరివస్త్ర కలితంగా జేయదే ద్రోషదిన్”

ఆ విధంగా ద్రోషది ఆర్తనాదాన్ని విని ఆదుకున్నాడు. గజేంద్రుడు నీవే తప్ప నితఃపరం బెరుగ కావవే వరదా!” అనగానే వచ్చి ఆదుకున్నాడు. అంతేగాక అజామికుండు తన అవసానకాలంలో ‘నారాయణా! అని తన కుమారుని విలువగా ఆ శ్రీమన్నారాయణుడు అనుగ్రహించాడు. హిరణ్యకశివుడు పరమ భాగవత శిఖామణిష్ఠైన ప్రహోదుని “హరి యొందున్నాడు? చూపవేని నీ శిరము ద్రుంచి భూతబలి చేయుదు” అని

గద్దించి “ఈ స్తంభంలో చూపు”మని కోరగా అట్టే కానిమ్మని ప్రహ్లదుడు హరిని స్తుతింపగా ఆ భక్తుని మొరాలకించి స్తంభాన ఆవిర్భవించి ఆ అసురుని పరిమార్చి బాలభక్తుని పాలించినాడు. కంచెర్ల గోపన్న కారాగారంలో - “సూత్రధారివగు నీవాడించినట్లే నటించిన కీల్చొమ్మను నెట్లు చేసిన సరే శ్రీభావనారాయణ!” అని ప్రార్థింపగా అతని దీనాలాపములు విని, కరుణా సముద్రుడైన ఆ శ్రీరామభద్రుడు తన భక్తుని చెఱనుండి విడిపించాడు. కావున భగవంతుడు భక్తులకు కూత దూరంలో ఉన్నాడని తెల్పినాడు. పెద్దదాసు సుధామధురోక్కలకు ప్రభువు సంతసించి అనేక విధాల కొనియాడినాడు.

**శ్లో॥ జలేవిష్ట స్ఫులేవిష్ట - ర్యాష్ట స్థావర జంగమే
అంతర్విష్ట ర్ఘృహిర్విష్ట - స్వర్వం విష్టమయం జగత్తీ”**

దేవుడు నీటిలోను, భూమి మీదను, అన్ని జీవరాశులలో నున్నాడు. ప్రతి వస్తువునందు, పరమాణువు లోపలను, వెలుపలను ఉన్నాడు. అతడు లేని చోటేలేదు. సర్వ జగత్తును విష్టమయం కాబట్టి దేవుడు అంతటా, అందరిలో అంతరాత్మగానున్నాడు.

దేవుడు ఎట్టి రూపంలో ఉంటాడు? జగదేక మాతయగు సీతమ్మకు మారుతి ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరం చూడండి.

**సీ॥ “సీలమేఘచ్ఛాయ బోలు దేహమువాడు
ధవళాజ్ఞ ప్రత నేత్రములవాడు
కంబు సన్నిఖమైన కంతంబు గలవాడు
బాగైన యట్టి గుల్మములవాడు
తిన్ననైకనుపట్టు దీర్ఘబాహులవాడు
ఘనమైన దుందుభి స్వనమువాడు
పద్మరేఖలు గల్గు పదయుగంబుల వాడు
చక్కని పీన వక్కంబువాడు**

**తే॥గీ॥ కపట మెఱుగని సత్యవాక్యములవాడు
రమణీరాముడు శుభలక్ష్మణముల వాడు”**

శ్రీరాముడు మానవుడే గాని దేవుడు గాదని కొందరు వాదిస్తారు. భగవంతునికొక రూపంలేదని, విగ్రహ పూజ కూడదనే వారితో మనకేల వాగ్యాదం? ఏరూపం లేని దేవుని ఎలా సేవిస్తారంటే సమాధానం సున్నారామ, కృష్ణ అవతారాల చరిత్రలు చదివినా, విన్నా, మనకు కలిగే ఆనందం ఆ దౌర్ఘాగ్యుల కెలా లభిస్తుంది? భక్తితో, పరమానందంతో శ్రీరామచంద్రుని సుందరమూర్తిని ధ్యానింపగా మనకు సమకూరే నిర్మలానంద భాగ్యం - “దేవునకు రూపము లేదు. గుణములేదు, నడవడి లేదు. నాలో నీలో కుక్కలో నక్కలో అన్నిటిలో నున్నా”డని ఒక్క స్తిరభావం లేకుండా, పలుపోకలు పోతుంటారు. తాను ధ్యానించే దేదో తనకే తెలియకుండా ఆవ్యక్తాన్ని చింతించే వారికి ఆ దేవుని రూపం ఎలా తెలుస్తుంది.

మనస్సు చంచలమైనది. దానిని స్తిరంగా నిలపడం దుష్టరం. మొదట ఒక వస్తువును చూస్తేగాని, అవ్యక్త వస్తు కల్పనం మనజుల మనస్సులకు స్ఫురింపదు.

క॥ “తగు విషయము జింతింపక
యగోచరమనూహ్యమెట్టులగు జింతింపన్
దగమొదటటి మెట్టు నెక్కు
యొగువ కెగురనగునె? పడవే? యిల విద్యార్థి!

నారాయణుడు గరుడవాహనుడని, చతుర్భాషుడని, కమలనాభుడని శంఖచక్రధారియని కౌస్తుభధారియని, శ్రీవత్సుందని భాగవత శ్రేష్ఠులు వర్ణించుచున్నారు. భగవంతునికి సూర్యచంద్రులు కన్నులని, దిశలు కర్రుములని, భూమి పొదంబులని పలువిధాలుగా దండకాలలో దేవుని విరాట్ స్వరూపాన్ని స్తుతిస్తారు.

కొందరు తత్త్వవేత్తలు, అదిమధ్యాంత రహితుడై -

క॥ “లోకంబులు లోకేశులు
 లోకస్థులు తెగిన తుది నలోకంబగు పెం
 జీకటి కవ్యల నెవ్వం
 దే కాకృతి వెలుగు నతని”.... సేవిస్తారు.

సగుణోపాసననచేత నిర్మల నిశ్చల భక్తి కుదురుతుంది. ఆపై నిర్మలో పాసననంబు చేత నిలుకడ కలుగుతుంది. ప్రాధమిక దశలోని వారికి సగుణోపాసన, జ్ఞానులకు నిర్మలోపాసన అవసరం. కొందరు తాము గొప్పవారమని లోకానికి చాటడానికి సగుణోపాసనను దూషిస్తారు. మహాత్ములు అట్లు చేయరు.

ఏఱుదాటి తెప్ప గాల్చు వారెట్టివారు?

క॥ పైకెగురు శక్తి చాలాదు
 ప్రాకి సదక తనకు హీన వర్తనమాయే
 కాకి కగు గభీలపు గతి
 పోకయును ద్రిశంకు పదమును విద్యార్థి!

బాలకులకు సగుణోపాసనమే ముఖ్య కర్తవ్యం. ప్రహ్లాదుని ఉపదేశాన్ని అలకించండి.

క॥ చిక్కదు ప్రతముల గ్రుతువుల
 జిక్కదు దానముల శౌచ శీలతపములన్
 జిక్కదు యుక్తిని, భక్తిని
 జిక్కిన క్రియనమ్యతుండు సిద్ధముసుండీ.

భగవంతుని మెప్పించడానికి భక్తియే క్రేష్టం. భగవంతుని భజింపడానికి జాతి రూప వయో విద్యా పరాక్రమాలు అనవసరాలు. ధర్మవ్యాధుని వ్యాపారమేఘి? గ్రువుని వయస్సెంత? గజేందుడెంత పండితుడు? కుఙ్ఱ యెంత రూపసి? కుచేలుడెంత ధనవంతుడు? విదురుడే వంశస్తుడు? ఉగ్రసేనుడెంత శారుషాలి? వీరంతా ఆ దేవుని దయకు పాత్రులు కాలేదా? కాబట్టి భగవంతుని భక్తి చేతనే సంతోషిస్తాడు.

భగవంతుని పూజించడానికి ఎనిమిది మంచి పుష్టులు కావాలి. అవి ఏమంటే!

“అహింసా ప్రథమం పుష్టం! పుష్ట మిందియనిగ్రహం!

సర్వభూత దయా పుష్టం, క్షమా పుష్టం విశేషత:

ధ్యానపుష్టం తపఃపుష్టం! శాంతిపుష్టం తథైవచ

సత్యమష్టవిధం పుష్టం! విష్ణోః ప్రీతికరం భవేత్”

భగవంతుడు భక్తపరాధీనుడు.

“భక్తవత్సల్యదైన శ్రీహరి దుర్మాస్యనితో పలికిన మాటలు ఆలకించండి.”

“సాకు మేలుగోర నా భక్తులక కాని

భక్తజనులకేన పరమగతియు

భక్తుడిందు జనిన బఱతెంతు వెనువెంట

గోవు వెంట దవులు కోడె భంగి”

నారదమహర్షి ఒకానొకప్పుడు “నీవెచ్చట నుందు”వని నారాయణుని అడుగగా అతడు చెప్పిన సమాధానం చూడండి.

ఖ్లో॥ “నా హం వసామి షైకుంటే! న యోగిహోదయార్థవే

మధ్యక్రాయత్ర గాయంతి! తత్త తిష్ఠామి నారదా!”

నేను షైకుంటో నివసించుట లేదు. యోగుల హృదయాలలో అంతగా ఉండను. నా భక్తులు నన్నెచ్చట కీర్తించుచుందురో అచ్చటనే ఉందునన్నాడు. కాబట్టి దేవుడు భక్తసులభుడు.

66. దైవభక్తి

విద్యార్థులు తమ పారశాల్మీ, తమ జీవిత పర్యంతం ఎట్లా ప్రవర్తించాలో అన్నింటినీ నేర్చుకోవాలి. వాటిని సంగ్రహంగా చెప్పాలంటే వర్ణాత్మమ ధర్మాలను, పురుషార్థాలను, దేశకాల పొత్రాదులను, మాతృ పితృ గురు దైవ భక్తియు అని చెప్పాలి. నేర్వదగిన, నడుచుకోవలసిన సత్యధర్మములన్నీ ఇందే విలీనమై ఉన్నాయి.

దైవభక్తి లేనివాడు రెండు కాళ్ళ పశువని చెప్పబడినారు. మనుజుడు మాతృ గర్భంలో ప్రవేశించిన నాటినుండి సంభవించు ఆపదలన్నింటినీ సదా కాపాడేవాడు ఆ లోకేశ్వరుడు, లోక శరణ్యుడైన భగవంతుడు ఒక్కడు మాత్రమే.

చెట్టుగానో, క్రిమికీటకాదులగానో పుట్టింపక బుద్ధిజీవియైన మనుషునిగా పుట్టించి సర్వావయవ సాభాగ్యవంతునిగ జేసి, వివేక మిచ్చి పరిరక్షించు పరమేశ్వరుని యొడ నిష్టలంకమైన ప్రేమ చూపించుట తప్ప వేరొక కృతజ్ఞతా సూచక కృత్యం కలదా? మానవ నిర్మితాలైన దేవాలయాలును, ఉత్సవాదులును, కృతజ్ఞతా సూచకాలే కదా! భగవద్గుర్తి, భక్తితో కూడిన సేవనం మనుజుడు విధిగా చేయవలసిన పనులు. ఇవి కోరికతో కూడి ఉండరాదు.

ఉ॥ “లోకములన్నింటి గడుపులోన భరించిన వాని లంచమున్ జోకగనిచ్చి లోగానెడు జోదుకలాడే? మహానురాగియై కాక! క్రతువుతంబులను గానక శక్యమే? యంచు దేవుపై దేకువ ప్రేమ నిల్చగల థీనిధి ధన్యుడు భూతలంబునన్”

పూర్వం మధురానగర సమీపంలో ఒక మునిపల్లె ఉండేది. అందు సుధాముడనే బీద బ్రాహ్మణుడొకడుండేవాడు. అతడు బాల్యంలో శ్రీకృష్ణునితో కూడి సాందీపని అనే గురువు దగ్గర సద్విద్య నభ్యసించాడు. విద్యాభ్యాసం

తర్వాత అన్వర్థ నామధేయురాలైన సుశీల అనే కాంతను వివాహమాడి గృహస్తు ధర్మాన్ని నిర్వర్తిస్తూ ఇరువది యేదుగురు బిడ్డలను పొందినాడు. సహజంగా లోకంలో బీదలకే వద్దన్నా సంతానం ప్రాప్తిస్తుంటుంది. పేదరికంచే కట్టబట్ట లేక చినిగిన పాత వస్త్రాదులను అతడు ధరించుట చేత జనులతనిని కుచేలుడని పిలువసాగినారు. మానవుడు చేయు ప్రతిపనిలో ప్రాణి కలదని కాబోలు ఆ కుచేలుడు -

క॥ “విసువక యదవుల రాలిన
 కసవుల ధాన్యములు తమ కుగ్రాసంబులుగా
 వసుదేవ సుతుని గోలుచుచు
 బసిబిడ్డలు నాలు నతడు బ్రతుకు ధరిత్రిన్”

ఇట్లు ఏరి తెచ్చి కాచిన గంజిలో సగం అతిథుల కిష్కగా ఇక మిగిలింది ఎవరి కడుపు నిండుతుంది! ఎవరి ఆకలి తీరుతుంది! పిల్లల క్షద్వాధ తీరునా! కుమారులు ఆకటి చిచ్చునకు మలమల మాడుచూ, ఒకడు సామ్యసిల్లినాడు. ఒకడు తల్లిడిల్లినాడు. ఇంకొక్కడు ఆకలంటూ ఏడ్వసాగినాడు. మరొక్కడు అమ్మా! అన్నం పెట్టువే! అని చెంగుపట్టి ఈడ్వు, ఒక్కడు అడుగలేక నోరు తెరువగా, వేరొక్కడు తన్నుతాను మరువగా, మరొక్కడు లేవలేక చతికిల బడగా, ఇంకొక్కడు బ్రతుకలేనని దిగులుతో నుండగా, ఇట్లు పరిపరివిధాల ఆ పిల్లలు పరిదేవనం చేయగా ఆ పతిప్రతారత్నం పరితాపము చెది ప్రాణాధనికి ప్రణమిల్లి ఇట్లన్నది. నాథా! తనయులు దారిద్ర్యంచే పీడింపబడి ఏద్వుచుండ వారిని రక్కించే మార్గం అన్వేషింపక ఊరకుండుట పాడియా? మీకు బాల్యమిత్రుడు శ్రీకృష్ణుడని విన్నాం. అతన్ని ఆశ్రయించిన మంచిదని సలవో ఇచ్చింది. వారి సంభాషణను తిలకించండి.

కుచే : - తరుణీ! మన బిడ్డల రక్కింప మనమే కర్తులమని భావిస్తున్నావా? వారు నీ కడుపులో నున్నప్పుడు నీవే రక్కించావా? ఎల్లవేళల నీవే వారిని కాపాడగలవా? పుట్టించిన జగజ్ఞనకుడు పోషింపకుండునా?

సుశీ : - ఆమో “గొల్లవాని పోల్చి గోలచేకొని యాల
గాచునట్లు ప్రజల గావడెపుదు
నొకరికాకరి జూపి యొక్కింత తెల్పిని
నొసగి కాంచుదేశుదుర్వయందు”

అని విజ్ఞలు అంటారు. సర్వకార్యాలకు మనుష్య ప్రయత్నం అత్యావశ్యకం. కావున మహాత్మ! హరి కృపాకట్ట రవిదీప్తిని పొంది దారిద్ర్య అంధకారంలో మునిగిన మమ్మ ఉద్దరించండి.

కుచే : - అతడిచ్చ వాడేనా?

సుశీల : - వరదుడతడు.

కుచే : - చంచలమైన, మనోవికార కారకమైన ఐశ్వర్యాన్ని ఇచ్చేవాడా అతడు.

సుశీ : - వర = శ్రేష్ఠమైన దానిని, ద = ఇచ్చువాడు (వరదు).

కుచే : - చూచిన మాత్రాన ఏవకలిగించే అంగహీనత కల నా వంటి వానికి కూడా ఇచ్చునా?

సుశీ : - అతనికి రూపాదులు అనవసరం. సాధు భక్తజనవత్సలుడు.

కుచే : - తన శాసనాన్ని అతిక్రమించనివారు సాధువులు. తన సేవ చేయువారు భక్తులని పెలుపబడుతారు. కాన సాధులు, భక్తులు తనవారోతారు. తన ఫారిని మాత్రం రక్షించు వాడు వరదుడగునా?

సుశీ : - దిక్కులేని వారికి సైతం దిక్కుయిన వాడు ఆర్తశరణ్యుడు.

కుచే : - “దాతాదరిద్ర” అన్నట్లుగా దాత్యత్వంకల వారికి ధనముండుట అరుదు.

సుశీ : - ఇందిరావరుడు! ఇక దక్కువేమి?

కుచే : - అయినచో “కృపణోధనాధ్య” యను న్యాయాన లుబ్బుడుగా నుండిన?

సుశీ : - దయాపయోధి!

కుచే : - ఇన్ని సుగుణములతని యందున్నపా?

సుశీ : - భగవంతుడు! సుగుణముల కేమిలోటు? (సంపూర్ణ మాహాత్మ్యం, దైర్యం, కీర్తి, సంపజ్ఞానం, వైరాగ్యం - అను ఆరింటికి 'భగవని' పేరు. అది కలవాడు భగవంతుడు).

కుచే : - భగవంతుడు నిరాకారుడు, నిర్మికారుడు, నిర్మిషుడని త్రుతులు ఫోషిస్తున్నాయి. అట్టివాని నెచ్చేట నెట్లు చూడనోతుంది?

సుశీ : - దుష్టరీక్షణ, శిష్టరక్షణ కోసం, తీకృష్ణుడై యదుకులంలో అవతరించి, యాదవులు సేవింప, కుశస్థలీపురంలో నున్నాడు.

కుచే : - అంత వైభవంతో ఉండేవానికి నావంటి దీనుడట్లు కనిపిస్తాడు?

సుశీ : - బాల్యసభుడు కాబట్టి మీకు చిరపరిచితులు. అంతేగాకుండ-

మా॥ “కలలో నందను మున్మెతుఱింగని మహాకష్టాత్ముడైనట్టి రు

ర్ఘులుడా పత్సమయంబున స్నిజపదాజ్ఞాతంబులుల్లంబులో

దలప్పు దా మది మెచ్చియార్తిహర్షుడై తప్పైన నిచ్చున్న ని

శ్వల భక్తిన్ భజియించు కితడే సంపద్యోషోస్తుల్”

కుచే : - అట్టివాని నిట్టి తుచ్ఛ శ్రీకృ ఎట్లాసింపగలను? సిగ్గుచున్నది!

సుశీ : - సర్వజ్ఞుడు కాబట్టి మీరు అడుగకనే, మిమ్ములను చూచినంతనే మిమ్మెత్తిగి మీ కోరిక నెరవేర్గుగలడు.

కుచే : - ఎప్పుడు?

సుశీ : - ధనమదాంధులవలె నేడుతేపని జరపక అప్పుడే ఇచ్చును.

కుచే : - నా మనస్సి తుచ్ఛ సుఖములందు తగుల్సోదు.

సుశీ : - అనూన సంపదలే యిచ్చును.

కుచే : - అతని కింత శిక్షేమి వచ్చే? అక్కర ఏల కలుగుతుంది?

సుశీ : - అతడు విభుడు, లోకేశ్వరుడు కదా!

చ॥ “వరదుడు సాధుభక్తజన వత్సలుడార్త శరణ్యుడిందిరా
వరుడు దయాపయోధి భగవంతుడు కృష్ణుడు తాగుశస్తలీ
పురమున యాదవప్రకరముల్చియింపగ నున్నవాడు మీ
రరిగిన మిమ్ము జూచి విభుడప్పుడయిచ్చుననూన సంపదల్”

కుచే :- సుశీల! నీ మాటలను బట్టి నీ అంతరంగం పవిత్రమైనది. నీచమైన యాచక వృత్తికి నన్ను పరికొల్పినావు. కాని శ్రీకృష్ణనే వేడు కొమ్మంటివి. అతని యాచించుట నీచగుణము కానేరదు. ఇహపర సుఖదాయకం. యజ్ఞం, గృహం, పొలం, గర్భిణి, వృద్ధిని, బాలకులను, రాజును, గురువును, దేవుని దర్శించడానికి వెళ్ళేవారు రిక్త హస్తాలతో పోరాదు. ఏదేని కానుక తీసుకొని వెళ్ళడానికి మనకేముంది?

అనగానే సుశీల మదిలో సంతసించింది. ప్రతిరోజు దాచియుంచిన నాలుగేసి గింజలుగా దాచిన ఒక పిడికెడు అటుకలను తెచ్చు నాథుని శిథిల వస్త్రపు కొంగుకు ముడివేసి సాగనంపింది.

సుధాముదు దారిలో పలుకప్పాల కోర్చి ఆ అటుకలతో ద్వారకకు చేరినాడు. ఆ పట్టణ సౌభాగ్యాన్ని చూచి ఆనంద పరవశుడయ్యాడు. ఆపై అతని హృదయంలో పెక్క సందేహాలు కలిగాయి. “ఈ నగరులోని వారు ఇంద్ర సమ వైఘవంతో తులతూగేవారు. నిరుపేదనైన నన్ను పురములోనికి రానిత్తురా? రానిచ్ఛిరిపో, ద్వారపాలకులు నగరిలోనికి పోనిత్తురా? పోనిచ్ఛిరిపో, దక్షిణ నాయకుడైన శ్రీకృష్ణని ఎచట కనుగొనగలను? కనుగొంచినిబో, స్నేహ వాత్సల్యంతో నన్నిప్పుడు పల్చిరించునా? ఆతడట్టేల చేయును? అయిన నా భాగ్యము! అతని దయ!” అని అనుకొంటూ ఆ పురం ప్రవేశించాడు. కృష్ణ సందర్భనోత్సవతతో చనుదెంచిన జనలోకాన్ని చూచి అబ్బారపడ్డాడు. “దినములు, మాసములు కాచియన్న యి మహారాజులకు, మహార్షులకు దర్శనమీయని ఆ పురుషోత్తముని దర్శన భాగ్యం నాకెట్లు లభ్యంబగును” అని సంకయిస్తూ ద్వారపాలకుని దగ్గరకు వెళ్ళి వారిని ఆర్థర్సుదించి, వారికి దయ కలిగేటట్లు మాటల్లాడి, తన వృత్తాంతాన్ని, శ్రీకృష్ణ సందర్భన ఆకాంక్షను తెల్పినాడు.

వారలాతని అపేక్ష నుపేక్షనేయక శ్రీకృష్ణల వారికి నివేదించారు.

పట్టపు దేవియైన రుక్మిణితో వేడుకలో నున్న ఆ పుండరీకాశ్వదు వాని నెల్ల మాని, లేచి ఎదురుగా నడచి వచ్చినాడు. తన్న నగరికి కొనిపోవుటకు

స్వయంగా రాగా ఆ కుచేలుడు చూచి, మైపులకలతో, ఆనంద అత్రవులతో నిమీలిత నేత్రాలతో, కృష్ణ సందర్భాన ఆనంద అపరిమిత ఉన్నత నాట్యంబులతో పరవశుడైనాడు. శ్రీకృష్ణదాతని గాథాలింగనం గావించి, తోడుకొనిపోయి, తన తల్పంపై కూర్చుండబెట్టి, పాచాలను కడిగి ఆ జలాన్ని శిరమున జల్లుకొని, శ్రమ పోగొట్టుడానికి విసనకర్తతో విసరి వివిధ ఉపచారాలను ఒనరించినాడు. కృష్ణని భార్యలది గాంచి, ఈతడెంత మహాత్ముడో యని భావించి తామును సుధామునకు పరిచర్యలు చేశారు. వాసుదేవుడాతని ఒడలంతా తడిమి, క్షేమములడిగి, తాము బాల్యంలో గురుకులంలో విద్య నభ్యసించే సమయంలో చేసిన చేష్టలను కొన్ని జ్ఞాప్తికి తెచ్చుకొని గుర్తు చేశాడు. “మిత్రమా! నన్ను జూడ నింతచూరం వచ్చితిపే! నాకేమి తెచ్చితిపని ప్రియమార ప్రశ్నించినాడు.

సుధాముడు తాను తెచ్చిన వృథక తండులములు (అటుకలు) నివేదించడానికి సిగ్గుపడ్డాడు. అది గ్రహించిన సర్వజ్ఞండైన శ్రీకృష్ణదు కుచేలుని చంకనున్న అటుకులను అందుకొని, “ప్రేమతో నాకిచ్చినది పిడికెడైనా దానిని మేరుతుల్యముగ గ్రహింతును” అని పల్చి అందు సగము భుజించాడు. రుక్మిణి లేచి “మహాత్ముల ప్రసాదం మాకు వలదా? మీ అర్థాంగులమైన మాకు మీకు లభించిన దాంట్లో సగమిచ్చుట న్యాయము” అంటూ ఆ పద్మానాభుని కరకమలాలు పట్టుకొనగా, శ్రీవిభుదు నవ్వుచు రుక్మిణిదేవి పలుకులు మన్నించి అట్లే చేసినాడు.

తదనంతరం, భక్తప్రియుడైన శ్రీకృష్ణదు మూడు దినాలు కుచేలుని తన గృహంలో నిలుపుకొన్నాడు. వివిధ విందు వినోదాలతో గడపినారు. నాల్గంవనాడు కొంతచూరం తోడొచ్చి సాగనంపినాడు. కుచేలుడు కృష్ణని వీడుకోలుతో పయనిస్తూ తన మనస్సులో -

ఉ॥ “శ్రీనిధి యిట్లు నన్నుపచరించి ఘనంబుగ విత్తుమేమియు
స్నీని తెఱంగుగానబడె నెన్న దరిద్రుడు సంపదంభుడై
కానక తన్న జేరడనికాక శ్రేతార్తిహారుండు సత్కృపాం
థోనిధి సర్వవస్తు పరిపూర్ణునిగా నన జేయకుండునే?”

అని వితర్పించుకుంటూ చనిచని ముందట బహువిధ ఫలపుష్టాలతోను, ల్రతా గుల్మంబుల చేతను, శుకపిక శారికా నికర కూజితంబులచేతను, చంద్రకాంత వేదికల చేతను, వికచహాల్లకకల్ప కైరవ రాజీవ సహిత కాసారాలతోను రమణీయమై ఒప్పునట్టి విశాలమైన ఉద్యానవనాన్ని చూచి, సందర్భించాలనే కుతూహలంతో ఆ ఉద్యానవనంలోకి ప్రవేశించాడు. ఆమైన కలిగిన విచిత్రమేమని చెప్పువచ్చును!!

‘ఎముకలు బయల్పుడుచుండిన ఆతని దేహం పరిపుష్టమై అపరంజి వస్తేతో ప్రకాశించెను. జీర్ణచేలములు స్వర్ధచేలములయ్యెను. తులసీపేరులు రత్నాలవేరములుగా మారినవి. దర్శముదులన్నీ భర్య ముద్రికలుగా మారినవి. నేను కుచేలుడనా! అనే అనుమానం ఆతనికి కథింది. స్వామి దర్శనంచేత ఆతడిప్పుడు ఐశ్వర్యవంతుడైనాడు.

తన్న తాను సంశయిస్తూ, ఆ ఉద్యానవన రామణీయకతను చూచి ఆశ్వర్యపోతూ, కలయ తిరుగుచుండగా, ఆ వనం మద్యలో పటికంపు గోదలతో, పద్మరాగ స్తంభాలతో, మరకతమయ కవాటాలతో, ఇంద్రసీలజాల కాలతో, శశికాంత శిలావేదికలతో, మాక్షిక తోరణాలతో కూడిన అందమైన భవనాన్ని చూచినాడు. కనకమణిమయ ఆభరణాదులతో దాసదాసీజననంబులు అటినిట విహరిస్తున్నారు. ఇది ఎట్టి పుణ్యత్వుల నిలయమో అని కుచేలుడు చూచుచుండగా, కుచేలుని ఇల్లాలు సుశీల పలువురు చెలికత్తెలతో ఎదురొచ్చి ఆతని లోనికి తీసుకొని వెళ్చింది. కుచేలుడా వైభవమంతా తిలకిస్తూ - “ఇది యెల్ల హారి దయావలోకనమున జేసికాదెయబ్బె. నా వచ్చిన కార్యము విచారింపక నన్ను బంపి యిం సంపదలెల్ల నా కొడగూర్చి నన్నింతవానిం జేసే. ఆ పురుషోత్తముడు భక్తి నిష్పత్తి సజ్జనులు లేశమాత్రంబగు పదార్థం సమర్పించిన యది కోటి గుణితంబుగా గైకొని మన్మించుటకు నిదియు దృష్టాంతంబు గాదె. ఆట్టి కారుణ్య సాగరుండైన గోవిందుని చరణార విందంబుల భక్తి ప్రతిభవంబున నాకు గలుగుగాక” అని సతీసుత సమేతుండై భోగములందాసక్తి చెందక అనంతుని అనంత ధ్యానిమగ్నుడై, విగత బంధనుడై శాశ్వత సుఖాన్ని అనుభవించినాడు.

బాలకులారా! “విష్ణుభక్తి లేని విషుధుందు విషుధుడే, పాదయుగము తోడి పశువుగాక” అను ప్రహ్లదుని వాక్యాన్ని జ్ఞాపించి యందుంచుకోండి.

67. ప్రేమ

ప్రేమ ఒక లత వంటిది. అది చక్కగా అల్లుకుంటే తెగుటగాని, నశించుటగాని అరుదు. ప్రేమలత ఎంత కోమలమైతే దాని ఘలాలు అంత మధురాలు. ప్రేమకంటే మనిషి ఆర్థింపదగినది ఈ భువిలో ఏదీలేదు. నిష్పలంక ప్రేమగల వారికి శత్రువులుండరు. ప్రేమ మృత్యువునే జయిస్తుంది. ప్రేమకు అసాధ్యమేదీలేదు. ‘కత్తినెత్తి కత్తుక గత్తరించు, కరినాత్మున్ని కరవాలాన్ని సైతం దింపించి, వాని మనసును కరిగించి లోబరచుకునే శక్తి ప్రేమకుంది. కపట ప్రేమను చూపించి వంచింప తలపెట్టిన దుర్యోధనాదుల రాజ భోజనాన్ని నిరాకరించి, శ్రీకృష్ణుడు విదురుని ఇంట్లో విందారగింప జేసింది ఈ ప్రేమయే. ప్రేమయేదైనా సీతారామలక్ష్మణులు గంగానది దాటే వేళ గుహలుడు ఓరి రామా! యని సంబోధించెనని లక్ష్మణుడు కోపింపగా “అతడెట్లాడినను మాననీయంబు. అతని దూతకుము. ప్రేమ రహిత గౌరవ వచనములకంటే ప్రేమ శూర్పగ్రామ్య వచనంబులు నాకతి ప్రియకరంబులు” అని రామునిచే అనిపించినది ఈ అవ్యవహిత ప్రేమయేకదా! విమలమైన ప్రేమ విధిని కూడా లక్ష్మీ పెట్టదు.

నిషధ దేశాధికుడైన నలమహారాజు కలి ప్రేరణచే పుష్టురునితో జూదమాడి తనకున్న సర్వస్నాన్ని కోల్పోయి, భార్యతో అరణ్యాల పాలైనాడు. కారడవిలో గుట్టలు మిట్టలు ముండ్లగండ్ల దాటలేక దమయంతి పడే దురవస్థ చూడలేక నలుడు తన ఇల్లాలిని పుట్టినించేకి పొమ్మున్నాడు. వైదర్థి ఆ

పలుకులకు ఉలికిపడి - “నాభా! అర్ధాంగిని మీరిట్లు మాట్లాడుట ఉచితమే? ప్రాణాయిక ప్రాణేశ్వరుని వదలి ఎచటకు పోగలదు? మీరు అదవులలో ఇదుములు పదుచుంటే నేను పురములో సుఖింపగలనా? మీరు కాననముల కాయకసురులు తినుచుంటే నేను మేడలలో మృష్టాన్నాన్ని ఎలా తినగలను? మీరు ఒంటరిగా కీకారణ్యంలో బాధపదుచుండగా, నేను సఖులతో ఎలా సంచరించగలను? నన్ను ప్రాణిగ్రహణం చేయువేళ మీరు మా జనకునితో వచించిన పవిత్ర పచ్చాలను ఒకసారి స్ఫురించుకోండి. మీ వెంట నుండిన మీకేమి భారము? మీరు అలసినవేళ ఆయూసాన్ని పోగొట్టి ఉపచరించు వారెవ్వరు? తాత్కాలిక దుస్థితిని తలంచుకొని దురసిల్ల, దైర్య వాక్కులతో ఓదార్చు వారెవ్వరు?

గీ॥ “అభిల దుఖరోగార్థున కౌషధంబు
 సురుచిరంబుగ భార్యయే చూవె యొందు
 నొనర భార్యాసమేతుడై యున్నవాని
 కెట్టి యాపదలయ్యును నెఱుకపదవు!

అని పలిగ్న అపార ప్రేమపూరిత దీనాలాపంబులు ఆలకించిన సైషథుడు, - “కాంతా! సర్వస్వం కోల్పేయినా నీవు నా అండనుండుట చేత ఎటువంటి ఆపదలసైనా దాటగలను. కాంతిలేని సూర్యుడు, కాంతలేని దీనుండు కొఱగానివారు. నిన్ను విడువజాల, చింతింపకు”మనెను. ఇంకా ఆ నలరాజు, తన భార్యతో ఇట్లన్నాడు. “నీవు అసూర్యంపశ్యవు. కోమలాంగిని. కష్టాలంటే తెలియని బేలవు. అరణ్యవాస కష్టాలకు ఓర్ధ్వజాలవని ఇట్లంటిని వేరొందుగాదని రమ్ము నావెంట” అని భార్య సహితుడై కారదవులలో ప్రవేశించెను. ఆ కారదవిలో వారికి ఆకలి, దప్పికలు తీర్చుకోడానికి ఘలములు గాని, జలములు గాని దొరకలేదు. ఒక పిట్టను పట్టబోయి, కట్టుబట్టను కూడా పోగొట్టుకున్నాడు. దమయంతి చీరనే చుట్టుకొని మాపదీవేళకు ఒక పాడుబడ్డ గుడిని చేరినారు. భార్యతో కూడా భూశయ్యలో పవ్వశించారు.

ఆయసముచే దమయంతికి గాఢ నిద్ర పట్టింది. నలునికి నిద్ర రాలేదు. అతడు తన హర్షస్తీతిని, ప్రస్తుత స్తీతిని, భవిష్యత్తును గురించి చింతిస్తున్నాడు. “అక్కటకట! నా వలన దమయంతికి ఎట్టి ఇక్కట్లు వాటిల్లింది. హంస ఈకల పాశ్వపై నిద్రించే మృదులాంగి నేడు కలినేలపై పరుందవలసి వచ్చింది. ఇంతలో ఎంత గాఢనిద్ర చెందింది. నన్న ఏడి పుట్టింటికి పొమ్మన్నా పోదు. నేనెక్కడ చింతిస్తానోనని తన బాధల నణచుకొన్నది. మృగరాజు గర్జనకు ఉలికిపడి నన్న కొగిలించుకోగా “దమయంతీ భయపడితివా? అనగా “సాథా లేదు. కంటకమంటి” అన్నది. “నాకై పలు కష్టాలు పడుచున్న ఈ పడతిని చూస్తే నా గుండె నీరగుచున్నది. ఈమె కష్టాలను నేనిక చూడలేను. వదలి ఎచటికైనా పోయెద. తరువాత మేల్కొని నన్న గానక కొంతసేపు పలవించి తుదకు ఏదోవిధంగా పుట్టినిల్లు చేరగలదు. ఇది మంచి ఉపాయం”. అని నిశ్చయించి లేవబోయినాడు. ఇరువురకు ఒక్క చీరయే అగుటచేత వీలుకాలేదు. ఆమె “రాజేంద్రా! సహధర్మచారిణి ని వదలిపోవుట ధర్మం కాదు. పోకు పోకు”మని కలవరించుచుండెను. దమయంతి మేల్కొనునేమో యని నలుడు తటాలున కూర్చుండి ఆ పద్మముఖిని చూసి, జలధారలు కన్నులనుండి అనర్థశముగా కారుచుండ ప్రేమబంధము అయిస్యాంతం ఇనుమును వలె ఆకర్షించుచుండగా, ఎట్లో మనసు దిటపు చేసుకొని లేవ ప్రయత్నించగా, ఒక కత్తి చేతికి తగిలింది. ఆ కత్తితో “భూ మండలాన్ని పాలించిన నరపాలునకు ఇప్పుడు కట్టుబట్ట కరువయ్యేనే? అని చింతించెను.” “జీవితేశా! ప్రేమబంధానికి తోడు వస్త్ర బంధాన్ని కూడా పొందించి పరమేశ్వరుడు మనకు పరమానుకూలుడయ్యే” నని సయోధ్య పరచే ఇమ్మద్దియ చేలాన్ని ఎమ్మాడ్చైతింపనేర్చు అని మనసాడక కత్తిని జార్చినాడు. విధి ప్రేరణచే “మగువను దిగుఱుకున్న, నెగులుమిగులబోనలుగదా! కొలది తాపంబున కోర్చున పడతి యిదుములుడుగు గదా!” అని తిగిగి తెగువతో చీరను చించి లేచినిలిచి ఆమె మోము చూచెను. అదివరకున్న కారిస్యము మాయపై మరల కూర్చున్నాడు. “స్వయంవర కాలమున పురందరాదుల సైతము తిరస్కరించి

సన్ను అపార ప్రేమతో చేపట్టిన యో సుగుణమణీ! నిన్ను విడనాడ వలయుననే కలిన బుద్ధి నాకేల కలుగుచున్నది? అదేలనో నామతి నా వశం తప్పియున్నది. ఎంతవలదన్నను నిన్ను విడనాడమనియే ఉద్భోదించుచున్నది. తీవరించుచున్నది. నేనేమి చేయుదును? నాతోడ నీవుండిన నీకింక ఎన్ని పడుని పాట్లు కలుగునో కదా! అని భవితవ్యము ఉపహించగా నా హృదయం భీటలు వారుచున్నది. దమయంతీ! ముత్స్మాణాధిపా! నీకు దైవమే శరణ్యం. కలిన మతినై నిన్ను కానల పాలుచేసి పోవుచున్నాడను. దైవము కరుణింపకున్న ఇదియే కడసారి చూపు. ఈ పాపాత్మని మన్మింపుము” అని ఒక ముద్దిదుకొన బోయినాడు. దమయంతియు నాథా! అని కలువరించి నలుని గాఢముగ పరిష్వజించింది. నలుని గుండె నీరైనది. ఆమె కరమ్మదు మృణాళములతో నలహాస్తి కట్టువడి పోయింది. పొంగిపొరలే దుఃఖతరంగాలను, దైర్యమనే ఆనకట్టచే నిలుపజ్ఞాచెను గాని సాధ్యంకాలేదు. ఎట్లో మనసు దిట్టవ చేసుకొని ఆమె కలపల్లముల వదలించుకొని లేచి నాలుగడుగులు నడచి మరలా ముందుకు పోలేక తిరిగి చూచినాడు. పోవబుద్ధి కాలేదు. సమీపింప మనసాప్యలేదు. బుద్ధికి, మనసుకు కొంత పోరాటం జరిగింది. బుద్ధి గెలిచింది. అతడు మరల దమయంతిని సమీపించినాడు. ఆమె మైమరచి నిద్రించుట చూచి, కలి ప్రేరితుడై కొంత దూరం పోయాడు. అంతలో ఒక ఫోర గర్జన వినిపించింది. సతీమణి ఎంత భయపడెనోనని పరుగుపరుగున వచ్చేను. ప్రేమలత అంత సులభంగా తెగునా? వైదర్మి నిద్ర మేల్గొనలేదు. ఆమెను పరత్యజింప సమకట్టి, “దమయంతి మేల్గొన్న నాయత్త మెత్తింగెనా నన్నేమని భావించు? తుదకు నమ్మునా? ఇప్పుడే వదలి కదులుట మంచిది” అని మదిని పదిలపరచుకొని ముందుకు సాగినాడు. ఇరవై అడుగులు వేశాడు. దమయంతి భయాత్మాంతమై తన్న బిగ్గరగా పిలిచినట్లు అతని మదికి తోచింది. రివ్వన మెరపుతీగ వేగంతో పరుగెత్తి వచ్చాడు. దమయంతి కదలలేదు. నిదురించుచునే ఉన్నది. ఆమెను వదలిపోనా! వద్దా! అనే

ఊగిసలాటలో నుండి, చివరకు దిటువుగా దిగవిడిచి పోవనెంచి ఆమె ముఖ చంద్రమండలాన్ని కన్నులార విలోకించినాడు. అప్రథారలు చూపులకు అడ్డుపడ్డాయి. అపగత భాగ్యానకు సంకల్పసిద్ధి యొక్కడిది? కన్నీటి సంద్రాన్ని ఆపుకోలేక మరల నొక ముద్దిడి లేచి “వనదేవతలారా! దిక్కాలులారా! పంచ భూతములారా! భూమ్యాకాశములారా! సూర్యచంద్రులారా! మత్రాణాధికను, నిషధరాజపత్నిని నిష్పరుణుడైనై పరిత్యజించుచున్నాడు. ఈ నారీమణికి మీరే దిక్కు నా కష్టమున కెంతటైన నోర్రుగాని, ఈమె పదు నిదుమల జూడజాల. వదలిననే యామెకు క్షేమము కలుగగలదు.” అని కొంతదూరము పోయినాడు. దుష్టమృగ మొకటి ప్రక్క నుండి తన వెనుకకు పరుగెత్తింది. దమయంతి కీ మృగమేమి కీడు చేయునో యని తానును వెనుదిరిగి పరుగెత్తినాడు. కాని మృగము కానరాదాయెను. కాంతామణియు కనిపించలేదు. దమయంతి! దమయంతి! యని వనమెల్ల నలుడు తిరిగినా ఘలితం లేకపోయింది. చూచితిరా! విధికి ప్రేమకు గలిగిన పోరాటం!

దమయంతి కొంత సేపటికి మేల్గాని నలుని గానక, అటు, ఇటు చూచి, పిలిచింది. నాథుడు కానిపించనందుకు దిగులతో, బరువెక్కిన హృదయంతో నాథా! నన్ను వదలి ఎచటికేగితిరి? ఏల పిలిచినా పలుక కున్నారు? నా మొరాలకింపకున్నారేల? నాకీకీకారణ్యంలో దిక్కెవరు? నన్నేల వదలితిరి? నేనేమి తప్పు చేశాను? ఈ నట్టడవిలో వదలి పోతారని కలలో కూడా ఊహించలేదు. ఇంత సాహసమా! నాయందు మీరు చూపుచుండిన అపార ప్రేమకిదియా ఘలితం? నేనేదో మహాపరాధం చేశాను. కాకుంటే నన్నేల త్యజిస్తారు? మనోనాథా! నాకై నేను వగవను. మీకోసం నా తపన.

క॥ “అలయునెడ, దయ్యునెడ నా

కలియు దృషయునెన యెదల గడుకొని థరణి

తలనాథ పురుషునకు ని

మ్యూల భార్యాయ పాచు చిత్తమున దుఃఖంబులో”

నన్ను పరిశోధింపను ఎక్కుడైనా దాగి ఉన్నారా? నీ దర్శనభాగ్యం లేని నాకీ తనువేల? జీవితమేల? వలదు రమ్ము. దర్శనమిమ్ము. కలిన భావము పూనకుము. అని పలు వగల వగల పొగలుచు ఎలుగెత్తి పిలుచుచు, పొదలలో వెదకుచు, తిరిగి తిరిగి చేదిపురమ్ము చేరి రాజగృహంలో సైరంద్రి వేషంలో కాలం గడుపుచున్నది.

నలదమయంతులు ఆడవుల కేగినారన్న వార్త భీమరాజు చెవుల బడింది. ఆ రాజు మిక్కిలి దుఃఖించి వారల వెదుక వేగుల పంపించాడు. వారు వెదకి వెదకి తుదకు చేదిపురంలో సైరంద్రియై యున్న దమయంతిని తెలుసుకొని విదర్శకు తోడ్డాని పోయిరి. అచ్చట ఆమె తమ బిడ్డలను కలుసుకొన్నది. కాని భర్తు వియోగతాపం తీరకుండెను. తదుపరి కర్కోటుక విషంచేత కుబ్బడై వికృతవేషంలో, అయోధ్య రాజు కొలువులో వంటలవాడైన నలుని రప్పించుకొని పరితాపమును పోగొట్టుకొనెను. నలుడు తిరిగి రాజ్యావైభవాలను పొంది, సతీసుతులతో, అమితానురాగంతో సుఖంగా ఉన్నారు.

చూచితిరా! నలదమయంతుల ప్రేమా విశేషము. అకలంక ప్రేమ అంటే ఇట్టేది. పరస్పర మిట్టి ప్రేమయే ఉండాలి. పెద్దలపట్ల పిల్లలు చూపే ప్రేమకే భక్తి అని పేరు. సములయేద చూపే ప్రేమనే స్నేహం అంటారు. పిన్నల యేడల చూపే ప్రేమను దయ అంటారు. ప్రేమ గొప్పతనమిది.

68. పెద్దలెవరు ?

మన నడవడి మంచిదనటానికి గుర్తుగా పెద్దలను సేవించాలి. పెద్దలంటే ఎవరు? వయస్సులో కొంతమంది పెద్దలు. విద్యలో కొందరు పెద్దలు. జ్ఞానంలో మరికొందరు పెద్దలు. ఇందెవరు సేవింపదగ్గవారు?

గీ॥ “విప్రుడధ్యయనము చేత బృథివిషి ప
రాక్రమముచేత, మైశ్యుడర్థమున, శూద్ర
జనుడు విబుధ సేవాకృషి, సర్వజనులు
సుగుణమున, విద్యపలన, పూజ్యలగుచుండు”

వయస్సులో పెద్దవారికంటే, విద్యలో పెద్దవారైన వారెక్కుష హూజ్యాలు. విద్యా, వృద్ధుల కంటే జ్ఞానవృద్ధులు పరమహూజ్యాలు. వారికంటే అనుభవ వృద్ధులు హూజ్యతములు. అనగా విద్య సేర్చి, జ్ఞానమార్చించి, అనుభవ హూర్వకంగా ఉపదేశింపగలవారు బాలకులైనా సేవింపదగ్గవారు.

“అంకితెత్తిగి మాటలాడ సేర్చినపుడు
పిన్న పెద్దతనము, లెన్ననేల?
పిన్నచేతి దివ్యై పెద్దగా వెలుగదా?
విశ్వదాఖీరామ, వినురవేమ”.

ప్రఫ్లోదుడు, మార్గుండేయుడు, త్రువుడు, అస్తీకుడు, సనకసనందాదులు వయస్సులో బాలులైనా జ్ఞాన సంపాదనలో హూజ్యులైనారు.

శ్లో॥ “యే రామ నామామృత పానమత్తా
యే భక్తీలా సునివిష్ట చిత్తా
యే వేద వేదాంత విచార సక్తా
స్తోమహదేఖ్మనమ అర్ఘకేభ్యః”

ఎవరైతే భగవన్నామామృత పానమత్తులై యుందురో, ఎవరైతే భక్తుల లీలలయందు లీనచిత్తులోతారో, ఎవరైతే వేదవేదాంత విచారణలో ఆనక్కులై

యుంటారో, అట్టివారు పెద్దలైనా, పిన్నపూరైనా మనకు నమస్కరించడానికి అర్థాలు.

అట్టి మహాత్ములు మనకెట్లా లభిస్తారు?

చిత్తశుద్ధి గలవారికి మహాత్ములు తమంత తామే దర్శన భాగ్యమిచ్చి పరమార్థాన్ని ఉపదేశిస్తారు. శుకుడు పరీక్షితునకు, నారదుడు ద్రువునికి, ప్రపంచాదునకు, వ్యాసుడు పాండవులకు తమంత తామే వెళ్ళి ఉపదేశించి ధన్యులను జేసిరిగదా!

ఒకప్పుడు ధర్మరాజు, దుర్యోధనుడు తమ కార్య సహయానికి శ్రీకృష్ణుని కోరి పిలవడానికి వచ్చారు. కృష్ణుడు సర్వజ్ఞందు కాబట్టి వారి అభిప్రాయం గ్రహించి ధర్మరాజుతో - ‘నీవొక దుష్టుని తోడి తెమ్మని’ పంపినాడు. దుర్యోధనునితో, ‘నీ వెచ్చటునైనా ఒక సజ్జనుని వెదకి తెమ్మని, పంపినాడు. ఇద్దరూ పల్లెలు, పురాలు తిరిగి తిరిగి ఊరకనే వచ్చారు. శ్రీకృష్ణునితో ధర్మరాజు ఇలా అన్నాడు. “కృష్ణ! ఒక్కాక్క పల్లెలో, పట్టణంలో పదిమంది చేత దుష్టుడని పించుకున్న వానిని వెదకి, వానిని పరీక్షింపగా వానిలోను ఒక సుగుణమంది. అట్టి వాని నెట్లు దుష్టుడంటారు. నా కంటి కాక దుష్టుడు కూడా కనిపించలే” దన్నాడు. దుర్యోధనుడు కూడా “పలువురచే సజ్జనుడనిపించుకొన్న వారిని పరిశీలింపగా ఒక దుర్దణం కనిపించింది. నా కంటికి సుజను డగుపడలే” దన్నాడు.

చూచితిరా! దుష్టుని కంటికి అందరూ దుష్టులే. సజ్జనుని కంటికందరూ సజ్జనులే. తన మనస్సులో నిండుగా ఏది ఉండునో అదే ఇతరులలో తనకు కనిపిస్తుంది. కాబట్టి మన మనసు నిర్వలమైనపుడే అట్టివారు మనకు కనిపిస్తారు. మనం పెద్దల సేవించుట వారి నుండి మంచిని గ్రహించడానికి కదా! దుర్దణాలను వెదికితే ఏదో ఒకటి కానబడక మానదు. దానితో మనకు పనియేమి?

రాక్షసుల గురువైన శుక్రాచార్యుల వద్ద ‘మృత సంజీవిని’ అనే ఒక గొప్ప మంత్రం ఉండేది. అది దేవతలకు, వారి గురువునకు తెలియదు. దానిని నేర్చుకోవాలంటే చిరకాలం అతన్ని సేవిస్తేగాని ఉపదేశం పొందడం

దుర్భభం. చాలా కాలం వారితో వారి శిష్యులైన రాక్షసులతో కలిసిమెలసి తిరిగితే వారి దుర్భభాలు పట్టువడునని దేవతలకు భయం. సహవాస దోషంచే పట్టువడని గుణములెవ్వి? తుదకందరు కలిసి యోచించి, ధీరచిత్తుండగు గురుకుమారుడైన కచుదను వానిని పంపించారు.

కచుడు శుక్రుని వద్ద చేరి, అతని మదిని దోచి, తనయంత తనపై వాత్సల్యం కల్గేలా నడుచుకుంటున్నాడు. కచునిపై శుక్రాచార్యులకు ప్రీతి మెండైనది. అది రాక్షసులకు గిట్టుదయ్యెను. వారొకనాడు మంత్రాలోచన చేసి దర్శులకై పోయి వచ్చుమండిన కచుని జంపి వాని శపాన్ని అట పొరవైచి వచ్చారు. రాక్షసులు ఎట్టి దుష్పర్మలు చేయుటకైనా సమర్పులు కదా!

సాయంకాలమైంది. కటుడింటికి రాలేదు. శుక్రునకు సంశయం కలిగింది. వెదక్కుంటూ అడవులకు పోగా ఒకవోటు, కచుడు చచ్చి పడిపున్నాడు. ఆ కశేబరాన్ని చూచి మృతసంజీవిచే బ్రతికించి ఇంటికి తోడ్చున్ని వచ్చాడు. రాక్షసులకా విషయం తెలిసింది. మరొకనాడు కచుని పట్టి చంపి కాల్పి ఆ బూడిదను కల్పులో కలిపి తమ గురువుకే ఇచ్చారు. మర్యాదాన ప్రియుడైన శుక్రుడు దాన్ని త్రాగాడు. కచుడు ఇంటికి రానందున అడవులంతా తిరిగి వెదికాడు. ఎక్కడా కనిపించలేదు. తన దివ్య ధృష్టితో చూడగా భస్మ రూపంలో తనలో నున్నాడని గ్రహించాడు. మృత సంజీవిచే బ్రతికించి ఆ మంత్రాన్ని అతనికి నేర్చి, “నా కడుపు చీల్చుకొని బయటకు వచ్చి నన్ను బ్రతికించు”మన్నాడు. కచుడట్లే చేశాడు. రాక్షసులు చేసిన కార్యం తన కార్య సాఫల్యానికి తోడయ్యింది.

పూర్వం మనదేశానికి మహామృదీయులు రాకముందు వారి దేశంలో జ్యోతిశాస్త్రం ప్రబలి యుండేదట. దాని నెట్లిన గ్రహించాలని మన దేశస్థులాలోచించారు. అధిక మేఘావంతుడైన ఒక బ్రాహ్మణ బాలుని పంపడానికి నిశ్చయించారు. ఆ కాలంలో విప్రులు నౌకాయానం చేసినా, ఇతర జాతుల వారితో భుజించినా తిరిగి తమ జాతిలో చేర్చుకొనరు. అందువల్ల స్వకులస్థుల వద్ద కొన్ని కట్టుబాట్లు ఏర్పాటు చేసుకొని, ఎన్ని పాట్లు పడి అయినా ఆ విద్యను నేర్చుకొని వస్తానని బయలుదేరాడు.

అట్లతడు బయలుదేరి పలు కష్టాల కోర్చి యవన దేశాన్ని చేరాడు. వదుగు, ముందనం, చూచి తురుషులు అతన్ని చేర్చుకోమని చెప్పారు. తుదకాతడు వారి మతాన్ని స్వీకరించి విద్య నబ్యసింప ప్రారంభించాడు. విద్య ప్రారంభింపక ముందే యవనులతని కొక కన్యనిచ్చి నిక్కా చేశారు. ఆమెతో ఆతడు కాపురం చేస్తూ జ్యోతిశ్యాస్తాన్ని గ్రహించేటప్పటికే ముగ్గురు బిడ్డల తండ్రయాడు. అయితే జ్యోతిశ్యాస్తాన్ని క్షణంగా అభ్యసించాడు. దేశాభిమానంతో ఆ వ్యక్తి భార్యావిడ్డలందరినీ వదలి ఒకనాడు అర్థరాత్రిలో బయలుదేరి తెల్లవారే సరికి రెండాముడల దూరం వచ్చాడు. ఆ తురుషు బ్రాహ్మణుడు కనిపించకపోయే సరికి ఆ ఊరివారంతా పలురకాలుగా ఆలోచించి మోసం జరిగిందని గ్రహించారు. వాన్ని వెదకి కలినంగా శిక్షించాలని అమీరుకు తెలియజేశారు. శాస్త్రవేత్తలు దివ్యదృష్టిచే ఆ భారతీయుని పోకడలు చెప్పగా, సేనాసమేతుడై ఆ ప్రభువు ఆతని పట్టుకోదానికి బయలుదేరినాడు.

బ్రాహ్మణుడా యుదంతాన్ని గ్రహించాడు. వడివడిగ నడక సాగించాడు. కాని వారు అతని సమీపిస్తున్నారు. అది చూచిన అతడు తప్పించుకొనే ఉపాయాన్ని ఆలోచించి ఒక కొండ గుహలోకి ప్రవేశించాడు. ఆ గుహలో ఒక పెద్దపులి చచ్చిపడి వుంది. దాన్ని చర్చాన్ని ఒలిచి కప్పుకొని గొంతు కూర్చొని దైవధ్యానం చేస్తున్నాడు. తురుషులు వాడెక్కడున్నాడో తెలుసు కోవాలని దివ్యదృష్టితో చూశారు. పులి చర్చాన్ని కప్పుకొని ఉన్నందున, పులి కడుపులో ఉన్నాడని నిర్ధారించుకొని, వాడు చచ్చేనని భావించి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు.

[బితుకుజీవుడూ అంటూ అతడు కుథర కుహరం బయటకు వచ్చి, వారి తెలివిలేమికి లోలోన నవ్వుకొని, మన దేశానికి వచ్చి చేరాడు.]

కలిన ప్రాయశ్శిత్తం చేయించుకుంటే గాని తమ జాతిలో చేర్చుకోమని బ్రాహ్మణులు ఖండితంగా చెప్పారు. అతడందుల కొప్పుకొనలేదు. తుదకా బ్రాహ్మణుడు, బ్రాహ్మణ ద్వేషుతో వారికా విద్య చెప్పలేదు. వారికి విరుద్ధంగా నడవాలని ఒక దళితురాలిని పెండ్లాడి జ్యోతిష్య వృత్తిలో తన జీవితాన్ని గడుపసాగినాడు. అతని సంతతి వారే నేడు “వత్సవర్” అని పిలుపబడే ఒక తెగవారని పలువురి నమ్మకం.

69. స్వల్పమని కూడనిపని చేయరాదు

ఈ భువిలో కొతుగాని వస్తువేదీ లేదు. స్వల్పమని నిర్ణక్షం చేస్తూ, అకార్యాలు చేసేవారు మనలో అనేకులున్నారు.

ఒకడు మన వద్ద కొక కార్యాధియై వచ్చినాడనుకుండా! “ఏలవచ్చితి” వని ప్రశ్నింపగా “డిఱకనే వచ్చితి” అని అతడుత్తరమిస్తాడు. కార్యాధియై వచ్చి, డిరకవచ్చినానని అతడేల అనాలి? ఇట్టి అపద్ధాలు మనలో అతి సహజాలైనాయి. వీని వలన స్వపరభాధకము లేదు. కానీ -

క॥ “మనమనకు పొతంబును ప్రియ
మును బధ్యము దధ్యమును నమోగము మధురం
బును బరిమితమును నగు పలు
కొనరగ బలుకునడి ధర్మయుతముగ సభలన్”

అను సూక్తికి హాని వస్తున్నది. అఱువులు ఘనములైనట్లుగా, స్వల్ప కార్యాలు ఘనీభవింపకుండునా? “నేడు వంకాయకు వచ్చింది రేపు టెంకాయకు వచ్చును” అనే సామేత ఉందికదా!

ఒక అరణ్యంలో అత్యంత శ్రద్ధతో తపస్సు చేసుకొనుచుండే ఒక మునీశ్వరుని పరీక్షింప దలచి దేవేంద్రుడు ఆ పరిసరాలలో ఒక ఖడ్గాన్ని విడిచి వచ్చాడు. స్నేహాధియై గౌతమీ నదికి పోతున్న ఆ ముని ఆ ఖడ్గాన్ని చూచి “ఎవరో దీని నిట మరచి విడిచి పోయారు. మరల వెదుక్కుంటూ వచ్చినేని వారికి ప్రయాసలేకుండా భీదుపరచి ఇచ్చేదగాక!” అని ఆ కరవాలాన్ని తీసుకున్నాడు. స్నేహానంతరం ఆశ్రమానికి తిరిగి వస్తుండగా నారచీర ముండ్ల పొదకు తగిలి చినిగింది. చేత కత్తి యుండుటచేత ‘దీని గొట్టి వైచిన నిటు మాటిమాటికి తగలదు కదా!’ అని అనుకొని ఆ ముండ్ల పొదను ఆ కత్తితో నరికి వేశాడు. నాలుగు మొదళ్లను ఒక్క పెట్టున సరాలున తెగుటచేత, ఆ కరవాలము వాడికి అచ్చేరువడి, ఆ మార్గంలో కనిపించే పొదలన్నింటిని వేడుక దీర ఖండిస్తూ ప్రాద్యేక్షగా పర్చకాలకు చేరాడు. కత్తి పదునుకు మిక్కిల్లి

ఆశ్రూర్యపద్ధత ఆ ముని, ఆశ్రమంలోని ముండ్ల పొదలన్నింటిని తెగ నరకాలనే మనస్సుతో ఆతడు ఆరోజు చేయవలసిన నిత్యకృత్యాలను వడివడిగా హర్షించేసి, అయినదనిపించి ముండ్ల పొదల నిర్మాలన కార్యక్రమంలో నిమగ్నిష్టేనాడు. అహర్నిశము జగదీశుని చింతచేయు ఆ మునికి ఆ రాత్రి కత్తి పదును గూర్చిన చింత మెండాయెను. నేడు భూచరి, రేపు శేచరి విద్యల నభ్యసీంచాలనే ఆలోచనలను వదలి, ఇప్పుడు ముండ్ల పొదలు చెండాడితిని. రేపు ప్రాద్మననే లేచి ముందున్న ప్రూకుల నరకాలని భావించినాడు. ఆ రాత్రి అతనికి సరిగా నిద్రపట్టక స్వప్నాలు కూడా వచ్చినవి. ఆ స్వప్నాలన్నీ ముండ్లపొదలు, కరవాలం పదను గురుంచి ప్రశంసించునట్టివే. ఎట్లో తెల్లవారింది. వేకువనే లేచి కొన్ని చెట్లు గొట్టి పిదప స్నానానికి పోవాలని భావించాడు. అదే విధంగా చెట్లు నరుకు చుండగా, ఒక పుట్టనుండి ఆకస్మికంగా ఒక కోడె త్రాచు బునకొట్టుచు బయటకు వచ్చింది. చేతిలో కత్తి యున్నందున ఆ ముని ఆ పామును చంపడానికి జంకలేదు. వెంటనే దాన్ని తుత్తినియలు చేశాడు. తదనంతరం స్నానం చేసి ఆరోజు కార్యాలను కొనసాగించినాడు. ఇట్లే ప్రతిరోజు స్వకృత్యాలు సన్మరిల్లగా, చెట్లు నరికే కార్యం బలమైంది. అట్లే అట్టే దుష్టమ్యగాలను చంపే కార్యానికి ఉపక్రమించి, నానాటీకా ముని అచ్చపు వేటగాడైనాడు. తపశ్చర్యలన్నీ నట్టేట కలిపినాడు.

చూచితిరా! ఆ మునీంద్రుడు మొదట తాగ్రహింపదగని ఆయుధాన్ని “భద్రపరత” మను ఉద్దేశంతో గ్రహించి, ముండ్ల చెట్టే కదా యని దాని నరుకుట, కత్తి వాదరము, పొగడ్త అతని నెంతకు దెచ్చినదో! కాబట్టి స్వల్పమైన కూడని పని చేయరాదు. మరొక వృత్తాంతాన్ని గమనించండి.

ఒక విద్యాంసుడు పాపిక సుఖాలపై వైరాగ్యంతో, సర్వసంగ పరిత్యాగిర్మై కౌపినం మాత్రం ధరించి ఒక పర్వత గుహలో ధ్యాన నిష్ఠగరిష్టుడై, మోక్షాపేక్షతో పరమాత్మని చింతిస్తూ ఉన్నాడు. ఒకసాడు ఆ గుహలో నున్న ఒక మూర్ఖిక రాజు క్రొత్తగా వచ్చిన ఆ విరాగిని చూచి “మా సంచారానికి అభ్యంతరాయంగా వీడక్కడనుండి వచ్చేను? ఏని నిచ్చట నుండి తొలగించు ఉపాయమెద్ది?” అని తన పరివారంతో సమాలోచన చేసి - “ఒకొక్కరు

ఒక్కొక్క విధంగా, తగు యోషిన కొలది ఆతని తపస్సకు భంగం కలిగిస్తే మన పోరుపడలేక ఆతడు ఈ గుహను వదలి పోగలదు. అతడు శమదమ సంపన్నుడును, శాంతుండును కాబట్టి ఆయనను సమీపిస్తే మనకు కలిగే నష్టమేమీ లేదు” అని నిర్మారించి అట్లే చేయడానికి ఆ మూడిక రాజు ఆజ్ఞాపించినాడు.

జామున కొక్క ఎలుక ఆ తపస్సిని సమీపించి ఆతని గోచిని దిగలాగ ఆరంభించాయి. అతడా ఎలుకల బాధ పడలేక, వసతిగా నున్న ఆ గుహను వదలి పోవడానికి మనసురాక, ఎలుకల బాధను నివారించడానికి ఎక్కడికో వెళ్లి ఒక పిల్లి కూనను తెచ్చాడు. మూడికల ఉపద్రవం తగ్గింది. ఆకలిచేత, ఇతరత్లా ఆ పిల్లి రోదనం ఎక్కువైంది. అతని మనస్సుకు నిలుకడలేక పోయింది. పిల్లిని వదిలితే ఎలుకల పోరు మెందు. పిల్లిని ఉంచుకుంటే దానికి ఆపోరాన్ని సంపాదించాలి. ఏది చేయదగినది? పిల్లికి పాలకు గాను ఒక పాడి యావును పొందడానికి బిక్కుకుండై ధనమార్చించి ఒక గోపును గొని తెచ్చాడు. గోపును కాపాడడానికి ఒక గొల్లదు కావాలికదా! ఒక గొల్లని కూడా తోడ్డొని వచ్చాడు. వానికి జీతమీయుకున్నా, భుక్తియైన జరపకున్నచో వాడుండగలడా? కొన్నాళ్ళు గడచిన పిదప “ఇల్లాలు లేనివాని బ్రతుకేటి బ్రదు”కని, తనకు పెంచ్చి చేయమని ఆ గొల్లదు యజమానిని తొందరచేశాడు. విధిలేక ఆ తపస్సి ఆ సత్యార్థాన్ని కూడా చేశాడు. కొన్నాళ్ళకు ఆ గోప దంపతులకు ఒక కుమారుడు జన్మించాడు. మార్జూల రోదనం శాంతించింది. గొల్లని సంసారం కొనసాగుచున్నది. కాని మన గోచిరాయని తపస్సెంత నిర్విఘ్ణింగా కొనసాగుచున్నదో తెలుసా? గోపిక ఇంటి పనులు చేస్తుండగా, గోపబాలుని పోరును ఓదార్చే సేవకుడెవ్వడు? ఆ ఉద్యోగం ఆ యతికే కుదిరింది. ఆ పిల్లవాడు ఎలుకల బాధ, పిల్లిరంపు కన్నా మెరుగనిపించు చున్నాడు. అందరూ కలసి ఆ పిల్లవానికి భగవన్నామమని కృష్ణుడని నామకరణం చేశారు. ఆ బాలకృష్ణుడు వారి నేపని చేయనిచ్చేవాడగాడు.

ఒకనాడు సంసార నిర్వహణదక్కడైన ఆ సన్మాని ఆ బాలుని మూడుపై నిడి గుహ ముందు అటు ఇటు త్రిప్పుచుండ ఆముదము త్రాగిన ఆ కృష్ణుడు

పలుచని మరింత ఆతనిపై జారవిడిచినాడు. ఆ సమయంలో మరొక సన్మాని అక్కడికి అతిథిగా వచ్చి “ఇదియే”మని అడిగినాడు. “ఇదియే సంసారంలోని సార” మని మన తపస్సి ప్రత్యుత్తర మిచ్చాడు. అప్పుడు జ్ఞానోదయమైన ఆ తపస్సి ఇప్పుడు నిజంగానే సర్వసంగ పరిత్యాగియై ఆ గోచిని కూడా వదలి ఎచటికో పోయినాడు.

చూచితిరా! గోచికై వచ్చిన తగపు గోల కొండదాకా ఈధ్వని. స్వల్పమని దేనిని భావింతుమో అందులోనే ఘనకార్యాలు విలీనములై ఉంటాయి.

70. అన్నియు తెలిసిన వాడు లేదు

ప్రకృతి వైచిత్ర్యమనంతం. విష్ణుతం. ఒక్క పరమేశ్వరుడు మాత్రమే సర్వజ్ఞుడు. తదితరులంతా పరిమిత జ్ఞానం గలవారు. ఆలోచనా శక్తి పెరిగే కొద్ది, బుద్ధి వృద్ధి చెందుతుందే గాని సర్వజ్ఞులు కాలేరు.

ఉ॥ “ఒక్కొక్క వస్తుతత్త్వము బ్రయోజనముండెలియంగలేమ; యందొక్క విభాగ తత్త్వమును యోచనసేయగ శక్తిచాలకే యిక్కరణి గుతర్హముల నెప్పుడు సేయుట సిగ్గుచేటుకాకెక్కడి గౌరవంబనుచు నెంచెడు నాతడ ధన్యడిమృహిన్”

శాస్త్రాలు అనేకం. విద్యలు లెక్కకు మిక్కటం. వీటన్నింటిని తెలుసుకోడానికి నరునకు ఆయువు చాలదు. కాబట్టి హంసక్షోరదక న్యాయంలా, ఉత్తముడైన వాడు, “ఉత్తమం తత్త్వం చింతాచ, మధ్యమం శాస్త్ర చింతనం” అనే న్యాయసూక్తి ననుసరించి తత్త్వం గ్రహించి జన్మతారక కార్యము వెంట చరించాలి. కాక దంత పరీక్షచే కలుగు ఘలమేమి?

ఖీ॥ “పరకా: పారకాశ్చైవ! యేచాస్యే శాస్త్ర చింతకా: ।
సర్వే వ్యసనినో మూర్ఖ! యః క్రియవాన్ సపండితః ॥”

చదివించేవారు, చదువువారు, శాస్త్ర చింతనం చేసేవారు, మూర్ఖులు, వ్యసనం గలవారు అగుచున్నారు. క్రియావంతుడైన వాడే పండితుడు. పండితులు కొందరు శ్రీరంగసీతులను ఏకరువు పెట్టి ఇతరులకు నూరి పోస్తుంటారు. కానీ తాము మాత్రం ఆచరింపక పష్పులో అడుగు వేస్తుంటారు.

ఈక పండితుడు తన ఇంటి అరుగుపై ప్రతిరూపి పురాణ ప్రసంగం చేసేవాడు. గ్రామస్తులు వచ్చి శ్రద్ధగా విసేవారు. ఒకనాడతడు “సారకాయ తిన్నచో పాతకము, కాకరకాయ తిన్నచో దోషము” అని ప్రస్తావవశాన చెప్పినాడు.

మరుసటిరోజు ఆయన అంగటికి వెళ్ళి సారకాయ కొని ఇంటికి పంపించి, ఇతర కార్యాలు చూచుకొని, భోజన వేళకు ఇంటికి వచ్చాడు. నిత్యకృత్యాలు నిర్వర్తించి, భోజనానికి పీటమీద కూర్చున్నాడు. అతని ఇల్లాలు వట్టి చారన్నం మాత్రం వడ్డించింది. పండితుడామెను చురచురచాస్తూ, “యోసీ! పచనమునక్క పంపిన తుంబము నేమి చేసితివి? వట్టి చారన్నము నా నెత్తిని బోసి పులి మెదవా?” అన్నాడు. ఆ సాధ్యమణి తత్తరపడకుండా ఇట్లున్నది. “సాథా! మీరలు రాతిరి సారకాయ దిన్న పాతకమని సెలవిచ్చితిరి, ఉదయమున పొరబాటున దీసి పంపితిరని భావించి, ఆ సారకాయను పొరుగించి పుల్లమ్మకు ఇచ్చితిని” ఆ మాటలు విన్న అతడు కోపాన్ని దిగ్గమింగి, ఆమె అమాయకత్యానికి పక్కను నవ్వి ఇట్లున్నాడు. “ఓసిరండా! నే జెప్పినది యిరుగు పొరుగులకే గాని మనకు గాదని గ్రహింపక పోయితివే? ఉరివారి నోట మట్టిగొట్ట నేనేర్చడ నానోట మట్టిగొట్ట నీవేర్చడితివా? రేయ చెప్పినది పుస్తకములోని సారకాయ, పంపినది అంగదిలోని సారకాయ”. క్రియావంతులే పండితులు. తదితరులు పండితమ్మన్యులు. నాలుగు వేదాలు, ఆరు శాస్త్రాలు, పెక్కు స్నేతులు, వదునెనిమిది పురాణాలు, మరియు ఉప పురాణాలు, చతుర్ష్పష్టి కళలు, తంత్రములు అరువది నాలుగు సాకల్యంగా నేర్చిన పండితుడు కూడా ఒక్కక్కప్పుడు నొమాన్యని చేత ఓడింపబడతాడు. చూడండి.

సర్వతోముఖ పండితుడు సర్వదేశాలు తిరిగి పండితులందరిని తన తర్వాతులో ఓడించి వీరఫుంట, గండపెందేరం మొదలుగా గల పెక్క

బిరుదులను పొందినాడు. ఒకనాడు ఒక ప్రభువు సన్నిధికి వచ్చి తన విద్యా నైపుణ్యాలను చూపడానికి రాజును అనుజ్ఞ కోరినాడు. ఆ నరపాలుడు విద్యాప్రియుడు. మరుసటి రోజు సభకు రమ్మని పంపించి, ఆస్తాన పండితునకు ఆ వార్త పంపించి, సభ చాలించి, అంతఃపురానికి చెళ్ళి రాణికి ఆ పండితుని ఉదంతాన్ని తెలియజేసినాడు. ఆస్తానపండితుడే గెలుస్తాడని రాణియు, వచ్చిన పండితుడే గెలుస్తాడని రాజును కొంతసేష్ట వాడులాడి పందం వేసుకున్నారు.

ఆస్తాన విద్యాంసుడు ప్రభువు పంపిన వర్తమానం విని, ప్రతివాది భయంకరుడైన పండితుడని తెలిసి భయపడసాగెను. ఆరాత్రి అన్నం తినను మనసురాక, నిద్రరాక ఏకాంతస్థలంలో కూర్చుండి - “రేపటికి నాకు ఆ పండితునిచే అవమానం ప్రాప్తించుట నిక్కం. అతని గెలుచు ఉపాయం తోచకున్నది. ఏదేని సాకు చెప్పి సభకు పోకుండా తప్పించుకోవడమే యుక్త”మని లోలోపల తలపోస్తున్నాడు. అంతలో అతని శిష్యుడు ఒక్కడు వచ్చి గురువుగారు చింతా లోకనాన్ని గ్రహించి ముకుళీకృత కరకమలుండై ఇట్లన్నాడు “గురువర్యా! మీ ముఖాన్ని తిలకిస్తే వచ్చిన పండితునితో వాదించుటకు జంకుచున్నట్లు నాకు తోస్తున్నది. అదియే కారణమైనచో నా పలుకులు కొంచెం ఆలకించండి. కలకాలం రాజు అన్నం తిని సమయం వచ్చినప్పుడు వెనుకంజ వేయడం థీరలక్షణం కాదు. మీ యోగ్యత మీకు తెలియక ఇట్లు కుందుచున్నారు. మీరేల! నన్ను నియోగించండి. సదస్సుల ఎదుట అతన్ని అవలీలగా ఓడించి మీకును రాజుగారికిని కీర్తిని ఆపాదింతు నన్నాడు. గురుశిష్యుల సంవాదం తిలకించండి.

గురువు : వత్స! జగముల గెలిలిన పండితుని థీకొందుననుట నీ పదుచు బుధిని తెల్పుచున్నది. నిజముగా నేనే జంకుచుండగా నీవెంత వాడవు?

శిష్యుడు : ఆ చింత మీకేల? నిశ్చయముగ జయించగలను.

క॥ విద్శింప నుఱకు సింగపు

గౌదమయు, మదమలినగండ కుంజరములపై

నిది బలశాలికి నైజము
గద! తేజోనిధికి వయసు కారణమగునే?

గురువు : నీ దైర్యానికి అచ్చేరువందుచున్నాను. కాని నిన్న నియోగింప జాలను. నామాట విని నీవేగి ప్రభువుతో “గురుడు కదుపునొప్పిచే మిగుల బాధ నొందుచున్నాడు” అని విన్నవించి రమ్ము, పండితుడని పేరు పొందిన వానికి సభలో అవమానం కన్నా చాపువేలు. కావున ఈ పనికి సాహసింపరాదు.

శిష్యుడు : దైవాదీనాలైన జయాపజయాలపై ఇంత చింతిల్లనేల? నా మనవిని మన్నించి నన్నాజ్ఞాపించండి. అవశ్యం జయించగలననే దృఢ విశ్వాసం నాకుంది. సభలో మీరే చూడగలరు. సుజన మస్తకము నాశ్రయించుట చేతనే గదా! కుసుమ జస్తము సార్థక మౌతుంది.

గురువు : కాదేని వనములో వాడిబోవుచున్నది గదా!

శిష్యుడు : దేశికోత్తమా! మీరు సభకు రాకున్నచో ప్రతిపక్షి జయ ధ్వజాన్ని గానిపోవుట నిక్కం. పరకృత తిరస్కారం మానవంతుడు సహించలేదు. ఈ అల్పాని ప్రార్థన అంగీకరించి వీని నియోగించండి.

ఆని గట్టి పట్టుపట్టి గురువు ఆనతిని పొంది, మరునాడు నియుక్త సమయానికి దేశికునితో ఛాత్రుండును సభ నలంకరించాడు. రాజు సింహాపీరాన్ని అధిష్టించిన తర్వాత తదితరులంతా ఉచితాసీనులైనారు. ఆంత ఆ శిష్యుడు లేచి దేశాంతరాగత పండితునుద్దేశించి సభికులతో - “మా గురువు అనుజ్ఞాపొంది యిం విద్వద్వర్యునితో తర్వాతునకు సిద్ధపడినాను. ప్రతీంచుట సులభమని, ఉత్తరమిచ్చుట కష్టమని నాకు తెలుసు. అయినా ఈ పండితుడు జిగీఘండై జైతయాత్ర చేయుచున్నవాడు. కాబట్టి నా ప్రత్యులకు తగు సదుత్తరములీయ భాద్యందు” అని పలికి - “1) ఈ రాజు ధర్మాత్ముడు, 2) ఈతని రాణి పతివ్రత, 3) నీతల్లి¹ యిపత్యవతి. పై మూడు అంశాలపై తర్వంలో కాదని చెప్పాలి.” అని ఆ తార్మిక శిఖామణిని తేరిపార జూచి కూర్చున్నాడు.

ఆ తార్పికుని మొగము తెల్లబడింది. పెదవు లెండినవి. నోటమాట రాలేదు. లోలోపల పరిపరి విధాల పర్యాలోచనం చేయ సాగినాడు. “డారకుంటిమా ఓటమి సిద్ధిస్తుంది. పూర్వ పక్కానికి గడంగితిమా పిండ శృంఖల ప్రాప్తి తప్పదు. ఇక గతియేమి? ఇట్లు చెప్పి చూచెదగాక” యని కొంత తెచ్చుకోలు బీరముతో - “ప్రభువుల చిత్తానికి ఈ ప్రశ్నలు సభా యోగ్యములు, సదుత్తర గర్హితమలని తోచినచో సెలవిందు” అనగానే పృథ్వీకుండు లేచి, “దిగంత విశ్రాంత యశ్శధర్యులగు విద్యుత్ శిఖామణులకు అసభ్యము లెయ్యావి? ఎట్టి వానినైన సభాయోగ్యములుగా చేయుటకు సమర్పులైన మీకు సమర్థింప శక్తిగల తమచోటి వారికి అసభ్యం ఒకటి కలదా! పరన యోగ్యములు చేయని విషయాలు కవులకు మిగిలియున్నవా? పండిత వాగధిష్టితములైనవి ఎట్టివైనా పవిత్రములును, పరనయోగ్యములును అగుచున్నవి. సెలవీయవచ్చు”నన్నాడు. పండితుడు ఏమియు తోచక నిరుత్తరుడైనాడు. సభ్యులలో గుసగుసలు మెండైనవి. ఇవి సరియగు ప్రశ్నలు కావని కొందరు, పాపం విద్యుంసుడని కొందరు, బాలకునిచే పరాజితుడైనాడని మరికొందరు, ఈ ప్రశ్నల కెవ్వరు కూడా ఉత్తరమీయలేరని ఇంకొందరు రాజు అడుగడా? శిఘ్రుడే యుత్తరమిచ్చునో చూతమని సభాసదులు గుసగుసలాడుచున్నారు. నరపాలుడు సభా కలకలాన్ని చేతి సంజ్ఞతో వారించి ఆ శిఘ్రుని చూచి - “నీ యుక్తికిని, సమయజ్ఞతకును సంతసించితిని. నీ వాక్యములను నీవే వ్యతిరేక సిద్ధాంతము చేసి సదస్యుల మెప్పించితివేని, ఈ విద్యుగ్గిషుడు ఓడెనని తీర్మానింతు”నన్నాడు. శిఘ్రుడు ధీరుడై లేచి ముఖమున మందహసం మొలకెత్తగా సభకు నమస్కరించి రాజు నుద్దేశించి ఇట్లన్నాడు.

“నా మొదటి వాక్యం రాజు ధర్మాత్ముడనునది. ఇప్పుడు రాజు ధర్మాత్ముడు కాదని సిద్ధాంతీకరించాలి. ప్రభువైన వాడు పండితుల పొండిత్యాన్ని చూచి యుక్తమైన సమ్మానములతో తృప్తిపరచి పంపవలెనేగాని, మల్లురకు వలె కొట్టాటకు అంగీకరింపరాదు. రాజసభ ధర్మ సహితమైంది. అట్టి ధర్మయుక్తమైన రాజసభలో పరాభూతుడై విద్యుంసుడు శోచింపకూడదు. దానివల్ల ప్రభువునకు కూడా ప్రయోజనం లేదు. విజయధ్వజ మెత్తి వచ్చిన

ఈ పండితుని ఈ సభలో ఒక బాలకుడు జయించాడు. ఈ పండితుడు అసంతుష్టుడైనాడు. కాబట్టి ఈ సభ అధర్మవిరశమైంది. సభాపతి అయిన నృపతి కూడా అధార్మికుండై”నాడు. ఆ బాలకుని హాక్ సైపుణ్యానికి అమితానందం చెందినవారై మిగిలిన రెండు హాక్యాలను గురించి వినడానికి ఏకాగ్రతగల మనస్సులై యున్నారు. ద్వీతీయ విషయాన్ని గురించి ఆ శిష్య ప్రరుండిట్లన్నాడు.

“ఈతని రాణి పతివ్రత కాదు. ప్రణయ సమయంలో తప్ప తక్కిన వేళలలో సద్గుహిణి పతి నెదిరింపకూడదు. ఏ పండితుడు గెలిచిన మన కేమియని ఊరకుండక ఆమె పతితో పంతము లాడినందున ఆమె పాతిప్రత్యానికి కళంకం సిద్ధించినది. ఒకవేళ విపక్షం జయించినచో ప్రభువునకు పరిభూత చింత ప్రచ్ఛికొనడిది. భర్తను పరాజిత వ్యాకులుని చేసిన సతికి మరొక విధంగా కళంకము, సమకూరుచున్నది.

మూడవది యితని తల్లి గొడ్రాలు. ఎట్లంటేని ఇతని తల్లి పున్నామనరక త్రాణుడని ఇతన్ని కన్నది. ఇతడు విద్యావంతుడై హాక్ కలహస్నీ పెంచుతూ, పరులకుగాని, తనకేగాని అవమానం కలిగించే తర్వానికి పూనుకొని పండితు లనేకులను అవమానించినాడు. తర్వంలో అనమాన ప్రజ్ఞ కల్గిన శ్రీహర్షుడు ఏమైనాడు? యుక్తములను అయుక్తాలని, అయుక్తాలను, యుక్తంబులని వాదించే తార్పికుల పాండిత్యం, పండితుల మనస్సంక్షోభానికి కారణమై అల్యాయుష్ములై తల్లులను గౌడ్యాండ్రును చేయుచున్నారు. ఒకవేళ పూర్ణాయుష్ములైనా యుక్తాయుక్త నిష్ఠయం చేయలేక, చెడి, జీవచ్ఛవాలై మాత్ర ఖుణము తీర్పక పుట్టని వారిలో చేరుచున్నారు. ఇతడు పండితుడైనా, అనేకులను జయించినా - “ఇన్నాళ్ళు బ్రతికి యింటి వెనుక జచ్చే” అన్నట్లుగా తుదకీ మహాసభలో ఒక బాలకుని చేతిలో పరాజితుడైనాడు. కాబట్టి ఇతని జన్మ జన్మము గాదని సిద్ధాంతికరించుచున్నాను. అనగా పుట్టిన వారిలో చేరడని తాత్వర్యం. ఇట్టివాని తల్లి వంధ్యాగాక పుత్రవతి యొట్లవుతుంది”?

ఆ శిష్యుని యుక్తియుక్తములైన పలుకులకు సభ్యులంతా పరమానంద పరవశులై కరతాళధ్యానులు చేశారు. తార్పికుని బిరుదులన్నీ శిష్యునికిచ్చి, రాజు ఇతనిని పారితోషికములచే సంతుష్టుని చేయుటకు పూనుకొనగా అతడు

వలదని వారించినాడు. తార్పికునికి నమస్కరించి మన్మింపవేడి, అతనికి విభునిచే వివిధ సత్కారంబులను చేయించినాడు. ఈ శిష్యుని పేరే యామునాచార్యుడు. కాబట్టి ఎవరు కూడా సర్వజ్ఞులు కారు.

71. కఱవు

సకాలంలో వర్షం కురవక, పంటలు పండక, ప్రజలకు తినడానికి తిండిలేక అల్లడే కాలానికి 'కఱవు' అని పేరు. ఈ కఱవుకు మూల కారణం వర్షం కురవక పోవడమే. ఆ వర్షం ఎందుకు సకాలంలో కురవదు? భగవంతుని ఆజ్ఞానుసారం సూర్యచంద్రులు వేళ తప్పక నడచుచున్నారు. వాయువు వీచుచున్నది. భూమి భరిస్తున్నది. గోళములు (గ్రహాలు) మనపై ఊడిపడడం లేదు. సముద్రుడు హద్దుమీరుట లేదు. సర్వం ప్రకృతిలో సక్రమంగా జరుగుచుండగా మేఘములు మాత్రం ఎందుకు వర్షించుట లేదు? అవి దేవుని ఆనతి మీరి వర్తించుచున్నవా? వర్షాధిదేవతను పర్షణుడని వేదాలు పలుకుచున్నాయి. అతని పాలనా క్రమం సక్రమంగా లేదా? అట్టుతే పై అధికారి పరమేశ్వరుడు విచారింపకుండునా? సర్పసముడైన సర్పేశ్వరుడు కఱవుకాటకాలు ఎందుకు కల్పిస్తున్నాడు? దోషము దేవునిది కాదు. కఱవుకు కారణం మనమేయని తీర్మానించవలసివుంది. సూర్యీరణాలు తటాకాలలోని, సముద్రాలలోని జలాలు ఆవిరి రూపంలో ఆకర్షింపబడి మేఘములై శీతలవాయు స్వర్ఘచే మరల జలంబులై వర్షించునని ధృవ్యాంత పూర్వకంగా ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞన సంపన్నులు ప్రాక్తిష్టుచున్నారు. ఈ కార్యం సైసగ్గికంగా జరుగుచున్నదనుచున్నారు. ఆట్టున ఈ కఱవునకు సూర్యుడు కారకుడా? వాయువు పోతుభూతుడా? వీరి కార్యాలు స్వాభావికాలైనప్పుడు వారిపై తప్ప మోపుట సరికాదు.

సత్యముచే వాయువు వీచుచున్నది. సూర్యుడు ప్రకాశిస్తున్నాడు.

తే॥ “నదపునది బ్రహ్మమాదిత్య గడకతోద
ప్రిదశులాతని గొల్చి చరించువారు
మహిత ధర్మంబునన యస్తమానమగును
నిలుచు సత్యమధారంబు గలుగనతడు”

సత్యం మనుజుల వల్ల నదపవలసి ఉంది. సత్యం మన వద్ద ఎప్పుడైతే సన్మగిల్లునో అప్పుడు సూర్యాదుల కార్యాలు తారుమారవుతాయి. క్షామ కారణాన్ని ధర్మశాస్త్రాలు కూడా ఇట్టి చెప్పుచున్నాయి.

శ్లో॥ “అపూజ్యా యత్త పూజ్యంతే
పూజ్యాయత్రావ మానితాః ।
తత్తత్త్రయం భవిష్యంతి
వ్యాధి దుర్భిక్ష తస్మరాః ॥”

ఎచ్చట అపూజ్యాలు పూజింపబడతారో, పూజ్యాలైన వారు అవమానింప బడతారో, అచ్చట ఆకాలమృత్యు కారకాలైన వ్యాధులు, జీవన భీతిప్రదంబైన దుర్భిక్షం, మాన ప్రాణ ధనహరణ మైనట్టి చోరభయం - ఈ మూడును కలుగుచుండును.

శ్లో॥ కాలే పానీయమశనం, కాలే బీజంతు వాపయేత్
కాలే కర్మ సముద్రిష్టం విపరీతే విపర్యయః ॥

యుక్త కాలాన అన్న పానీయాలు తీసుకొనడం, తగిన కాలమెరిగి విత్తనాలు వేయడం, అనుకున్న కాలానికి కార్యం చేయనప్పుడు ఫలితం విపరీతమగుటలో ఆశ్చర్యం లేదు కదా!

జనుల అధర్మవర్తనం వల్లనూ, పరపీడన కారకాలైన కార్యములచేతను, సత్యం క్షీణిస్తున్నది. సత్య క్షీణితవల్లనే క్షామదేవత ప్రత్యక్షమవుచున్నది.

జరుగుచున్న కాలానికి కలికాలమని పేరు. ఈ కలికాలంలో జరిగే వాటిని త్రికాలజ్ఞాలైన మన పూర్వులు కాలజ్ఞానంలో మన పౌచ్ఛరిక కారకై తెల్పియున్నారు.

శ్లో॥ “దాతా దరిద్రః కృపతోధనాధ్యః
పాపీ చిరాయు స్నుక్యతీ గతాయుః

రాజు ఉక్కలీనో నక్కలీనసేవ్యః
కలూ యుగే షడ్మణ మాశ్రయతి”

దాత దరిద్రుడై, లోభి ధనికుడై, పాపి చిరాయుషుడై, పుణ్యుడు అల్పాయుషుడై, రాజు నీచకులుడై, నీచకులుడు సేవింపదగినవాడై ఈ కలియుగంలో ఈ ఆరుగుణాలు ఆవరించి ఉంటాయి.

మరియు సత్యం అడుగంటుటచేత, ఆయువు క్షీణిస్తున్నది. ఆయు క్షుయంబున విద్యలు అల్పమైనవి. అల్పవిద్యచే విమోహంబు మిగులు. విమోహంబుచే లోభం, దానిచేత కామము, కామముచే క్రోధము, దానివలన అన్యోన్యమీదనం ప్రాప్తిస్తుంది. వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు అడుగండి విపరీత పరిస్థితులు కలిగి తద్వారా వర్ణ సంకర మేర్పుడుతుంది. సమయానికి వర్ణం కురువదు. బీజములు పెక్కులు పొల్లగును. అతివృష్టి, అనావృష్టి సంభవించును. క్రయ విక్రయాలలో కపటం పెరిగపోతుంది. అన్న విక్రయము, విద్యా విక్రయం మెండవుతుంది.

క॥ హేతు ప్రత్యయవాద వి
చేతసులై వేదనింద సేయుచును మఖ
ప్రాతంబులు ప్రతములు బెద
బాహురు దుర్మాగ్న కర్మపరులై విప్రుల్.

క॥ సుతుదవమానించు జనకుం
జతి నవమానించు భార్య, వడతులు జతులున్
మతి నొండొరువుల మెచ్చక
సతతము జరియింతు రిష్టసంచారములన్.

క॥ గురుగొని యాడడు శిష్యుడు
గురుడును శిష్యునెడవంచ కుండగు మదినొం
డొరువుల నొల్లరు బంధులు
పొరిబొరి గఱవులగు బ్రజకు బొడమును భయముల్.

యుగాంతంలో పదియారేండ్రై ప్రజలకు పరమాయువు ఔతుంది. ఏడనిమిదేండ్రకే స్నేలు బిధులను గంటారు. ఇందలి విషయాలు చాల వరకు

జప్పుటికే జరుగుచున్నాయి. మిగిలినవి కూడా శీఘ్రుకాలంలోనే జరుగలవని తోస్తున్నది.

ఒక్కాక్కుచోట సంవత్సరాల కొద్దీ వర్షం లేక కష్టపెట్టుచున్నది. ఒక్కాక్కు చోట అతివ్యప్తితో కఱవే మెఱగనిపిస్తున్నది. ఇట్టి కష్టాలకు మన అధర్మములే హేతువు. కఱవుచేత జనులు మరింత అధర్మానికి ఒడిగట్టు చున్నాడు. కఱవు తగ్గితే అధర్మాలు తగ్గునేమో! అధర్షం తగ్గితేగాని ఈ జ్ఞామం తగ్గదు. పిచ్చి కుదిరిన పెండ్లి అవుతుంది. పెండ్లి అయితేగాని పిచ్చి కుదరదు అనే లోకోక్కీ ఇట సరిపోవుచున్నది. ఈ దిక్కుమాలిన గతికి దేవుడే దిక్కు

అంగ భూపాలునకు లేకలేక వేసుడనే కొడుకు జన్మించాడు. తల్లిదండ్రు లతనిని ఆల్చారుముద్దుగ పెంచినారు. ఆ వేసుడు బాల్యమందే తుంటరియై, తోటి బాలురను చావమోదుచు, సాధుల బాధించుచు, చేయరాని కార్యాలు చేస్తుండేవాడు. వయసు పెరిగేకొద్దీ వాని దుర్మార్గం కూడా పెరిగింది. తల్లి పెక్కు విధాల బోధించింది. తండ్రి తిట్టికొట్టి, నానా విధాల హింసించినా వాని దుశ్శేషితాలను మాన్సులేక పోయినాడు. దుఃఖితాత్ముడై -

క॥ “అనయము నిట్టి కుపుత్రుని
గని పరిక ఎంబు బొందుకంచెను ధరలో
ననపత్యందగుటొప్పును
వనజాక్క భజించునట్టి వాడగువాడున్”

అని యోచించి, ఒకనాటి రాత్రి నిద్రించు భార్యను, రాజ్యాన్ని ప్రజలను వదలి ఎక్కడికో వెళ్లిపోయాడు.

మరునాడు రాజబంధులు, పురోహితులు, మంత్రులు రాజును వెదకసాగినారు. ఎంత వెదకినా లాభంలేక పోయింది. వెదకివేసారి తిరిగివచ్చి రాజ్యం అరాజకం అవుతుందని మహాత్ములతో ఆలోచించి విధిలేక వేసునికి పట్టం గట్టినారు.

దుర్ధణాలకుతోడు, దొరతనం ప్రాప్తించగా వేసునకు మిన్న మన్న సమమయ్యేను. అతని పరిపాలనలో సత్పురుషులు పరిభూతులైనారు. దుర్మార్గులు సంతసించినారు. ప్రజలకు ఆ రాజ్యం అరణ్యప్రాయంగ తోచింది.

అతడు ప్రజలను వికేషంగా బాధించుటచేత పెక్కుమంది పల్లెలు పట్టణాలు వదలి అడువుల పాలైనారు. వేనుడు అంతటితో పోకుండా -

క॥ దివ్యులు వెఱగందగ బృ

దీవ్యేమములగల భేరి వేయించే “నయ

ష్ట్వమదాతవ్యమవో

తవ్యంవిప్రా” యనుమను దాత్తధ్వనులన్

ఈ భేరి ప్రోత్సాహిగా విప్రుల గుండెలదిరినవి. మునులు వేనుని చేరి అనేక విధాల నీతులు ఉపదేశించారు. వారిమాటలు నతడు నిరాకరించి, ఇట్లన్నాడు. “మునులార! మీరలు పదుచుతనముచే పలుకు చున్నారు. “నా విష్ణుః పృథివీపతి” అనుట వినలేదా! నరపాల రూపాన్ని ధరించిన నన్న వదలి అన్యుల నేల భజిస్తారు.

క॥ పరికించి నను భజింపుడు

ధరణీశుడు సర్వదేవతామయుడగు మ

త్వరముడుగుడు, నాకంచెను

బురుషుడు మతియెవ్యదగ్ర పూజార్థుడిలన్.

మీరొనరించే సర్వకర్మలు నాకు ట్రీతికరంగా చేయండి”. అని శాసించగా మునులు అదిరిపడి - “ఇట్టీ నీచాత్ముడు బ్రతికియుండుట కంటే చచ్చట మేలు. ఏడు జీవించేనేని జగంబులు వీనిచే భస్మము కాగలవు. ఈ పాతకుడు హతుడగు గాత” అని శపించారు. ఆ శాపంతో వేనుడు మరణించాడు. సునీధ తన తనయుని మరణానికి దుఃఖించి అతని శరీరాన్ని భద్రపరచి ఉంచింది. కొన్నాళ్ళకు రాజ్యం అరాజకమైంది. చోరులు, దుష్టులు ప్రబలి పోయారు. మోసాలు మొండైనవి. సత్యర్థులు సాగుటలేదు. మరలా మునులు సునీధ గృహానికి వచ్చి వేనుని కళేబరాన్ని తెప్పించి, దానినుండి ఒక జంటను సృష్టించారు. అందు పురుషునకు పృథుడనియు, ట్రీకి అర్చి అని పేర్లు పెట్టి వారికి రాజ్య పట్టము గట్టి మునులు తమతమ ఆర్థమాలకు వెళ్ళినారు. పృథుడు తండ్రివలె గాక అధిక ధర్మాత్ముడై ప్రజలను కన్నబీడులలాగా కాపాడుచు అధర్మాన్ని అఱచివేశాడు. కాని కఱవుమొండై, వంటలు పండక ప్రజలు ఆకలి మంటచే క్షీణిదేవులైనారు.

రాజు యజ్ఞారులచే దేవతలను తృప్తిపరచినాడు. ప్రజల సోమరితనాన్ని పోగొట్టడానికి భూమిని సమము గావించి వ్యవసాయము చేయడానికి కావలసిన సహాయ సహకారాలందించినాడు. క్రమక్రమంగా అధర్మ వర్తనాలను పోగొట్టినాడు. “కృషితో నాస్తి దుర్భిక్షమ్” అని కృషి చేయించి క్షామమును బాపినాడు.

72. సుఖమేందున్నది ?

తీ॥గీ॥ “ఎవ్యదు ప్రపాసిగాకయు బుణియుగాక
స్వగ్రహమందున మూన్మాల్గు జాలకైన
నాకు లోయలములో యున్నదంతో యింతో
వండికాని తినునాతడే పదయుదృష్టి”

అని ధర్మరాజు, “ఎవడు సంతసించు” అని ధర్మదేవత అడుగగా ప్రత్యుత్తర మిచ్చినాడు. “క్రోధం హిత్యానశోచతి”, ‘మనోయమ్యనశోచతి’ క్రోధాన్ని విడిచినవాడు, మనస్సును అణచినవాడును దుఃఖింపడు. అనగా సుఖించునని భావం. “శోకస్వజ్ఞానముచ్యతే” అజ్ఞానమే శోకమని చెప్పబడింది. ‘కిం సుఖం? తుప్పి’; సుఖమేదంటే తృప్తియే సుఖమని శంకరాచార్యులు అన్నారు.

ఒక థిమంతుడు తన భక్తికి మెచ్చి ప్రత్యక్షమైన భగవంతుని ఈ క్రింది వరాన్ని కోరినాడు.

శ్లో॥ ‘ఏకభార్యా త్రయఃపుత్రాః ద్వౌహతా దశథేనవః
మధ్య రాష్ట్రంతు సుక్షేత్రం దేహిమే మధుసూదన!’

సుగుణవతి అయిన ఒక భార్యను, ముగ్గురు పుత్రులను, రెండు మడకలను (నాగళ్ళను), ఆవులు, ఎద్దులు పదింటిని, మంచి పొలాల మధ్య ఉండే సుక్షేత్రాన్ని, భగవంతా! నాకు దయచేయుము.

ఒకప్పుడు పార్వతీదేవి పరమేశ్వరునితో -

శ్లో॥ 'రామాద్యాచయ మేదినీం ధనపతే రీజం బలాల్లంగలం
ప్రేతేశాన్యహిషం తపాస్తి వృషభః ఖాలం త్రిశూలం తవ
శక్తా హంతవచాన్య దానకరజే స్ఫుందోస్తి గోరక్షజే
ఖిన్నాపూం హర! భిక్షుయా కురుక్షపిం గౌరీ వవః పాతువః'

మీ ప్రియశిష్యుడైన పరశురాముని కోరి కొంత భూమిని తీసుకొనండి. నీ మిత్రుడైన కుబేరుని విత్తునాలు అడగండి. మరొక శిష్యుడైన బలరాముని అడిగి మడకను తెండి. త్రిశూలాన్ని నాగలికట్టగా గొట్టించండి. నీ ఆభరణాలైన సర్పాలను మొకుగా ఉపయోగించండి. నీకాక ఎద్దు కలదు కదా! దాని జతకు ఈ క్రింది ఉద్యోగి యముని మహిషాన్ని పట్టుకోండి. పెద్దకొడుకు విష్ముశ్వరుడు సేద్యం చేస్తాడు. చిన్నకొడుకు తుమారస్యామి పశువులను మేపగలడు. మీకు నే అన్నము పెట్టగలను. బిక్షుమెత్తు కష్టమేల? సేద్యం చేయించండి. అని గౌరీదేవి భర్తతో అన్నది.

"కృషిరేవ మహాత్మేషం వినావైన్యేన జీవనం" దైన్యముతో జీవనం కంటే కృషి చేసి బ్రతుకుట ఎంతో మంచిది.

కొందరు ధీరులిట్లు చెప్పుచున్నారు.

హృదయమనే క్షేత్రంలో వివేకమనే మడకతో ప్రయత్నమనే ఎద్దులను పూన్చి, మనస్సనే నాగటిని త్రాటిలో కట్టి, ధర్మమనే మేడినూదిపట్టి, శ్రద్ధ అనే మునికోలగాని, దున్ని, సత్యార్థమనే ఎరువువేసి, భక్తియనే బీజాలు నాటి, సత్యమనే జలంపోసి, రాగద్వేషాలనే కలుపును, సద్గ్యాచారమనే కూలితో తీసివైచితే, నిత్యానందమనే పంట పండించుకొని, వివేకి సుఖిస్తాడు.

హస్తశుద్ధి, వాక్పుద్ధి, గుహ్యశుద్ధి, నేత్రశుద్ధి గలవారెప్పడేని, ఎచ్చటనేని, సుఖాన్ని యశస్సును పొందుతారని మరికొందరంటారు.

సంపద, సత్యంతానం, సద్గుణాలు, సదనుగ్రహం, సచ్చీలం, సత్యం, సరస్వతి అనే ఈ సప్తస్కారాలున్నచోట, కొరత లేకుండా సుఖముంటుందని ఇంకొందరంటారు.

జీవుడనే రథికుడు శరీరమనే రథంలో కూర్చుండి బుద్ధియనే సారథిని నియమించి, మనస్సనే పగ్గాలతో, విషయాసక్కాలెన ఇంద్రియాలనే అశ్వాలతో బిగబట్టి, విషయంబులను విషమభూములకు పోనీక సన్మానమనే త్రోవలో పోనిచ్చి మోక్షమనే స్థానాన్ని చేరి శాశ్వత సుఖాన్ని అనుభవించవచ్చునని వేదాంతులు అంటారు.

మార్గమేది? అనే ధర్మదేవత ప్రత్యక్ష ధర్మరాజు ఈ విధంగా ఉత్తర మిచ్చినాడు.

శ్లో॥ “తర్కేఉ—ప్రతిష్ఠపుతయో విభిన్నా
వైకోమునిర్యస్యమతం ప్రమాణం
ధర్మస్య తత్త్వం నిహితం గుహాయాం
మహాజనోయేన గతస్సపంథాః”

ఊహ స్థిరపడలేదు. వేదాలు ఒకటికొకటి భిన్నాభిప్రాయాలతో నున్నది. ఎవ్వరి మతం ప్రామాణికమనుటకు, ప్రామాణికుడైన బుషి ఒక్కడును కానరాలేదు. ధర్మతత్త్వం గుహలో పూడ్పబడినట్లున్నది. పెద్దలెట్లేగిరోగాని ఇదియో త్రోవ. లోకము పలువిధాలు గదా!

శ్లో॥ ‘వైద్యోవదంతి కఫపిత్త మరుద్వికారాన్
జ్యోతిర్మిదో గ్రహాగతిం పరివర్తయంతి ।
భూతాభిపంగ ఇతి భూత విదోవదంతి
ప్రాచీనకర్మ బలవన్మనయో వదంతి ॥

ఒకడు ఏదైనా కష్టం వాటిల్లినపుడు కారణం తెలుసుకుండామని వైమ్యుల నడిగితే, పైత్యదోషముచే శ్లేష్మము ఘనీభవించిందని చెపుతారు. ఇదిగాదని జ్యోతిష్మూల నడిగిచే గురువు వక్రించినాడని, గ్రహదోష నివారణకై సెనగలు, కందులు, దానం చేయాలని అంటారు. వీరినిగాదని భూతవైద్యులను అత్రయిస్తే నీవు ఈ ఊరికి ఉత్తరదికున్న రావిచెట్టున ఒక కొమ్మ నరుకు

చుండగా అందలి మునిగ్రహం సోకిందని, నీ విరోధి ఒకడు చేతబడి చేసి ఉండుటచేత ఇట్లయిందని, మూడు త్రోవలు కలినే దారిలో దాటుతీస్తే నివారణ ఔతుందని అంటారు. మునుల నాశ్రయిస్తే నీ పురాకృత కర్మఫలం ఈ రీతిగా పరిణమించిందని పలుకుతారు.

ఈక ఉద్యోగములయందు, సుఖమున్నదేమో విచారింతము.

ఒకరిపై ఒకడు అధికారం చలాయిస్తూ ఉన్నతోన్నత పదవుల నలంకరించే స్పృష్టి లేకుండా పరాధీనతతో ఉన్నప్పుడు సుఖమేముంది? పరాధీనతచే కలుగు దురవస్థను అనుభవ చక్రవర్తియైన భర్తుహారి చెప్పిన పలుకులు చూడండి -

చం॥ “పలువలు పల్చు మాటలొక భంగి సహించితి భాష్పవారి తో
పలనే హారించి శూన్యమగు భావమున న్యోదనవ్య నవ్వితిన్
బోలుపట్టివిత్త జాధ్యహత బుద్ధుల కంజలి చేసితిన్ గటా!
తలకక యింక నేపనికి దార్చెదొ నన్ను దురాశ నీవిటన్”

ఒక ఉద్యోగి ఇంకాకనికి, అతడు మరొకనికి ఇట్లందరుద్యోగులు రాజునకు లోబడి ఉంటారు. కాన రాచరికమందు కూడా సుఖం సున్ను. తిరిపెగాని తిండి చింత ఒక్కటి. కాగా రాజునకు పుట్టెడు చింతలు. “రాజు రాష్ట్రకృతం పాపం” అనే ధరోక్క్రి ననుసరించి రాజు ప్రజలయేడ కన్ను కలిగి ప్రవర్తించాలి. కాని నాడు “రాజ్యాంతే నరకం ద్రువమ్” అనే మాట తప్పదు. రాజును పోషించేవారు ప్రజలే కాబట్టి రాజునకు పరాధీనత సిద్ధించుచున్నది. ప్రజలు ఉద్యోగులకు, ఉద్యోగులు ఉన్నతోద్యోగులకు, వారు మంత్రులకు, మంత్రులు మహీశునకు, రాజు ప్రజలకు అధీనత నొంది ఇట్లు పరిశ్రమించుచుండ స్థిరశాఖ్య మెక్కుడిది?

ఈక ఐశ్వర్యవంతుడేపాటి సుఖియో యోచింతము.

మ॥ “వరసంతోష నిరంతర ప్రముదితులవ్వింప నెవ్వారుని ర్భురముల్చ్ఛారికి మోదముల్, కనకలుళ్ల స్వాంతులోవారికి న్యీరతిం బొందదు తృప్త, యొవ్వునికి ।.ఎంపంబడె శ్రుప్పుచే స్థిర సంపన్నిథి మేరువాత్మ ధృతలక్షీకంబు, నా కిష్టమే?”

దైవికంగా లభించిన దాంతో సంతృప్తిచెందే వారికి ఆనందానికి కొరత లేదు. లుబ్బునకు మేరువంతవున్నా తృప్తి తగ్గదు. నిత్య సంతోషికి ఐశ్వర్య మందు కోరిక కలగదు. లోభికి ఎంత వున్నా చాలదు. ఆశను మరింత పెంచే, నిరంతరం పరివేదన కల్గించే ఐశ్వర్యంలో కూడా సుఖం కానరాదు. మరి ఎవ్వరి తృప్తికోసం బ్రహ్మ ఈ సంపదను, బంగారు కొండను స్ఫుజించెనో!

శ్లో॥ ఆకించనస్య దాంతస్య శాంతస్య సమచేతనః ।

సదా సంతుష్ట మనస స్ఫుర్యాస్సుఖ మయాదిశః ॥

శుద్ధ దరిద్రుడును, శాంతిద్యై, దాంతిద్యై సర్వభూత సమ చేతన్నుడై ప్రాప్తఫలముతో సంతృప్తి చెందితే, అట్టి వానికి అన్నింటా సుఖమయమై ఉంటుంది.

73. కోరికలు

కోరికలేని ప్రాణి లేనేలేదు. ప్రతి ప్రాణీకి, ఆత్మరక్షణ కోరిక, ఆనంద కోరిక, సంతాన కోరిక అను మూడు విధాలైన కోరికలుంటాయి. స్వప్యయోజ నానికి పరప్రయోజనాన్ని రూపుమాపటం మహాపాతకం. కోరికలు సుక్రమమైన వైతే పరప్రయోజనానికి ఆటంకం కలుగదు. ఆ కోరిక అతిక్రమించినపుడే చెదు సంభవిస్తుంది. కాబట్టి ప్రాణ రక్షణకు ఎంత ఆవశ్యకమో అంత కోరిక ఉంటే సర్వప్రాణులు ప్రేమిస్తాయి. ఉన్నదానితో తృప్తి చెందకుండా, పొరుగువారి కొంచెం ఆస్తికె ఆశించి, అతడు ఇమ్మకపోతే తప్పు వ్యాఖ్యములు అతనిపై కల్పించి న్యాయస్థానానికీడ్చి), ఉన్న ఆస్తి కూడా కోర్చు ఖర్చులకు కరగిపోగా, నెత్తిపై చేతులుంచుకొనే వారు ఎందరో ఉన్నారు. అందుకే -

క॥ వ్యాప్తింబోందక వగవక

ప్రాప్తంబైనదియ తనకు బదివేలనుచున్

ధృత్తింజెందని మనుజాడు

సప్తదీపపములనైన జక్కంబదునే?

భార్య పుత్రులయందు, ధనమునందు గల మూడు కోరికలను ఈషణ త్రయం అంటారు. వీటిని అతిక్రమించినచో విపరీత ఘలితాలుంటాయి. కాబట్టి ఈ చెడుకోరికలకు మూలకారణమేదో తెలుసుకొని చక్కబురచుకోవాలి.

వాంఖించేది మనస్సు, అది బుద్ధికి లోబది ఉండాలి. మనస్సు బుద్ధికి లోబదకుండ అతిక్రమిస్తే విపరీత ఘలితము చేకూరుతుంది. కాన మనస్సు బుద్ధి వశం చేసి, బుద్ధిని నిర్మలంగా ఉంచుకోవాలి. బుద్ధి నిర్మలంగా ఉండాలంటే సజ్జన సాంగత్యం అవసరం.

చ॥ “వలసినయప్పుడే యివయవంబుల బైటికి వీడు నిష్పముం గలుగనివేళ ముడ్చుకొను కచ్చపముం పలె నిందియంబులనే దలచిన యంత వీడుచు బదంపడిలోగొనివాని తృప్తికి చలితుడు గాక యందు గుణశాలియే ధన్యదు భూతలంబునన్”

ధర్మార్థ కామ మోక్షములని పురుషార్థాలు నాలుగు. మానవ జన్మ మెత్తిన ప్రతివాడు కోరదగినవి కాన వీటికి పురుషార్థములని పేరు. ధర్మ మార్గంలో ప్రవర్తించని వారు మానవులు గారు. అర్థం లేకుంటే ఏ పనియు సాగదు. కోరికలే లేని ప్రాణియే లేదు. పుట్టిన ప్రాణి గిట్టుట సత్యం. జన్మించుటేల? చచ్చుటేల? చచ్చిన తర్వాత ఎచ్చటకు పోతారు? మరలా ఎలా జన్మిస్తారు. జన్మించి ఏమి చేయాలి? ఇట్లు చావు పుట్టుక లెందులకు? వీనికి అంతం లేదా? ఈ జనన మరణ ప్రవాహం నుండి తప్పించుకొని గట్టక్కేడట్లు? అని విచారణ చేసి, పొందే ఘలమే మోక్షం. ఈ నాలుగు లేనిచో జన్మం పొరుషవంతం కానేరదు గదా?

ఉ॥ ధర్మమనంగ న్యాయమగు దద్దుణముం దగబూని కూర్చుచున్ ధర్మయుతార్థ సంతతిని, ధర్మము నర్థము యొక్క ముఖ్యమౌ మర్మమెఱుంగు కామమును, మానుగమూడు లభించు నంతరున్ నిర్మలబుద్ధి మోక్షము గణింపదలంచెడు వాడు ధన్యాడో

ఎట్లివాడైనా సజ్జన సాంగత్యం చేతను, సత్కర్మాచరణవల్ల, తనకు గల కోరికలను నెరవేర్చుకోవచ్చును. దుర్మాంఛలను వదల్చుకోవచ్చును.

విధాతృ పుత్రుడైన స్వాయంభువునకు ప్రియుప్రతుదు, ఉత్తానపాదుడనే ఇరువురు కుమారులున్నారు. అందుత్తానపాదునకు సునీతి, సురుచి అనే ఇరువురు సతులు. సునీతికి ద్రువుడనే కుమారుడు, సురుచికి ఉత్తముడనే కొడుకు జన్మించారు. ఉత్తానపాదుడు సురుచి యందు మిక్కిలి అనురాగుడై సునీతిని నిరాదరించెను.

ఒకనాడు ద్రువోత్తములు కలసి క్రీడించుచుండిరి. ఉత్తానపాదుడు సురుచితో సరససల్లాపము లాడుచుండెను. ఉత్తముడు కడు ప్రేమతో ఆ రాజు తొడపైకిఫ్ఫు. బాలకులకు అనుకరణ గుణం అధికం కదా! ద్రువుడు కూడా వేరొక డిరువుపై కూర్చోవాలని కోరికతో రాజు చెంతకు చేరెను. సపత్తిమత్స్యరంతో సురుచి ద్రువుని తండ్రి చెంత చేరనీయక మెడబెట్టి అవలికి నెట్టివేసి - “ఓరి దౌర్ఘాగ్యుడా! నీవంతకు దగుదువే?

గీ॥ “తండ్రి తొడ నెక్కువేడుక దగిలెనేని
ఫూని నాగర్ఘమున నాడు పుట్టుకన్య
గర్భమున బుట్టి కోరిన గలదె నేడు
జనకుతొడ నెక్కు భాగ్యంబు సవతికొడుకు”

అని గద్దించి ఇంకా ఇట్లన్నది. “పొమ్ము, ఇప్పుడైనా గొప్ప తపస్సు చేసి హరిని ప్రసన్నుని చేసుకొని నా కడువున పుట్టేటుట్లుల వరంబు కోరుము. వేరొకరీతిగి జనకుని అంకతలమున కూర్చుండే అద్భుతంబు నీకులేదు” అని అసహ్యపు పలుకులు పలికింది. ఆ పలుకులు ములుకులై ఆ పీల్లివాని హృదయములో బాధింపగా, ఏద్దుచు, నిట్టుర్పుతో తల్లి దగ్గరకు వెళ్లి, జిరిగిన అవమానం చెప్పుకోలేక ఏద్దుచు నిలబడ్డాడు. అంతకుముందే అంతస్పర కాంతలు సెప్పగా విన్న ఆ జనని కొడుకును తన ఒడిలోకి తీసుకొని, తాను కూడా కన్నీరు కారుస్తూ, తనపై ఈర్పుతో సవతి యాడిన పోటు మాటలకు, భర్త అంగీకారానికి, మనస్సులో కుమిలి కుమిలి పుత్రుని ఓదార్చుతూ - “నాయనా! దుఃఖింపకుము. పురాకృత పొప ఘలంబు ఎవరికైనా అనుభవింపక తీరదు. నీ సవతి తల్లి కారణంగా నీ తండ్రిచేత నేను భార్యగా కాకుండా డాసిగా చూడబడుచున్నాను. నీ పినతల్లి అన్నట్లుగా నీకు ఆర్తశరణ్యుడే శరణ్యుడు. అతనికంటే నీ దుఃఖాన్ని ఉపశమించువారు

లేదు. అతని దయ వదయుము” అని తల్లి చెప్పగా ఆ మాటలు విన్నవాడై, అచలమనస్తుడై, పరమార్థ ప్రాప్తి కొరకై పట్టణాన్ని వదలి అరణ్యానికి వెళ్లినాడు. భక్తిబోధ విశారదుండైన నారదుడు దివ్యర్ఘష్ఠితో భ్రువుని చిత్తాన్ని తెలుసుకొని, ఆ బాలుని చెంతకు వచ్చి ఆ బాలుని శిరస్సును తన కరముతో నిమిరి ఇట్లన్నాడు -

నార : - కుమారా! బాలుకుడవు ఒంటరిగా ఎక్కుడకు వెళ్లుచున్నావు?

భ్రువు : - సపత్నీ మాతృ వాగిషు క్షుతంబగు మనస్సును భగవద్భాను యోగరసాయనంతో మాపికొనుటకు.

నార : - ఆటలాడుకొనే వయస్సులో నీకు మానావమానాలు ఎక్కుడివి? రమ్యు నాపెంట. నీ తల్లిదండ్రులను మందలించి నిన్నట విడిపించెదను.

భ్రువు : - ముందు పెట్టిన అదుగు వెనుక పెట్టుట క్షత్రియ పుత్రుడైన నాకు పొడిగాదు.

నార : - వివేకులు సైతం సంప్రాప్త సుఖదు:భాలను దైవేశ్వరగా తలచి, నిశ్చలవచిత్తులై అనుభవిస్తారు. ఐదేండ్ర కుళ్లపు! నీకేల యింత పట్టుదల?

భ్రువు : - పరభయంకరమైన క్షాత్ర ధర్మంబు నొందిన అవినీతుడను. నేను సురుచి మాటల ములుకుల చేత అవమానింపబడిన వాడనుగాన నా చిత్తానికి శాంతి లేదు. త్రిభువనాలలో క్రైష్ణమైన పదవిని కోరుచున్నాను. దయగల దేని సాధుమార్గం తెలుపుము.

నార : - వత్సా! తపస్సు కష్టసాధ్యం. భగవంతుడు దుస్సాధ్యాడు. యోగీంద్రులు సర్వసంగ పరిత్యాగులై యోగసమాధిలో నుస్సును, జలజనాభుని తెలియలేకున్నారు. నీ నిష్పుల ప్రయత్నాన్ని మాని, నా వెంటరమ్యు. నీ జనకుని చెంతకు పోవుదము.

భ్రువు : - మహాత్మా! భగవంతుడైన అజుని ఊరువున జన్మించి, వీణావాదన కుశలుండై, శ్రీహరిని మెప్పించి, జగత్ హితార్థమై త్రిలోకాలలో సంచరిస్తారు. మీకు అసాధ్యమేమియు లేదు. బాలుని, దీనుని కరుణించి తపమననేమి? తపోమార్గ మెద్దియో తెల్పాండి.

నార : - వత్స! నీ దృఢచిత్తానికి సంతేసించాను. తపోమార్గాన్ని తెలియ చేస్తాను విను. పంచ మలములను పోదోలి, ఈషణత్రయాన్ని అరికట్టి, చాంచల్యదోషాలను హరించి, స్థిరచిత్తంతో, లోలో భగవంతుని గూర్చి ఆలోచించుటయే తపస్సు అనబడుతుంది. ఆలోచనలకు చంచలమైన చిత్తము ప్రత్యుధి. కావున స్థిరచిత్త సంపాదనకై ప్రాణాయామాది నియమాలను పాటించాలి. నీవు యమునా తీరంలోని మధువనానికి వెళ్ళి, ఉచితప్రదేశంలో సుఖాసనాసీనుడై భక్తవత్సలుని భజింపుము. సిద్ధి బొందెదవు.

చ॥ “మనమున నిందియంబులును మానుగగట్టి, మనంబుజిత్తమం దునదగనుంచి, చిత్తమును దోదన బుధ్నిజీస్తిస్తి, బుధ్నినా త్యస్త గసుగొంటకై నిలిపి, తస్య సమస్తమున్న, సమస్తమున్ గని తనయందు, సంతసముగాంచెడు నారదు ధన్యుడో మహిసే”

అని చెప్పి, ద్వాదశాక్షరీ మంత్రాన్ని ఉపదేశించి, గ్రువుని వీడ్యులికి, ఉత్సాహపాదుని దగ్గరకెళ్ళి పుత్ర ప్రేమవే పత్నాత్మాపుడైన ఆ నరపాలునితో -

క॥ “నీ కీర్తియు జగములయం
దాకల్పము నోండజేయు నంచితగుణ ర
త్యాకరుడిట కేతెంచును
శోకింపకు మతని గూర్చి సుభగ చరిత్రా!”

అని ధైర్య వాక్యాలు ప్రాక్కచ్చి యథేచ్చగా వెళ్ళినాడు.

నారదు చెప్పినట్లుగా గ్రువుడు మధువనానికి వెళ్ళి యమునా నదిలో మునిగి శుచియై, ఉచితప్రదేశంలో, దర్శాసనంపై కూర్చుండి ఏకాగ్ర చిత్తుడై, మూడు రాత్రుల కొకసారి మాత్రం బదరీఘలాన్ని తింటూ ఒక్క నెల రోజు హరిని పూజించినాడు. అటు తర్వాత ఆరేసి దినాలు కొకసారి గడ్డిని మాత్రం ఆహారంగా తపస్సు సాగించినాడు. అటునుండి తొమ్మిది రోజుల కొకసారి నీటిని మాత్రం భక్తించుచు, ఆపై పండిందు రోజుల కొకమారు వాయుభక్షణం చేయుచు, అటు తర్వాత జితశ్యాసనుడై ఏకపాదముపై నిలిచి, చలనం లేని స్నాయువువలె పుండరీకాక్షుని భజించుచున్నాడు. గ్రువుని తపోవలము తాకిడికి దేవతలు శ్రీపతికి విన్నవించినారు. శ్రీమహావిష్ణువు వారిని భయపడకుడని పల్చి గరుడవాహనారూఢుడై గ్రువునికి తపస్సుకు మెచ్చి సాక్షాత్కరించినాడు.

లోపల కనిపించే దివ్యస్నారూపము వెలుపలను కనిపించుటచేత, తపస్సు చాలించి పులకిత శరీరుడై, ఆనందాఖ్రథారలతో, ముకుళితహస్తుడై శ్రీహరిని మృదమధుర వాక్యులచే నుతించాలని ప్రయత్నించి, స్తుతిక్రియాకరణ సమర్థుడు కానందున ఊరకుండెను. బాలకుని మనోభీష్మము నెరిగి తన శంఖమును ఆ బాలకుని మస్తకముపై పెట్టగా ధ్రువుడు సర్వ విద్యా పారంగతుడైనాడు. వేదవిదుని వేయి విధాలుగా ముద్దులొలుకు పలుకులతో నుతించాడు. ఆ కరుణామయుడు సంతసించి ధ్రువుని గాంచి “వత్సా! నీ ధృఢచిత్తానికి, నీ వృత్తానికి మిక్కిలి ఆనందించాను. వరములడుగు - మిచ్చేద” అన్నాడు. ధ్రువుడు సంతోషంతో ఇట్లన్నాడు.

గీ॥ తండ్రి తొడయెక్కు కోర్కెళ్ళచే దపమొనర్చి
దేవదుర్భథు నిన్ను బొందితిని, గాజా
శాతికై వెదకగ దివ్యరత్నమచ్చే!
స్వామి! నేగృతార్థుడనైతి, వరమికేల?

అనగా నారాయణుడు చిరునవ్యతో ఆ బాలకుని గాంచి - “కుమారకా! నీ యుల్లము నాకు తెల్లంబ. నీవడుగ నక్కరలేకయే యేనాసగెద. నీవింటికి బొమ్ము. నీ పినతల్లియు, తండ్రియు నిన్ను గారవింతురు. భవధీయ జనకుడు వమవాస గతుండైన పిదప ఇరువదియారు వేలేండ్లు రాజ్యపాలన పూజ్యంబుగా పాలించి, జితేంద్రియండవై తదుపరి, గ్రహసక్కత తారాగణ జ్యోతి శ్శక్కంబును, నక్కత రూపంబులైన ధర్మాగ్ని కశ్యప శత్రువులును సప్తర్షులును తారకా సమేతులై ప్రదక్షించునట్టి, లోకత్రయ ప్రకయ కాలంబునందును నస్వరంబుగాక ప్రకాశమానంబైన ధ్రువ క్షితయును పదంబు ప్రాప్తింటువు” అని అతని అభీలప్పితార్థంబు అర్థానిచ్చి పరమపురుషుడు అంతర్థానమయ్యును.

ధ్రువుడట నుండి తిరిగి స్వపురమును జేరి జనసీజనకులకు ప్రీతిపోతుడై పెక్కేండ్లు పాలించి, సప్తర్షిమండలోన్నతమైన ధ్రువం పదవిని అధిష్టించెను.

ధ్రువునకు మొదటి నుండిన కోరికలటటివి? నారదుని ఉపదేశం తర్వాత, భగవత్ సన్నిధానంలో ఎట్లు పరిషతి చెందినవో గమనించితిరా?

74. క్రూరకర్మాదు బాగుపడదు

మనిషి చేసే సర్వకార్యాలు, పుణ్యకార్యాలు, పాపకార్యాలని రెండు రకాలు. తనకు సమ్మతములై, పరులకు అసమ్మతములైనట్టివి, పరహింసను కలిగించేవి పాపకార్యాలు. సర్వజన సమ్మతమైనట్టివి, నిఖిల జనామోదాయక మైనట్టివి పుణ్యకార్యాలుగా చెప్పబడ్డాయి.

శ్లో॥ ప్రాయాతాం ధర్మసర్వస్యం, యదుక్తం శాస్త్రకోటిభిః
పరోపకారః పుణ్యాయ, పాపాయ పరపీడనమ్ ॥

శ్లో॥ అష్టాదశ పురాణము వ్యాసస్యవచన ద్వయమ్
పరోపకారః పుణ్యాయ, పాపాయ పరపీడనమ్ ॥

సర్వ శాస్త్ర సారాంశమిదియే. పరులకు ఉపకారం చేయడం పుణ్యం కొరకు, పరులను పీడించడం పాప హేతువు.

క॥ ఒరులేయవి యొనరించిన
నరవర! యప్రియముదన మనంబునకగు దా
నౌరులకు నవినేయకునికి
పరాయణము పరమథర్మ పథములకెల్లన్

తన దేహాన్ని బోలినట్టివే గదా! అందరి దేహాలు. తన్నొకరు గిచ్చితే నొప్పి కలుగుతుందని తెలిసి, మరొకరిని గిచ్చుట భావ్యమా? తన్నితరులు తూలనాడిన ఎట్లుండునో, మన మొకరిని తూలనాడినా అట్లే యుంటుందని భావించి, మనుజుడు క్రూరకర్మాలను త్రికరణశుద్ధిగా మానుకోవాలి.

పూర్వం మగధదేశంలో భృషాద్రథుడనే రాజు నీతి మార్గంలో రాజ్యాన్ని ఏలుచుండెను. అతనికి ఇద్దరు భార్యలు, అయినా సంతానం లేదు. సుతులు లేని సంపదలేల? అని నిర్వేదనతో అతడు పత్తీద్వయ సమేతుడై అరణ్యానికి వెళ్లినారు. అక్కడ నిరంతర నిష్ఠతో, తపస్సు చేసున్న చండకాశికుడనే మునిని చూచి, ఉజ్జ్వల తేజుధైన ఆ మునివుంగవునికి నిరంతర సప్రయలు చేస్తూ భక్తితో కొంతకాలం కొలవసాగినారు. ఒకనాడు ఆ ముని తపస్సు చేస్తున్న

మామిడి చెట్టుపై నుండి గాలికి ఒక మామిడి పందు ఆ ముని ఒడిలో పడింది. అతడది గ్రహించి బృద్ధద్రథునికిచ్చి, ఈ ఘలం వల్ల నీకొక్కు పుత్రుడు జన్మింతుగాత! యని పలిక్కాడు. ఆ రాజు కృతార్థుడైతినని, తిరిగి పట్టణానికి వచ్చి ఇద్దరు భార్యలకు సమానంగా విభాగించి ఆ చూత ఘలాన్ని ఇచ్చాడు. ఆ ఘలం యొక్క ప్రభావం చేత ఇద్దరు కూడా గర్భవతులైనారు. అంత పదవ మాసంలో ఒక రాత్రి వార్డకు -

క॥ “ఒక్కుక్క కన్నును జైవియును
జెక్కును జనుబొడ్డు మూపు జెలువగు చేయున్
ఇక్కయు చిఱుదును గాలును
నక్కజముగ మనుజ శకలమై యుదయించెన్”

ఆ ముక్కలైన మనిషి శరీర భాగాలను చూచి వారు ఖిన్నులై, దాదుల చేతికిచ్చి, ఎవ్వరికి తెలియకుండ వెలుపేల పారవేసి రండని పంపినారు. ఆ దాదులు ఆ మాని ద్రయ్యలను తీసుకొని పోయి రాజగృహ ద్వార సమీపానగల శృంగాటకము వద్ద పారవైచినారు. అచ్చుటనున్న జర అనే ఒక రక్కసి, ఆహారం దొరికిందని ఆ ముక్కలను గ్రహించి వాటిని సంధించి ఒకచోట కూడబెట్టింది. తక్కణం ఆ తునకలొక్కబెట్టు రోదింపసాగింది.

ఆ రోదన ధ్వని విన్న అంతఃపురములోష్టి వారంతా మేల్కొని, వచ్చి ఆ బాలకుని చూశారు. జర మానవ స్త్రీ రూపాన్ని ధరించి, ఆ బాలకుని నిజ వృత్తాంతాన్ని తెల్పి, బృహద్రథునకు అప్పగించింది. అతడు కృతజ్ఞతతో, వజ్రఫున ఘుటిత శరీరుండైన అక్కుమారుని ఎత్తుకొని జరను గారవించి, జరచే సంధింపబడినవాడు కావున జరాసంధుడని పేరు పెట్టి అతి ప్రేమతో పెంచసాగిరి.

జరాసంధుడు దినదిన ప్రవర్ధమానుడై యుక్తవయోధికుండు కాగా, తండ్రి అతనికి పట్టము గట్టి తపోవనానికి వెళ్ళినాడు. తదనంతరం జరాసంధుడు తన వక్త పరాక్రంచేత అనేకమంది రాజులను జయించి వారి నుండి కప్పములు గొని, మహావైభవంతో ఉండెను. బలగర్యితుడైన ఆ జరాసంధుడు భూమి మీద గల రాజులను భయపెట్టి బంధించి తెచ్చి, చెరలో పెట్టించి, ఒక్కుక్కానిగా వధించి బైరవ హూజ చేసేవాడు. ఆతని క్రూర

కృత్యానికి రాజలోకము అడవిపోయింది. అగ్నికి మట్టి తైలము తోడైనట్లుగా, జరాసంధుని ఫోర కార్యాలకు శిశుపాలుడు, భగదత్తుడు, శౌండ్రక వాసుదేవుడు బాసటగా నిలిచినారు. ఇక వాని అకృత్యాలకు ఎదురులేక పోయినవి. ప్రజలు, రాజులు ఒక్కటిగా మొరపెట్టుచు లీకృష్ణ భగవానునికి తమ ఇక్కట్లను విన్నవించుకున్నారు.

ఆ సమయంలో లీకృష్ణమార్తి పాండవులచే ఆహాత్ముడై రాజసూయ యజ్ఞానికి విజయము చేసి యున్నాడు. జరాసంధుడు చచ్చినగాని యజ్ఞము సాకల్యంగ జరగదని కృష్ణుడు ధర్మరాజును హెచ్చరించి, వాని దుశ్శర్యలనీస్తి వివరించి, భీమార్ఘునుల నాకైవనం చేసినచో వాని పరిమార్ఘుటింత పని? అని నోక్కి వక్కాటించెను. ధర్మరాజు అందులకంగీకరించి, “కృష్ణ! మహాధ్వర క్రియాసిద్ధియే కాకుండా, కార్యాగారంలో నున్న సకల రాజులకు బంధ విముక్తి కలిగించే ఈ కార్యానికి వెనుదీయము మరియు మీ ఆశ్రయమున్న మాకు శత్రుజయంబు ఒక లెక్కయా! ఇప్పుడే వెళ్ళి విజయసిద్ధించడసిరందు” అని భీమార్ఘునులను అతని కప్పగించినాడు.

లీకృష్ణ, భీమార్ఘునులు స్నేహితక వేషధారులై వీరతీ విభాసితముఖులై, వీరయాత్రకు వెడలి పర్వతాలు, నదులు, పట్టణాలు దాటి గిరిప్రజవరాన్ని సమీపించి, చైత్రకాద్రినెక్కి శత్రుభేష్యంబైన అప్పురిని విలోకించినారు. కృష్ణుడు భీమ పార్థులను గాంచి ఆ పుర వృత్తాంతాన్ని చెప్పుడొడంగినాడు. “గోరథము, బుపథము, వైహారము, బుపిగిరి, చైత్యకాది అనే ప్రముఖ కొండలు ఈ నగరాన్ని చుట్టీ రక్షణగా నుండుటచే ఈ పట్టణానికి గిరప్రజమనే పేరు వచ్చింది. మరియు నీ మూడు భేరులను చూడండి. తొల్లింటి మాగధులు మాసుపాదంబను బుపథాన్ని వధించి దాని చర్చం చేత వీటిని నిర్మించినారు. ఇప్పి అప్పురానికి వింత వారెవ్వరేని ప్రవేశించగానే తమంతతాము మ్రోగు” అన్నాడు.

అంత ఆ ముప్పురు భజదండంబులతో ఆ మూడు భేరులను పగులగోట్టి, నగరంలోనికి ప్రవేశించి, బిలాత్మారంగా మాలాకారుల గృహానికి వెళ్ళి, మాల్యాలంకృత మౌళులై, గంధకర గృహానికి వెళ్ళి, చందన, అగరు రజోభూషిత పక్కలై, విప్రులకు సుప్రవేశమైనట్టి జరాసంధుని మందిర ద్వారాన్ని

ప్రవేశించారు. జరాసంధుడు ఎదురేగి మధుపర్మంబు లీయగా వారు చేకొనరైరి. వారి అభిప్రాయాన్ని గ్రహించి ఇట్లన్నాడు. “మీరు చందన మాల్యాలంకార శోభితులగుటం జేసి స్నాతకులు గారని తోచెడి. మరియు మీరలు షైత్యకాది తటాన గల భేరులు ప్రచ్చి, తద్వారంబున సాచ్చితిరి. మీ వేషంబుల బ్రాహ్మణత్వంబును, మహానత్వ దీర్ఘబాహు పృథుల వక్షో లక్షణముల క్షుత్రియత్వంబు ప్రకాశించున్నయవి. మీరెవ్వరు? ఎందుల కేతెంచితిరి? వివరింపు”డన్నాడు. కృష్ణుడు ఈ విధంగా ఉత్తరమిచ్చాడు.

కృష్ణ : - మేము క్షుత్రియ స్నాతకులము. మిత్రుని ఇంటికి ద్వారమార్చాన, అమిత్రుని ఇంటికి అద్వారమున ప్రవేశించుట బాహుబల సంపన్ములైన క్షుత్రియులకు కర్తవ్యం. గంధమాల్యంబుల లక్ష్మీయుండును గాన బలాత్మరంబున గొంటిమి.

జరా : - అపరిచితులైన వారు పరస్పరం అహిత మాచరింపరు గదా! మీకు అమిత్రుండ నెట్లయితిని?

కృష్ణ : - అకారణంగ సాధు హింస చేసే కుజనుడు ఎల్లవారికి అప్రియుడే గదా! నిర్మయగా, నిర్దోషులైన సపర్మల వధియించుట కంటే మిక్కిలి పాపం గలదా! నీయట్టి పాపకర్మ నుపేక్షించిన, ధర్మరక్షకులమైన మాకు ఆ పాపము కల్గుతుంది. ఇట్లదారుణ భైరవపూజ చేసిన సద్గతియేని, సత్కృతియేని గలదా?

జరా : - పండితమన్యులై, నన్నిట్లాక్షేపింప వచ్చి మీరలెవ్వరు?

కృష్ణ : - నేను కృష్ణండ. వీరు, వాయు, దేవేంద్ర తనయులు. పాండవులు. నామాట విన్నచో నీకు మేలు కలుగుతుంది. బంధితులైన రాజులందరినీ విడువుము. విడువకున్నచో సమరంలో నీ గర్వమణచి రాజులందరిని ఫిడిపించుట తథ్యము.

జరా : - దేవర్థముగా దెచ్చిన రాజులను మీ ఆటోపానికి భయపడి వదలుదునా? రండు భండనమునకు, మీ కండక్రొవ్వు అణగింతును.

కృష్ణ : - ఒక్కనితో పలువురు యుద్ధం చేయు ధర్మంకాదు. మాలో నొక్కని గోరుకొమ్ము, అతడు నీతో మల్లయుద్ధం చేయగలడు.

జరా : - పదమూడు పర్యాయాలు దండెత్తి వచ్చి, నిలువలేక పారిషోయిన పిరికిపందవు నీవు. ఇక అర్బునుడు పిన్నవాడు. ఈ భీముడే నాకు దగినవాడు. వీనితో మల్లయుద్ధ మొనర్చేదను.

అంతట భీమ, జరాసంధు లిద్దరు సన్నద్ధులై ఒండొరుల ప్రతిఫుటీంచి నిలిచినారు.

క॥ “కర్మిత రిపులన్యోన్యా

కర్మణ సంకర్మణాప కర్మణముల సా

మర్మలయి పెనగిరాహావ

హర్షంబున చవనసుత బృహద్రథపుత్రుల్”

ఇట్లు కార్త్రిక మాసం ప్రథమ దినాన ప్రారంభించిన యుద్ధం, ఒండొరులు మహాయుద్ధము చేస్తూ పదుమూడు రోజులు వదలక, మల్లయుద్ధ కౌశల మేర్వడ పెనగుచు పోరాడినారు. చతుర్థశి నాటి రాత్రి జరాసంధుడు విక్రాంతి నొందుట చూచిన శ్రీకృష్ణుడు - “విరోధి విరహిత సత్యుడయ్య. నిరపరాధులైన రాజుల వధించిన వీనిని వధించి, నీ తండ్రి బలంబును, నీ బలంబును జగము లెరుగు మాకానంద మాపాదింపు”మని ప్రభోధించాడు. అంతేగాక భీముడు చూచుట్లుగా ఒక్క శాఖాగ్రమును రెండుగా చీల్చి విరోధిని ఇలా చీల్చి వంపుని సంజ్ఞ చేసినాడు. భీముడు కూడా ఆ కీలు తెలిసి, విజ్యంభించి, జరాసంధుని పడ్డదోసి, ఒక్క పాదముతో అతని పాదాన్ని త్రోక్కి పట్టుకొని, రెండు చేతులతో రెండవ పాదాన్ని కదలక పట్టుకొని, తలదాక పెళపిళ చప్పుత్తు రాగా తాటిచెట్టును చీరిన విధంగా రెండు ముక్కులగా చీల్చి పారవైచినాడు. పోరులు హహోకారములు చేశారు. భీముని కృష్ణార్థునులు కొగిలించుకొని కొనియాడినారు. జరాసంధుని పీడ విరగడైంది.

తరువాత శ్రీకృష్ణుడు దయామయుడు కాబట్టి జరాసంధుని సుతుడైన సహదేశునకు మగధ రాజ్యము పట్టము గట్టి, చెరశాలలో ప్రుగ్గుచున్న రాజుల నందరిని విడిపించాడు. అటు తర్వాత కొన్ని దినాలకు ఇంద్రప్రస్త పురాన్ని చేరి జరాసంధుని మరణవార్త ధర్మరాజునకు తెలియజేసి, ఆతని మన్మహనులు, దీవెనలు పోందినారు. క్రూరకర్మాడు బాగుపడడని జరాసంధుని కథ ద్వారా వ్యక్తమైంది.

75. పెద్దలను తిరస్కరించరాదు

ఎట్టివారిషైనా తిరస్కరించి మాట్లాడరాదు. దానివల్ల మాత్స్యర్యం పెరుగుతుంది. మాత్స్యర్యం వల్ల అనేక అనర్థాలు కలుగుతాయి.

ఉ॥ “మచ్చరమున్నచో మదిని మానగమందును లేని రోగమున్ గుచ్ఛితపుద్ది, దాన సభకుం గౌతమామియు దూష్యబుద్ధి పె ప్ర చృలిహంబునందున బరమ్మున సౌఖ్యము సున్నయంచు నీ మచ్చరముం ద్వాజింపగల మానిసి ధన్యదు భూతలంబున్న”

పెద్దల తిరస్కరించడం వల్ల భవిష్యత్తు అభివృద్ధికి భంగం కల్పుతుంది. బాగుపడదలచిన వాడు మొదటి నుండి ఈ గుణాన్ని మానుకావాలి. పరదోషాలను అన్వేషించడమే తిరస్కృతికి మూలకందము. చెడు మార్గంలో సంచరించేహారి సాహచర్యం వల్ల, వారి గుణసంపర్కం చేతను, దోషాన్వేషణ మతి వృద్ధి చెందుతుంది. దుష్ట సాంగత్యం గల వారికి ఏదీ పట్టువడదు. ప్రయత్నం దేనికి అవసరం? తిరస్కృతి ఎందు అవసరం? అనే ప్రశ్నలకు శంకారాచార్యులు చెప్పిన సమాధానం -

గీ॥ అడకువయు యత్తమును నెందు నడరవలయు?
దానమండోషధమున, విద్యగుచునెడ;
నెట్టి కార్యంబుల దిరస్కృతి వలయును?
పరధనాంగనాది బ్రాంతి బాపిమైతి;

చేది భూపతియైన తమఫోషుండనే వానికి సాత్మ్యతి యను భార్య యందు (వసుదేవుని చెల్లెలు) శిశుపాలుడనే కుమారుడు జన్మించాడు. అతడు పుట్టగానే చతుర్మాజాలతో, లలాట నేత్రంతో జన్మించి, రాక్షస స్వరంతో గట్టిగా ఏడ్చు చుండుటను గాంచి, పితరులు భయ, విస్మయాధీన మనస్సులైనారు. వారలకు ఆ సమయంలో అశరీరవాణి యిట్లు వచించింది. “ఇబ్బాలకు నెవ్వరెత్తి కొనుడు బాహు చక్కనులడంగు వానిచే వీడు బ్రుంగు”.

ఆ మాటలు విని వారు ఆశ్చర్యపడి, కుమారుని చూడడానికి వచ్చిన వారికంతా ఎత్తుకోమని యచ్చేవారు. మేనత్తకు అతి వికృతి స్వరూపుడైన

కుమారుడు జన్మించినాడని విన్న బలరామ కృష్ణులు చూడడానికి వచ్చారు. యథాలాపంగా తల్లిదండ్రులు ఆ పుత్రకుని తోలుత బలరాముని కిచ్చి, తర్వాత దామోదరు చేతికిచ్చారు. ఆశ్చర్యంగా -

క॥ “అక్కొదుకు నబ్బి నాభుం
దక్కజముగ నెత్తికొనుడు నందఱు జూడన్
గ్రిక్కున నొక్కట నడిగెను
మిక్కిలి చేతులును, వాని మిక్కిలి కన్నులో”

శ్రీకృష్ణుడు ఎత్తుకోగానే ఎక్కువైన చేతులు, కన్ను మాయమైంది. ఆ విచిత్రాన్ని చూచిన సాత్యతి అశరీర వాక్కు ప్రకారం కుమారునికి మురమైరి వలన మరణమని తెలిసి, జనార్థనునితో ఇట్లన్నది.

క॥ “కుపథ ప్రపుత్తుడయి వీ
దప నయమున నీ కనిష్ఠుడయినను గరుడా
నిపుణుడవై నీమణదికి
నపరాధ శతంబు సైపుమయ్య ముకుండా!”

అని అర్థించింది. నూరు తప్పులు మన్మించడానికి శ్రీకృష్ణుడు అంగీకరించాడు. కొన్ని దినాలు చేదిపురిలో నుండి బలరామ కృష్ణులు తిరిగి నిజపురికి ప్రయాణమైనారు. శిశుపాలుడు బాల్యము నుండి కంస, కాలయవన, జరాసంధ, దంతవక్ర, సాశ్వరాజుల సహవాసంలో అహంకరించి ఎల్లవేళలా శ్రీకృష్ణుని ద్వేషింపసాగాడు. తల్లి హృషికేశవునిపై ద్వేషం వలదని, ఎన్ని విదాలా ఒప్పచెప్పినా వినేవాడుకాదు. ఇట్లుండగా శిశుపాలుడు ప్రేమించిన రుక్మిణిని శ్రీకృష్ణుడు రాక్షస వివాహ మాడుటచే వారి విరోధం మరింత ప్రబలమయింది. చైద్యుడు కృష్ణుని కార్యాలన్నింటికి అడ్డుపడుతూ, తిరస్కరిస్తూ, ఎగతాళిచేయుచూ, కాలం గడిపేవాడు. శ్రీకృష్ణుడు మేనత్త కిచ్చిన మాట మీరకుండా వారి అపరాధాలను క్షమిస్తుండేవాడు.

జరాసంధుని వథానంతరం ధర్మరాజు చేస్తున్న రాజసూయ యాగానికి రాజులంతా ఆప్యునింపబడ్డారు. యజ్ఞం నిరభ్యంతరంగా సమాప్తి అయింది. అప్పుడు ధర్మరాజు కురువృద్ధులైన భీష్ముని అగ్రపూజార్ఘులేవ్యరో సెలవిండని

కోరినాడు. శీమ్ముడు - “యజ్ఞపురుషు నచ్చుతు నఫిలలోక పూజ్య బూజింపుమదియ యజ్ఞఫలం”బిన్నాడు. ధర్మరాజు అర్ఘ్యనికి అర్థండైన వాసుదేవునకు శాస్త్రోకంగా ఇచ్చుటను సహించని శిశుపాలుడు దాన్ని ఆపేక్షిస్తూ ఇట్లన్నాడు.

“విశిష్టాచార భాసురులయిన భూసురులు నకుంతిత విక్రములైన రాజకంరీరవులు ననేకులుండ, గాంగేయు దుర్వ్యవసాయంబునం జేసి కష్టచరితు, నికృష్టు, కృష్టు బూహింపదగునే? వీనిని వృద్ధని యొంచితిరేని వసుదేవాదులు లేరా? ఆచార్యుడంటిరేని కృప ద్రోజాదులు గల్లరే? ఖుత్సీజూడందురేని కృష్ణదైవపాయునుడు లేదా? రాజని వచింతురేని అవనిలో యాదవులు రాజులగురురే? పూజనీయులైన పురుషులలో వీడెవ్వడు? ధర్మజా! శీమ్ముని యోగంబున చేలవయితివే? నీ వెఱుగక యిచ్చినను దగుదుని యా గోవిందుడు లజ్జావిహీనుండై కైకాననొప్పునే? క్షీబునకు కన్యాదానము సేయుట, బధిరునకు త్రావ్యగీతా త్రవణము సేయుట, యూషరక్షితులో బీజావాపంబు సేయుట, కృష్టున కిట్లు విధి దృష్టవిశిష్ట పూజనంబు సేయుట భూవర ప్రవరులు లెల్ల నగంగ ధర్మరాజు పేరు నిరద్ధకమగునట్లు వర్తిల్లితివి. ఇట్టి సదస్సున మాబోటి కుండం భోలునే?” - అని ఎగ్గులాడుతూ, పుత్రమిత్రులతో కలసి సభనుండి వెడలి పోయత్తించాడు.

ధర్మరాజు అతని వెనుకనే వెళ్లి ప్రియ వచనాలతో అనునయిస్తూ - “అనుజా! భూరి గుణోస్తుతులకు, ధీరులకు వాక్యారుప్యంబు మంచిదికాదు. అది విషము కంటే, దహనము కంటే దారుణమైనది. బ్రహ్మతృత్తికాస్వద మైనవాడు, వేదాది సమస్త వాజ్యయములందు ప్రకాశితుడైన వాడు, త్రిలోక పూజ్యుడును నగు కృష్టుని లోకగురునిగా శీమ్ముదెరిగియే చెప్పే. అతని నతనికంటే నెత్తిగి పలుక నీకరిది. ఇందు దోసమేమున్నది?” - అని శిశుపాలుని సముద్రాయిస్తూ ధర్మరాజుతో శీమ్ముడిట్లన్నాడు - “రాగ కోప పరిభూత హృదయునకు, నల్గురాజ్యరమాంధ బుద్ధికి, అనిమిత్త మహత్వరివాద శీలునకు, బాలునకు, శిశుపాలునకు ధర్మవెఱుగ భోలునే? వాని నేల పట్లు వరుతువు?” అని శైత్యుని ఉద్దేశించి - “శిశుపాలా! అవినయ బుద్ధివై ఏరుకాయిలు కూసేదవు.

క॥ “వృద్ధులొక లక్ష్మయున్నను
బుద్ధియె యొవ్వరికి, వారి బూజింపంగా
నిద్రరటీశులలో గుడ
వృద్ధని పూజించితిమి త్రివిక్రము భక్తిన్”

“అమ్మహాత్మని సంతుష్టుని చేస్తే భవనంబులన్నీ పరితృప్తి చెందు” - అనిన, ఆ శిశుపాలుడు “కులగోత్రహీనుని, మాయకాని, జారుని, చోరుని పరమేశ్వరునిగా బుద్ధి చలించిన ఈ వృద్ధుడు కొనియాడడం, ధర్మరాజు ఊకొట్టడం, కృష్ణుడు అందులకు అంగీకరించడం - ఆహో! ఎట్లన్నది? పురోదాశము స్వగాలానికి తగునా? అస్యకాంత అంబను అపహరించి తెచ్చి అనపత్యత అను అధర్మం కలవాడైన భీష్ముడాడు పలుకులు ధర్మంబు లాయెనా?” అని పరుషోక్తులతో, వాసుదేవుని, శాంతనుని తూలనాడు చుండగా -

చ॥ “ఎదపకయర్థ మచ్యుతునకిచ్చితి మిచ్చిన దీనికేమొడం
బిదమని దుర్భనత్వమున బల్మేడు వీరుని మస్తకంబుపై
నిది యొదనంచ దాజరణమెత్తె సభన్ సహదేవుడట్టిచో
నుడిగి సభాసదులో పలుకకుండిరి తద్దయు భీతచిత్తులే”

భీమనేనుడు రౌద్రమూర్తియై శిశుపాలుని నిర్మాలింప సమకట్టినాడు. దుష్టుడై పెద్దల తిరస్కరించే సీచమైన పరుషవాక్యులతో ఎగ్గులాడే వారిని ఎవ్వరు మాత్రం సహించగలరు?

భావికాలజ్ఞుడైన భీష్ముడు భీమ, సహదేవుల కనుసంజ్ఞలతో నివారించాడు. శిశుపాలుడు అంతటితో నుండక రాజలోకాన్ని వీక్షించి, “స్త్రీ గోవధంబు లోనరించిన తమ్మున లోకేశ్వరుండవైతివే? మఱదికి మాటద్దైన బోటిని దాటించుకొని ఓపుటచే ఆచార శీలురలో మేటిషైతివేమి?” అని శూలమ్ముల వంటి వాక్యులతో పొడచి - “రండు. మీరెల్లరేకమై రణంబున నాకెదురై కడంగుడు. మీ యోగ్యత లించుక చవిచూతుగాక” అని గర్వించి పలికిన చక్రధరుడు రాజులంతా వినెటట్లుగా ఇట్లన్నాడు. “తొల్లి మాయత్త సాత్యతి కిచ్చిన మాట ప్రకారము వీని యపరాధ శతంబు సహించితి. వీని

యపక్కతులు హద్దు మీరినవి. ఇక ఏని క్షమింపజాల” నని శిశుపాలుని వంక తిరిగి - “మరదీ! నీవే గొప్పవాడవు, రమ్మీ మర్యాద గైకామ్ము” అని తన చరణముల దగ్గర ధర్మరాజు పెట్టిన పశ్చేరాన్ని తీసుకొని విసరగా - అది చక్రాకారంగా తిరుగుతూ చక్రమై ఆ శిశుపాలుని శిరస్సును చేదించింది. అంతట ప్రశాంతంగా రాజసూయ మహాయజ్ఞం పరిసమాప్తమైంది. కాబట్టి పెద్దలతో ఎప్పుడు కూడా తిరస్కరించి మాట్లాడరాదు.

76. జీవకారుణ్యము

సర్వప్రాణుల యొద సమబుద్ధి కలిగి ఏ జీవిని గాని హింసింప కూడదని సర్వ దర్శ శాస్త్రాలు ముక్క కంఠంతో వక్కాణించుచున్నవి. ఒకడు తన్న హింసించిన తన కెంత సంతాపమో, సంకటమో తెలుసుకొని, పరుల కట్టేగడా! యని ఊహించి అహింసామార్గ ప్రవర్తకుడై ఉండాలి. “అహింసా పరమో ధర్మః” అనుట మనకు క్రొత్తకాదు గడా! భగవత్త్రితికరాలైన అష్టవిధ పుష్పాలలో “అహింసా ప్రథమ పుష్పం” అహింసయే మొదట పుష్పమని చెప్పబడింది.

మాండవ్యుదు బాల్య చాపల్యం చేత తూనీగల తోకలకు పుల్లలు గ్రుచ్చి అవి విలవిల తన్నకుంటూ పోతుంటే చూచి, వినోదించడం వల్ల ఆ ఫలితాన్ని అనుభవించడానికి ఆ మునికి కొరత వేయబడిందని అహింసా విషయకమైన పురాణగాథ కలదు.

జీవహింస చేయక మానవులు జీవించలేరు.

మా “హోలికుండెంతయు నోజదున్ననెడ సీరాగ్రంబునం బొంది ప్రాణులనేకంబులు సచ్చ హింసయది యోనోకాదో వేయేల మర్యులు నేలం జరియించుచో బదములంద్రోక్కుంబిడు బెక్కు జం తులు హింసావిథి గాదనంగ వశమే దోషజ్ఞ! యూహింపుమా”

వనములో వసించే మనులకైనా జీవహింస తప్పినది కాదు. కందమూల ఫల పర్షిశాకని పీడనం కూడా హింసయే గదా! ఇంతేలా? వంచభూతాలు జంతుమయం కాబట్టి మనుజుని సకల కర్మలలో హింస దాగి వున్నది. హింసకు తొలగిన జీవయాత్ర దుర్భఖమౌతుంది.

తేగెలు “హింస చేయనివాడు లేడిజ్జగమున
నొక్కడైనను దమ తమ యూపినట్లు
హింస తెరువున కెడగల్లి యేగవలయు
నదియ చూపే యహింస నానతిశయల్లు”

దేవుడు ప్రపంచంలో ఒకదానికొకటి ఆహారంగా కల్పించి యున్నాడు. పెద్దచేపలు చిన్న చేపలను తినును. సింహం ఏనుగును, పెద్దపులులు జింకలను ఆహారంగా తీసుకుంటాయి. హరిణములు పచ్చిక మేస్తాయి. మనుష్యులు మాంసాహారాన్ని, శాకాహారాన్ని కూడా తీంటారు. ఇట్లాకటి కొకటి ఆహారంగా ఏర్పడినవి. కాబట్టి సమస్త కృత్యాలలో హింస దాగి యున్నది.

భగవంతుని ఉద్దేశం ఇదియేనా? అని ఒక మనుజుని విషయం విచారించాం.

మనుష్యేతర ప్రాణులకు ఆహారం మనుజులకు వలె గాకుండ అప్రయసంగా లభిస్తుంది. పించిలికా మూపికాదులు కొన్ని తప్ప, మరొక పూటకని దాచుకొనే గుణం లేదు. ఆ పించిలికాదులకు సైతం ఆ గుణం మనుష్యులకు సన్నిహితంగా సంచరించుటచేత కలిగింది. పురుషోత్తముడు తొలుత మానవులకు కూడా సునాయాన సాధ్యంగా ఆహారమిచ్చి యుండెను. అనగా తమంత పండిరాలిన ఫలాలను, పరిపక్వ ధాన్యాలను, పచనం చేసే పనిలేకనే అత్యే తినదగిన వానిని మనుజులకు ఒసంగి యుండెను. కార్పిచ్చున కాలిన కందమూలాలను ఒకసారి తిన్న మానవుడు జిహ్వాపల్యం చేత రుచిమరగి, భోజ్య వస్తువులకు ఒకటి రెండు మేళవించి తినడం నేర్చుకొని ప్రస్తుత స్థితికి వచ్చినారు. పక్కము మేళనము లేని కాలంలో మనుజుని గుణము శుద్ధ సత్త్వమయమై ఉండెను. పక్కవేళన పరిణామంలో రాజ సాహారానికి అలపాటు పడ్డాడు. ఇది మనుజుని స్వయంకృతాపరాధమే.

దైవనిర్మిత ప్రసాదము ప్రకృతి సహజమైంది. మాంసాహారం మానవుల కుద్దేశించినది ఏ మాత్రం కాదు.

క॥ “కలిపుపచేలిమంబులయి కాననలోపల బంధుమూకులం
గలవు పవిత్రవాహిమల గమ్మని శీతలవారి పూరముల్
గలవు చివుళ్ల పాస్ములవి గైకొనేరక దీనులై ధనా
డ్యులగవనిస్సించి నరులోలిసహింతురు తీవ్రతాపమున్”

ఇట్టి పరిశుద్ధ సాత్మికాహాన్ని భగవంతుడు ప్రసాదించియుండగా, ప్రాణిహింస చేసి, మాంసాహారాన్ని తిని, మనుజులు మదమతులు కానేల? మాంసాహారులైన జంతువులకుండే గుణమేకదా! మాంసాహారం తినే మానవులకు కూడా కలుగుతుంది. మనుజులు మాంసం తినే రాక్షసులు కారని మన అవయవములే తెల్పుచుస్తువి. సింహం, పులులకు మాంసాన్ని చీల్చి తినేందుకు అనువైన కోరలు, వాడిగోళ్లున్నవి. మనకు లేవు. అవి పచ్చి మాంసాన్ని అలానే తింటాయి. మనం పక్కంగా వందుకొని రుచిగా తింటున్నాము. కాబట్టి మనుజునికి మాంసాహారం ప్రకృతి సిద్ధమైనది కానేకాదు. ఒక ప్రాణిని హింసించిన గాని మాంసం లభ్యం కాదుకదా! హింసకు నిలయమైన, దుర్భఱాలను పెంపొందించే మాంసాహారాన్ని మనుజుడు తప్పక విసర్జించాలి.

వరి, వంగ మొదలైన వాటిని మనం పైరు చేస్తున్నాం. వాని పక్కస్తితి కనిపెట్టి కోసి, మరలా పక్కంగా వండి తింటున్నాం. వరి కోతకు వచ్చినపుడు కోయకుండా వదలితే అవిరాలి మరలా మొలిచినా ఒత్తగుటచేత వర్ణిలివు. కాబట్టి అట్టివానిని కోసి తిన్నను తప్పులేదు. అవి ఇంద్రియ రహితములు కదా! కాబట్టి శాకపాకములే క్రేష్టం.

రాతి మధ్యలోని కప్పకు సైతం ఆహారమిచ్చే పరమేశ్వరుడు మనుజునకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయకుండునా! పరాపేక్క లేకుండా మనుష్యేతర ప్రాణులు జీవించినట్లే మనుజుడు కూడా జీవింపవచ్చును. సర్వేశ్వరుని ఉద్దేశం కూడా అదియే.

ఇతర ప్రాణుల వల్ల మనకు కలిగే లాభాలు అనేకం. మనవల్ల వాటికి కావలసిన సాహయము అల్పం. మన సాహయంలేకయే అవి జీవింపగలవు.

పశువులు దధిక్కిర నవనీతాదులొనగి, సేద్యము చేసి పంటలు పండించడానికి తోడ్చును. మనకు అన్న పానీయాలకు ఉపకరిస్తున్నవి. ఇంకా అవి బండ్లు లాగును. మూటలు మోయును. అవి చచ్చిన పిదప కూడా చర్చరూపంలో ఉపకరిస్తాయి. కావుననే గోవు మాత్రసుమ మంటారు. అట్టి గోవుల వధించుట ఎంత పాపం? ఎంత కృతఫ్యుత? మనకు పెక్కు విధాల ఉపకరించే ప్రాణులనే మనం హింసించి, వధించి భ్రమిస్తున్నాం. ఎంత ఫోరం.

మనలాగా మాట్లాడే శక్తి లేని పశువులకు నోరు లేమిచే మనం పెట్టే హింసలను భరిస్తున్నాయి. అట్టి నోరు లేరు జీవులయందు కనికరం చూపాలి. అన్ని మతాలు దయా సత్యాలను ప్రధాన గుణాలుగా చెప్పియున్నారు. భూతదయ లేని బుద్ధి జీవి జీవితం వ్యర్థం.

“దయయు సత్యంబులోనుగా దలవడేని

కలుగ నేటికి దల్లుల కదుపుచేటు” - అని భాగవత ధర్మం. దయావంతులను అందరూ ప్రేమిస్తారు. బుద్ధుని భూతదయ వల్లనేగదా! నేటికిని లోకులంతా ప్రేమిస్తున్నారు. భూతదయకు మించిన ధర్మం లేనేలేదు.

తే॥గీ॥ “అన్ని తపములకును బెద్ద యన్నిదాన
ములకు నెక్కువ యన్ని నోములకు పోచ్చు
అన్ని తీర్థములకును గన్నాకు వినుము
భూతదయకంట ధర్మంబు భూమిలేదు”.

77. యత్నము

తే॥గీ॥ పొరుషంబు దైవంబుతోద్వాటు లేక
ఘలము బొందంగ నేరదు పార్థివేంద్ర!
విత్తుసహకారిగాకున్న రిత్తనేల
వంధ్యమగుగాక తా ఘలవంతమగునె?

ఏడు పాశ్చయ పురుష ప్రయత్నం, దైవ యత్నం ఒక పాలు కార్య సాఫల్యానికి కావాలని విజ్ఞాలంటారు. ప్రయత్నమే లేకుండా దైవాన్ని కోరడం

అజ్ఞల లక్షణం. సకాలంలో కృషిచేయక ఊరకుండి పంటకాలంలో కొదవలితో పొలానికి పోతే ఫలితం ఉంటుందా! ప్రయత్నం సంహరణగా ఉన్నా, దైవం తోడు లేకుంటే కార్యం నెరవేరదు.

శ్లో॥ “జాతం బ్రహ్మకులే ఇగ్రజోధన పతిర్యః కుంభకర్ణానుజః
పుత్రత్యుక్తజితా స్వయంద శశిరః హర్షర్ధద్యుజా వింశతి:
కామః పంచశరారథస్త విజయే మధ్య సముద్రం గృహం
సర్వం నిష్పత్తితం తదేవ విధినా దైవే జలే దుర్వలే”

పట్టింది బ్రహ్మవంశాన. అన్న ధనాధిపతి అయిన కుబేరుడు. తమ్ముడు లోకాన్ని ప్రింగే కుంభకర్ణుడు. కుమారుడు ఇంద్రుని జయించినవాడు. తనకు పది తలలు. ఇరవై చేతులు. రథం పుష్పకవిమానం. పట్టణం సముద్రాలచే మట్టబడిన లంక. ఇంత ఉండినా దైవం తనకు లేనందున సర్వం నిష్పత్తిమైంది.

శ్లో॥ “అపుష్టవంతే పాపాణా మానుపాఘ్నంతి రాక్షసాన్
కపయః కర్మకుర్వంతి కాలస్య కుటిలాగతిః”

రాశ్య నీటిలో తేలుచున్నాయి. మనుజులు రాక్షసులను చంపుచున్నారు. కోతులు కార్యము లొనర్చుచున్నవి. కాలమెంత వక్రించినది? అని రావణుడు వాపోయినాడు. నీతిమంతులు చేసే కార్యాలు అనేకం చెడుచున్నవి. నీచులు చేసే పెక్కాపనులు సఫలిక్కత మగుచున్నవి. కార్యారంభం కూడా చేయకుండ ఊరక ఉన్నఘారికి తమంతత ఫలము లభించుచున్నది. కొందరు ఆయాన పడియు విఫలులగుచున్నారు. దానథర్యాలిన్నే చేసినా, నోములెన్ని నోచినా, యాత్రలు చేసి మ్రొక్కలు చెల్లించినా గొప్పగొప్ప వారికి పుత్రులు పుట్టుకున్నారు. దైవమా! ఈ పూట కూటికి లేదే? మాకు బిడ్డలేల? పద్మ వద్దంటున్నా నిరుపేదలకు గంపెండు సంతానం కలుగుచున్నారు. ప్రపంచంలో చిరజీవుల్లి ఉండదగినట్టి మహాత్ములు అల్యాయుమ్మలై పరమపదించు చున్నారు. పాపులు హర్షాయుష్మంతులగు చున్నారు. ధనము చేరదగిన ధర్మాత్ముల యొద్దు చేరక, లోభుల చెంతచేరుచున్నది. అహాజ్యలు హాజ్యలగుచున్నారు. హాజ్యలు నిరసింపబడుచున్నారు. ఇంతకు కారణమేమి?

తే॥గీ॥ కార్యఫలముల యెడ దాన. కర్తృనసుట
కడు నెఱంగమి జావై తా గర్తయేని

దగిలి తనధైన కార్య జాతంబనెల్ల
జడక ఘలియించునట్లుగా జేయరాదె ?
కాబట్టి విధిని నమ్మక తప్పదు.

కళింగ రాజు బృహత్తేసునకు ప్రియపత్తి కనకలత వలన హేమవ్రథ అనే పుత్రికారత్వం కలిగింది. ఆ బాలిక మిగుల గారాబంగా పెంచబడి, అన్నట్ట నామమై, పదునాట్టేంద్రు గడవగా నిండు జవ్వస్తియై అలరారుచుండెను. అక్కన్యుకా రూపయోవన గుణలోభుతై రాకుమారులు బృహత్తేసునకు సందేశ మంపేవారు కొందరు, నన్నే పరిణయ మాడుమని పద్యాలతో పత్రిక లంపేవారు మరికొందరు. దైవజ్ఞుల నడగే వారు, దైవప్రార్థనం చేసేవారు. బృహత్తేసునుడు అపుత్రకుండగుటచే భాగినేయునకు పుత్రిక నిచి ఇల్లరిక ముంచుకోదలచినాడు. రాణియగు కనకలత మాత్రం తన యన్న కొడుకున కీయదలచి యుండెను. రాజు ఉద్దేశం రాణికిని, రాణి యద్దేశం రాజునకు సరిపడదయ్యేను. తుదకు రాణిని మీరి రాజును, రాజునకు తెలియనీయక రాణియు సాహసించి తన కోరిక నెగ్గించుకోడానికి తగు ప్రయత్నాలతో అదనుకోసం వేచియున్నారు.

ఇట్టి తరుణంలో సురలు సుర జ్యేష్ఠుడైన బ్రహ్మదేవునితో - “పితామహా! నీచే ప్రాణుల నొసట ప్రాసిన ప్రాత తప్పదని విన్నాం. కళింగరాజ దంపతుల ఉద్దేశాలలో ఏది నెరవేరుతుందో ఆనతీయంది” అనగా పరమేష్టి దేవతలతో నిట్లన్నాడు. “ఆ కళింగ రాజపుత్రిక, ప్రభుని మేనల్లునకుగాని, రాణి సోదర పుత్రునకు గాని భార్యగా ఆమె నుదుట ప్రాయబడలేదు”. రాగల శుద్ధ పంచమీ గురువారం ఉదయం పది గంటలకు ఆ పట్టణంలో ఆగ్నేయ మూల ఒక పడ్డకుటీరంలో నివసించే పుట్టుదరిద్రుడైన ఒక కుష్ట రోగికి ఆయుషతి జాయ కాగలదు.” ఆ మాటలు విని వేలుపులు వికవికా నవ్వుచు “మీ పలుకులెంతయు నమ్మ నర్సుములు కావ. రాజు కోరికగాని, రాణి కోరికగాని కావలయుగాక యిట్లగునే? కానిమ్మ ఇందలి సత్యమరయుదము” అని, సత్యలోకాన్ని వదలి, సురలోకానికి వెళ్లి గరుడుని పిలిచి “వైనతేయా, నీవారోగిని కొనిపోయి ఒక కొండ బిలంలో బెట్టి, పెద్ద శిల నొకదాన్ని ఆచ్చారానికి అడ్డు పెట్టి రమ్మనిరి.” అతడట్టి చేసివచ్చాడు.

తదుపరి బ్రహ్మ పెట్టిన ముహూర్తము సమీపంగా, దేవతలెల్ల బ్రహ్మను పరిహసిస్తూ “తమ వచనము కొనసాగేనా?” అని అన్నారు. అంత

బ్రహ్మదేవుడు “మీరు పోయి కన్నులార గాంచి వచ్చి నన్నడగండి” అని దేవతలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చాడు. అంత వారంతా గరుడునితో పయనమై ఆ పర్యాత గుహచేరి, మనుజులకు అలవిగాన పెద్దరాతిని ఇపతల కీడ్చి లోనికి చూశారు. అప్పటి విచిత్ర మేమనవచ్చు! రాకుమారిధు, రోగియు దంపతులై పరమానందమున తేలుచున్నారు. ఈ అసంభవమెట్లు సంభవించిందని వారిలో వారు ఆలోచించుకొన సాగిరి. మొదలు తుదితోపలేదు. కడకు గరుత్తుంటుని అడిగిరి. అతడిట్లన్నాడు. “నేనీ రోగిని గానివచ్చి గుహలో దించినపుడు వాడాకలియని పరిదేవనము చేసేను. దిగులపడకుమని రాతి సద్గుపెట్టి వచ్చుచుండగా ఒక కాంత ఒక పేటికను ఎక్కడికో గానిపోవుచు నెదురురాగా యిదియేమని అడుగుగా మరొక స్త్రీకి ఇది భోజనము పెట్టే అని చెప్పగా విని, ఇది ఆ రోగికిత్తమని పైకిగర తన్నుకొని పోయి ఆ గుహలో పడవైచితిని. ఇంతకన్న నేనెరుగను”.

పిదవ ఆ దేవతలు ఆ రాకుమారిని వివరాలు అడుగడానికి ప్రయత్నించగా, బ్రహ్మదేవుడు వచ్చి ఇట్లన్నాడు. “రాజునకు తెలియకుండా రాణి తన యభీష్టం నెరవేర్చుకోవాలని ఒక పేటిక యందు తన కుమారేను, దానిలో మంగళద్రవ్యాలను, వివాహ ఉపకరణాలు మొదలైన వస్తువులతో ఆ పేటిని రాజ్యం పొలిమేరలు దాటింప ఒక చేటిచే పంపినది. ఆ పెట్టేనే గరుడుడు గానిపోయినది. ఆపెట్టేను తెరవగా ఆ కన్య బయటకు వచ్చి ఆ స్తులాన్ని, తన స్త్రీతిని తెలిసికాని ‘జీవిత పర్యాంతం ఈ కుహరంలో ఆహం లేకుండా కృతింపవలసిన గతి పట్టేనే’ అని తన పెట్టేలో నున్న ఆహార పదార్థాలతో తృప్తి చెంది “బ్రతికి యున్నంత దాక నిశ్చింతతో నుండమని మదిని కుదురుపరచుకొని వీనికి భార్యాయైనది. ఇది నిజ వృత్తాంతము” బ్రహ్మ పలుకులు విని అమరులు కూడదనుకొన్న మనవల్లనే బ్రహ్మ సంకల్పం సిద్ధించేగదా! మన మారోగిని, గుహను జేర్పుకున్న ఎట్లు తటస్థించేడిదో యనుచు -

క॥ “దీనికి మిక్కిలివగవం
 గానేల? విధాత ప్రాత, గదవగ శక్యం
 భానే? తా ప్రాణి మరల
 దానె తుడవ లేడికెంత తదితరులరయన్...”

అని అనుకుంటా వారు తమ సదనాలకు వెళ్లారు.

దైవమంటే ఏమి ?

శ్లో॥ “స్వమేవ కర్మాణ్వాణ్యం! విష్ణు దేహంతరార్థితం
తస్యాత్మోరుషమేహం క్రేష్టమా పుర్వానీషిణః”

దేహంతరార్థిత కర్మాణ్యే దైవంబనబడును. అనగా పూర్వ జన్మార్థిత పుణ్యంబున కార్య సఫలంబును, పాపంబున కార్య విఫలంబును అగునని భావము. కాబట్టి పొరుషమే క్రేష్టమని విజ్ఞులచే చెప్పబడింది.

“ప్రతికూలం తథా దైవం పొరుషేణ విషాయాతే”

దైవం ప్రతికూలమైనా ప్రయత్నం చేత దానిని దాటవచ్చును. సాపిత్రి దైవగతిచే బడిన పతి ప్రాణాలను స్వప్రయత్నంతో మరలించుకొనలేదా! మార్గందేయుడు విజ్ఞానియై ఈశ్వర ఆరాధనతో మృత్యువును జయింపలేదా! యత్నము చేత కాని కార్యం లేదు.

శా॥ “ఆరంభింపరు నీచమానపులు విఘ్నాయాన సంత్రస్తులై
ప్రారంభించి పరిత్యజించుదురు విఘ్నాయత్తులై మధ్యముల్
థిరుల్ విఘ్నానిహస్యమానులగుచున్ ధృత్యన్నతోత్సాహులై
ప్రారభార్థములుజ్ఞగింపరుగడా ప్రజ్ఞానిధుల్గాపునన్”

అధములు విఘ్నాలు కలుగతాయనే భయంచేత కార్యారంభమే చేయరు. మధ్యములు ప్రారంభించి మధ్య విఘ్నములు వాటిల్లితే వదలివేస్తారు. ఉత్తములు విఘ్నములెన్ని సంభవించినా, నిరుత్సాహ పడకుండా క్రిందబడిన బంతి పైకెగురు రీతిగా ద్విగుణిత ఉత్సాహంతో కార్య సాఫల్యం పొందేవరకు వదలనే వదలరు.

తే॥గీ॥ “తనిసిరే వేల్యులు దధిరత్నముల చేత
వెఱచిరే ఘోర కాకోల విషముచేత
విడిచిరే యత్నమవృతంబు వోడముదనుక
నిశ్చితార్థంబు వదలరు నిపుణమతులు”.

78. బ్రహ్మచర్యము

వేదాది విద్యాభ్యసనార్థం జితేంద్రియత నియమాదులకు 'బ్రహ్మ' మని పేరు. ఆ నియమాలను ఆచరించడాన్ని బ్రహ్మచర్యం అంటారు. సంపూర్ణ ఆయుష్మరమైనది. జరావ్యాధుల నివారణకు కారకమైనది, ఆకాల మృత్యు నివారణకు హేతువైనది, తేజోవృద్ధికరమైనట్టిది, శరీర పరిరక్షణ సంతతి హృదయానంద సంధాయక మైనట్టిదియు, బల, వీర్య, ప్రజ్ఞ, శ్రీ యశః, పుణ్యాదుల వృద్ధికి సాధనమైనట్టిది, నిహముత్ర సుఖప్రదాయకమైనట్టి బ్రహ్మచర్యాన్ని అనుష్ఠింపని వాడు వ్యర్థజీవి. "బ్రహ్మచర్యముచే మహర్షులు లోకాలను జయింతురని" మహాభారతంలో చెప్పబడింది.

బ్రహ్మచర్యం గురువుత్రాప చేసి విద్యా జ్ఞానముల సంపాదించే కాలం. గురు శుశ్రావ లేనందుననే ఇప్పటి విద్యార్థులకు గురుభక్తి లేకపోయింది.

క॥ పొందుగ సీగురు వెవడన
 నెందతూ నెలనెలకు మాణి యొందోపోగా
 నందొకరి జెప్ప నెటులగు
 నందువె మదినాకని నిలుపు మా విద్యార్థీ!

ఎల్లవేళలా బ్రహ్మచారి ఒంటరిగానే పరుండాలి. తాంబూలాన్ని సేవింప కూడదు. సుగంధ ద్రవ్యాలను వాసన చూడరాదు. పుష్పముల ముడువరాదు. ఇంద్రియాల నుద్రేకింప జేనే గ్రంథాలను చదవరాదు. అట్టి వాక్యాలను పలుకరాదు. వినరాదు. స్త్రీలను కుదృష్టితో చూడరాదు. వీర్యపతనం చేయరాదు. ఒక్కసారి సౌఖ్యమనే తలంపుతో ప్రమాదవశాన వీర్యపతనమైతే వాని బ్రహ్మచర్యం వ్యర్థం. జితేంద్రియాదై, అస్థవిత బ్రహ్మచారియైన వాని వీర్యం ఓజస్సుగా మారి ఊర్ధ్వముఖంబై మరలుతుంది. ఓజస్సు ఎంత అధికమైతే. అంత మహిమ ఏర్పడుతుంది. మహర్షుల వాక్యులు ఘలించడానికి ఈ ఓజస్సే కారణం. సుమానుషంబులు, అమానుషంబులు అగు కృత్యములు నెరవేరడానికి ఈ ఓజస్సే కారణం. ఓజస్సీ చేయలేని కార్యం లేదు. "కోబ్రాచర్యవాంతాన్ని? ద్వారాప్రలితోర్ధురేతస్ము" వడుగెవండను ప్రశ్నకు అస్థవిత ఊర్ధ్వరేతస్ముడని శంకరాచార్యుల ప్రత్యుత్తరం.

ఆంజనేయుడు ఈ బ్రహ్మచర్య మహిమను ఎరిగియె స్తీర బ్రహ్మచారి యైనాడు. అతడు చేసిన అమానుష కృత్యాలు అందరికీ విదితమేగదా! కుబుద్ది వదలి సుబుద్ది నాక్రయించినట్లుగా, సుగ్రీవుని ఆక్రయించి, పరమాత్మను గనుగొన్నట్లుగా ఆ శ్రీరాముని కనుగొని, బ్రహ్మచర్యం నుండి సన్మాపానికి లంఘించె నన్నట్లు అంబుధిని లంఘించెను. సుజ్ఞన లాభంబు పొందినట్లుగా సీతాదేవి దర్శన లాభాన్ని పొందినాడు. అవిద్యా విచ్ఛేదక మొనరించినట్లుగా అశోకవనాన్ని విధ్వంస మొనర్చెను. దుర్యళ వినాశం చేసినట్లుగా అక్షయాది అసురుల దుష్టసంహరణ చేశాడు. మనసఃప్రభోధ మొనరించి నట్లుగా రావణునకు సీతిని ప్రభోధించినాడు. కామాది శత్రుదహనం చేసినట్లుగా లంకాదహన మొనర్చెనాడు. అక్షణ తేజస్వియై పరమాత్మయిందు బక్యమొందె నన్నట్లుగా, శ్రీరామచంద్ర పరమాత్మని చరణారవింద సన్నిధిని పొంద గల్లినాడు.

సీ॥ “కదలడీతడు వజ్రకలిన విగ్రహదంచు
 బోలగామైనాక శైల మెఱుగు
 వెఱవడీతడు మహాపీరశేఖరుడంచు
 శోధింపవచ్చిన సురస యొఱుగు
 గలగడీతడు భూరిగాంభీర్య నిధియని
 వడిబాయ యిచ్చిన వనధి యొఱుగు
 జలిమి సీతడు మహాబలునంతవాడని
 కెరలి మార్గానిన లంకిణి యొఱుంగు.

తే॥గీ॥ జీవదాయకుడితడని సీతయొఱుగు
 రాక్షసాంతకుడితడని యక్కడెఱుగు
 నధికుడితడని రావణి యప్రమెఱుగు
 సిద్ధమిదియని రామ సీ చిత్త మెఱుగు”

బ్రహ్మచర్య ప్రభావం వల్లనే హనుమంతుడు అంతటివీరుడై, రామ భక్తుడై, చిరకీర్తిని పొందినాడు. కాబట్టి విద్యార్థి దశలో తప్పక బ్రహ్మచర్యాన్ని ప్రతంగా పాటించాలి.

79. ఆపత్సుహనము

కాలచక్రంలో పగలు సగం, రేయి సగం. వెన్నెల కొన్నాళ్ళు. జీవితచక్రంలో సుఖం కొంత. కష్టం కొంత. కష్టాలనే అనుభవించే వారులేరు. సుఖాలనే అనుభవించేవారున్న లేరు. కష్టాసుఖాలు రెండూ కాలచక్రంలో సహజం. కాబట్టి ప్రతి జీవి కష్టాసుఖాలు రెండింటిని కాద్దో, గొప్పీ అనుభవించాలి. అయితే మన అనుభవంలో కష్టాలు రావడం ప్రారంభమైతే ఒకటి వెనుక ఒకటి వస్తుంటాయి. సుఖాలు రా మొదలైతే, వరుసగా సుఖాలే ప్రాప్తిస్తుంటాయి. ప్రతిజీవి పూర్వజన్మకృత పుణ్యపొల ననుసరించి సుఖాలు అనుభవిస్తుంటారు. 'రానున్నవి రాకమానవు' అనే సామేత ఉండనే ఉందికదా!

మానవుడు చేసే సర్వకర్మములందును భయం దాగి ఉంటుంది. కష్టాలకు భీతిచెందే వానికంటే మించిన భీరువు మరొకడుండడు. కష్టానికి దుఃఖించడం, సుఖానికి ఉప్పాంగడం అల్పుని లక్షణం. సముద్ర జలాన్ని ఆచమనం చేసి నీరము లేకుండా చేసిన మహిమా సంపన్నుడు, వింద్యాది గర్వరమనుండు, అనేక భాషా ప్రపంచ విరించి అయిన అగస్త్యనకు ఒక దుర్ఘర రోగముండెనట. ఆ వ్యాధి బాధచేత అతడు నిత్యానుప్పానముల సైతము నెరవేర్చడానికి అశక్తుడైనాడు. అందుచేత అతడు తన యోగ దండాన్ని ఎదుట నిలిపి తన రోగాన్ని దానిలోనికి ప్రవేశింప చేసేవాడు. అప్పుడది ఆ బాధను భరించలేక వణకుచుండేది. తన అనుష్టానం, యోగసమాధి పూర్తయిన తర్వాత ఆ రోగాన్ని తన లోనికి రప్పించుకొనేవాడు. ఈ విచిత్రాన్ని చూచిన ఆతని శిష్యులు "మహానుఖావా! సర్వశక్తి మంతులైన తాము తమ రోగ బాధను యోగదండమునకు పోనిచ్చువారు పిదపనేల రప్పించుకొన వలయు? రోగముల వలదను వారున్నారుగాని, తమవలె రోగముల నివృత్తి చేయ సమర్థత కలిగియు రమ్మను వారెందును గానరారు. ఇందే దేని గొప్ప కారణము లేకపోదు. విన నర్సులమేని యానతిండు" అని గురువుతో అన్నారు. అగస్త్యానికి శిష్యులూ "శిష్యులారా! తొలి జన్మలో నేనొనరించిన దుష్టుత మీరోగరీతి పరిణమించి నన్ను వేధించుచున్నది. ఎంతవరకు వేధింపదగునో

యంతదనుక నది వదలదు. పిదప నిలుమన్నను నిలువదు. అనుభవింప వలసినదాని నిష్పుడు బల సంపాదనంబున దొలంగుద్దోసి కొంటిమేని యావల బలహీనులమగు సమయము నది వేచియుండి మనల బాధింపక విడువదు. శక్తిమంతులమై యున్నప్పుడే దేనినైన ననుభవింపగలము. కావుననే మరల రప్పించుకొంటున్నా”నని ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు. పురాకృత కర్మ ఘలితాన్ని అనుభవింపక తప్పదు గదా?

పుర్వం భువన విభ్యాతులైన ¹పట్టుకవర్తులలో నాల్గవ వాడైన పురూరవుడు రాజ్యపోలన చేసే కాలంలో, ఒకనాడు శనైశ్వరుడు ఆతని ధర్మ యుక్తికిని, ప్రజానురక్తికిని, పరమేశ్వర భక్తికిని మెచ్చి ప్రత్యుక్కమై “రాజేంద్రా! నీ యోగ్యతకు మెచ్చి దర్శనమిచ్చిన శనైశ్వరుండను నేను. ప్రపంచంలో పుట్టిన ప్రతి ప్రాణిని పట్టి విడుచట నా కర్తవ్యం. భోగానుభవ యోగ్యమైన ఈ సమయంలో పట్టుదునా? ముసలివాడవై మూల ముడిగినప్పుడు పట్టుదునా?” అని అడిగాడు.

పురూరవుడు నమస్కరించి, “సూర్యపుత్రా! తరుణ వయస్సులోనే పురుషునకు కష్టసుఖాలను భరించే శక్తి ఉంటుంది. వయస్సు మీరిన తర్వాత ఆ రెండింటిని భరించుటకు పురుషుడు అనర్హడగుచున్నాడు. కాన నిష్పుడే నన్ను ఒక ఓరగంట చూచి వదలవే” అని ప్రార్థించాడు. దినకరపుత్రుడు సరేనని అంగీకరించాడు.

అనంతరం శని, ఒక ప్రభువుకు, మరొక రాజు ప్రాసినట్టుగా పురూరవునిపై అనేక నిందలు మోపి, అందరేకమై పురూరవుని ముట్టడించి సార్వభౌముని పద్భ్రమ్మని చేయాలని, లేఖలు వ్రాశాడు. ఆ ఉత్తరాలు చదువు కొన్న రాజులంతా శనైశ్వరుని ప్రేరితులై చతురంగబలంతో కదలి పురూరవుని ముఖ్య పట్టణమైన ప్రతిష్ఠావహరాన్ని ముట్టడించినారు.

పురూరవ చక్రవర్తి ఆ వృత్తాంతాన్ని వేగుల ద్వారా విన్నవాడై, భృత్యులకు, మంత్రులకు ఆరునెలల వేతనమిచ్చి పంపించి, ఆ రాత్రి శయన గృహానికి

1. పట్టుకవర్తులు : 1) హరిశ్చందు, 2) నలమహారాజు, 3) పురుకత్పుడు, 4) పురూరవుడు, 5) సగరుడు, 6) కార్తవీర్యార్జునుడు.

వచ్చి, తమ పట్టమహిషి అయిన జయప్రభతో, “నారీ శిరోమణి! నేడు యాబది యాఱు దేశాల సామంతులు నాపై ఒక్కటిగా కత్తిపట్టి యుద్ధానికి వచ్చి పట్టణాన్ని ఆక్రమించుచున్నారు. నాకు లోబడిన వారంతా నన్నెదిరించడానికి కారణం నా గ్రహచారబలం. వారితో రేపు నేను యుద్ధం చేసితినేని దైవాధీనములైన జయపజయాలలో అదృష్టహీనుండైన నాకు అపజయం కలుగుట నిశ్చయం. దానికి నేను వగవను గాని, నాయుక్క ప్రాణాని కొరకై మన సైనికులెంత మంది ప్రాణాలు కోల్పోతారు. ఏ పాపమెరుగని నిరపరాదులు చనిపోవుటకు నా మనస్సు అంగీకరించడం లేదు. మన మిరువురం, ఇరువురు కుమారుల నెత్తికొని రహస్య మార్గంలో దుర్గమారణానికి వెళ్ళుదము - ఇది నా నిశ్చితాభిప్రాయం.” ఇందుకు నీవేమందుచున్నాడు. పతిప్రతా తిలకమైన ఆ రాణి “నాథా! తమ ఉద్దేశమే నాకును పరమ సమ్మతము. మీ వాక్యముల కెదురుకలదా?” అన్నది. అంత నాసతీపతులిరువురు పుత్రుల నెత్తికొని రహస్య మార్గం ద్వారా అడవులకు చేరుకున్నారు.

అదవిలో ఆకలిదప్పుల కోర్చులేక చిన్న కుమారుడు శోషిల్లాడు. ఆ రాజదంపతులు కొంత చింతిల్లి, మరలా దైర్యం తెచ్చుకొని, ఒక తటాకం త్రవ్యచుస్తు చోటికెళ్ళారు. అక్కడ పనిచేస్తున్న ఒడ్డెవాడు వీరిని చూచి అనుతాపముంది పురూరవుని తమ విలేఖకునిగా నియమించుకున్నారు.

ఆపల కొన్నాళ్ళకు తటాకాన్ని నిర్మిస్తున్న ధనికుడు కర్మాకర్మిగ పురూరవుని ఇల్లాలు రూపవతి అనివిని ఆమెపై మరులుగొని, ఆనాటి సాయంత్రం పనిచేస్తున్న ఇల్లాండ్రనే వచ్చి నాటి కూలి తీసుకొని పొండని తెలియజేశాడు. మూడులైన వడ్డె స్త్రీలు “నేముందు నేనుముం”దని త్రోక్కులాడుచు వచ్చి తమకు రావలసిన రోక్కాన్ని తీసుకొని వెళ్ళారు. వెనుకబడిన జయప్రభ ఒంటరిగా మిగిలింది. ధనికుడైన ధనదాసుడు కొన్ని సంగతులు సేవకుని చెవిలో నూడి లోనికెళ్ళాడు. ఆ వచ్చిన జయప్రభను గాంచి ద్వారపాలకుడు “అమ్మా యజమాని అత్యవసర కార్యార్ద్మై పోవలసి తమకు రావలసిన పైకాన్ని లోపలనుంచి పోయిరి. మీరు లోనికి బోయి తీసికొనవచ్చు”నని పలికినాడు. ఆమెకు అనేక సందేహాలు తోచినా దైవమే దిక్కని లోనికిశ్చింది.

వెంటనే తన వెనుకటి తలుపు దబాలున మూయబడింది. ఆమె తిరిగి చూచింది. ఆమె అనుమానం నిజమైంది. తనకు ఎదురుగా ధనదాసుండు కనిపించాడు. వెంటనే ఆ జయప్రభ తనకు కులదైవంలా గోచరించిన ఒక పాడు పెట్టిలో ప్రవేశించి, పై మూత మూసి,

తీగీ॥ “ఎప్పుడు నా నాథునకవజ్జు నెన్ననేని
నే మహాపతిప్రత యోట నిక్కమేని
నాథునకుగాక యితర మానవులకేన్ని
విధముల నభేద్యమగుత మీ పేటియింక”

అని శపథ వాక్యాలు పలికింది. పతిప్రత పలుకులకు మారుండదు గదా! బీగము లేకయే ఆ పెట్టి బిగుసుకొని పోయింది. ధనదాసుడు ఆ పెట్టిను ఎన్నో విధాల తీయడానికి ప్రయత్నించినా లాభం లేకపోయింది. గౌడ్యంధతో కొట్టించినా, నిప్పు పెట్టి కాల్పించినా ప్రయోజనం శూన్యం. భీతిమొండై, వెంటనే ఆ పెట్టిను సముద్ర తీరంలోని నీటిలో కలిపిరండని ఆజ్ఞాపించినాడు. ఆ పెట్టిను నీటిలో ముంచుండగా - “ఓయి! ఇక ఏడు సంపత్తురాలు ఈ పెట్టిను కాపాడితివేని సుఖము పొందగలవు” అని ఒక అశరీరవాక్య వినిపించింది. అంత ఆ ధనికుడు ఆ ప్రాంతంలోని ఒక ఊరిలో ఒక భవనాన్ని కొని, అందు ఆ యేదెండ్లు గడప నెంచినాడు.

“ప్రాధ్య గ్రుంకింది. బీకటి పడసాగింది. నేటి కూలి తెచ్చుటకు వెళ్లిన ఇల్లాలు ఏల రాదయ్యే” అని పురూరవుడు చింతిస్తూ వీధుల వెదుకుచూ కనబడిన వారినెల్ల అడుగుసాగినాడు. చేడ జాడ తెలియలేదు. “దైవమా! అనుభవింపవలసిన దింకను కొఱతయున్నదా?” అని ఇంటికి వెళ్లి, తల్లి కోసం ఎదురుచూస్తున్న తనయుల గాంచి పరితపిస్తూ, ఆ ఊరిలో నుండలేక పిల్లలతో ఎచ్చుటకో బయలుదేరాడు.

“మయ్య లేదు. నేల చెమ్ముయు లేదు. ఈ ప్రవాహమెట్లు వచ్చే? దీని దాటుటిట్లు? రొమ్ము బంటి నీరు పారుచున్నదే? కానిమ్మిట్లునర్చేద” అని రాజు కృతనిశ్శయుడై ఒక పుత్రుని ఈవల ఒక చెట్టునకు గట్టి, ఒకని ఎత్తుకొని ఆ అకారణ ప్రవాహస్త్రి దాటి అవలి గట్టుచేరి, అటనున్న మరొక

చెట్టుకు కుమారుని కట్టి మరలా తఱవల ఒడ్డునకు రావడానికి నీటిలో దిగినాడు. నట్టేబికి వచ్చేసరికి పై వెల్లువ వెల్లివిరిసింది. నురుగలు గ్రంక్షే ఆ ప్రవాహంలో కాలూదలేక ఆ రాజు ప్రవాహంలో కొట్టుకొనిపోయాడు. మరునాడు అరుణోదయాన ఒక గోపాంగన దది విక్రయించడానికి ఆ దారిలో పోతూ, ఇరువరుల తరువులకు కట్టబడి రోదించి, రోదించి సొమ్మసిల్లిన పిల్లలను చూచి ప్రేమతో ఇంటికి తీసుకొనిపోయి పెంచుచుండెను.

అనుభవించవలసిన కర్మశేషం మిగిలియుండగా చావెవ్వరికిని రాదుగదా! ప్రవాహంలో కొట్టుకొని పోతున్న ఆ రాజును ఆ ప్రవాహం ఒక గట్టుకు చేర్చింది. అంత ఆ రాజు ఒక గౌల్మని గౌర్మిల మేపుచూ, కొంతకాలం నిశ్శింతుడై యుండెను. అంత అర్థరాత్రిలో కొందరు చోరులు సమీపాన గల పట్టణంలో రాజకోశాగారంలో ప్రవేశించి ధనంకొల్లగొట్టి బయలుదేరే సమయంలో రక్కకభటులు చూచి ఆ దొంగలను తరుమగా, వారు తెచ్చిన రత్నపేటికి నొకడానిని గౌర్మిల మండకాడ నిదిస్తున్న పురురవుని తల దగ్గర పడమైచి పారిపోయారు. వెనుకనే వచ్చిన భటులు ఆ పెట్టిను చూచి “తప్పించుకొనే వెరవులేక, దిట్టరియైన దొంగ ఇట్టి దొంగ నిద్దర పోవుచున్నాడని” భావించి అతని బంధించి తీసుకొనిపోయారు.

మరునాడు విచారణ జరిగింది. పురురవుడు మౌనంగా ఉన్నాడు. అతనిపై నేరం మోపబడింది. కలి ప్రభావం చేత కరపద ఖండన శిక్ష విధింపబడింది. తలవరులు పురురవుని అరణ్యానికి గొంపోయి కాళ్ళు చేతులు ఖండించినారు.

ఖండిత కరచరణుడైన చంద్రవంశ చక్రవర్తి, ధీరమతి కాబట్టి తన మనస్సులో -

ఉ॥ “కానిటనేను గన్నులును గాళ్ళు గరంబులు జర్మమస్ఫులున్ గాను సమస్త కార్యమున గన్నును, నంటియు నంటకుండ, ను న్నానను నాత్త గన్నాని మనంబున మిక్కిలి సంతసించుసు జ్ఞానియె లోకమాన్యుడు గుణస్ఫుడు ధన్యుడు భూతలంబునన్”

చ॥ ఎరవలి గొన్న బెండ్లి మరులేగిన పిమ్మట సొత్తుకాని కా
భరణములచ్చి సంతసిలు భాతి సువర్ష పదార్థ వాహనాం
బర గృహ పుత్రమిత్రతతి ప్రాణము నీగెడు వేళ సొంతకా
పరిగొనె నంచ సంతసిలు ప్రాణియే భన్యదు భూతలంబున్న”

అని భావించి, స్నీరమననుడై, ప్రాణం పోవు నమయం కొరకు
నిరీక్షించుచున్నాడు.

అంత ఆ చక్రవర్తి దయనీయ స్థితి జూచి బ్రహ్మదేవుడు పంపగా
శారదాదేవి వచ్చి ఆ నరపతికి ఉపవర్యులుచేసి, బాధను పోకార్చి తలచినపుడు
దర్శన మిస్త్రానని చెప్పి అంతర్థానమాయెను. పిదప వ్యాపారార్థియై
దూరదేశాలకు వెళ్ళి ఆ దారిన వస్తున్న వైశ్వదు ఒకడు ఆతని చూచి జాలితో
తన పల్లకిలో తన భవనానికి తీసుకొని పోయాడు.

తదనంతరం ఒకనాడు పండు వెన్నెలలో రాజసౌధంపై విహరిస్తున్న
రాకుమారి, రాళ్లను కరిగించే శక్తిగల త్రావ్యమైన గీతాన్ని విన్నది. ఆమె
ఆభరణాలలోని రత్నాలు కూడా చెమ్మగిల్లాయి. ఒడలు పరవశమయ్యాంది.
కొంత సేపటికి తెలివిరాగా, ఆ మేటిగానం చేయు నీటుగాడెవ్యదో పరికించి
రమ్మని తన చెలికత్తెను పంపింది. ఆ గానం వినవచ్చే దిశ్వైపు నడచి.
విచారిస్తూ వెళ్ళి అచ్చటకు చేరి కన్నులార ఆ గాయకుని చూచి ఆ గానాన్ని
వీనులార విని, మరలా రాజపుత్రికను చేరి ఇట్లన్నది. “అమ్మాయా!
అమ్మాయా! ఆ గాయకుడు మొన్న మన అంతఃపురంలో చౌర్య మొనర్చి,
కరచరణ ఖండన శిక్ష బొందినవాడు. ఆతని గానమునకు సమాన మీ
జగాన గానము. పరుల పలుకుల నమ్మక నేనే కనివిని వచ్చితి. ఇంత
నిజము”.

రాకుమారికి ఆ మొండివానిపై మోహం అంకరించింది. ఆతనినే
వివాహమాడాలని దృఢసిశ్చయంతో తల్లికి తెలియజేసింది. తండ్రికి కూడా
తెలిసింది. తండ్రికి కోపమతిశయంచి స్వయంపరం చాటించాడు. పెక్కమంది
రాకుమారులు విచ్చేసినారు. సభ అలంకరింపబడింది. వచ్చిన రాకుమారు

లెవ్వరు కూడా రాకుమారికి నచ్చలేదు. చేతనున్న హరాన్ని గిరగిర త్రిప్పి పైకెగరవేసి - “ఇది నా ప్రియుని కంరము నలంకరించుగాక” అన్నది. ఆ పుష్పహరం దైవశాసన ఎచ్చటనో ఒక మూల వేడుక జూడవచ్చిన పురూరవుని కంతాన బడింది. సభయంతా కలవరమందినది. రాకుమారి మనంబు పల్లవింప మెల్లన పోయి పురూరవుని చెంతన నిలబడింది. అదిగని రాజునకు కుమార్తెపై అసూయ మెండైనది. ఆగ్రహంతో పరుషంగా మాట్లాడెను. తక్కణం ఆ గుణవర్య వైపుని ధర్మగుప్తుని వలన ఒక పల్యంకికమును పొంది అందు తన భర్తను గూర్చుండ బెట్టుకొని అడవులకు నడిచింది.

పతిహితానువర్తియై, పరిచర్యలు చేస్తూ, అతన్ని మోసుకొని తిరుగుచూ భయంకర అడవులలో కొన్నాళ్ళు ఆమె గడిపింది. అనంతరం ఒక రమణీయ మైన సరోవరంలో ఇరువురు స్నానం చేశారు. అద్వాతంబుగ అతనికి చేతులు కాళ్ళు యథాతథంగా మొలచినవి. అమృతమయి కూడా అతను పురూరవ చెక్కవర్తిగా తెలుసుకొని అమితానందము నొందినది. నారదుని యొక్క ఉపదేశంతో ధనదానుడు పేటికను దెచ్చి పురూరవుని కిచ్చి క్షమింప ప్రార్థించాడు. ఏటిగట్టున కట్టబడిన బిడ్డలను కూడా ఆ గోపిక నారదుని ప్రబోధంతో రాజు చెంతకు చేర్చింది. సార్వభౌమత్వం కూడా పోయిన తీరుగనే మరలి వచ్చింది. పుత్ర ద్వయంతో, కళత్ర ద్వయంతో పురూరవుడు అమేయ సౌభాగ్యాలనుభవించుచుండెను.

తీ॥గీ॥ “క్షమయజనుల కాభరణంబు, క్షమయకీర్తి
క్షమయ ధర్మంబు క్షమయ సజ్జనగుణంబు
క్షమయ యజ్ఞంబు, క్షమయ మోక్షంబు, క్షమయ
సకల దానంబు, క్షమయంద, జగము నిలుచు”.

80. సత్యము

ఆమె॥ వారిజాక్షులందు పైవాహికములందు
 బ్రాణ విత్తమాన భంగమందు
 జక్కిత గోకులాగ్ర జన్మరక్షణమందు
 బొంకవచ్చు నఘుము పొందడధిష!

అని శుక్ర నీతి చెపుతుంది.

చ॥ కులసతి వాసినన్ సుతుడు గూలిన నాపదలెన్ని వచ్చి త
 స్నులమిన, మానభంగమయినన్, సిరిపోయిన, రాజ్యమూడినన్,
 జెలులు త్యజించినన్, దుడకసింగొని ప్రాణము తీయవచ్చినన్,
 బలుకగరాదు చూచే యఱమాత్ర మసత్యము మర్యాదన్నదున్.

అసి గురునీతి చెపుతుంది. వీటిలో మనకు ఆచరణీయం ఏది?

వేయి అశ్వమేధ యాగముల ఫలంబుకంటే సత్యం గొప్పదని తెలుసు
 కోవాలి. నడవడి అనే కడలిని దాటడానికి ఓడలాగా సత్యం తోడ్పుడుతుంది.
 ‘సత్యాన్నాస్తి పరోధర్మః’ సత్యం కంటే మించిన ధర్మంలేదు. ‘నాన్యతాత్మాతకం
 పరం’ అన్వయం కంటే గొప్ప పౌపం లేదు.

సత్యం బ్రాయాత్, ‘సత్యంవద’ సత్యాన్ని పలకండి. ‘నాస్తి సత్య
 సమంతపః’ అంటే సత్యం కంటే మించిన తపస్సు లేదు. ‘సత్యమేవ జయతే
 నా నృతం’ సత్యమే జయిస్తుంది. అసత్యం జయింపదు.

**సత్యేన వాయు రావాతి
 సత్యేనాదిత్యే రోచతే!
 దివి సత్యం వా ప్రతిష్టా
 సత్యే సర్వం ప్రతిష్టితం’॥**

సత్యం చేతనే వాయువు వీస్తున్నది. సూర్యుడు ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఆకాశము
 నిలిచియంది. ఇంతయేల సర్వం సత్యాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని నిలిచి
 ఉంది.

“సత్యం పరమం వదంతి”. అందుకే పెద్దలు సత్యమే ఉత్సుష్ట మని చెపుతారు. ఇవన్నీ ఉపనిషత్తులు చెప్పే వాక్యాలే. శుక్ర నీతిని వినకుండా బలి బాగుపడ్డాడు. బృహస్పతి నీతి హరిశ్చంద్రుడు విని బాగుపడ్డాడు. శుక్ర నీతికి సత్యం అక్కరలేదు. అందుకే (ఇష్టమున్నచో) బొంక వచ్చునని శుక్రుడు తంత్రంగా తప్పించుకొన్నాడు. దీన్నిబట్టి బృహస్పతి నీతియే అనుసరణీయమని తెలింది. కానీ అది కలికాల మానవులకు సాధ్యమా? సత్యమన నెట్లిదో విచారిద్దాం.

“సత్యం భూతహితం ప్రోక్తం” ప్రాణ హితమే సత్యం.

ఉ॥ భూతహితంబుగా బలుకు బొంకును సత్యఫలంబు నిచ్చు ద
దూషిత భయాస్పదంబగు ప్రభూతపు సత్యము బొంకునట్లు”

ధర్మబద్ధమైనది సత్యం. బద్ధముగానిది అసత్యం. ఇటువంటి ధర్మ సూక్ష్మాలనేకం కలవని పెద్దలు చెపుతారు.

“అన్వయియ్య బాపంబుగా దరయనెచట? అని శిష్యుడు ప్రశ్నించగా,
గురువైన శంకరాచార్యులు -

“ధర్మమను నిల్చుకోఱకాడు తప్పునందు”, అని ఉత్తరమిచ్చాడు..

ఈక విప్రుడు సంసారంలో సారం లేదని రోసి వైరాగ్యపరుడై, అడవికి చేరి ఒక మనోహరమైన ఆశ్రమాన్ని చూచాడు. అక్కడున్న ఎత్తైన ఫలవృక్షాలు పట్టులనే కాకుండా, బాటుసారులకు, ఆశ్రమవాసులకు తృప్తినిచ్చు చుండెను. అక్కడగల హూల తీగలు, పుష్పముల నువాసనలచే రమణీయంగా ఒప్పారినది. అచట శుక్రశారి కానికరాలు “సత్యంవద, ధర్మంచర” ఇత్యాది స్నేహి వాక్యాలను వల్లించుచుండెను. గండు కోఱులల కుమా నాదంబులు మాని బాలకులు పాడు పాటులకు ఉపశ్రుతులుగా నున్నాయి. అచటి తేనెటీగల ప్రోత అధ్యయనం చేసేవారి స్వర దోషాలను మరుగుపరచు చుండెను. హరిణ శాచికములు పచ్చిక చివ్వళ మెక్కి చెపుల నిక్కించి బిత్తరపు చూపులు చూఁచుండెను. ఇట్టి మనోజ్ఞమైన ప్రదేశంలో అద్విజుడు ఒక పర్ష కుటీరాన్ని నిర్మించుకొని ఫలమూలాదులతో నిశ్చింతగా, భగవంతుని మదిలో తలచుకుంటూ శేష జీవితాన్ని నుఖంగా గడపాలని నిశ్చయించాడు. ఆ

పరిసరమందలి మునుల దగ్గరకు వెళ్లి వారి వలన సత్కాథలు వింటూ సందేహాలను నివృత్తి చేసుకుంటూ ఉన్నాడు.

ఇట్లుండ ఒకనాడు కొందరు బాటసారులు ఆ అడవిలో పోవుచుండగా దోషికాంట్రు వారి మెంటబడి తరుమసాగిరి. మాన ప్రాణభీతులై బాటసారులు పరుగెత్తి ఆ విప్రుని ఆత్మమానికి వచ్చి దట్టమైన పొదలు మాటున దాక్కున్నారు. వారి అడుగుల జాడలను బట్టి దోషికాంట్రు వచ్చి అక్కడ కూర్చున్న భూసురుని చూచి “మున్నుగ వచ్చిన బాటసారులెట నున్నా” రని అడిగిరి. యమభటుల వంటి వారిని దొంగలని తెలిసియు, తెలియదని చెప్పినచో అసత్య దోషమని భావించి, బాటసారులు దాగిన పొదలను చూపినాడు దొంగలు వారిని బయటకు లాగి పురుషులను హింసించి, స్థ్రీల మానముల హారించి హింసించి దోషకొని పోయారు. ఆ తెరువరుల మాన ప్రాణ ధనంబులు పోవడానికి ఆ విప్రుని సత్య వాక్యమే గదా కారణం. కాబట్టి ఆస్తి ఆసత్యం దోషంగా పరిణమించి నరకం ప్రాప్తించింది.

**శ్లో॥ ‘త్యజ ధర్మ మ ధర్మంచ! ఉభే సత్యాన్వృతే త్యజ
ఉభేసత్యాన్వృతే త్యక్తాఽయేనత్యజనితత్త్వజ’**

నన్యానులకు దేవోభిమానం ఉండదు. వారు వైరాగ్యంచే పుష్టయాపాలను, సత్యాసత్యాలను వదలుతారు. ఆన్నింటిని వదలిన వెనుక యుద్ధాంతంలో కలవాలాన్ని వదిలే శూరునిలాగ ఆ వైరాగ్యాన్ని కూడా వదలుతారు. మన సన్యాసి అట్టి వాడైనచో దొంగలకు ఈ క్రింది రీతిగా ఉత్తరమిచ్చి ఉంటారు. “సీవడిగిన వారెటనున్నారో యోచించే మనసు చలించదు కాన దానికి తెలియదు. తన వారిచే చేయించదు. చూచే కన్నులకు వచించే యోగ్యతలేదు. వచించే వాక్యసుకు చూచే సామర్థ్యంలేదు. కాబట్టి నావల్ల మీకు ప్రయోజనం లేదు. మీ దారిని పొందు” అన్నాడు. ఇందు సత్యం చెడకుండా, ఆసత్యం ఆడకుండా పొప కార్యాన్ని వర్ణించడం జరిగింది.

గడ్డితో కప్పబడిన కూపము వలె, కపట ధర్మాలతో కొందరు మోసగిస్తుంటారు. ధర్మతప్పజ్ఞాడు అట్టివాని గ్రహించి జాగ్రత్తగా మెలగాలి. ఒకొక్క పుడు మనుజుని యోగ్యతనునుసరించి ధర్మసూక్ష్మలు నిర్ణయించాలి.

ఆ విప్రదు ఆ దొంగలను చంపే శక్తిలేని వాడు కాబట్టి నిరపరాదులకు అపాయము కలుగ కుండా అన్వయి మాడినాడు. అట్టి సందర్భమే ఒక మహావీరునకు తటస్థించినచో అతడు అసత్యమాడకుండా ఆ దుర్భనుల నిర్ణింపవచ్చగదా!

కురుక్షేత్ర సంగ్రామంలో ద్రోణుని వధించే ఉపాయాన్ని ఆలోచించి కృష్ణుడు ధర్మజునితో “అశ్వత్థామ చచ్చే”నని చెప్పుమని ప్రోత్సహించాడు. అజాతశత్రువు ధర్మమూర్తి కాబట్టి అంగీకరించలేదు. అంత కృష్ణుడు “ధర్మరాజా! ప్రాణరక్షణ సమయంలో బొంకిన సత్యంబయుగు. ద్రోణుడు యుద్ధము చేసినచో యిక్కడి యోదులొక్కరు కూడా ఏగలరు. ఇందరి ప్రాణాలను రక్కించే కార్యం కాబట్టి ఇది అకృత్యం బిట్లగు? మరొండు ఉపాయము కలదు. మాళవేంద్రుని అశ్వత్థామ అను పేరుగల ఏనుగు మారుతి చేత చచ్చినది నెపంబుగ చెప్పు” మని అనేక విధాల నౌక్కి వక్కాణించగా తుడకు సమృతించి ధర్మరాజు ద్రోణుని దగ్గరకెళ్ళి ఎలుగెత్తి “అశ్వత్థామ హతః” అని చెప్పి, “కుంజరః” అని మెల్లగా ద్రోణునికి వినరాకుండు నట్లగా పలికినాడు. ధర్మజుడు సత్యవ్రతుడు కాబట్టి ఆతని మాటలు నిజమని నమ్మి ఆ కుంభసంభవుడు దిగులుతో ఇంక ఈ జన్మమేటికని యెంచి, ధనుర్మణాలను త్యజించి యోగునిష్టలో అనువులను బాసి, జ్యోతి రూపంలో పరమపదానికి చేరినాడు. ఈ అసత్యదోషం చేత యుద్ధిష్ఠిరునకు యమలోక దర్శనం ప్రాప్తించింది. ఇతడు బలవంతుడై కూడా బొంకుటచేత కదా! అన్వయిషం ప్రాప్తించింది.

శ్లో॥ సత్యం బ్రూయత్ ప్రియంబూయాత్
న బ్రూయాత్ సత్యమ ప్రియమ
ప్రియంచ నాన్వతం బ్రూయాదేష
ధర్మ స్పునాతనః”

సత్యాన్ని పలకండి. ప్రియమైన మాటలు మాటల్లాడండి. అప్రియమైన మాటలు సత్యములైనా పలకకండి. అట్టని ప్రియమైన మాటలేగదా! అని అసత్యాన్ని పలకకండి. ఇదియే మన సనాతన ధర్మం.

81. మతము

ప్రపంచములో గల మతాలకు లెక్కలేదు. ఒక్కొక్క మతంలో అంతశ్శాఖ లెన్నో ఉన్నాయి. హిందుదేశంలో షైవం, శైవం, శాక్టం, గణపత్యం, సౌరం, కాపాలికం అనే ఆరు మతాలు ప్రసిద్ధములైనవి. బౌద్ధం, క్రైస్తవం, ఇస్లాం వ్యక్తిగతము లెన్నో ఉన్నాయి. మతమననేమి? ఇన్ని మతాలు ఉండడానికి కారణమేమిటి? పరిశీలిద్దాం.

మతమనగా అనుష్టేయ ధర్మాలు. అనుష్టేయ ధర్మాలలో కొన్ని తమకు నచ్చక పోవడంచేత కొందరు వాని విడిచి తమ ఆచరణీయాలకు ఒక క్రొత్త పేరు కల్పించారు. మరికొందరు ఏవో కొన్ని రుచి చూపి తమ సంఘంలో చేర్చుకొని అభివృద్ధి చేస్తుంటారు. శాఖోపశాఖలుగా మతం వృద్ధి చెందడానికి ఇదే ముఖ్యకారణం. ఇట్లిన్ని శాఖలుగా ఏర్పడినా నష్టంలేదు గాని వాని మూలంగా కలిగే మతాంతర ద్వేషం, కలపోలు మొదలైన హేయ, పాప కార్యాలకు హేతుభూతమౌచన్నవి.

మత స్థాపకులు మహాధీమంతులు. భగవస్సనిధ్యానికి సులభ మార్గమని, వారికి అనుభవపూర్వకంగా కలిగిన నమ్మకంచే పలు మార్గాలను సూచించారు. గమ్మస్థానం ఒక్కబేటి అయినా వారివారి నమ్మకాలను బట్టి వేరువేరు మార్గాలను ఎన్నుకున్నారు.

శ్లో॥ ‘అల్లాదేవో పూజానమాజః

భాజీ విద్యాన్ పండిత స్తుతముల్లా

భల్యామంత్రం వేదశాస్త్రం ఖురాణాం

భాషా భేదోనైవ శాస్త్రేషుభేదః

మహమ్మదీయులు, దేవుని అల్లాయని, పూజను నమాజని, విద్యాంసుని భాజీయని, పండితుని ముల్లాయని, మంత్రాన్ని భల్యాయని, వేదాలను ఖురానని వ్యవహరిస్తారు. భాషా భేదమైనంత మాత్రాన శాస్త్రభేదం పొసగుతుందా? బియ్యాన్ని తండులమని, అరిసి, చావల్, రైస్ అని భాషాంతర పర్యాయపదాలు కలిగినంత మాత్రాన వస్తువుగాని, వస్తుతత్త్వం గాని, మారదు

కదా! అట్లే మతం లెన్నియైనా అందలి ధర్మాలు మాత్రం పవిత్రంగా ఒక్కటిగానే ఉంటాయి. సర్వజన సమ్మతాలు కాని మత ధర్మాలను మతము అని పిలవజాలము. అటువంటివి నామమాత్రములేగదా?

చ॥ దయయును సత్యమున్ మనుజధర్మము సర్వమతంబులందు బెం పయి విలసిల్లుగావున బ్రహ్మంచమునందు మతంబులన్నియుం బ్రియమున నాదివేవని స్వరించెడు నట్టివె యంచు నందఱన్ నయమున జూచు నాతడె జనంబుల ధన్యుడు భూతలంబునన్

క॥ అన్ని మతంబులు ప్రియమను
చన్నను నొక మతమునందె యుండగవలయున్
గ్రన్నన నొక త్రోవసుబో
కున్నను గమ్యమును జేరనోపునె యొవదేన్.

పాండురంగని దివ్యక్షేత్రంలో శివభక్తపరుడైన ఒక కంసాలి ఉండెను. అతడెల్ల వేళలా విరలుడు శంకర కింకరుడనియు, పాండురంగని భక్తులు వివేక విహీనులంటూ, నీచులంటూ పనికిమాలిన మాటలు పలికేవాడు.

త్రీ॥ మధుకశ్శంకర ద్వేషిమధ్యేషీ శంకరప్రియః
తావుభా నరకం యాంతియావచ్ఛంద్ర దివాకరో

అనే భగవంతుని వాక్యాను లెక్కపెట్టడు.

చ॥ రసము నెఱుంగు కోకిల తిరంబుగ మావి చివుళ్ళ మెక్కెడిన్
విసువక కాకి రాపులను వేములబోడ్చు రసంబెఱుంగమిన్
వసుధగుతర్పూంఛ గలవారలు దేవునెఱుంగరంచుడు
ర్యాసనము దర్శమున్నిడెడు నాతడె ధన్యుడు భూతలంబునన్.

అను ఉత్తమ నీతి వాక్యాలను స్వరించేవాడుకాదు.

ఆట్లుండగా ఆ పట్టణంలో కృష్ణ భక్తుడైన ఒక భక్త శిఖామణి, ఆ భక్త వత్సలునికి ఒక మకుటం చేయించి అర్పించాలనే కుతూహలంతో తైవుడైన స్థాన్యార్థి దగ్గరకు వచ్చి కావలసిన రత్నాలిచ్చి ఒక రత్నం మకుటాన్ని రంగనాధునకు చేసి యిమ్మని కోరినాడు. కంసాలి కొలత తెచ్చి యిచ్చిన

చేసి యచ్చేదనని ప్రాక్తుభ్యినాడు. ఆ భాగవతుడు అట్లే కొలత తెచ్చి యచ్చాడు. రత్నకిరీటం పూర్తయింది. భక్తుడా కిరీటాన్ని భగవంతునికి సమర్పించడానికి, హంజాద్రవ్యాలతో, మంగళవాద్యాలతో తీసుకొని పోయి అలంకరింపగా అది చాలలేదు. మిక్కిలి చింతించి, మరలా ఆ కిరీటాన్ని కంసాలి కిచ్చి “నీవు చేసి యచ్చిన కిరీటం విరలునికి ధరింపగా చాలలేదు. నేనిచ్చిన కొలత తగ్గించి నలుగురులో నా మానము తగ్గించితివి. ఇది నీకు ధర్మమే!” అన్నాడు. ఆ కంసాలి “ఇదేమి విచిత్రం. నీవిచ్చిన కొలతే చేశాను. నా దోషంలేదు. పోనిమ్ము మరలా చేసి యవ్వగలను. ఎంత చాలకున్నది” అన్నాడు. రెండగుళాలు చాలకున్నదని ఆ భక్తుడన్నాడు. తరువాత రెండగుళాల వలయం అధికంచేసి ఇచ్చాడు. స్వామికి ధరింపగా రెండంగుళాలు ఎక్కువైనది. తిరిగి వచ్చి, కంసాలితో నీవిచ్చిన కిరీటం బదుంగున స్వామి తల దూరిపోయింది. వదులని చెప్పగా కంసాలి విసిగి నావల్లకాడు. నా వద్దకు రాకు పోమ్మన్నాడు.

కొంతమంది భక్తులచట చేరి, వారి సంభాషణ విని, ఆ కంసాలితో “ఓయి? నీవే రంగనాథుని ఆలయానికి వెళ్ళి అతని తల కొలత తీసుకోవడం మంచిది” అని చెప్పగా అతడు నా ప్రాణం పోయినా ఆ గుడిలో ప్రవేశించ నన్నాడు. చివరకు పెద్దల మాటను కాదనలేక అంగికరించి, కన్నులకు గంతలు గట్టుకొని పొండురంగని ఆలయానికి పోయి, స్వామి సన్నిధిలో నించి రుక్కిణీశుని శరీరాన్ని తన చేతితో తడిమినాడు. ఆశ్చర్యం. విచిత్రంగా రంగనాథుడు లింగాకారుడైనట్లు అతని కరస్పర్శకు అగుపించింది. “ఏమిది. నా కుల దైవమైన వామదేవుని వాసుదేవునిగా నెంచి కన్నులు గప్పి ద్రోహం చేసితినే” అని కొలత కోసం కన్నులు తెరచి చూడగా లింగమూర్తి మరలా రంగనాథమూర్తియై కనిపించాడు. అతడు తటాలున కన్నులు మూసుకున్నాడు. పొరబాటున రంగనాథుని చూచి పొపం చేశాను గదా? అని పరితపించాడు. మరలా కన్నులు మూసుకొని కొలత తీసుకోవడానికి ప్రయత్నించగా మరలా మాధవుడు లింగమూర్తిగా హస్తములకు తగిలినాడు. కంసాలి ఇతడు శివుడేనని నమ్మకంతో కన్నులు తెరచినాడు. అంతలో విరలుడై కనిపించాడు. ఇక నాతడు మరలా కనులు కప్పగొనలేదు. అతని మదికి ఒక మెరపు మెరసింది.

క॥ హరిహరభేదము లెంచక

హరిహర నామమ్యై లొకని కైనవయనియా

హరిహర నామమ్యై మదిలో

నిరతము భజియించు సుగుణనిథిగగుబుద్ధి!

అని తనను కుబుద్ధి? అని సంబోధించుకొన్నాడు. హరిహరులు ఒక్కటే నని గుర్తించినాడు. తన పొపానికి ప్రాయశ్శిత్తం లేదని పరిదేహనం చేశాడు. హరిహరతత్త్వం అతనికి సుబోధకమైంది.

కబీరుదాసు మహమృదీయుదైనా శ్రీరామవంద్రుని పొదసేవలో, రామనామ సంకీర్తనలో తరించినాడు. ఒకనాడు రామనామ సంకీర్తనా పరవశుడై కబీరు గోల్మాండలో సంచరిస్తుండగా నవాబు విన్నాడు. మన మతానికి వ్యతిరేకమైన దైవ స్వరణ చేస్తున్న నామమాత్ర తురుష్ముడైన కబీరును కారాగారంలో బంధించండని నవాబు ఆజ్ఞాపించాడు. భట్టులు చెరసాలలో పెట్టి కాపలా కాస్తున్నారు. మరుసటి రోజు ప్రాతఃకాలం కబీరు తంబుర వాయిస్తూ రామనామ సంకీర్తన చేస్తూ యథారీతిగా వీధుల వెంట సంచరిస్తున్నాడు. అది నవాబు చూసి, కారాగారానికి వెళ్లి చూడగా పొరావాంద్రు అప్రమత్తులై యున్నారు. శాలకు వేసిన ముద్రలు అట్లే ఉన్నావి. అనుమానంతో తెరచిచూడగా అందు కబీరు మాత్రం లేదు. అద్భుత ఆశ్చర్యాలకు లోనై నవాబు కబీరు చెంతకు పరుగెత్తి, ఆతని శిష్యవర్గంలో చేరినాడు. మతమేదైనా భగవంతుని సన్నిధికి చేర్చే మార్గాన్ని తెలుపుతుంది. దేవుడు ఒక్కడే వివిధ రూపాలలో నున్నాడు.

చ॥ ఇలను వసించునప్పుడెయ నేక సృపాలురరాజ్యముల్చిపొం

గలవని నమ్మి పైకిజని కాంచిన నంతయు నొక్కభూమిగా

దెలిసినయట్లు, కొంచెము మతింబరికింప మతంబు లన్నియుం దెలియ నథేదలీలననుథీరుడు థస్యుడు భూతలంబున్న.

సుజ్ఞాన బోధిని (నాల్గవ భాగము)

82. దేవుడు

దేవుడు మనకు విచిత్ర దేహాన్ని ఇచ్చియున్నాడు. ఈ దేహ యంత్రాన్ని పెక్క సాధనలచే నిర్మించి, కొన్నింటిని మన అధికారానికి లోబరచియున్నాడు. మరికొన్నింటిని తన అధీనంలోనే ఉంచుకున్నాడు. ఇంకొన్నింటిని మనం విజ్ఞానయుక్తులయ్యే కొద్ది క్రమక్రమంగా మన స్వాధీనం చేయుచున్నాడు.

ఉ॥ “ఇచ్చిన గీడు లేమియును; నీయమిగష్టముగల్లు వానిపై నిచ్చేను గొంత యేటుబడి; యిచ్చిన గీడె దొసంగు వానినిన్ మచ్చికదానె నడ్డుచును మాసుగ రక్షణసేయు పెంచుచున్ పోచ్చగు భక్తితోడ జగదీశుని గౌత్మేధువాడు ధన్యదో”

ఈ దేహ యంత్ర కారకుని బుద్ధిబలాన్ని వర్ణింప ఎవరితరం గాదు. ప్రపంచంలోని సర్వవస్తువులు పాంచ భౌతికాలు. ఈ భూత సమ్మేళనంతో రకరకాల క్రొత్త వస్తువులను మానవులు సృష్టిస్తారు. కానీ వాటికి ఎఱుక, జ్ఞాప్తి, ఇంగితజ్ఞానం మొయి. వానిని కలిగించలేరు. మనుజునిచే సృష్టింపబడిన వస్తువుకు కార్యమొక్కతే; అది చేసిన దానినే మరల మరల చేస్తుంటుంది. భగవంతుడు కల్పించిన వస్తువులకు ఒక్కొక్క దానికి పలు కార్యాలు, పలు విధములు; పెక్కలు; సర్వశక్తిమంతుడైన భగవంతుడు ఒక్కడే;

ఉ॥ “కనబదు పంచభూతములు కార్య మొనర్చుటయందుండుత్తుమం బును భోరపాటులేక వడిబూనికగా నొనరించుచుండవే మనుజుని యంత్రకర్మములు మానవుడుండియుఁ దప్పనొక్కచో గనుక సమస్త భూతతత్తతి కర్తృను నవ్మినవాడు ధన్యదో”

ఒక వస్తువు యొక్క తత్త్వాన్ని దాని ప్రయోజనాన్ని పరిపూర్ణంగా తెలుసుకోలేము. ఒక వస్తువును పలు విభాగాలుగ విఫజించి అందు ఒక్కొక్క తత్త్వాన్ని గూర్చి యోచించే శక్తి కూడా మనకు లేదు. ఇక ప్రపంచ కర్తర్యైన దేవుని తెలుసుకోవడం సుసాధ్యమా?

ఈ దేహంలో ఐదు కర్మాంగియాలు, ఐదు జ్ఞానేంద్రియాలు ఉన్నాయి. వీటిపై మనస్సు, దానిపై విజ్ఞానం (బుద్ధి) అధికారం కలిగి వుంటుంది. శబ్దం, స్వర్ణం, రూపం, రసం గంధములు జ్ఞానేంద్రియాలచే తెలుసుకోబడతాయి. కోరేది మనస్సు. మంచి చెదులను తేల్చేది విజ్ఞానం. మనస్సును విజ్ఞానవశం చేసి మానవుడు పరమాత్మ స్వరూపండైన భగవంతుని తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి. అతడు ఇంద్రియాదులకు అగోచరుడు. మనస్సునకందడు. విజ్ఞానము చేతనే తెలుసుకోగలము. కావున ఎల్లరకు విజ్ఞానసంపాదనం ఆవశ్యకం.

అట్టి విజ్ఞాన సముప్రార్థనకై విద్యాలయాల్లో విద్య నభ్యసించాలి.

చ॥ “భువనమై పారశాల; యట బొల్పెడ్ద జీవులె భాలు; రాజగ్రువరుడె యొజ్ఞ; యా ప్రకృతి గ్రంథము; జన్మముతెత్తు టెల్లనం దు వెలయు భావ్యమౌ తరగతుల్; పరసీయము నీతివిద్య; యిం దెవడు కృతార్థుడో నతడె హృష్టుడు ధన్యుడు భూతలంబునన్”

ప్రపంచమనే పారశాలలో జీవులే విద్యార్థులు. దేవుడే గురువు. ప్రకృతియే పుస్తకం. ఒక ఉన్నత పారశాలలో చదివే వెంకటేశు అనే విద్యార్థి ఉదయాన్నే లేచి దైవ ప్రార్థన చేసుకొని ప్రకృతి శాస్త్రాన్ని పరిస్తున్నాడు. అచటికి పద్మనాభుడనే మరొక విద్యార్థి వచ్చి తదేక భ్యానంతో చదువుచున్న వెంకటేశుని చూచి ఇట్లున్నాడు.

పద్మ : - ఏమది? నిశ్చల చిత్తంతో చదువుచున్నావు?

వెంక : - ప్రకృతి శాస్త్రము

పద్మ : - పరవశంతో చదువుచున్నావు. అందులో ఏముంది?

వెంక : - ఇంతకంటే ఉత్సుష్టమైనది లేనేలేదు. ఇందు భగవంతుని గుణగణాలు, అలోకిక శక్తి విమర్శనీయము. అందువల్ల పరవశంతో చదువుచున్నాడను.

పద్మ : - ప్రకృతిశాస్త్రం సర్వం స్వాభావికంగా కలుగుతుందని, కర్త అనవసరమని బోధిస్తుంది కదా! సర్వము అందరు చూస్తున్నారు గాని

భగవంతుని ఎవ్వరు చూశారు? అనుమాన ప్రమాణాలతో దేవుడున్నాడని చెప్పినంతలో ఏమి ప్రయోజనం?

వెంక : - సెబాసు! ఇంత చదువు చదివి నీవు గ్రహించినది ఇంతేనా? నీకు విమర్శక జ్ఞానమే లేదని నాకు తోస్తున్నది. లోకేశ్వరుడు విజ్ఞానంతో మాత్రమే దర్శనీయుడు.

పద్మ : - లోకంలో ఎందరు విజ్ఞానులు లేరు?

వెంక : - నేను గొప్పవాడని గర్మింపలేదు కాని నీ నాస్తిక వాదానికి చింతిస్తున్నాను.

పద్మ : - చేయదగిన పనులెన్నో యుండగా వాటిని వదలి నిష్ప్రయోజక మైన పనిలో తగ్గల్గాన్న నీ విషయంకన్నా శోచనీయం కలదా!

వెంక : - చాలు, చాలు నీ మాటలు. జగత్కర్త లేకుంటే ప్రాంద్య పుట్టునా? తెల్లవారునా?

పద్మ : - నీ మాటలలాగే నీ దేవుడు కూడ. ప్రాంద్య పుట్టిన పిదప తెలవారక ఎలా ఉంటుంది.

వెంక : - భాషా సాంప్రదాయాలు తెలుసుకోలేని వారు ఇక భగవంతుని ఎలా తెలుసుకోగలరు? సూర్యుడు ఏ శక్తిచేత ప్రకాశిస్తున్నాడు? ఎవని ఆజ్ఞ మేరచే వేళ తప్పక ఉదయిస్తున్నాడు?

పద్మ : - స్వభావసిద్ధముగా!

వెంక : - స్వభావమననేమి?

పద్మ : - పుట్టుకతో వచ్చిన గుణం.

వెంక : - సూర్యుడు ప్రకాశింపకున్నచో నీవేమి చేస్తావు?

పద్మ : - ఈ చౌప్పదంటు ప్రశ్నలేల? ప్రకాశింపక ఉండడానికి ఏమి కారణముంది?

వెంక : - ప్రకాశించుటకున్న కారణమే? అదటుండనీ! మానవ నిర్మిత యంత్రం చెడిపోతే ఏమిచేస్తాం.

పద్మ : - మరమ్మతు.

వెంక : - అట్లాగే ప్రకాశయంత్రం తప్పినచో మరమ్మతు చేసేదెవరు?

పద్మ : - అది చెడదు.

వెంక : - ఏల?

పద్మ : - (నిరుత్తరుడైనాడు)

వెంక : - మిత్రమా! కర్త లేకుండా ఏది కలుగదు. నీవు బడికి వేళ తప్పకుండ వెళ్ళటకు కారణమేమి? ప్రథానోపాధ్యాయుని దండన భయమేకదా? సూర్యుడు ఎవ్వని ఆజ్ఞచేత వెలుగుచున్నాడు? వాయువు ఎవ్వని అనతితో వీస్తున్నాడు? పృథివి ఎవని ఉత్తరువు అతిక్రమించక సర్వప్రాణులను భరిస్తున్నది? అగ్ని ఏ భయంచేత జ్యులిస్తున్నది? మేఘములు ఎవ్వని శాసనంతో వర్షిస్తాయి? కర్త లేక సక్రమంగా జరుగు కార్య మొక్కటి చూపగలవా?

పద్మ : - సరేలే! తెలిసి తెలిసి ఇంకేల వ్యర్థవాదం. నీవు దేనిని దైవమను చున్నావో దాన్నే నేను స్వాభావిక మనుచున్నాను.

వెంక : - అది నేనాపూకోను. భగవంతుని శాసనం చండశాసనం. ఆ శాసనాన్ని నీవిప్పుడు స్వాభావిక మనుచున్నావు. వృథ్మికానికి (తేలు) కుట్టడం స్వాభావికం. అది దైవ మెట్లవుతుంది? ఒక్కొక్క వస్తువుకు ఒక్కొక్క సైజగుణ ముంటుంది. దాన్నిబట్టి కర్తలు అనంతములని అంటే కార్య కారణ సంబంధమైతి అంగీకరింప వీలుపడదు.

చ॥ కనబడు భూత పంచకము కర్మములెల్ల దలంప బూర్జధీ ఖనియగు యంత్రకారకుడొకండు గలండని వేయి నోళ్ళతో బొసుపడ జాటవేయని, కుభోధల పొంతను బోకయా జగ జ్ఞనకుని మానసంబున బొసంగ నుతించెదువాడు ధన్యదో.

ఉ॥ బంధురబుధి నారసిన వస్తు పరస్పరమైతి, వాని సం బంధము నేర్చి చేసిన సమంచితు కార్యముగాగ, వీన నే సంధిని నెట్టి కార్యము పొసంగుపెంచిన ఘక్కిదోచు నా పంఠ యొఱింగి యవ్విభుని భక్తిని గొల్పిన వాడు ధన్యదో.

సర్వం వైస్రదీకమని అన్నచో, సత్య శమ, దమ, ఆహింసాది సద్గుణాలు అనవసరములు. నరుడు చేసే దురితాలకు విధించే రాజదండనాన్ని, అమిత ధన వ్యయంతోనో, లేదా దొంగ సాక్షులతోనో తప్పించుకొన్నచో వానికి పాపభయం లేదు కదా! ఇంతేలి! త్రాదు తెగిన గాలిపటం లాగా, పెద్దలకు లొంగని పుత్రుని లాగా, ఇష్టానుసారంగా నాస్తికుడు వర్ణిల్లు. ఆస్తికుడు ముకుత్రాదు గట్టిన గోవువలె, పాపభీతితో ధర్మబద్ధుడై పెద్దలు చెప్పినట్లు నడచుకుంటాడు. ఇందులో నీకు ఏది సమ్మతము?

పర్మ : -

చ॥ “తెలివి యొకింత లేనియెడ దృష్టుడనై కరిథంగి సర్వమున్
దెలిసితినంచు గర్వితమతిన్ విహరించితి దొర్లు, యిప్పుడు
జ్యుల మతులైన పండితుల సన్నిధి నించుకబోధశాలినై
తెలియని వాడనై మెలగితిన్ గతమయ్య నితాంత గర్వమున్”

ఏది నాకు సుజ్ఞాన బోధిని యగు?

వెంక : - సుజ్ఞాన బోధినియే ఆగు. నీ తల్లిదండ్రులు నీకు పద్మనాభుడను పేరు ఎందుకు పెట్టినారో తెలియునా? భగవన్నామోచ్చరణ కొరకే!

ఆ॥వ॥ “బిడ్డ పేరు పెట్టి పిలుచుట విత్రామ
కేళ్ళినైన మిగుల గేలినైన
బద్య గద్య గీత భావార్థములనైన
గమలనయను దలప గలుషహరము”

మనకు బడికి వేళవుచున్నది. కర్తృవ్యములు నిర్వ్యరించుకొని వెదలుదము.

(ఇద్దరు నిష్ప్రమించిరి)

83. నీచలు కీర్తిని ఆశించినా రాదు

శ్లో॥ దాతృత్వం ప్రియవక్కుత్వం ధీరత్వముచితజ్ఞతా ।

అభ్యాసేన నలభ్యంతే చత్వార స్ఫుహజాగుణః ॥

మనిషికి పుట్టుకతో వచ్చే గుణాలు కొన్ని, సముప్రార్థనతో పొందే గుణాలు మరికొన్ని ఉంటాయి. మనో నిశ్చయం, బుద్ధి వికాసం మొదలైనవి సముప్రార్థనతో వచ్చేవి. దాతృత్వం, మృదుభాషణ, ధీరత్వం, ఉచితజ్ఞత అనే నాలుగు పూర్వజన్మ పుణ్యంతో లభ్యమయ్యే గుణాలు. ఈ కారున పెట్టిన పైరు, మరు కారున అనుభవించునట్టుగా, ఇప్పుడే చేసే పుణ్యపాపాలు, రేపటి జన్మకు అనుభవానికి వస్తాయి. మునుజన్మలో చేసినవి ఈ జన్మలో అనుభవిస్తున్నాము. అకారణ కష్టాలు, సుఖాలు పూర్వజన్మరిత పాప పుణ్యాలను బట్టి వస్తాయి. “పూర్వజన్మ కృతం పొపం వ్యాధి రూపేణ భాధతే” అనే శాస్త్రాన్ని ఉండికదా! కాబట్టి మానవుడు భావి సుఖాన్ని గోరి ప్రస్తుతం పాటుపడడం కర్తవ్యం. తాత్కాలిక స్వల్ప సుఖానికి దుష్టార్థాలు చేయడం, ప్రాజ్ఞ లక్షణం కాదు.

జన్మతోనే రాదగిన గుణాలు సత్యాంగత్వం వల్ల కొంత అలవడతాయి. కానీ పరిపూర్కత చెందవు. అట్లని సత్యార్థాన్ని మానరాదు. కార్యారంభమే లేనివానికి ఏ కార్యము కాగలదు?

కర్మదు మహాదాత అని విభ్యాతి పొందినాడు. దుర్యోధనుడది విని అసూయాగ్రన్సుడై “నా మిత్రునకు, సామంతునకు నిట్టి కీర్తి వచ్చుటయు, రారాజునై, ఇంద్రసుధృత విభవంండైన నాకు రాకుండుటయునా? నేనేల యట్టి ప్రభ్యాతి నార్థింపరాదు? కానిమ్యు! నేడు మొదలుగ నేను దానమున కర్మని మించెద” అని నిశ్చయించి - “యే దానము చేసిన తరుగకుండు, ఇచ్చు చుండిన కొదువ వాటిల్లకుండు? లేదనకుండుట చెల్లుచుండు?” అని ఆలోచించి నగరి మొగసాల ఒక పెద్ద పలకపై పెద్ద అక్షరాలతో “దుర్యోధన మహర్షి గారిచే నెందరికైన నెంతయైన లేదనక కాష్ట దానము చేయబడును. వలయువారు నిస్పంశయముగ నడిగి ఫలంబు పొందవచ్చును” అని ప్రాయించి కట్టించినాడు.

దుర్యోధనుడేమిటి? దానము చేయడమేమిటి? అన్నదమ్ముల భాగము పంచి ఈయక కపట కృత్యాలతో వారిని పలు ఇడుముల పాలుచేసిన పెను లోభి ఇతరుల కిచ్చుటక్కడ? అరంభ శూరత్వమని జనులనుకన్నారు. కొందరు

మాత్రం కావలసిన కట్టెలు దుర్యోధనుని అడిగి తెచ్చుకున్నారు. అతడు అడవులకు పెక్కుమంది కూలివాండ్రును పంపించి కట్టెలు కొట్టించి తెప్పించి అడిగిన వారికి ఇస్తున్నాడు. కొన్నాళ్ళు అలా జరిగింది. సుయోధనుని పేరు కొంతవరకు వ్యాపించింది.

అనంతరం ఒకనాడు సర్వజ్ఞుడైన శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ ఈ వార్తను విని నవ్వేను. “దుర్యోధనుడా? లేదనకిచ్చువాడా? ఇచ్చునది కట్టెలా? మరేవియు గావా? ఇతరములేవి అడుగకూడదా? మహాదాతయే! మెచ్చుకొనవలసినదే” అని ఒక పెద్ద జడివాన కురిపించాడు. ఉరుములు, మెరుపులతో జనం బయట రాలేక బాధ పడ్డారు. అలా పదునేను దినాలు వర్షించింది. దుర్యోధనుని కాష్టదానము పూర్తిగ నిలిచిపోయింది. కట్టెలు నిల్వించు.

అట్టి తరుణంలో ఒక వృద్ధ బ్రాహ్మణుడు వచ్చి సుయోధనుని గంధ, పుష్ప, అక్షతలతో దీవించి “రాజరాజా! నీవు మహాదాతవని మూడు లోకాల్లో నీపేరు వినిపిస్తున్నది. మేఘములురిమిన పండించు ఆమడలు వినిపించును. దాత దాత్యత్వం సచరా చరాత్మకమైన మూడు లోకాల్లో వినిపిస్తాయి.

తే॥గీ॥ “పుణ్యకార్యములైతచే శోదము శబ్ద
మది యిహంబును దివమును నాక్రమించు
నట్టి శబ్దమెంతకు ప్రోగు నంతదాక
దాను బురుపవాచ్యండుగా దలపబడును”

ఈ ప్రపంచంలో తన పేరున్నంత కాలం అతడు (దాత) స్వర్థభోగా లనుభవిస్తాడు. సార్వదోషా! నా కుమారునకు వివాహం చేయ తలపెట్టాము. సర్వం సిద్ధమైంది. కట్టెలు మాత్రం కొరవడ్డాయి. తెప్పించేందుకు వర్ధం అడ్డంకిగా ఉంది. మీరు కాష్ట దాతవని విని వచ్చాను. నాలుగు శకటాల కాష్ట దానం మాత్రం చేసి, వివాహ ప్రయోజన పుణ్యాన్ని పొందండి” అనగా విన్న దుర్యోధనుడు కొంత తడవు ఆలోచించి ఇట్లన్నాడు.

దుర్యో :- విప్రవర్యా! పరిగ్రహాత్మ పాత్రత దాత ఎరిగి దానమీవలసి నట్టులే, యాచకుండను దేశకాల పాత్రంబు లెరిగి దాత నడగాలి.

విప్రు :- ఈ చట్టము ఏ ధర్మశాస్త్రంలో చెప్పబడింది? విప్రుడను, వేద విదుడను. కొమరుని పెంచ్చికి యాచించితిని.

దుర్యో :- పదునేను దినాలుగా ఎడతెగకుండా కుంభవృష్టి కురుస్తున్నది. అయిము నిలిచెను, వ్యయ మెక్కువయ్యేను. వంటచెరకులు కరవయ్యేను. ఇట్టి సమయంలో నీవడుగుచున్నావు. కొంచెం ఓర్చినచో వర్ధం తగ్గగానే

కావలసినన్ని తెప్పించి యిచ్చేదను.

విప్రు : - రాత్రికి ముహూర్తం. నిలుప వీలులేదు. ఎట్లులైనా ఇచ్చి పుణ్యం కట్టుకోండి.

దుర్గో : - పిచ్చి బాపడవుగా నున్నావు. వర్షము నిలువక కట్టులెట్టు వచ్చు?

విప్రు : - దాతవు. నీవు కోరిన లోటేది? నిన్ను నమ్ముకొని వచ్చాను. వ్యోధపరచకుము.

దుర్గో : - ఏమిటే ఇట్లు మాట్లాడుచున్నావు? కష్టసుఖాలు, సమయా సమయములు ఎరుగవా?

విప్రు : - పెండ్లి సమయము. వర్షము నిలిచినచో నేనే తెప్పించుకోగలను. కొందరు దంభులై దాత్రమ్మన్యులై విరవీగుచు, తెగబారెడు బిరుదములను దగిల్చికొని, ఎవరైనా అవసరానికి వచ్చినపుడు మెత్తని మాటలతో “ఓయా! దౌర్యాగ్యాడా! గడియకు ముందు రాకపోయితివే! ఏమి నీ దురదృష్టము! మించినది! రేపు రమ్ము” అని తళుకు మాటలాడి సాగనంపుచుంటారు. అట్టి వట్టి వాగ్గాతలలో చేరకుము. ఇష్టమున్న నిమ్ము లేకున్న లేదనుము. ఎటకేని పోయేద. లోకంలో దాతలు గొడ్డబోలేదు.

దుర్గో : - (ఇంచుక కోపంతో) అట్టి మాటలాడవద్దు. థుక్కాయుక్తము లెరుగక అరచువారు ఘలమును పొందలేరు.

విప్రు : - (స్వగతము) ఇతండు మిక్కిలి దురభిమాని. అప్పుడే కోపం వచ్చింది. కానిమ్ము. ఇంతలో విడువను.

(ప్రకాశముగ)

తే॥ ఒక్కడు చర్యంటు గొంకక యొలిచియిచ్చే;

వెన్నెముక నొక్కడిచ్చేను; వేతొకండు

మాంసమిచ్చేను; దేహమ్ము మరొకడిచ్చే

బేరుగోరియొకాద్యాకో వారి యావి

దుర్గో : - ముహూర్తం మార్పుకొన్నచో ఏమి పుట్టి మునుగును?

విప్రు : - దాతల నోట రాదగిన మాటలా యివి?

దుర్గో : - గ్రహీతల లక్షణమా ఇది?

విప్రు : - అయ్యా! మీతో నాకు వాగ్గాదమేల? టక్కరిదాతల నెందరినో చూచియున్నాను. ఇచ్చేదరా? లేదందురా?

దుర్యో : - పిచ్చి బాపడా! తాళిన ఇచ్చేదను.

విప్రు : - తాళ వీలులేదు. ఇప్పుడే.

దుర్యో : - ఏల ఓర్చుకొనరాదు?

విప్రు : - మీరేల ఈయరాదు?

దుర్యో : - వీలులేక.

విప్రు : - నాకు నదియే. సమయమునకు లేనిదేల? ఇకనే వెళ్ళవచ్చునా?

దుర్యో : - మూర్ఖపు పట్టుదల వదలకున్నావే?

విప్రు : - జాగుచేసి మరింత నా కార్యాన్ని చెరపకుము.

దుర్యో : - నీవంటి వానికి లేదన్న ఏమి దోషము?

విప్రు : - మంచిది. ఆ పటమును దీసి వేయుము. నే పోయెద.

దుర్యో : - దానితో నీకేమి పని?

విప్రు : - దానివల్లనే నీతో నాకు పని కల్గినది. నీ బిరుదమును నిలిపికొన చూచితిపా! నాలుగు బండ్ల కట్టిలిమ్ము. లేదా దానిని తుడిచివేయుము.

దుర్యోధనుడు గుటకలు ఘ్రింగుచు చేయునది లేక “నేటితో నా దాన కీర్తి మాసె గదా”? అని చింతిస్తూ ఆ బిరుద ఫలకాన్ని తీయంచెను.

అటనుండి ఆ వృద్ధ విప్రుడు కర్రుని గృహానికి వెళ్ళినాడు. కర్రుడు ఆ భూసురుని కెదురేగి తోడితెచ్చి ఉచితాసనమిచ్చి, అతిథి సత్యారాదులు జేసి అతని రాకకు కారణమడిగినాడు. అతడు తన ఉదంతాన్ని సవిస్తరంగా వక్కాశీంచినాడు. కర్రుడు సంతసించి పెండ్లికి కావలసిన నాలుగు బండ్ల కట్టిలను గజ, అశ్వశాలల భవనాలను గొట్టించి బండ్లు నింపించి సంతోషంతో సాగనంపినాడు.

ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆ బండ్లు తోలుకాని దుర్యోధనుని నగరి వాకిట త్రోవలో వచ్చాడు. సుయోధనుడది చూచి విస్మయంతో ఎవరిచ్చారని అడిగినాడు. దానకర్రుడు ఇచ్చినాడని వృద్ధ విప్రుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చినాడు. ఇట్టి తరుణంలో అతడెట్లు ఇప్పగలిగాడని దుర్యోధనుడు మరలా ప్రశ్నింప గజ అశ్వశాలలు కొట్టించి అందలి ఎండు కట్టిలు చీల్చించి యిచ్చేనని ఆ విప్రుడు బదులిచ్చి బయలుదేరినాడు.

“నాకట్టి సాలలు లేవా? ఆ తెంపు నాకేల పుట్టుదయ్యే? దాత్ప శబ్దము కర్రునకే చెల్లును”. అని సుయోధనుడు విషణ్ణుచిత్తుడై, మూనవదనుడై మాళిగలోనికి వెళ్ళినాడు. కాబట్టి నీచులు కీర్తిని ఆశించినా రాదు.

84. కృతజ్ఞత

పరులు చేసిన మేలును మరచిపోకుండా ఉండటాన్ని కృతజ్ఞత అంటాం. అది సజ్ఞనుల లక్షణం. పరోపకారం కీర్తిని ఆలవాలం. కృతజ్ఞత సత్ప్రవర్తనకు పట్టగొమ్ము.

శ్లో॥ ప్రథమవయసి పీతం తోయమల్పం స్వరంతః

శిరసిని హితభారా నారికేళా నరాణాం

సలిల మమ్మతకల్పం దద్యురా, జీవితాంతం

న హి కృత ముపకారం సాధవో విస్మరంతి

నారికేళ వృక్షాలు తమకు చిన్ననాట పోసిన కొద్దిపాటి నీటిని స్వరించుచు, శిరస్సుపై బరువు మోస్తూ, తమ జీవిత పర్యంతం పెంచిన వారికి అమ్మత తుల్యమైన కొబ్బరి నీటిని అందిస్తున్నది. సాధువులు తమకు చేసిన ఉపాకారాన్ని ఎన్నటికీ మరువనే మరువరు.

తమ పని పూర్తయ్యేవరకు నక్క వినయాలు చూపించి, తమ కార్యం ఘార్తికాగానే వదలిపెట్టడం, మరచిపోవడం ధూర్థుల లక్షణం. అది కృతఫ్యుత అనబడుతుంది.

క॥ గురువును వైష్ణవిని నావికుం

బరిణయమగు పిదవ జననిఁ భాపులు గలకన్

దెరలింతురు పని ముగియుడు

జరపకు మీవట్టులెపుడు సద్గ్యాదార్థి!

గ॥ కల్పలత యేది యరయ లోకంబునందు?

మంచి శిష్యుని జూచి నేర్చించు విర్య.

కావుననే గురుధర్మమున -

శ్లో॥ సంవత్సరం తదర్థంవా మాసత్తయ మధాపివా !

పరీక్ష్య వివిధోపాయైస్తేన శిష్యం పరిగ్రహేత్ ||

ఒక సంవత్సరం కాని, లేదా ఆరు మాసాలైనా, తుదకు మూడు మాసాలైనా విద్యార్థిని వలురకాలుగా పరీక్షించి అపైన శిష్యునిగా పరిగ్రహించాలని చెప్పబడింది.

కన్నతండ్రి ఒక్కడే తండ్రికాడు. సమయానికి అప్పిచ్చి ఆదుకున్నవాడు, ఉపనయం చేసినవాడు, విద్యాభ్యాసం చేయించినవాడు, కరువులో అన్న వస్త్రాదులిచ్చి పోషించినవాడు, ఆపదలలో భయాన్ని పోగొట్టినవాడు పితృ సమానులు. రాజు భార్య, గురు భార్య, అన్న భార్య, మిత్రుని భార్య, భార్య తల్లి, ఈ ఐదుగురు మాత్ర సమానులు. ఏరిని మరచినవాడు కృతఫున్నదని, జీవచ్ఛపమని పిలువబడతాడు.

కర్మదు కుంతిపుత్రుడైనా తల్లిచే విడువబడి, సూతునింటిలో పెరిగి, క్షాత్ర విద్యలన్నీ నేరి, అప్త విద్యలో అనమానుడైనాడు. దుర్యోధనుడు అర్థునునకు సమందీగా కర్మదు ఉండగలడని అతన్ని చేరదిసి, అంగరాజ్య మిచ్చి, తనయంత వానిగా చేసి, అత్యంత మైత్రితో మెలగినాడు.

కపట ద్వారాతంలో పాండవులు ఓడి, ధర్మానికి కట్టుబడి పదియు రెండేడులు వనవాసం, ఒక ఏడు అజ్ఞాతవాసం పూర్తిచేసి, న్యాయంగా తమకు రావలసిన సగ రాజ్య భాగాన్ని అడగటానికి శ్రీకృష్ణుని రాయబారిగా దార్థ రాష్ట్రం చెంతకు పంపినారు. శ్రీకృష్ణుడు ఎంత చెప్పినా, భీష్మాదులు నాక్కి చెప్పినా వినక దుర్యోధనుడు కర్మన్ని బలాన్ని నమ్మి కొంతేయులతో యుద్ధానికి సిద్ధపడ్డాడు. అంత కృష్ణుడు మరలి వచ్చేటప్పుడు రహస్యంగా కర్మన్ని కలసి ఇట్లన్నాడు.

“కర్మ! నీవు కుంతి పుత్రుండవు. సూత పుత్రుండవు కావు. పాండవులు నీ తమ్ములు అతి ధర్మత్వులు. దుర్యోధనుడు దుశ్శరితుడు. వానిని వదలి నీ తమ్ములను కలుసుకొనుము. నిన్ను సామ్రాజ్యానికి అభిషిక్తుని చేయగలరు. ధర్మరాజు యువరాజై నీకు ధవళ చామరము వీచగలడు. భీముడు ధత్రము పట్టగలడు. సవ్యసాచి సారధ్యము చేయగలడు. ఇది సమస్త బంధుమిత్రులకు ప్రియంబగు. కాదనక అంగీకరించి నాతో రమ్యనెను”. అంతట రాధేయుడు మాధవునితో ఇట్లన్నాడు.

“కృష్ణ! కుంతిమాత నన్ను నిర్ధయతో పుట్టిననాడే వదలి పెట్టగా, సూతుడు పెంచినాడు. ఆ సూత దంపతులు నన్ను ఎంతో గారాబంగా పెంచి పెద్ద చేశారు. అట్టివారిని వదలుట ధర్మమా! అంతేగాక -

ఉ॥ “సూతసుతుండు వీడనక సూనుల తమ్ములకంటే నాకు సం
ప్రీతియొనర్చి తేజమును బెంపును నాటికి నాటి క గ్గలం
బైతనరార నన్న దనయంతటి మానిసి జేసియుండ నే
నే తగవ్వాదియా కురుకులేశ్వరు భాయుదు ముట్టవచ్చినవ్వ”

అర్చునునికి పెన్నుద్ది అని నమ్మి దుర్యోధనుడు నన్న అంగరాజును
చేశాడు. ఆ రారాజు నమ్మికను వమ్ము చేయుట కంటే వేరొక పాతకము
గలదా! నేను యుద్ధములో అర్చునుని ఎదిరింపకున్న భూజనులు నవ్వరా!
నేను పాండవపక్షము చేరిన అర్చునకును, నాకును అపకీర్తి కలుగు. స్వేచ్ఛ
ద్రోహము చేసి, తమ్ముల పక్షము రాజూలను. నన్న మన్మింపుము. నా జన్మ
రహస్యాన్ని అతి గుప్తముగ రక్షింపుము.

తీంగీ॥ ధర్మ తనయుండు తాను నా తమ్ముదగుట
యెత్తిగె నేనియు సామ్రాజ్య మేలపూను?
నట్టి దార్శికుడా ధిపత్యంబు సేయ
వలవదే శాశ్వతంబుగ వసుధ యెల్ల

పుణ్యభూమియైన కురుక్షేత్రంలో మాపంటి వారెల్ల సద్గతి పొందుదురు
గాక! పొండవుల క్షేమాన్ని, రాజద్రోహాన్ని తలంచి రానంటున్నాను. నమ్ముము”
అని కర్మడు పలుకగా, కృష్ణుడు కర్మన్ని వీడ్చులిపి తిరిగి ఉపప్లావ్యమునకు
చేరినాడు.

తదనంతరం కౌరవ పొండవులకు భయంకర యుద్ధం జరిగింది.
పొండవులు తమ సోదరులని తెలిసినా, పొందువులు గెలుతురని భావించినా,
దుర్యోధనుడు చేసిన మేలు మరువక కర్మడు రణములో ధైర్యంగా అర్చునునితో
పోరాడి లోకులు తన కృతజ్ఞతను ప్రశంసించేటట్లు వీరస్వర్ఘమలంకరించాడు.

ఆహ్! చూచితిరా! కర్మన్ని కృతజ్ఞత! అతని రాజభక్తి! ధర్మానురక్తి! ఇట్టివారే
భరతమాతకు సుపుత్రులు. కావున చేసిన మేలు మరువక కృతజ్ఞత కలిగి
యుండాలి.

85. ఆంధ్రభాష

చ॥ “చదువది తొల్లి శాంతిపర సంతతి వంతల బాచుచుండె దా
బదపడి గామలోల జనపాళి సుఖంబులు గూర్గుజోచైన
య్యాది మతిశాస్త్ర దూరమతుతో పతులిప్పుడు పేక్కసేయగా
బొందుపటినాడు నాటికిని బ్రుంగుచు గ్రుంగుచు నున్నదక్కటూ”

“దేశ భాషలందు తెలుగు లెస్సు” అని కీర్తింపబడిన మన ఆంధ్రభాష వేదకాలము నుండి ఉంది. ఇది తేనె వంటి మధురభాష (తేనె+అగు) గాన తెనుగని, త్రిలింగ మధ్యదేశాన ప్రాచుర్యంలోనున్న భాష కాబట్టి త్రిలింగ భాషయి, తత్త్వ శబ్ద వికృతి తెలుగుభాషయని పిలువబడుచున్నది. తెలుగు భాష సంస్కృత జన్మము కాదు. ద్రావిడ భాషా కుటుంబానికి చెందినది. పలు భాషాపదాలతో విస్తరిల్చినది.

మ॥ “మహిమున్ వాగుమ శాసనుండు స్వాజియింప గుండ లీండ్రుండు త స్వహానీయ స్తోత్రిమూలమై నిలువ శ్రీనాథుండు ప్రోవన్ మహా మహులై సోముడు భాస్కరుండు వెలయింపన సొంపు వాటిల్లు నీ బహుళాంధ్రోక్తిమయ ప్రపంచమున దత్తాగల్యు మూహించెదన్”

అని స్తోత్రోక్తిగా రామరాజభాషణుని చేతను, “Iitation of the East” అని ఆంగ్లీయుల చేత, కొనియాడబడిన గొప్పభాష మన ఆంధ్రభాష. “శిరిషకుసుమ పేశలమై, పుట్టతేన రుచులుట్టిపడె, స్వచ్ఛమై, సరళమై, సకలఫల చంపకము వలె సరస సౌంగధ్య సన్మిపాత సముద్రారిణియై, అరేష జన శిరఃకంప కారణధోరణి విరాజయైనది మన తెలుగు భాష” అని ఆంధ్రభాషాభిమానులు వక్కానించారు.

ఈ ఆంధ్రభాషకు ఇంత గౌరవం రావడాని కారణం అందలి వర్ణక్రమ ఉచ్చారణా సౌలభ్యమే.

ఆరవమందు (తమిళం) ఇతర భాషలలోని ట్రె అక్షరమొకటి ఉంది¹. ఇక వర్ణక్రూలలో వర్ణప్రథమాక్షరాలు, పంచమాక్షరాలు (అనునాసికం)

1. అది మన తెలుగులోని ‘ఔ’ కారమును పోలిన అక్షరం. ప్రాచీన తమిళంలో ఉండేది.

మాత్రమే ఉన్నాయి. కావున ఉచ్చారణ కష్టతరమైంది. బేబరని రాసిన బాలుడే మరలా అధ్యానిని పేపరని చదువును. పక్కం, పగ్గం, చంకర, శంకర, సంగర మొదలైన పదములలో అనుభవజ్ఞాలకే ఒక్కాక్కసారి ఉచ్చారణ దోషము సంక్రమిస్తుంటుంది.

ఈక రాజభాష¹ ఆంగ్రమును గూర్చి చెప్పునవసరం లేదు. ప్రాత ఒక రీతి. వర్ధధ్వని మరొక రీతి. ఉచ్చారణ వేరొక రీతి. ఒకే అక్షరము పలురకాలుగా ఉచ్చరింపబడుతుంది. అందు అచ్చులు ఐదు మాత్రమే. వాక్య భాగములు (Phrases) పెక్కలు. ఆంగ్రీయుల పాలనలో వ్యాపారిక భాష కాబట్టి ఎల్లరకు అవశ్యపరనీయము.

మన విద్యార్థులు ఆంగ్రీయపదాలను, మన భాషలో సంక్రమింపజేసి, ఆంధ్రభాషను సంకరపరచుచున్నారు. “అమ్మా! school కు Bell అయింది. Teacher punish చేస్తాడు. నీ Father call చేస్తున్నాడు. నేను Monday నాటికి వస్తాను. ఆ హూలగుత్తి Rainbow colours display చేస్తున్నది. Half yearly లెక్కల paper చాలా tough గా వుంది. ఇత్యాదులు శ్రవణ సంకటాలు. అపహస్య భాజములు.

ఈ సందర్భంగా విద్యార్థులకు మరొక హొచ్చరిక చేయవలసి వస్తున్నది. ఆంగ్రీయులు మన భరతభండమండలి పట్టణానామాలను, వారికి నోరు తిరగక కాబోలు వికృతిగావించుయున్నారు. పుణ్య నగరము ‘పూనా’ అయినది. లక్కుణపురి ‘లోక్కో’గా మారింది. కాళీఘుట్టము’ కలకట్టగా పరిణమిల్చినది. పాటలీపుత్రం ‘పాట్టు’గా మారింది. కడప ‘కుడ్డప’గా రూపొంతరమైందింది. ఇట్టి ఆంగ్రీయ వైకృత పదములను ఆంధ్రమున కలిపి కర్ణకతోరము చేయవలదు.

కం॥ భాషలలోన, ననుత్తమ

భాష తెనుగుగాన, నట్టి భాషామణికిన్

వేషము మాతిచి సంకర

యోషగ జేయకుము సుగుణయుత విద్యార్థి.

1. ఈ వ్యాసం 1931లో ప్రాయబడింది. అప్పటి రాజభాష ఆంగ్రము.

కం॥ఆ దేశస్తులు నవ్యగ

నీ దేశస్తులను నవ్య నింపుసెడగ భా
పాదైన్యము వౌరయుట యే
లాదోపదు భాషపై జలమ విద్యార్థి.

మన ఆంధ్రభాష విషయంలో ఇంకొక ఇక్కట్టు కలదు. ఉన్నత పారశాల విద్యార్థులకు సైతం ఒక్కొక్క అక్షరము తెలియకున్నది. కారణమేమనగా ఇప్పుడు అనుసరించే నూతన పద్ధతి. అచ్చులు, హల్లులు, సంశేషాక్షరాలు క్రమంగా నేర్చించకుండ, పదముల ద్వారా అక్షరాలను నేర్చడం వల్ల కొంత సౌలభ్యమున్నా, బాలుర శంకలకు మాత్రం కొదవ వుండదు. ఆధునికులు మార్పులు చేయునపుడు తరువాతి సంకటాలను కూడా ఆలోచించాలి.

మన పూర్వులు ఈ వర్ణక్రమాన్ని ఏల ఏర్పరచిరో ఆలోచించాం. ప్రాణి కోటి నోరు తెరవగానే మొదట “ఆ” పుట్టుచున్నది. ఆ శబ్ద దీర్ఘము ‘ఆ’ అగుచున్నది. అడ్డముగ వదన గహ్వారము తెరచిన ‘ఇ’ పుట్టుచున్నది. దాని దీర్ఘము ‘ఈ’ అయింది. పెదవులను కూచిచేసి శబ్దింపగా ‘ఉ ఊ’ లుత్పన్న మోతాయి. కొనొనాలుక కొంచెం అణచిన ‘ఖు, ఖు’ శబ్దసులగుచున్నవి. మరల నాలుకను ఎక్కువగా పై కదిమిన ‘జీ, జీ’¹ లు ఏర్పడ్డాయి. ఆపై ప్రాణాక్షరాలు పుట్టుటకు చీలు లేసందున మొదటి అక్షరం, మూడవ అక్షరం (అ+ఇ) కలిపి ఎత్తుంబను కల్పించారు. ఇదే క్రమంలో అ + ఈ = ఏ, అ+ఊ=ఒ, అ+ఊ=ఓ, మొదలైనవి ఏర్పడ్డాయి. ఇట్లు ప్రాణవర్ణములు (అచ్చులు) ప్రకృతిసిద్ధంగా ప్రాణి నోటిసుండి పుట్టుచున్నది. ఈ క్రమమును చెరపరాదు.

జిహ్వోగ్రాన్ని, మూర్ఖమును అదిమిన ‘ఖు, ఖు’ ఏర్పడినట్లుగానే, నాలుక మొదటిభాగాన్ని అదిమిన ‘క్’ ఏర్పడును. ఆ ధ్వని నొత్తిన ఫో అవుతుంది. ‘క్’ కారమును సరళంగా ఉచ్చరిస్తే ‘గ్’ కారమోతుంది. దాన్ని ఒత్తి పలికితే ‘ఘు’ కారమోతుంది. ఇట్లే సర్వపర్వములు స్వభావ సిద్ధంగా ఉత్సన్నమోచుండగా, ఆ వర్ణక్రమాన్ని మార్చి, వర్ణక్రమ వ్యత్యయము చేసి

1. నేడు ఈ అచ్చులు వాడుకలో లేవు.

పదములు నేర్చుట ప్రకృతి విరుద్ధం. బాలురకు కష్టతరము. ప్రకృతి సిద్ధములే కదా! బాలురకు త్రేపుం.

శీల్॥ ‘నాదేన వ్యజ్యతే వర్షం పదం వర్షాత్మదాద్వచ
వచసో వ్యవహారేయం నాదాధీనమతో జగతే’.

భాష అంటే మనుజులు పరస్పరం తమ భావాలను వ్యక్త పరచడానికి నిర్ణయించిన శబ్దిసముదాయం. ఒక్కొక్క శబ్దం అక్షర రూపాన్ని పొంది వర్ణిలుతున్నది. అక్షరములు పదములై, పదములు వాక్యములై, మనోభావాలను వెల్లడిస్తున్నవి. ప్రకాశవంతమైనదని భాషా శబ్దార్థము. కులకాంతవలె సహాయకారిణి కాబట్టి భాషా శబ్దం స్త్రీ లింగ పరంగా వాడబడుచున్నది. చక్కని భాషాజ్ఞానం గల పురుషుడు పండితుడనబడుచున్నాడు. పండితుడై లలిత మృదుమథుర పదజాలముతో, తనభావాలను వ్యక్తపరచే వ్యక్తి కవిగా పరిధవిల్లుచున్నాడు.

సరస్వతి విద్యారూపిణి, విద్యాధి దేవత. ఆ చదువుల తల్లికి -

శీ॥ “అ స్వరమవుదల యూ ఖాల మిద్యయి
త్రవణ యుగ్మంబు కారములు రెండు
గన్నులు బుత్యయుగంబు చెక్కులు ఇ వ
ర్ష ద్వంద్వముభయ దంతచ్ఛదములు
వక్రము ల్యాజములు వక్రతమాక్రరం .
బులు కక్షములు సున్నలలిత గళము
వటునిసర్దములురో భవ సూచకంబులు
కచవర్గములు పాణి కరరుహములు

తీ॥గీ॥ టాదులైదును గూడ బృష్టము చతుర్థ
వర్ధము దరంబు పంచమ వర్గజములు
జఘున మంతస్థలిపులు నూపుములు నంప్రు
లేపదూమణికట్టి వాగ్గేవి గొలుతు”

ఉత్తమ భాషాజ్ఞనాన్ని పొందగోరు విద్యార్థులు పాఠశాలలలోని పరసీయ గ్రంథాలతోనే పాండిత్యాన్ని పొందలేదు. పాఠశాలలో భాషాజ్ఞనము అలవడే మార్గాన్ని మాత్రమే నేర్చుకోగలరు. మనుచరిత్ర, వసుచరిత్ర, రాఘవ పాండవీయుము, పాండురంగ మహాత్ముము, శృంగార వైషణము అను ఆంధ్ర పంచకావ్యాలను త్రమంగా చదవాలి. వినితోపాటు వ్యక్తరణ శాస్త్రము, ఛందశ్లోస్ము, అలంకారశాస్త్రం, కావ్యలక్ష్మణాలు అభ్యసించాలి. పదపడి భారత, భాగవత, రామాయణాది మహాగ్రంథాలను చదవాలి. సుప్రద్ధ కవులచే రచింపబడిన నాటకాలు కూడా చదవాలి. నీతిదాయకమైన వచనకావ్యాలు కూడా చదవవచ్చు.

ఆంధ్రభాషలో అమితంగా సంస్కృత శబ్దాలు చేరియుండుట చేత సంస్కృత భాషాజ్ఞనము కూడా మనకు ఆవశ్యకమై ఉంది. ఒక భాషయిందు జ్ఞానము లభించిన మరొక భాషలో జ్ఞానాన్ని పొందడం సులభం.

తీగే॥ ఆంధ్రుడను నేను నాయడి యాంధ్రభూమి
యనుచు నుప్పాంగి తనబాస నభ్యసింప
కలసుడైమను పీసుగు లలినుపేక్క
సేయు వాడాలి విడిలంజె జేరువాడు.

86. కాలప్రభావము

చ॥ కాలమ జనుల సృజించును
 గాలమ రక్కించు త్రుంచు గాలమ చూడన్
 మూలము ముమ్మార్పులకును
 గాలము సుఖదుఃఖ కారకము విద్యార్థి!

రక్కకుని నమ్మి వానిననుసరించి వానిచేతనే మృతి చెందునట్టగా,
 ప్రాణులు కాలమును నమ్మి దాని వాతను పదుచున్నారు. పాము నోటిలోని
 కప్ప తన దురవస్థను ఎఱుగక తన్న సమీపించే పురుగులను పట్టడానికి
 ప్రయత్నించే రీతిగా, భయంకర సర్పం వంటి కాలం జీవులందరిని
 మ్రింగుచున్నది. నాకు ఇరవైయేండ్లు, నాకు ఇరవై ఐదు వత్సరాలు
 గడిచినాయని మురుస్తున్నాము. గాని మృత్యువుచే పాతిక మ్రింగబడితియనే
 విషయాన్ని మరుస్తున్నాము. మన కళముందే ఎందరో మృత్యువాత
 పదుతున్నా, మనం మాత్రం శాశ్వతంగా ఉంటామనే బ్రాంతిని
 వదలలేకున్నాం. అదే మాయ. మానవని ఆయువు వంద సంవత్సరాల
 ప్రరిమితి కలది. అందు సగం రాత్రి నిద్రకు సరిపోవుచున్నది. మిగిలిన
 యాశై వత్సరాలలో, యుక్తాయుక్త విచారజ్ఞాన శూన్యమైన బాల్యం, మరియు
 వ్యధమైన వార్ధక్యంతో పాతిక వత్సరాలు గడిచిపోతాయి. ఆ మిగిలిన పాతిక
 సంవత్సరాలు ఆధ్యాత్మిక, అధిభౌతిక, అధిదైవిక తాపత్రాయాల చేతను,
 సంసారమాయలో, సుఖ దుఃఖాలచే పరిభ్రమిస్తా, నిష్పయోజనంగా
 గడిచిపోతున్నది. జనన మరణచక్రం నుండి గట్టిక్కి శాశ్వత సుఖాన్ని
 అనుభవించే దెప్పుడు? ఈ ఆయువు మనలను కీలుబోమ్మలుగ చేసి
 ఆడిస్తున్నది. కాలచక్రం నిలిపినా నిలువదు. నిర్దయగలది. తిరిగిరానిది.

క॥ భుక్తికి గల చదువులనే
 రక్కిజదివి కొలువు గొలువ రాణచెలగునే?
 భుక్తికి గుక్కలు గొలువవె
 ముక్కిచదువె చదువు ముఖ్యముగ విద్యార్థి!

క॥ చదువున్ననేమి? నేర్వగు
 గద! నేననువస్తువు మనకాయంబునను
 న్నది యెచ్చటనో నేరని
 చదువు చదవ సార్థకంచె? సద్గ్యాధ్యారీ!

ఉశీనర దేశాన్ని పరిపాలించే ఉయజ్ఞని రాజ్యాన్ని ప్రత్యర్థులు దండెత్తి వచ్చి ఆక్రమించారు. శత్రువులతో పోరాడి ఆ రాజు వీరస్వర్గం అలంకరించాడు. ఆతని సతులు ఆరాజు శవాన్ని చూచి దుఃఖంతో “నాథా! మాకిక దిక్కెవ్వరు? ఉశీనర ప్రజలకిక ప్రభువెవ్వరు? నీ పుత్రుల పరిరక్షించే వారెవ్వరు? నిన్న విడిచి నిమిషమైనా జీవించలేము. అగ్ని జోచ్చి నీవెంట వచ్చేదము” అని బహుప్రకారములు విలపిస్తున్నారు. ఆ రాణుల చెంతకు యముడు బాలుని రూపంలో వచ్చి ఇట్లన్నాడు.

ఉ॥ మచ్చిక వీరికెళ్ల బహుమాత్రము చోద్యము దేహి పుట్టుచున్
 జచ్చుచునుండ జూచెదరు చావక మానెదు వారి థంగినీ
 చచ్చిన వారికేంద్రెదరు చావన కొల్లక డాగవచ్చునే
 యెచ్చటబుట్టే నచ్చటికి నేగుట నైజము ప్రాణి కోటికిన్

మాకిక దిక్కెవ్వరంటున్నారు. మును మాత్రగర్భంలో నుస్పుడెవ్వడు పోషించేనో వాడే ఎల్లప్పుడు మిమ్ముల రక్షింపగలడు.

ఆ॥ వె॥ థనము వీధిబడిన దైవ వశంబున
 సుండు బోపుమూల నున్న నైవ
 నడవి రక్కలేని యబలుండు వర్ధిల్లు
 రక్కకుండు మందిరమున జచ్చు.

ఒక చెట్టుపై ఒకరాత్రి పక్కలన్నీ గుమిగూడి మరునాడు వేకువనె స్వేచ్ఛగా పలుదిక్కులకు పరుగెత్తునట్లుగా, మనుజులు పాంచభౌతిక దేహాన పూర్వకర్మవశాన వర్తించి కాలంతీరగానే వెళ్లిపోతారు. కర్మానుబంధంతో భార్యాపుత్రులు, మిత్రులు, థనధాన్యాదులు వస్తుంటాయి. కర్మతీరగానే ఆ సంబంధాన్ని వదలి వెళ్లిపోతారు. తత్పజ్ఞులు ఈ విషయాన్ని ఎరిగి వగవరు.

పూర్వం ఒక మహా అరణ్యంలో పక్కలను వేటాడే బోయవాడు ఉదయాన్నే లేచి వేటకు కావలసిన వలలు, ఉరులు, విల్లునమ్ములు మొదలైన పరికరాలన్నీ తీసుకొని పక్కలవేటకై వెళ్లి పలు రకాల పక్కలను పట్టి విహారిస్తూ ఒక అడవి పిచ్చుకల జంటను చూశాడు. వలపన్నాడు. అందులో ఆడపిచ్చుక చికిత్సింది. మగ పక్కి చూచి ఈ విధంగా దుఃఖించింది. “కట కట! అడవులలో దొరికే మేత తీంటూ, అన్నుల కెగ్గచేయక, ఇట విహారించుచున్న నిన్ను ఆ క్రూరుడైన బ్రహ్మ కిరాతుని చేతిలో బదేటట్లు ప్రాసెనే! దైవానికి నీ బ్రతుకు ఇంత బరువయ్యేనే! ఒకసారిగ మనలందరిని తీసుకొని పోరాదా!”

ఉ॥ తెక్కలు రావు పిల్లలకు తేపటి నుండియు మేత గానమిన్
బోక్కుచు గూటిలో నెగసిపోవగ నేరవుమున్న దల్లియా
దిక్కున నుండి వచ్చునని త్రిపుని చూడ్చుల నిక్కినిక్కిన
ల్చిక్కలు చూచుచున్న వతిదీనత నెట్లు భరింతునక్కటా!

అని కుంతితసాదంతో కంఠము శోషిల్ల దుఃఖిస్తున్న ఆ పక్కిని కూడా ఆ లుభ్యకుడు ఒక్క బాణం వేసి నేలకూల్చినాడు. కాబట్టి కాలము సమీపించి నపుడు నేలకూలక తప్పించుకొనుట ఎవరితరము గాదు.

అని ప్రభోధించిన కపటబాలకుని పలుకులు సుయజ్ఞని బంధువులంతా విని సర్వప్రపంచం నిత్యంగాదని భావించి, శోకం మాని రాజు శవానికి ఉత్తరక్తియలు చేశారు. బాలుని రూపంలో నున్న యముడు అంతర్ఢాన మైనాడు.

క॥ పగిలిన మృద్ఘాండంబును
బోగులక వర్షింపవలయు బోయన దానిన్
దిగవిడిచి యవల నేడ్చుట
నగుబాటగు గాడె చూడనయ విద్యార్థి!

క॥ మొదటున కౌయ్యలు రెండొక
నదిగట్టున గలిసియుండు నదిలో బదగా
వదలుచు గలియుచు దొరలును
నదిగని చింతింపనేల, హిత విద్యార్థి!

87. దత్తాపహంగము కూడదు

బకరికొక అక్కరకు ఏదేని యిస్తామని చెప్పి, అడినమాట తప్పరాదు. అది పాతకంలో గొప్పపాతకం. మనం సమయానికి ఇస్తామని నమ్మి, వారు దానికి తగిన కార్యముల సరిచేసుకుంటారు. లేదా మన మాటను నమ్మి మరొకరికి మాట ఇచ్చి ఉంటారు. మన చెప్పి తప్పితే వారు చేయవలసిన కార్యాలు చెడిపోతాయి గదా! మనవల్ల వారు ఇచ్చిన మాట తప్పిన వారోతారు. తాజెడ్డుకోతి వనమెల్ల జెఱచు' అన్నట్టుగా తాను అన్నతవాది. కావడమే కాకుండా, ఇతరులకు కూడా అన్నతదోషం సిద్ధిస్తుంది. కావున సాధారణ అనత్యం కంటే దత్తాపహంగం (ఆడి తప్పాట) ఎక్కువ పాపాన్ని సమకూర్చుతుంది.

గోపు వలన పెక్క ఉపయోగాలున్నవని బాలురకు తెలుసు. గోపత్య మహాపాతకమని కూడా ఎరిగియంటారు. “నా పుస్తకమెవరైన అపహరించినచో కాలిలో గోపును జంపిన పాపమున బోపుదురు గాక” అని కొందరిపృటికి తమ పుస్తకాలపై ప్రాసుకుంటారు. గోపత్య మహా పాతకమని నొక్కిచెప్పడానికి పై వాక్య ఉదహరించాను. అట్టి గో హత్యలు నూరై తే ఒక బ్రహ్మాహత్య అవుతుంది. బ్రహ్మాహత్యలు నూరైన ఒక స్త్రీ హత్యకు సమమవుతుంది. అట్టి స్త్రీ హత్యలు నూరైన ఒక శిశుహత్యతో సమానమౌతుంది. అట్టి శిశు హత్యలు నూరింటికి ఎంత పాపమో అంత పాపం ఆడినమాట తప్పాట వల్ల కలుగుతుందని ఆర్యాలు అంటారు. ఎట్టి పాపినైనా నేను భరిస్తాను గాని ఆడి తప్పిన వానిని మాత్రం నేను భరించలేని భాదేవి బ్రహ్మతో చెప్పినదట! రావణ సంపోరం తర్వాత శ్రీరామ చంద్రమూర్తి లంకాపురం రామణీయకమును - చూస్తూ, ప్రాకార గోపుర ద్వారం ముందట పఱచిన మరకత శిలావేదిక చూశాడు. “దీన నయోధ్యకు గొనిపోయిన బాగుండు” అని లక్ష్ముణితో అన్నాడట. ఆ తరుణంలో సమీపంలోనున్న బుద్ధిమంతుడైన జాంబవంతుడు శ్రీరాములవారికి ఈ క్రింది శ్లోకం చెప్పాడు.

‘ఇంద్రంద్యుక్తము మంధపూర్వ ముదధాం పంచాననం పద్మజం.

సింధ్రు శుద్ధజలం శివం సితగళం లక్ష్ముపుతిం పింగళం

శైలాన్ పక్కధరాన్ హాయానపితథాకా మంచసద్గ్యహం
జానే సర్వమిదం శ్రుతం రఘుపతే దత్తాపహరం వినా.'

సహార్షాక్షుడు కాకయుండినప్పటి ఇంద్రుని, దేవదానవులచే మధింపబడని పాలవెల్లని, శుద్ధజల సహితమైన సముద్రాన్ని నీలకంతుడు కాకముందటి శివుని, పింగళ దేహుడైయుండిన విష్ణువును¹, రెక్కలు కలిగియుండిన కాండలను, గుట్టలను నేనెఱుగుదుగాని, దత్తాపహరమును మాత్రం ఇంతవరకు కనివిని ఎరుగలేదన్నాడు.

శ్రీరాములవారు ఆతని మాటలను ఆదరించి వెనుకకు మరలెనట!

పూర్వం హరిశ్చంద్రుడు ఆలుబిడ్డలను గోల్చేయి కాటికాపరికావడం, బలచక్రవర్తి వామనునికి చెప్పిన మాటకు కట్టుబడి తన సర్వస్వాన్ని కోల్చేవడం, శిఖిచక్రవర్తి తన శరీరంలోని కండలు కోసి దేగకివ్వడం, ధర్మరాజు భార్యాతమ్ములతో పదియురెండేళ్ళ అడవులలో ఇడుములు పడడం, ఆడితపురాదనియే కదా!

ఇక్కొకు మహారాజు కుమారుడైన సృగుండు మహాశాత. శారకావళిని లెక్కపెట్టువచ్చు గాని అతడు చేసిన గోదానాలను లెక్కపెట్టలేము. తొలిచూలు ఆవుల గిట్టలను, కొమ్ములను స్వర్షమయం గావించి, వేదవిహితకర్మలోనరించే పేద బ్రాహ్మణులకతడు సదక్కిఱ గోదానమిచ్చేవాడు. మరియు బహువిద దానాలను బీదసాదలకు చేసేవాడు.

ఒకనాడు కశ్యపుడను బ్రాహ్మణుడు ఆ రాజుదగ్గరకు వచ్చి తాను కొన్ని లక్ష్మణాలు చెప్పి అట్టే లక్ష్మణాలు గల గోవును కోరినాడు. అతడు చెప్పినట్టి ఆవును ఏరి తెప్పించి సృగుడు కశ్యపునకు యిచ్చాడు. అతడా గోవును ప్రీతితో పెంచుచు ఉదయాన్నే ప్రతిదినం పూజించేవాడు. ఇట్లుండగా ఒకనాడు ఆగోవు తప్పించుకొని తిరిగి రాజు మందలో చేరిపోయింది. రాజుకు ఆ

1. విష్ణు భగవానుడు కృతయుగంలో తెల్లనివాడని, త్రైతాయుగంలో కాంచన వర్షుడని, ద్వావరంలో రక్తవర్షుడని, కలియుగంలో నీలమేఘు స్వరూపుడని ప్రమాణము.

విషయం తెలియక మరొక విప్రునకు ఆ గోవును దానమిచ్చాడు. అతడు దానిని ఇంటికి తీసుకొని పోవుచున్నాడు.

సాయంకాలానికి తన గోవు ఇంటికి రాలేదనే బెంగతో కశ్యపుడు గుట్టలు, మిట్టలు, కొండలు, చుట్టుప్రక్కల పల్లెలు వెతికి వేసారి ఇంటికి తిరికి వస్తూ, వీధిలో తోలుకొనిపోతున్న తన గోవును చూచి రోపంతో – “ఓరీ! పచ్చేకాడా! నాయావును దొంగలికొని యొటకేగెదవు? నిలునిలు” అని అదలిస్తూ అడ్డవచ్చి నిలబడ్డాడు. ఆ విప్రుడు కొంత శాంతంతో ‘ఓయి! నిలు నిలుము. తొందరపడి కాఱులు కూచుకుము. నేను సృగరాజు వద్ద పరిగ్రహించి నా గృహమునకు గొనిపోవుచున్నాడను. ఇది నీదిగాదు. గౌరవబుధీతో తొలగిపో”మ్యున్నాడు. అంత కశ్యపుడు మరింత రోపంతో “నీ దొంగతనమునకు రాజు సాక్ష్యమీయవలయునా? గురుత్వముతో గోవును వదలెదవా? లేక తగిన శాస్త్రి కావలయునా” అని ఆవును వదలింప బెసుగులాడెను. ఇరువురు హాచ్చుతగ్గులు లేక కలపొస్తున్నారు. ప్రేక్షకులు కొందరు వారిని రాజు దగ్గరకు పొమ్మున్నారు. వారు రాజుకు తమ వివాచాలను విన్నవించారు. ఇది తనవల్ల జరిగిన పొరబాటే అని రాజు అప్పుడు తెలుసుకున్నాడు. ఇరువర్లకు ఒక్కొక్క లక్ష గోధనం ఇస్తానని అనునయింప చూశాడు. ఇద్దరూ ఆ గోవే కావాలని పట్టుపట్టారు. ఆ గోవు తప్ప రాజ్యమిచ్చినా వద్దన్నారు. కశ్యపుని ఆ రాజు ఎన్ని రకాల ప్రార్థించినా వినలేదు. కోపంతో మరలి తన నివాసానికి వెళ్లిపోయాడు. రెండవవాడు ఆ ఆవును తోలుకొని పోయాడు.

తదనంతరం కొంతకాలానికి ఆరాజు మరణించాడు. యమకింకరులు సృగుని కొనిపోయి తమ ఏలికకు అప్పగించారు. దండధరుడు ఆ రాజును చూచి -

క॥ ఎతుగమినైనను భూసుర

వరుల ధనంబహారింప వలవదు పతికిన్
మ ఐపున ననలము ముట్టిన
దరికొని వెసగాల్పకన్నె తన వెరియంగన్.

నీవు ఎంతో పావనుడై, ఘనదాతగా ధర్మప్రభువుగా పేరుపొందినా, దత్తాపహరము చేశావు కాబట్టి ఆ పాపఫలితంగా ఊసరవెల్లివై కొంతకాలము నుభవించి పుణ్యలోకానికి చేరు”మని ఆజ్ఞాపీంచాడు. ప్రాణులు తమ పుణ్యపాపాలను అనుభవింపక తప్పవుగదా!

నృగుడు ఊసరవెల్లియై పెద్దకాలంకడు దురవస్థలను పొంది తుదకు ఒకపాడు బావిలోపడి గట్టిక్కలేక దురసీల్లుచుండెను. ఒకనాడు ప్రద్యుమ్మాదులు యాదవులు ఉద్యానవనంలో క్రీడించి, సలిలములన్యేషిస్తూ, ఆ ఊసరవెల్లి పడియుండే కూపాన్ని చూశారు. అందలి ఊసరవెళ్ళిని చూచి విస్మయమందినారు. శ్రీకృష్ణునకు విన్నవించినారు.

చ॥ పరువిడిపోయి తెచ్చి ఘన పాశచయంబుల నంటగట్టి య
గ్గరు భుజలందఱుం గదిసికోయని యార్పుచు దాని నెమ్ముయిం
దరలగ దీయలేక దగదట్టముగా మదిదొట్టగిల్ల నొం
డౌరు గడవంగ వేచని పయోరుహనాభున కంతజెప్పినవ్.

అది విన్న శ్రీకృష్ణుడు వెంటనే వచ్చి అవలీలగా ఆ కూపము నుండి ఆ ఊసరివెల్లిని వెలికితీసాడు. శ్రీకృష్ణుని కరస్వర్ధుచే నృగుండు తన పూర్వరూపాన్ని పొందాడు. ఆ స్వామిని అనేక విధాల కీర్తించి, తన చరిత్రను, యదు కుమారులకు తెలిపి, వారందరి అనుమతితో దివ్యవిమానం రాగా స్వర్గానికి చేరినాడు. కాబట్టి ఆడి తప్పరాదు.

88. పంచాంగము

తిథి, వార, నక్షత్ర, యోగ, కరణములు అనబడే ఐదు కాలవిభాగాలకు పంచాంగమని పేరు. తిథి అనునది చంద్రకళల యొక్క వృద్ధిక్షయాలను తెలుపడమే కాకుండా సూర్య చంద్రులకు గల దూరాన్ని సూచిస్తుంది. అమావాస్యానాడు ఇరువురు ఒకే రాశిలో ఉంటారు. పోర్చుమి రోజు సూటిగా ఎదురై ఉంటారు. ఇక వారము ఆనాటి గ్రహాధిపత్యాన్ని తెలుపుతుంది. నక్షత్రమనేది చంద్ర సూర్యులుండే స్థలాన్ని తెలుపుతుంది. సూర్యుడొక నక్షత్రాన ఉండే కాలానికి ‘కార్య’ అని పేరు. సూర్యుడొక రాశిని (21 నక్షత్రాలు) దాటే కాలానికి మాసమని పేరు. మాసంలో చంద్రుడు దినానికి ఒకడటి చొప్పున ఇరవైయేడు నక్షత్రాలను, మరి రెంచిని దాటుచున్నాడు.

చంద్రుని గతినిబట్టి కాలాన్ని గణించడాన్ని చాంద్రమాస మంటారు. సూర్యుని గతినిబట్టి గణించడాన్ని సౌరమాసమంటారు. బృహస్పతి సంవత్సరానికొక రాశిని దాటుచున్నాడు. ఆ కాలమాసాన్ని బార్ధస్పతయ మంటారు.

మన అంధ్రదేశంలో చాంద్రమాసాన్ని లెక్కిస్తారు. కాబట్టి మనకు తిథులు, పైత్ర, వైశాఖ, జ్యేష్ఠాది మాసాలు గణనీయములు. చాంద్రమాసం ప్రకారం మాసానికి ఇరవై తొమ్మిది చిల్డరదినాలు. సంవత్సరానికి ఇంచుమించు మున్మాటయాభై నాలుగు దినాలు.

సౌరమాసం అరవదేశ వ్యవహార సిద్ధము. సూర్యుడు రాశిలో ప్రవేశించు కాలమే వారి మాసారంభ దినం. మనకు అమావాస్య పోయిన మరుసటి రోజు నుండి మాసారంభం. పైత్ర, వైశాఖాది మాసామాలు విక్రతులైన చిత్రి, వైయాశి మొదలైన నామాలు వారికి సిద్ధములు. ఏ రాశిలో సూర్యుడు ప్రవేశిస్తాడో ఆ రాశిపేరుతో ఆ మాసం వ్యవహారింపబడుతుంది. అవి మేఘ వ్యపథాది మాసాలు. సౌరమాసంలో నెలకు ఇరవై యొనిమిది నుండి ముప్పుది రెండు దినాలు సూర్యచలనాన్ని బట్టి దినములు స్థిరీకరింపబడతాయి. ఇందు సంవత్సరానికి రమారమి మున్మాట అరవై అయిదు దినాలు. సౌరమాసానికి, చంద్రమాసానికి సంవత్సరానికి పదుకొండు దినాలు పోచ్చతగుతు

ఉంటాయి. ఈ భేదం వల్లనే మూడు సంవత్సరాలకొకసారి అధికమానం ఏర్పడుతుంది.

బొక్కరాళిలో సూర్య శుక్ర బుధులు ఒకమానం, అంగారకుడు ఒకటిన్నర నెల, బృహస్పతి ఒక సంవత్సరం, శనిశ్వరుడు రెండున్నర సంవత్సరాలు, చంద్రుడు రెండున్నర దినాలు, ప్రదక్షిణంగా సంచరిస్తాయి. రాహుకేతువులు ఒకొక్క రాళిలో పదునెనిమిది మాసాలు ప్రదక్షిణంగా సంచరిస్తారు. రాశి అంటే రెండుంపాతిక నక్షత్ర సమూహం. ఇరవైయేడు నక్షత్రాలు పండిండు రాసులుగా విభజింపబడ్డాయి.

సూర్యుడు భూమికి ఉత్తరమార్గంలో సంచరించే కాలానికి ఉత్తరాయణం అని పేరు. సూర్యుడు మకరరాళిలో ప్రవేశించిన నాటి నుండి కటకరాళిలో ప్రవేశించేవరకు గల కాలాన్ని ఉత్తరాయణం అంటారు. కటకరాళిలో ప్రవేశించినపుటి నుండి, మకరరాళిలో ప్రవేశించే వరకు గల కాలాన్ని దక్షిణాయనం అంటారు. ఉత్తరాయనం పుష్యమానంలో (తైనెల మొదటి తేదిలో)ను, దక్షిణాయనం ఆషాదమానం (ఆడినెల మొదటి తేది)లోను వస్తుంది.

యోగమయిన సంధుల నుండి సూర్యచంద్రులుండే దూరాన్ని తెలుసుకోవచ్చు. విష్ణుంభాది యోగములు ఇరువదియేడు. ఈ యోగములు నక్షత్ర సంభ్యనే పొందినందు వల్ల దీని నుండి మరొక సంగతిని మనం గ్రహింపవచ్చు. యోగములు దినమునకొక్కబీ వంతుననే వస్తాయి. ఉత్తరాయన సంధిలోని రాళిలో శ్రవణ నక్షత్రం హృద్యంగా ఉంటుంది. దక్షిణాయన సంధిరాళిలో పుష్యనక్షత్రం ఉంటుంది. ఈ రెండు నక్షత్రాలు నుండే యోగము లెక్క పెట్టబడుతుంది. ఈ నక్షత్రముల నుండి సూర్య చంద్రులున్న నక్షత్రాలను లెక్కించి సంకలనం చేస్తే యోగు తెలుసుకోవచ్చును.

సూర్యగమనానికంటే నక్షత్రగమన వేగం ఎక్కువ. నక్షత్రగతికంటే యోగగమన వేగం ఎక్కువ. సంవత్సరంలో చంద్రుడు పండిండు మారులు చుట్టును. నక్షత్రాలు పదమూడు తడవలు పరిశ్రమిస్తాయి. యోగములు పదునాలుగు మారులు వస్తాయి. ఒకొక్క యోగానికి ఇంచుమించు 56-14 గడియలపుతాయి.

కొంతి పాదముల నుండి సూర్యచంద్ర సక్కతాలను లెక్కించి కూర్చు వారి దూరాన్ని యోగము తెలియజేసినట్లుగా, భూమధ్యం నుండి సూర్య చంద్రులుండే దూరాన్ని లెక్కించి ఆ రెండు స్థలాలకు గల వ్యత్యాసాన్ని కరణము తెలుపుతుంది. భూమధ్యం మేఘరాశి. అక్కడ నుండి లెక్కపెట్టి కరణమును తెలుసుకోవాలి. బవబాలవాది కరణములు పదునోకండు, కరణము ప్రమాణం ఇంచుమించు ముప్పుది గడియలు కాబట్టి దినానికి రెండేసి వస్తాయి. కరణములు చరములు, స్థిరములు అని రెండు విధాలు. బవ, బాలవ, కౌలవ, తైతుల, గరజ, వణజి, భద్ర అనబడే ఏడును చరకరణములు. ఇవి ఒకటి వెనుక ఒకటిగా మాసంలో బహుళచతుర్భాషా వరకు ప్రవర్తిస్తాయి. శకుని, చతుష్పూత్రు, నాగవము, కింస్తుఫ్సుము అనే నాలుగు స్థిరకరణములు. కాన నివి మాసానికి ఒకసారియే బహుళ చతుర్భాషా నుండి క్రమంగా వస్తాయి.

పంచాంగంలో ఒకదినంలో గల విశేషాలను వివరంగా తెలుసుకుండాం.

శ్రీ అక్కయునామ సంవత్సర భాద్రపద మాస బహుళపక్షం. (తమిల నెల - పెరటాసి, కన్యా 11వ తేది.) పూర్వాభాద్ర లేక ఉత్తరాభాద్రలో పూర్తిమనాడు చంద్రుడుండే నెలకు భాద్రపదమని పేరు. సంవత్సర మందు ఇది ఆరవ నెల.

బహుళ షష్ఠి - బహుళ పక్షము చీకటి కాలము, చంద్రునికి క్షీణిదశ. పున్నము నుండి నాటికి ఆరు దినములు. చంద్రునికి పదునారు కళలు. అందాలు తగ్గి, ఆనాడు చంద్రుడు 10 కళలతో ప్రకాశిస్తాడు. భాద్రపద మాసం శుక్లపక్షం 15, బహుళ 6 చేరగా ఆ మాసంలో ఇరవై ఒకటవ దినమయ్యాంది. పెరటాసి (కన్యా) 11వతేది. సౌరమాసం ఆరవనెల 11వ తేది. సూర్యుడు కన్యారాశిలో ప్రవేశించి 11వ దినం జరుగుచున్నది. సోమ నాడు సూర్యోదయం మొదటి హోర (గంట)కు, చంద్రుడధిపతి కాబట్టి ఆ దినము సోమవారం.

షష్ఠి 23-37 నాడు 23 గడియలు 37 విగడియలు వరకే షష్ఠి. తర్వాత సప్తమి ప్రారంభమౌతుంది.

రో 28-9, సూర్యోదయం నుండి 27 గడియలు, 9 విగడియలు వరకు చంద్రుడు రోహిణీ నక్కత్రంలో ఉంటాడు. పదపడి మృగశిరలో ప్రవేశిస్తుంది. చంద్రుడానాడు వృషభరాశిలో వుంటాడు.

ఆ.వె॥ చనిన మాసములను జయ్యన రెట్టీంచి
గత దినంబులందు గలియ గూర్చి
యశ్శిని మొదలుగను. నవి లెక్కచేసిన
నిత్య తారవచ్చు నిజముగాను.

జరిగిన నెలల రెట్టీంచి దానితో జరిగిన దినాలను లెక్కించి దిన సక్కుత్తాన్ని కనుక్కోవచ్చును. జరిగిన నెలలు అధికమాసముతో 6. అవి రెట్టీంపగా 12. జరిగిన దినములు 20. మొత్తం 32. అందు ఇరువది యేడు తీసివేయగా మిగిలింది 5. ఐదవ సక్కుత్తం మృగశిర. రోహిణి 27-9 గడియలపై మృగశిర ఆనాడు వస్తుంది.

సిద్ధి 26-27. సూర్యోదయం నుండి 26 గడియలు, 27 విగడియలు వరకు సిద్ధియోగం. ఆపై వ్యతీపాతం వస్తుంది. 28-37 వణజికరణం. 23 గడియలు. 37 విగడియలు వరకుండును. ఆ మీద భద్ర వస్తుంది.

ది. 8-7. అనగా దివి (పగలు సూర్యోదయమైన తర్వాత) 8-7 గడియలకు రోహిణి యందు ద్వాజ్యకాలం ఆరంభమౌతుంది. రా. 12-30. సూర్యాసమయమైన తర్వాత రాత్రి 12-30 గడియలకు మృగశిర యందు త్వాజ్యకాలం ఆరంభమౌతుంది. త్వాజ్యమనగా విడువదగింది. త్వాజ్యకాలంలో కార్యారంభం చేయరాదు. హ1 అర్ధ 3-22 అనగా హస్తానక్కుత్త ప్రథమ పాదం సూర్యుడు 3-22 గడియలకు ప్రవేశించుచున్నాడని ఆర్థం.

ఉప 1 శు 35. ఉత్తరానక్కుత్త ప్రథమపాదమున శుక్రుడానాడు 35 గడియలకు ప్రవేశిస్తాడు.

భుక్తి 1-44. అనగా సూర్యోదయానికి ముందా 1-44 గడియలు (కన్యా) లగ్గంలో గడచినదని భావం.

చ. 19 చంద్రుడు మనకు గనబడు నాటి నుండి 12 దినములైనవి. ఇది మహమృదీయుల మాసం. ప్రతి మాసం శుద్ధ తృతీయ నుండి వారికి మాసారంభము.

షై విధంగా తిథి, వార, సక్కుత్త, యోగ, కరణములు పంచాంగము నందుండును.

89. విధి కంటే మతియెక్కువ

వంగదేశాన్ని బ్రహ్మమిత్రుడనే రాజు పరిపాలించేవాడు. అతనికి చాలాకాలం పుత్రులు లేనందున కులదేవతలకు ప్రొక్కి, మునుల సేవించి, దానములెన్నో చేయగా తుదకు చక్కని కుమారుడు కళ్లినాడు. పుత్రోదయంతో ఆ రాజు అమితానందంతో ఉత్సవం చేయించి, బీదసాదలకు పెక్కు దానాలిచ్చి పురోహితుల పిలిపించి నామకరణం చేయించి, దైవజ్ఞులచే జాతకం ప్రాయించాడు. “పదునొకండవ యేట పదవ నెల, పదవోరవ దినమున రాత్రి పదునాలుగు గడియల కీజాతకుడు దొంగతన మొనరింపగలడు” అని జ్యోతిష్మూలచే ఖ్రాయబడింది. అది చూచిన రాజదంపతులు మిగుల దుఃఖించి - ఆ విప్రులతో ఇట్లన్నాడు. “దైవజ్ఞుల పల్చులు పొల్లు కాజాలదు. నాకు కుమారుడై యుండి చోరత్యము చేయ వీనికి అవసరమేమి కలదు? వీని దౌర్ఘార్యము వల్ల వీడు చోరుడు కావలయనే గాని దొంగతనం చేయ వేరొక హేతువున్నదే? వీడు దుష్పడగుట జూచి యేసెట్లు సహింపనేర్చు? వీని దౌష్ట్యం వల్ల పొరులు బాధితులగుచుండగా ఎట్లు చూడగలను? ఏమి చేయగలను? చెట్లు తొర్కలో పుట్టిన అగ్ని చెట్టును మాత్రమే దహిస్తుంది గాని కడుపున పుట్టినవాడు కుపుత్రుడైతే కొంపను, కులాన్ని కూడా నాశనం చేస్తాడు.

**శ్లో॥ ‘త్యజే దేకం కుల స్వార్థే గ్రామ స్వార్థే కులం త్యజేత్
గ్రామం జనపద స్వార్థే ఆత్మార్థే పృథివీంత్యజేత్’**

“కులము కొరకు ఒకనిని, గ్రామము కొఱకు కులాన్ని, లోకానికై గ్రామాన్ని, తన కొరకు పృథివిని వదలాలని పెద్దలంటారు.” అని ఇంకా ఏమో చెప్పుడానికి ప్రయత్నిస్తుండగా సభలోనున్న ఒక పండితుడు లేచి రాజేంద్రా!

**తే॥గీ॥ జాతకము చూచక చనుటలేస్తు
కాంచి మంచి యటన్న జనించునగవు
చెడ్డయని చెప్పినపుడె చెందుభయము
గాన జాతకంబుల ప్రాత మానుచోప్పు**

అంతేగాక ఎప్పుడో జరగగలదన్న దానికి ఇప్పుడు ఇంత విచారించుట మీబోటి ధీరులకు పాడిగాదు. భీరుడు మాటిమాటికి చావు చావని చింతించి మరణావస్తను పొందుచుండు. ధీరుడు రానున్నవి రాకమానవని నిశ్చల చిత్తంతో వచ్చిన దాన్ని అనుభవిస్తాడు. నరుని బుద్ధి పూర్వకర్మ ననుసరించి ఉంటుంది. ధీరుడు వివేకముతో దానిని త్రిప్పుకోగలడు. సావిత్రి దైవగతిని, తన పతి ప్రాణాలను స్వవివేకంతో మరల్చుకోలేదా! మార్గందేయుడు విజ్ఞానంతో, ఈశ్వరారాధనతో మృత్యువును జయింపలేదా! మూర్ఖులు, నీములు సైతం గురుబోధచే పాపవర్షితులై యశస్కాయులు కాలేదా! వివేకము మనుజనకు అవశ్య సంపాదనీయము. వివేకము సద్గ్యద్వాపల్ పొందవచ్చు” అనిన రాజుకు చిత్తశాంతి కల్గి సంతుసించాడు. “నీవే ఈ బాలకునికి విద్యాబుద్ధులు గఱపి నీతిమంతుని చేయవే” అని ప్రార్థించి, ఆతన్ని సన్మానించి పంపించాడు. కొడుకును మిక్కిలి గారాబంగా పెంచి ఐదవయేటనే ఆ పండితుని రావించి పూజించి అక్షరాభ్యాసం చేయించి ఆ గురువుతోడ గురుకులమునకు రాజు తన కొడుకును పంపించాడు.

ఆ రాకమారుడు కుశాగ్రబుద్ధి కాబట్టి గురువు చెప్పిన ఉపదేశాన్ని అతి శీఘ్రంగా గ్రహించేవాడు. పదవ సంవత్సరం పూర్తుయ్యసరికి ఆ బాలకుడు సద్గ్యాపారంగతుడైనాడు. ధర్మ శాస్త్రాలన్నీ అతనికి కంరస్తములై కరతలాములకములైనాయి. పదకొండో ఏడు వచ్చింది. క్రమంగా తొమ్మిది నెలలు కూడా గడిచినవి. రాజు మదిలో కలవరం పోచ్చెను. పదకొండవ రోజు రాకమారుని వెంటబెట్టుకొని సభకు వచ్చాడు. రాజు ఎదురేగి గురువును గౌరవించి ఉచితాసీనుని చేశాడు. కుమారుని కౌగిలించుకొని అంకపీరంపై నిడుకొని దువ్వుచు - “తండ్రి! గురువుల వద్ద ఏమేమి చదివితివి? గ్రంథార్థములు చక్కగా గ్రహించితివా! నీనేర్చిన విద్యా నైపుణ్యాన్ని ప్రసంగింప విందు? అని ఉప్పిశులూరుచుందు. ఏదీ చూతము. నీ కత్యంత ప్రియమైన ఒక పద్మాన్ని వినిపింపము” అనిన తండ్రిని చూచి ఆ తనయుడు -

క॥ ఆడుదము మనము హరిరతి
బాడుదమే ప్రాద్మ విష్ణు భీద్రయశంబుల్
వీడుదము దుష్ట సంగతి
గూడుదము ముకుండ భక్తకోటిన్ సూటిన్

అని భాగవతంలోని ప్రహ్లదుని పద్యాన్ని చదివాడు. జనకుడు ఆనందించి కుమారుని చేత గురువుకు దక్కిణ యిప్పించి, తనయుని నగరికి అంపినాడు. గురువుతో ఏకాంతంగా కొంతసేపు మాట్లాడి నాటి కొలువు చాలించాడు.

రాజకుమారుడు నగరిలో నిరభ్యంతరంగా తిరగడానికి కావలసినది యథేష్టముగ చేతికి దొరకేటట్లు ఏర్పాట్లు చేయబడింది. పేరుకు మాత్రమే కోశాగారం బీగములున్నవి గాని ఈ బాలకుడు ఏది చూచినా తెరవబడు చుండెను. పదునైదవ దినం రానే వచ్చింది. కొంత ధనాన్ని తీసుకొని ఎచ్చటికైనా పోవాలనే బుద్ధి అతనికి పుట్టింది. తన దేశ సంచార విషయం తండ్రికి తెలిసినచో పోనీయడని, ధనమీయడని ఆ బాలుడు తలచినాడు. తండ్రికి తెలియకుండా ధనాన్ని తీసుకొని పోవాలని నిశ్చయించాడు. అది రాత్రియందే సాధ్యముని తలపోశాడు. పగలు సైతం అడ్డ లేనపుడు రాత్రి పూట తీసుకొని పోవాలనే ఆలోచన కలగడానికి కారణం ఆతని ప్రారభమేకదా!

పూర్వజన్మ వాసననచే అతడా రాత్రి సరిగ్గా జ్యోతిష్ములు చేపైన లగ్నానికే బయలుదేరి కోశాగారంలో ప్రవేశించాడు. రాజాజ్ఞచే కాబోలు, కావలి వారంతా గాఢముగ నిద్రించు వారివలె నటించారు. ఇదే మంచి సమయముని రాకుమారుడు ద్వారము సమీపించి కవాటాన్ని తోచి చూశాడు. గడిలు, తాళాలు వేయబడలేదు. అతని కది చిత్రము, ఆనందప్రదము అయినది. మెల్లమెల్లగా లోనికేగి అన్నింటిని పరీక్షించాడు. అన్నియు ఊరకనే మూయబడి ఉండెను. రత్న పేటికను తెరువ ప్రయత్నించగా తాళపు చెవుల గుత్తి అచ్చటనే బడియిందెను. బయలుదేరిన లగ్నం మంచిదని ఉప్పాంగి రత్న పేటికను తెరచి కొన్ని గ్రహించాడు. ‘మణి దొంగలించిన వాడు మరుజన్మమున పులిపిరి యొడలి వాడై పుట్టును’ అని తాను చదివినది జ్యాప్తికి రాగానే వాని నచ్చటనే పెట్టి, మరొక పెట్టి తెరచి కొన్ని బంగారు టంకములు తీసుకున్నాడు. “స్వర్ణమును అపహరించినవాడు పుచ్చిన గోళ్యమును, కుష్మరోగము గలవాడై పుట్టు”నని గుర్తుకు వచ్చి వానిని కూడా వదలి వేశాడు. ఇట్టే ఒకొక్కటి తీసుకొని దాని నపహరించుట వల్ల కలుగు పాప ఘలితాన్ని స్ఫురిస్తూ వాటి

అచ్చటనే వదలివైచి, తుదకిట్లని తలపోశాడు. “నేనెందులకింత వెట్టినెతిని”? ఇందు నా యత్నమే చేయరానిదైనపుడు తత్కర్మ ఫలితాన్ని గూర్చి చింతింపనేల? నా తల్లిదండ్రులను విడిచిపోవుట తగిన పనియా? వృద్ధులైన జనసీ జనకులు నాకై పరితపిస్తూ అన్నపాసీయాలను వదలి క్రుంగి కృతింప, నేను పొందే భాగ్యమేమున్నది? తల్లిదండ్రులను విడిచి తపమాచరించిన కాశికుని తపము వ్యర్థం కాలేదా! పుత్రులు మనలను ఆనందవార్దిలో తేల్చి సంసారసాగరం సుండి ఉద్ధరిస్తారని పితరుల అభిలాష, మాతాపితరులను చిత్తపీంసకు గురిచేసేవాడు కుపుత్రుడు కాకుండా సుపుత్రుడెట్లవుతాడు. నాకిది తగనే తగదు. నా ప్రయత్నాన్ని వదలి నా విద్యా వివేకాలతో నా జన్మను పవిత్రము గావించుకొనియేద గాక!” అని తన బుద్ధిని మార్చుకొని తిరిగి తన శయనాగారానికి వెళ్లి సుఖంగా నిద్రించాడు.

ఉదయాన్నే రాజు మేల్గొని, నిదురిస్తున్న కుమారుని చూచి సంతసించాడు. కోశాగారానికి వెళ్లి వదలబడిన మణులను, స్వద్ధమును చూచి కుమారుని, గురువును రప్పించి, గురు సమక్షంలో రాత్రి జరిగిన చర్య యేమని కుమారుని ప్రశ్నించాడు. దర్శకాస్త్రాలు చదివిన వివేకి కాబట్టి సత్యపాశబద్యుడై జరిగిన వృత్తాంతాన్ని పూసగ్రుచ్చినట్లు విన్నవించాడు. రాకుమారునిలో వచ్చిన మార్పుకు తండ్రియు, గురువును బ్రహ్మనందం చెందారు. కాబట్టి విధి కంటే మతి గొప్పది.

90. మితము

మితము సర్వకార్యములందు, ఆలోచనలందు, భాషణములందు, ప్రవర్తనముందు తప్పక అవసరం, ఆచరణీయం. ‘అతి’ అనే శబ్దం ఎచ్చటా పనికిరాదని ఆర్యుల మతం.

క॥ అతి మూర్ఖుడైన రావణ
 దతి రూపిణియైన సీత, యలజది వదరే
 యతికామి పంక్రిరథుడును
 నతి యొందును విడిచి నడవ నగు విద్యార్థి!

అతిమాత్ర కారణంగా సుయోధనుడు చెడినాడు. హరిశృంగుడు అవస్థల పాలైనాడు. బలిచక్రవర్తి పదవిని కోల్పోయాడు. కాబట్టి అతి అనేది మనిషికి ఒక శత్రువుగా తోస్తున్నది. ‘అతి సర్వత్ర వర్జయేత్ అని ఆర్య వాక్యం’.

అామో క్షమయ తాల్చియుండ జనదెల్ల ప్రాధ్యందే
 జంబ తాల్చియుండం జనదుపతికి
 సంతతక్షముందు సంతత తేజాందు
 నగుట దోషమందు రనఘుమతులు.

సూర్యవరంవల్ల కుంతికి సూర్యుని అంశతో జన్మించిన కర్మడు అతి దాని. దానం ఉత్తమ కృత్యమైనా, అతియగుటచేత దానివల్ల చెడు వాటిల్లింది. లోకాపవాదానికి భయపడి కుంతి కర్మన్ని ఒక పెట్టెలో పెట్టి నీటిలో విదువగా, సూతుడు గొనిపోయి పెంచి పెద్దవానిని చేశాడు. దుర్యోధనుడు అతని అప్రవిద్యా సైవుణ్ణానికి మెచ్చి, అంగరాజ్య మెచ్చి మిత్రునిగా చేసుకొని, అర్పునుని భయం నుండి నిశ్చింతంగా ఉన్నాడు. పాండవులు మాయ జూదంలో సర్వస్నాన్ని కోల్పోయి, అరణ్యవాసం చేసే కాలంలో దేవేంద్రుడు “కౌరవ పాండవులకెట్టిన యుద్ధం తప్పదు. అర్పునకు సరియుద్ది కర్మడు. అతడు సహజ కవచకుండలుడు. వానిని పరిమార్పుట సమ్మానించి అసాధ్యం” అని నిశ్చయించి, పుత్రుని హితవుకోరి దానరూపంలో రాధేయుని కవచకుండలాలను ఆపహరింప బూనినాడు.

సూర్యుడు అది గ్రహించి తన పుతుని మేలుకోరి విప్రుని రూపంలో వచ్చి కర్ణునితో ఏకాంతంగా “పాకశాసనుడు పాండవ హితార్థియై కపట విప్రుని రూపంలో వచ్చి అమృతమయమైన నీ సహజ కవచకుండలాలను అడుగునున్నాడు. మోసపోకుము. వాని నీయకుము” అని ప్రబోధించాడు. పుతునిపై మక్కువతో వచ్చిన సూర్యభగవానునికి ఆభివాదం చేసి కర్ణుడు ఇట్లన్నాడు. “తండ్రి! నీవు నా కత్యంత హితముకోరి వచ్చుటవల్ల కృతార్థుడనైతిని. ఐనను ఒక్క విన్నపాని వినండి.

**ఖ॥ భూసురకోటి వేడుటయు బోడిగ బ్రాషములైనసీగినా
బాస, దినేశ! లోకమునఁ బ్రాషుట మింతయు నట్టుగావునవ్
వాసవుడటై నన్నుడుగవచ్చుఁ బ్రియంపడినాకు నొక్క బ్రా
తే? సురలోకవందిత! మదిం గవచంబును గుండలంబులన్.**

క్షణభంగురమైన శరీర రక్షణ కోసం, నా దానప్రతమును గంగలో కలుపుదునే? కీర్తి కంటి ఆశ్రయింపదగినది ఈ భువనత్రయంలో ఫేరోండు కలదా? విప్రులకు దానమిచ్చుట, శత్రువుల పరిమార్పుట, శరణన్నవారిని రక్షించుట, స్త్రీ, వృద్ధ, బాలుర, ద్విజుల బాధలను పోగొట్టుట నా ముఖ్యప్రతములు. కీర్తి కొరకు చావు వచ్చిన చత్తగాక! ప్రత భంగం చేయజాలను. అంత -

సూర్యుడు : - కుమారా! హితవచనాలను పెడచెవిని పెట్టుట ప్రాణి లక్షణం కాదు. చచ్చి ఎవ్వరిని ఉద్దరించాలి? ప్రాణముండిన అన్నింటిని సంపాదింప సాధ్యమౌతుంది.

**క॥ మృతుదైన నరుడు వెస భ
స్వితుదై చనుగాక కీర్తి మేలిమిగనునే?
మృత దేహంబునకు నలం
కృత సేసిన యట్ల మృతుని కీర్తియు బిదపన్**

కర్ణుడు : - దేవా! మృత్యువుకు భయపడను. అసత్యమాడను. నామై కరుణించి నా దాన వ్రతాన్ని మాన్యదానికి ప్రయత్నించకుము.

సూర్యుడు : - నీవు సహజ కవచకుండల మండితుడైతే అర్జునుడు నిన్ను జయింపలేదు. ఊరక వానిని కోల్పోయి ఆపదను కొని తెచ్చుకోకు.

కర్ణుడు : - జగద్వంధూ! వేయి మాటలేల? మృతికి భయపడు వాడగానని ముందే వక్కాణించితిగదా!

సూర్యుడు : - ఎల్ల భంగుల హితవు బోధించేవారు దౌరకడం దుర్లభం. అట్టివారు చెప్పిన వినకుండ ఆపద తెచ్చుకొను నీవంటి వానికి ఏమి చెప్పి ఏమి ప్రయోజనం. అయినా విను. నీ పుట్టు తొడవుల దేవేంద్రుని కిచ్చునపుడు అతనియొద్ద అమోఘమైన శక్తి ఆయుధమున్నది. దాని అడిగి గ్రహింపుము.

కర్ణుడు : - పెద్దలు మన్మించాలి. బదులు గ్రహించుట ధార్మికుల లక్షణం కాదు. అయినా పెద్దల మాట కాదనలేక అట్టే చేయగలను.

సూర్యుడంత అంతర్ధానమైనాడు. మరునాడు మధ్యహన్మం ఇంద్రుడు మాయావిప్రుని రూపంలో కర్ణుడు సూర్యోపాసన పూర్తిచేసి బ్రాహ్మణులు కోరిన కోరికలు తీర్చువేళ, సమయం చూచి - ‘భిక్షాం దేహి’ అన్నాడు. కర్ణుడు “విప్రోత్తమా! మీ అభిమత మేమిహో, ఏమి కావాలో కోరుకొమ్మ”న్నాడు. అంత కపట బ్రాహ్మణుడు “దానశిఖామణి! నాకు గో, భూ, సువర్ణ దానాదు లక్షరలేదు. నీవు యివ్వదలచినచో నీ కవచకుండలాలనిమ్ము. తృప్తిగా గైకొందును” అన్నాడు. రాథేయుడంత చిరునవ్వు నవ్వి ఆ కపట విత్రుని చూచి “నీవు దేవేంద్రుడని నేనెఱుంగుదు. దేవేశ్వరా! మూడు లోకాలు నీ రక్షణచే ప్రకాశించు. అట్టి నీవు నన్ను వేడుట పాడియే?” అన్నాడు.

అంతట దేవేంద్రుడు “సూర్యుడు నీకింత చెప్పాట నేనెఱుగుదు. మాకు ప్రియమైన దానమిమ్ము” అనగానే రాథేయుడు “మహేంద్రా! అఖిల శత్రు ఘూతిని యగు నీ అమోఘశక్తిని కృపసేసి, మత్స్యవచకుండలములు గొనుము” అని పలికిన మహేంద్రుడు -

ఓ॥ ఇచ్చేద శక్తి నీకు వినుమేర్పడ నాటి మదీయ శత్రులం.

గ్రహించి చంపి యది క్రమ్మతీ చేతికి వచ్చుచుండు నీ కిచ్చుట యట్టుగాదు భువినెందును దుర్బయుడైన నీరిపుం జచ్చేర దున్ను నొక్కరుని జేకొని నన్ను భజించు గ్రమ్ములున్

శక్తి ఆయుధాన్ని పరిగ్రహింపుమని ఇంద్రుడు కర్ణున కిచ్చి, “దీని ఆపత్కాలమున దక్కు తక్కిన సమయాలలో ప్రయోగించిన నీకు అపాయంబు చేకూర్చు”నని పలికి కర్ణుని సహజ కవచకుండలాలను దానంగా గ్రహించి దేవలోకాని కరిగినాడు.

కౌరవ పాండవులకు సంధి కుదరలేదు. యుద్ధంలో కర్ణార్జునులకు ద్వాంద్వయుద్ధం సంప్రాప్తించింది. కర్ణునకు విప్రశాపము, గురుతాపము, కవచకుండల హీనము, కుంతికిచ్చిన వరం, శల్వసారధ్యం వల్ల అతని కన్నివిధాలా నిరూత్సాహం కలిగింది. అర్జునునకని సంపాదించిన ఇంద్ర దత్తమైన అమోఘున శక్తి ఘుటోత్సుచునికై వినియోగించవలసి వచ్చింది. నాగాస్త్రాన్ని ప్రయోగింపగా పార్థసారథి రథాన్ని అణగేద్రోక్కు ఆపదను నిపారించినాడు.

యుద్ధరంగంలో శాపవశాత్తు కర్ణుని రథం వృథివిలోకి త్రుంగింది. అదను చూచి అర్జునుడు కర్ణునిపై మహాస్త్రాన్ని ప్రయోగించి అవశీలగా నేల కూల్చినాడు. అడిగినది లేదనక దానమిచ్చి, కర్ణుడు ఆపదలను కొని తెచ్చుకున్నాడు. అయినా దాన కర్ణుడుగా నేటికిని కీర్తి వహించాడు. అతి యను శబ్దం ఎచ్చుటను పనికిరాదు.

91. శీలము

మంచి నడవదిని శీలమంటారు. వర్షాత్రమ ధర్మాలను పాటించడం క్రేష్టమైన ప్రవర్తనగా పేర్కొనబడింది. సత్యము, శమము, దమము, తపము, కౌచము, విజ్ఞానము, ఓర్పు, దయ, ధ్యానం ఇత్యాదులు సనాతన ధర్మాలు. భూత హితాన్ని సత్యమంటారు. చిత్రతాంతిని శమమంటారు. మనోనిగ్రహమ్ని దమమని, స్వధర్మాన్ని నిర్వహించడాన్ని తపస్సని, సంకర వర్షనాన్ని కౌచమని, తత్కార్థ సంగ్రహమ్ని జ్ఞానమని, ద్వంద్వ సహస్రాన్ని ఓర్పు అని అంటారు. అదేవిధంగా సర్వభూత సమబుద్ధిని దయయని, మనో నిశ్చలనాన్ని ధ్యానమని ఆర్యాలంటారు. ఈ సద్గుణాలన్నింటి సమేళనాన్ని శీలమని పిలుస్తారు. శీలికి కాని కార్యము లేదు.

సీ॥ బలిచక్రవర్తి కమలనాభు ధ్వార పా
 లకునిగా నిలిపినే లలితమహిమ
 పరమదుర్భాషైన పాశుపతంబును
 భార్యాండు దేనిచే బద్యగలిగిఁ
 జేరెడకులఁగుచేలుం దొసగి యష్ట
 భోగంబులను దేన భోదల గలిగి
 దమయంతి దేనదగ్గము సేసెను గిరాతు
 చ్ఛిందయెద్దానిచే నెత్తిగి మాయ

తే॥గీ॥ నారదుని దేన ననసూయ నాతిషేసి
 ధాతృ విష్టు మహేశుల దర్శమడచె .
 సుమతి యెద్దాన ధృతిసేసి సూర్యునిలిపె
 నామహాద్వస్తువును శీలమండు బుధులు.

“కిం స్వి దేక పదం సుఖ”మ్మని బక రూపాన్ని ధరించిన ధర్మదేవత ప్రశ్నింపగా ధర్మరాజు “శీలమేక పదం సుఖ”మ్మని ప్రత్యుత్తర మిచ్చినాడు.

క్షీ॥ పత్స్వర్యస్య విభూషణం సుజనతా కౌర్యస్య వాక్యంయమో
 జ్ఞానస్యోపశమః ప్రశతస్య వినయోవిత్తస్య పాత్రేవ్యయ

అక్రోధస్తవసః క్షమాప్రభవితుర్ధర్మస్య నిర్వ్యజతా
సర్వేషామపి సర్వకారణ మిదం శీలంపరం భూషణం

ఐశ్వర్యానికి సౌజన్యం, శౌర్యానికి మిత్రభాషిత్వం, జ్ఞానానికి శాంతం, కులానికి వినయం, ధనానికి సత్యాత్ర దానం, తపానికి అక్రోధం, బలానికి, కలిమికి క్షమ, అన్నింటికి అన్ని కారణాలకు శీలమే సుభూషణం. శీలాన్ని విడిచినవాడు అన్ని విధాలా చెడుట తథ్యం.

సుగుణశీల గరిష్ఠుడు, పరమ భాగవతశైష్ముడు, నిరంతర నారాయణ చరణ ధ్వన నిమగ్నాండ్రున ప్రఫ్లోదుడు, తండ్రి తదనంతరం మూడు లోకాలను జయించి మహావైభవోపేతుడై ధర్మపాలన చేస్తున్నాడు. ఇంద్రుడు అసూయా గ్రస్థుండై, ప్రఫ్లోదుని వైభవాన్ని హరించాలని ఒక భూసురుని వేషంలో ఆతని చెంతకు చేరాడు. సమయానుసారంగా పుణ్యకథలు పెక్కు వక్కాణిస్తూ ఆ రాజును ప్రసన్నుని చేసుకున్నాడు.

ఒకనాడు ప్రఫ్లోదుడు సుముఖుడై ఉన్న తరుణంలో ఆ కపట విప్రుడు “దానవనాయకా! నీవ భూతదయాపరుడవు. అపొంసావ్రత పరాయణండవు. సకల సద్గుణ సమన్వితుండవు. రజస్తమోదూరుండవు. నిర్మిత షడ్వర్ధుండవు. నీవెట్లు మూడు లోకముల జయింపగల్గితివి? నాయెడ కరుణించి ఆనతీయవే?” అని వినయంగా పలికినాడు. ఆ ద్విజుని పలుకులకు ఆఫ్లోదం చెందిన ప్రఫ్లోదుడు ఇట్లన్నాడు. “భూసురోత్తమా! బుద్ధిమంతునకు సామంబున జక్కంబడని దొక్కటి కలదే? సర్వ ధర్మములకు, సకల సద్గుణములకు మూలము శీలము అట్టి శీల మహాత్ముంబున త్రిజగంబుల లోబఱచుకొన గలిగితిని” అనిన ఆ బ్రాహ్మణుడు - “రాక్షసేంద్రా! బొగ్గుల గనిలో రత్న ముద్రువించినట్టుగా, ఈ రక్కో వంశంబున నీవుదయించితివి. ముఖ్యములు నీకీర్తి వ్యాపింపజేసితివి. మాతృ గర్భమునందే నీ చిత్తమును శ్రీహరి యందు జేర్చితివి. సర్వాంతర్యామియగు భగవంతుని అన్ని యెడల చూడగల జ్ఞాన నేత్రుండవు. నిన్నాత్మయించి యిన్నాత్ముగ నున్నాడను. మహాత్ముల నేవ వ్యర్థముగ బోషునది కాదు. నిరుపేదను, నీ పుణ్యమున బ్రతికెదను. నీ శీలమును నా కిమ్ము” అని దైన్యంగా వేడినాడు. ప్రఫ్లోదుడు నిత్య సత్యపతుడు,

మహాదాత కాబట్టి కాదనక అతనికి తన శీలాన్ని ధారా పూర్వకంగా దానమిచ్చినాడు. ఆ మాయా విప్రదు దానం గ్రహించి అంతర్థానమైనాడు.

తదనంతరం కొంతసేపటికి ఆ ప్రహ్లాదుని·దేహం నుండి దిక్కుల వెలిగించే తేజస్సిష్ట్యున ఒక పురుషుడు వెలువడినాడు. అతని చూచి ప్రహ్లాదుడు నీవెవ్వడని అడిగినాడు. ఆ దివ్య పురుషుడు - “నేను శీల స్వరూపుడను. నన్ను నీవు దానము చేసిన కతమున నన్ను గ్రహించిన బ్రాహ్మణున్నర్ద కేగెదను” అని వెళ్ళిపోయాడు. అనంతరం మరొక తేజోరూపం ప్రహ్లాదుని దేహం నుండి వెలువడింది. నీవెవ్వడని అడుగగా “నేను ధర్మస్వరూపుడను. శీలమున్న చోట నేనుందును” అని అటకే పోయినాడు. తర్వాత ఒకటి వెనుక ఒకటిగ సత్య శమ దమ బలాదులు పై రీతిగానే పలుకుచూ ఆతని నుండి వెళ్ళిపోయాయి.

కట్టడపట కన్నలు మిరుమిట్లు గొలిపే మెరపు తీగ వంటి దేహకాంతి గల ఒక స్త్రీ వ్యక్తి ఆతని నుండి బయటకు వచ్చింది. “అమ్మా! నీవెవ్వతవు? ఇన్నాళ్ళు నాయందుండి యిప్పుడెట కేగుచున్నావు” అని ప్రహ్లాదుడు ఆమె నడిగినాడు. ఆమె “ప్రహ్లాదా! నేను లక్ష్మీని. బలము పోయినచోటికి బోపుడు” అని అన్నాడు. “తల్లి నీకు నేను ఏమి అపరాధం చేశాను? నీవు కూడ నన్నేల వదలి పోయెదవు” అని ప్రహ్లాదుడు మరల ప్రశ్నింపగా ఆమె ఇట్లన్నది. “కుమారా నీ శీలమును గొన్నవాడు దేవేంద్రుడు -

తే॥గీ॥ శీలమున్నెడ ధర్మంబు చేరి వెలయు
ధర్మమున్నెడ సత్యంబు తనరుచుండు
సత్యమున్నెడ వృత్తంబు సరవినుండు
నన్నియున్నెడ నేనుండు నింపు మీఱ

“నీన్ను శీలము వదలుటతో అన్నియు వదలెను” అని సిరియు ఆతని వదలి పోయింది. అన్నిటికి శీలమే మూలము.

92. గర్వ చెడును

కులము, ఆచారము, ధనము, రూపము, యోవనం, తపస్సు, విద్య, రాజ్యము అనే ఈ ఎనిమిది గర్వాన్ని కలగవేసే స్వభావం కలవి. మనుషాడు వీటి విషయంలో జాగరూకుడై ఉండాలి.

క॥ పరువంబు కలిమి దొరతన

మరయిమి యనునట్టి వీని యందొకటొకటే
పొరయించు ననర్థము నా
బరగినచో నాల్గు చెప్పవలయునె చెపుమా!

వీనికి తోడు బిలం కొంత అధికంగా లభిస్తే వాని చేష్టలు చెప్పుతరం కాదు. రొమ్ము విరుచుకొని పోవుట, తన బలిమికి తానే ఉప్పొంగుట, ఏనుగు తొండంలాగా చేతులను ఆడించుట, మదపుటేనుగును తిరస్కరించేటట్లు నడచుట, ప్రసన్నవదనంతో కాకుండా బుద్ధమూత్రితో వుండుట, ఇటువంటి చేష్టలు పరులకు ఆహ్లాదాన్ని కలిగించవు. చేష్టిట్లుంటే చేతలెట్లుండునో యోచించండి. ఎటువంటి వారైనా తనకు సాటిగారని గర్వించుట, తిరస్కారభావంతో ఇతరులను చూచుట వలన పొపం పెరుగుతుంది.

పూర్వం దుందుభి అనే రాక్షసుడు బ్రిహ్మదేవునిచే వరాలు పొంది, గర్వితుడై దేవతలను సంగరానికి పిలిచాడు. వారు ఆతనికి జడిసి వినప్పుతతో - “మయుకుమారా! నీవు సుప్రసిద్ధ నైజబలుండవు. విధాతచే పెక్కు వరములు పొందిన వాడవు. నీతో పోర మేమెంతవారము. మమ్ము నీ వారినిగా జీకొని కావుండు” అని పలుక్కగా దుందుభి ఇట్లన్నాడు. “దేవతలారా! మిము పొంసించుట నా యఖిమతం కాదు. నా భుజముల తీట పోవడానికి నాతో ఎదిరించి పోరాడే ధీరుని అన్యేషించుచుంటిని. మీరు భీత చిత్తులగుటటే నాకు ఓడినవారుగా తలంచి మన్మించితి. నాతో పోరాడడానికి అర్పుడైన వాని ఒక్కనీ తెల్పుండి అంతేచాలు”: ఆ మాటలు విన్న దేవతలు దుందుభితో ఇట్లన్నారు. “నీతో పోరాడడానికి ఈ లోకంలో ఎవ్వరును సరిలేదు. కాని అతి గంభీరుడైన సాగరుడు మాత్రం కొంత మీతో పోరాడగలడని

తోచుచున్నది. నీ వచ్చటికేగుము”. అనగానే ఆ రాక్షసుడు సంతోషంతో గంతులేస్తూ సముద్రుని చెంతకేగి యుద్ధానికి కాలు ద్రువ్వి పిలిచినాడు. సముద్రుడు కలతచెంది అనేక రత్నాలను కానుకగా ఇచ్చి ఇట్లన్నాడు.

“నేను జడ స్వరూపుడను. నీతో యుద్ధము చేయ నేనెంతవాడను. నాపై విరోధాన్ని వదలిపెట్టు. నీతో యుద్ధానికి తలపడే జోడును తెలుపగలను. పర్వతరాజైన హిమవంతుడు నీకుం తగిన యోధుడు. వానితోడ కడగు”మన్నాడు. అంతట ఆ అసురుడు హిమవంతమునకు వెళ్లి యుద్ధానికి పిలిచిన దుండుభి ఆటోపానికి భయపడి మానవాకృతి దొళ్లి సౌమ్యంగా, మృదు స్వరంతో ఇట్లన్నాడు.

“దానవేశ్వరా! పలువురు మునులకు పెక్కు ఉషదులకు ఆతయుడను. అచలుడను, పాషాణ స్వరూపుడను. నన్నేల యిట్లు తలంచున్నావు? నన్ను కదనమునకు రమ్యనుట నీకు తగదు” అని పల్చుగా అపార బల గర్భితుండ్రైన ఆ రాక్షసుడు “అభైనీ నాకు కయ్యం బొసంగునంత మేటి పోటరి నొక్కని జూపుము. నిన్ను విడిచి పత్తును” అని పల్చుగా విని హిమవంతుడు.

ఉ॥ “అలఫు పరాక్రముండు దివజాధిప పుత్రుడు వానరుండు దో
ర్ఘుల విభవాధికుండు రిపుభంజనుదావహాతీలివాలినాఁ
గల ఔకండమ్మహాబలుని గానగ నేగు మతండు దక్కన
న్యులకు దరంబె రాక్షస కులోత్తమ! నిన్నెదిరించి పోరగన్”

వాలి నీకు తగ్గ బలుడని పలికి నయమున ఆతని సాగనంపినాడు.

అటనుండి దుండుభి వాయువేగంతో కిప్పిందకు వెళ్లి, ఆ పురమును అల్లకల్లోలం చేశాడు. ఆ రక్కనుని భయంకర గర్జన విని వాలి అంతః పురము నుండి వెలుపలకు వచ్చి రాక్షసుని గాంచి ఇట్లన్నాడు.

ఉ॥ “ఓరి నిశాట! వానరకులోత్తముడంచిత శౌర్యశాలిజం
భారి సమాన వీర్యుడు మహాబలవంతుడు వాలి, తత్పుర
ద్వారము నడ్గించి భయదక్కియ ఫోష మొనర్చేదేల? నీ
కీరస జీవితాశగలదేని తోలంగి యథేచ్చ నేగుమీ”

ఆ మాటలు విన్న రక్కసుడు కనులెత్తు చేసి - “నీచవానరా! నీకాక పోటుబంటువలె బీరంబులు పల్పెదవేల? నీలావు నాలావు సమర తలమున బట్టబయలు కాగలదు. నీతో ఎప్పుడెప్పుడు యుద్ధంలో పాల్గొందునా! అని చాలాకాలము వేచియున్నాను. నేటికది ఆదృష్టవశమున సంభవించినది. ఖనను సుదతుల గూడి మదమోహితుడై యున్నందున నిన్నిపుడు దునుముట న్యాయము కాదు. మత్తు, సుప్తి, ఆయుధహీను, ప్రమత్తునితో యుద్ధం చేయుట భ్రూణ హత్యతో సమానమని పెద్దలంటారు. నీవీనాడు నీకుగల సర్వాఖ్యాతిప్రాలను నెరవేర్చుకొని తృప్తుండవై, నీపట్టికి పట్టము గట్టి రేపు అనికి రమ్ము”.

అని పరిహసంగా పల్చిన వాలి ఆ పలుకులకు ఉలిక్కిపడి చెలువల బంపి, “ఓరి రాక్షసాధమా! నన్ను మత్తుండవని పల్చితివి. దైర్యము గలదేని రేపేల? ఇప్పుడే సంగ్రామమున నన్ను ఎదురౌగ్ని చూడు”మని జంభాంతక సుతుడు (వాలి) విజృంభించి, పితృదత్తమైన కాంచనమాల నిడికొని, వానిపై గలిసి వానిని వెలికిల బడద్రోసి, సింహాశాధము చేయగా, ఆ దుందుభియు వెంటనే లేచి యుద్ధానికి తలపడ్డాడు. వారిరువురకు భయంకర యుద్ధం జరిగింది.

కొంతసేపటికి రాక్షసవీరుని శక్తి క్లీటించింది. వాలికి బలోత్సాహాలు ఇనుమడించాయి. అట్లు హీన విక్రముడైన దుందుభిని గని, వాలి ద్విగుణశక్తి పరాక్రమంతో విజృంభించి, రక్తధారలు వెడలునట్లు మర్గించి, సంగరించి, ఆతని కళేఖరం యోజన దూరంలో బదునట్లు విసరివైచినాడు. దుందుభి గర్వం అణగారింది. బలగర్వితుడు ఎట్లు బాగుపడును.

చ॥ ముదమున దుష్టవర్తనము, మాన్యులతోబగ యోర్వైని స మ్యుదమును దూరమౌట, కడుమోహ మసహ్యచయంబుమీద నె య్యాదియు నలక్ష్మయౌట, తుడకన్నీ ప్రయత్నములోట నిష్పలం బెదదల పోసి దూని విడు నెవ్వడతండగు ధన్యాదిమ్యహీన్.

93. దుష్టులకు మేలు చేయరాదు

శ్లో॥ కర్తాకార యతాచైవ ప్రేరకశ్చాను మోదకః
సుకృతం దుష్టుంచైవ చత్వార స్నమభాగినః

కర్త, కారకుడు, అనుమోదకుడు, ప్రేరకుడు ఈ నలుగురు ఒక కార్యము వల్ల సిద్ధించు పుణ్య పాపాలకు సమభాగస్థులై ఉంటారు.

శ్లో॥ లాపుకశ్చ వరాహశ్చ మహీపః కుంజర ప్రథా
అమాత్యశ్చ మహీపశ్చ పడైతే సమభాగినః

లాపుకమనే పష్టి ఒకటి తన దేవోనికి కలిగిన దురదను పోగొట్టుకోడానికి ప్రతి దినం ఒకచోట పొరలుతూ వుండగా, అచోట ఒక చిన్న గుంత ఏర్పడింది. వర్షాకాలంలో ఆ పల్లంలో కొన్ని నీళ్ళు నిలిచాయి. వరాహ మొక్కటి నీటి పల్లాన్ని చూచి ఎండతాపం తీర్పుకోడానికి ఆ గుంటను గోరాణి, పొరలి మరింత పెద్దదాన్ని చేసింది. ఆ మరుసటిరోజు ఒక ఎనుబోతు ఆ గుంతలో దొర్లి దొర్లి మరింత విశాలం చేసింది. ఆ తర్వాత ఒక ఏనుగు ఆ గోతిని చూచి క్రీడించడానికి ఇంకా పెద్ద గొయ్య చేసింది.

తదనంతరం ఒక రాజు మృగయా వినోదియై వేటకు వచ్చి, అరణ్యంలో తిరిగి తిరిగి బదలికతో నీటి దప్పికతో జలాన్వేషణ చేస్తూ ఆ గుంట వద్దకు వచ్చాడు. వర్షానికి నిండిన ఆ గుంటలోని నీరు తేటపడి పన్నీటిలాగా ఉండెను. ఆ తేట నీటిని రాజు త్రాగి తృప్తిచెంది, మంత్రితో - ‘ఈ వనమంచెచ్చటను నీటి కుంటలు లేవు. ఇందోక్క చోట మాత్రం శుద్ధజలం కనిపిస్తున్నది. దీని నింకా విశాలంగా, లోతుగా త్రవ్యంచి మరలా శిథిలం కాకుండా సోపానపంక్తులు కట్టించిన ఎంతో బాగుండును గదా!’ అని అన్నాడు. ఆ మాటలు విన్న మంత్రి శేఖరుడు సంతోషించి “ప్రభు! ఇందు జలాశయమతి ఆవశ్యకము. వనమందలి తిర్యక్కులకు, మృగ సమూహానికి, తెరువరులకు, మృగయా విహరానికి డస్సి వచ్చిన మనబోటి వార్తకు మిగుల యనుకూలమై యొప్పు” అనగానే రాజు సమృతించి, దాన్ని గొప్ప సరోవరంగ నిర్మించారు. ఆ సరోవరం పెక్క జీవులకు, జీవనాధారమై ఒప్పారినది.

ఈ సరోవర నిర్మణ కారకులైన లావుకపణ్ణి, వరాహము, దున్నపోతు, ఏనుగు, రాజు, మంత్రి ఆరుగురును పుణ్యమందు సమఖాగస్థులై దివ్య సుభాల ననుభవించారు.

సత్కార్యాలలో భాగస్వాములకు పుణ్యం కలిగిన విధంగానే, దుష్టార్యాలలో పాపమునందు భాగస్థులోతారు. కావున ఏ కార్యానైనా చక్కగా ఆలోచించి చేయాలి. సత్పురుషులకు చేసిన మేలు జలతైల న్యాయాన త్వరితగతిని వ్యాప్తి చెందుతుంది. దుష్టులకు చేసిన ఉపకారం పగిలిన కుండలోని నీటివలె వ్యర్థమవ్వడమేగాక పాపహేతువు కూడా అవుతుంది.

“ఉప్పిడహతిచాం గార శ్వతః కృష్ణాయతేకరః”

నిప్పు కణిక వేడిగా నున్నపుడు తాకితే చేతిని కాలుస్తుంది. చల్లబడిన తర్వాత తాకితే చేతిని మలినం చేస్తుంది గదా! అదేవిధంగా -

క॥ పాలసుడు తన్న వేడిన
జాలింబడి మేలు గూర్చ జనదెవ్యరికిన్
దేలగ్నిబడక పట్టిన
మేలెఱుగక మీటుగాదె! మేదిని సుమతీ!

దుష్టులకు జాలిపడి మేలు చేయరాదు. తేలు అగ్నిలో పడకుండా పట్టుకుంటే, రక్షించినాడని కూడా చూడకుండా కుట్టుతుంది గదా!

పూర్వం శుకుడనే దైత్యుని కుమారుడు వృకుడనే వాడు పరమశివుని గూర్చి ఫోర తపస్సు చేశాడు. అతని తపస్సుకు మెచ్చి శంకరు ప్రత్యక్షమై నీకేమి వరం కావాలో కోరుకో ఇచ్చేదనన్నాడు. నేను ఎవ్వరి శిరస్సు మీద చేతి పెట్టిన వారి తల నూరు ప్రముక్కలై భస్యం కావాలని వరం కోరినాడు. దుష్టులకు మేలు చేయరాదన్ని తెలిసియు శివుడు చెప్పిన మాట కాదనలేక అభై వరమిచ్చాడు.

అంతట ఆ వృకుడు శంకరుని చూచి నీవిచ్చిన వరం సత్యమో, అనశ్యమో నీతలపైననే నా చేయి పెట్టి తెలుసుకుంటానని చేయి పైకెత్తినాడు. శివుడు దిక్కుతోచక బిక్కమైగంతో పరుగెత్త సాగినాడు. వృకుడను శూలి

వెంటబడి తరుముకొని పోయాడు. ఎంతదూరం వెళ్లినా ఆ రాక్షసుడు వదలలేదు. శివునికి దిక్కేది? నారాయణ! నాకిక దిక్కేది? అని మొరపెట్టు కుంటూ పరుగెత్తి, పరుగెత్తి శివుడు అలసిపోయాడు. భూతనాథుని దైత్యుడు సమీపిస్తున్నాడు. ‘నా బ్రతుకు నేటితో జెల్లెరా నారాయణ! దీనబంధూ’! అని ఆయాసంతో ఇష్టమొచ్చిన రీతిగా పరుగెత్తుచున్నాడు. ఆ సమయంలో శ్రీ మహావిష్ణువు త్రిజగన్మోహిని రూపంలో ఆ రాక్షసుని ముందు ప్రత్యక్షమైనాడు. వాడు కామాంధుడై శివుని మాట మరచి ఆ సుందరిని చూచి ఆ మనోహరి అందాన్ని వీక్షిస్తూ - “చేలీ! యెవ్వరిదానవు? ఎందులకీ ఘోరణ్యంలో సంచరిస్తున్నావు? నీవు గంధర్వకాంతవో, యక్ష, కిస్సెర నారివో, జగన్మోహినివై నేడు నా మనంబును చూరగొన్నావు. నేను వృక నామక దైత్యుడను. నన్ను చేపట్టి సౌఖ్యములనుభవింపుము” అని ఆమెను బ్రతిమాలినాడు. ఆ మాయాసుందరి తళుకుబెఱుకు కులుకులచే వాన్ని మోహంధుని చేసి “నేను నిర్మర్కాంతను. నా చెలులు నన్నెమరించుటచే నేనొంటరినై నీచే జిక్కితి. నీయందును నాకథిక ప్రేమ జనించుచున్నది. వైళంబ స్వాన మాచరించి శుచియై వచ్చి నన్ను పరిగ్రహింపుము” అని మధురోక్తులు పలికింది. మంచిదని వృకుడు నీటికై పరిసర ప్రదేశాలు అన్వేషించి, ఒక కుంటను చూశాడు. కామాంధుడైన ఆ నిశాచరుడు వెంటనే ఆ గుంటలో దిగి మునిగి యథాతథంగా రెండు చేతులను శిరముపై పెట్టుకొన్నాడు. ఇక వాని గతి నేమనగలం. తక్కణం వరప్రభావం చేత వాని తల నూరు ప్రక్కలై భస్యేభూతమైంది. అంత నారాయణుడు నారీ రూపాన్ని చాలించి శంఖవును చూశాడు. గంగాధరుడు భయమును వీడి గజవరదునికి కృతజ్ఞతలు తెల్పినాడు. అంత ఆ మహావిష్ణువు ఇట్లన్నాడు.

“దుష్టులకు మేలు చేయరాదను నీతివాక్యం తెలిసియు ఇట్లు చేశావు. తత్పరిత మనుభవించావు. గోట పోవుదానికి గొడ్డలి కావలసి వచ్చింది. పొములకు అమృతము పోసి పోషించుట, దుర్గనులకు ఉపకృతి గావించుట సమంబులు. తేలునకు పెత్తనమిచ్చిన తెల్లవారుదాక తెగ గుట్టినన్న సామెత మన మెరిగినదే గదా” అని పల్చి వీడ్స్టూలిపినాడు. కావున దుష్టులకు మేలు చేయశాదు.

94. సుపుత్రుడొక్కడే చాలు

సుపుత్రుని వలన కులము ప్రకాశిస్తుంది. తన వారికి బంధువులకు అధిక గౌరవం కలుగుతుంది. కుపుత్రుడు జన్మిస్తే తాను చెడడమే కాకుండా తన వారిని, కులాన్ని కూడా చెరుస్తాడు.

ఆపో॥ 'కడుపు బదరగాగ గొడుకుల గనుకంటే
దల్లికొకడె చాలు బల్లిదుండు'

నక్కత్రాలెన్నియున్నా చంద్రునితో సరిగావు. ఆకాశంలో ఒక్క చంద్రుడుంటే చాలు భూమండలమంతా ప్రకాశవంత మౌతుంది. అట్లే వంశదీపకుడు ఒక్కదుంటే చాలు. కుపుత్రులెందరున్న ప్రయోజనమేమి? దృతరాఘ్రూనకు నూరుగురు పుత్రులుండినా ఏమి ప్రయోజనం. అట్టి కుపుత్రులు గల వారికంటే లేనివారే ఉత్తములు. భీమ్యుడు, శుకుడు, హనుమంతుడు మొఱావారు లోక విభ్యాత చరిత్రులు కాలేదా!

ఒక సన్యాసిని మీరేల సకాలంలో సంధ్యావందనం చేయరని ప్రత్యీంపగా, ఆతడు -

'మృతామోహమయామాతా జాతో బోధమయస్పుతః

సూతక ద్వయ సంప్రాప్తా కథం సంధ్యాముపాస్మైపో!

అజ్ఞానమనే తల్లి గతించింది. సుజ్ఞానమనే కుమారుడు కలిగాడు. సూతకము, పురుడు రెండూ ప్రాప్తించితే సంధ్యావందనం ఎట్లు చేయగలను? అన్నాడు. దీనివల్ల మహాత్ములకు జ్ఞానమే పుత్రుడని తెలుస్తున్నది.

మాళవదేశాన్ని పాలించే శూరసింహ భూపాలునికి, మాధవుడనే తలారి ఒకడున్నాడు. ఆ తలవరి, స్నేహిభక్తి పరాయణదు. వినయ విధేయతలు గలవాడు. ఆ మాధవున్ని బిడ్డలు లేని చింత పెద్దగా పీడిస్తుండేది. ప్రేతెడు బిడ్డ కలిగిన చాలునని, వేయి దేవతలకు ప్రొక్కేహాడు. శూరసింహునికి, ఆతని దేవేరికి మాధవునిపై మక్కువ ఎక్కువ. అందుకు కారణం వాని యోగ్యతయే, యోగ్యుడు ఎచ్చటమైనా గౌరవింపబడును గదా!

ఒకనాడు దేవేరి మాధవుని అంతఃపురానికి పిలిపించి ఇట్లన్నది. “మాధవా! మేము నిన్నింతగా ప్రేమిస్తున్నా, నీవు ఏదో దిగులుతో వుంటున్నావు. నీకు ఏ కొడుత లేకుండా చూడమని అప్పుడప్పుడు రాజును హెచ్చరిస్తుంటాను. పుత్రులు లేకుండుటే నీ దిగులుకు కారణమని నాకు తెలియవచ్చింది. మన పట్టణానికి పశ్చిమంగా అరణ్యంలో ఒక సిద్ధున్నాడు. జనులచటికి పోయి వస్తున్నారు. కాని అతడెవ్వరితోను మాట్లాడక, హౌనియై పాలు పండ్లు కూడా గ్రహింపక నిరశన ప్రతాన్ని పాటిస్తున్నాడట. నీవు జత పాదుకలను చంకలో పెట్టుకొని అచ్చటికేగి తగిన సమయం కోసం వేచివుండు. అతడు ఎచ్చబ్లక్కెనా నడుచునప్పుడు, పాదాలకు మట్టి అంటే తరుణంలో ఆ పాదుకలను ఆతని పదముల సన్నిధి పెట్టి నమస్కరించి మారు మాటాడక రమ్ము. నీ కోరికయు, యత్నమును సఫలమోతాయి”.

రాణిగారి మాటలు విన్న మాధవుడు సంతసించి ‘చిత్తమట్టే’ అని ఆమె అంగీకారాన్ని పొంది రాజుగారి వద్ద సెలవు తీసుకొని సిద్ధుని సేవించడానికి వెళ్ళాడు.

రెండు మాసాలు గడిచింది. సిద్ధుడు యోగ్సమాధి వదలకున్నాడు. మాధవుడును ఆతనిని వదలలేదు. సమాధి చాలించి సిద్ధుడు కనులు తెరచేటప్పటికి మాధవుడు కనిపించాడు. కాని అతడు మాట్లాడలేదు. మరి కొన్నాళ్ళ వరకు తలవరికి రాణి చెప్పిన తరుణం తటస్థపదదయ్యే. సిద్ధుడు ఒకనాడు “ఇట జన సమ్మర్ధము మెండయ్యే, మరొక చోటికి పోవుద్ద”మను ఉధేశంతో అర్థరాత్రి లేచి పోవుచున్నాడు. దారిలో ఒక బిలుస ముల్లు కాలికి గ్రుచ్చుకుంది. వంగి ముల్లు ఊడదీసి తలయెత్తే సరికి కాళ్ళ దగ్గర పాదుకలున్నాయి. ఉంచిన వారు కనబడలేదు. దైవేచ్చగ పాదాలకు రక్షణ లభించిందని పాదరక్షలు తొడుగుకొని సిద్ధుడు పయనమైనాడు. తలవరి కృతకృత్యుడైనాని మహానందపడి ఇల్లు చేరాడు.

మహార్షికి చేసిన మహాపకార పుణ్య వశాన కొన్నాళ్ళకు మాధవుని భార్య గర్భవతి అయింది. ఒక శుభ లగ్నాన ఆమెకు ఒక కుమారుడు జన్మించాడు. ఆ తలారి దంపతులు పరమానంద భరితులై పుత్రునకు నుశీలుడని నామకరణం చేశారు. శుక్లపక్ష చంద్రునిలా ఆ బాలకుడు దినదిన

ప్రవర్ధమానుడై, శీప్రుగ్రహణ బుద్ధితో, అన్ని విద్యలలో తన ఈడు బాలురలో మేటియై, చుక్కలలోని చందునిలాగా అలరారుచున్నాడు. అప్పటికి ఆ బాలుని వయస్సు ఏదేండ్లు.

ఒకనాటి రాత్రి ప్రాకారం లోపలి వీధిలో గస్తు తిరగపలసిన వంతు మాధవునకు వచ్చింది. ఆనాటి సాయంకాలం ఆతడు అత్యవసరంగా వేరిక గ్రామానికి విధిగా పోవలసి వచ్చింది. రాజు దగ్గర సెలవు తీసుకోవడానికి నమయం లేదు, చెప్పకుండా పోవడం దోషం. ఎటూ తెల్పుకోలేక మిణకరిస్తుండగా, కుమారుడక్కడకు వచ్చి విషయం గ్రహించి - “తండ్రి! నిశ్చంతతో వెళ్లిరండి. నీ కార్యము నేనెరవేర్తు” అన్నాడు. వాని పలుకులకు ఉలికిపడి ఆతడు కుమారునితో - “నాయనా! చీకటి వేళ ఒంటరిగా ఊర దిరిగి, కాపు కాయట యన్న పిన్నాటగాడు. దొంగల యుష్ట్రమం ఎక్కువగా నున్న ఈ కాలంలో బాలుడైన నీవు ఇల్లు వెడలరాడు. నా మిత్రుల కెవరికైనా చెప్పి పోగలను. నీవంత పనికి ఇప్పుడే సాహసింపకుము” అన్నాడు. కొడుకు తండ్రిని నిర్ఘందిస్తూ - “నాయనా! నాకా భయంలేదు. నేడు చూడు. నాత్రాణా! ఉదయాన్నే నీవు మెచ్చుకోగలవు. నీ కడుపున బుట్టి నీకపక్కిర్చి తెత్తునా!” అని ప్రార్థించి తండ్రిని ఒప్పించినాడు. తండ్రి పొరుగురు వెళ్లాడు.

బాలుడు గస్తే తిరుగుచుండగా తొలిజాము ముగియవచ్చింది. తుడుము మీద దెబ్బి ముమ్మారు వ్రోగింది. వెంటనే ఈ క్రింది వాక్యం (శ్లోకం) వినబడింది.

శ్లో॥ ఆశయా బధ్యతే లోకః కర్మజా బహు చింతయా ।

ఆయుక్షీణం నజానాతి తస్యాజ్ఞాగ్నత జాగ్రత ॥

ఆశాపాశముచే లోకం కట్టబడింది. ఆశ పెరిగే కౌద్రీ కార్యచింత కూడా హెచ్చుతుంది. ఆయువు క్షీణిస్తున్నది. అది తెలియక అందరూ నిదిస్తున్నారు. ఏల ఇంకా మేల్గొనుడు. మేలుకొనుడు.

ఎన్నడు వినని ఇట్టి అద్భుత వార్త రాజు చెవిలో బడింది. తటాలున లేచి కూర్చుండి రాణిని లేపి ఆ వార్త వినిపించాడు. దానిని గూర్చి ఇరువురూ దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నారు. అంతలో రెండవ జాము రాగా రెండవసారి ఫోషణముతో ఈ క్రింది వాక్యం వినిపించింది.

శ్లో॥ 'క్షణం చిత్తం క్షణం విత్తం క్షణం జీవిత మావయోః
యమస్య కరుణా నాస్తి తస్మాజ్ఞాగ్నత జాగ్రత'

అందరూ మేలుకొంటిరా! వినండి. మనస్సు, ధనం, జీవితం, వయస్సు ఏవీ శాశ్వతాలు కావు, క్షణభంగురాలు. యముడు నిర్వయుడు. రేపు వస్త్రానన్నా ఇక తప్పులు చేయనన్నా మన్మించి వదలేవాడు కాదు. "ఇది నాది, ఇది నాది" అంటూ ఏల మెడగట్టుకొని అజ్ఞానం (నిద్ర)లో ఉన్నారు. మరలా మేలుకొనండి. మేలుకొనండి.

రాజదంపతులు మొదటి వాక్యం గూర్చిన చర్చ ముగియక మునుపే, రెండవ వాక్యం వారి చెవిలో పడింది. వారి ఒడలు గగుర్చాటు చెందింది. వారి విచారణ కొనసాగింది. మూడవ జాము వచ్చింది. మూడు గంటలు కొట్టగానే, మూడవ వాక్యం ఈ రీతిగా వినవచ్చింది.

శ్లో॥ మాతానాస్తి పితానాస్తి నాస్తిబంధు సహాదరాః ।

అర్థం నాస్తి గృహం నాస్తి తస్మాజ్ఞాగ్నత జాగ్రత ॥

తల్లిలేదు. తండ్రిలేదు. బంధువులు లేరు. సహాదరులు లేరు, ధనము లేదు, ఇల్లు వాకిలి లేదు. నాది, నాదనే భ్రాంతితో దేన్ని నాదనుకుంటున్నారో అది మిమ్ములను విడిచిపోతుంది. ఈ భ్రమ (నిద్ర) నుండి మేలుకొనుడు. మేలుకొనుడు.

ఈ వార్త విన్న ఆ రాజదంపతులకు కల్గిన భక్తి పొరవశ్యం ఆనందం వర్ణనాతీతం. దేవుడే మనల్ని పునీతుల చేయడానికి ఈ పలుకులు ప్రాక్కుచ్చు చున్నాడని భావించారు. నాల్గవ జామున మరలా ఈ పవిత్ర వాక్యాలు వినిపించాయి.

శ్లో॥ కామ క్రోధశ్చ లోభశ్చ దేహౌతిష్టంతి తస్మరాః ।

జ్ఞాన రత్నాపహరాయ తస్మాజ్ఞాగ్నత జాగ్రత ॥

నిన్ను మోసపుచ్చి నీలోని జ్ఞానరత్నాలను హరించే అంతఃశత్రువులు నీలోనే వున్నారు. కామము, క్రోధం, లోభం, మోహం, మదం, మాత్సర్యం అనే పేర్లుగల ఆరుగురు దొంగలు నీలోనున్న జ్ఞాన రత్నాలను అపహరించి

మోసం చేయడానికి అదనుకోసం వేచియున్నారు. అది యెరుగక నిద్రిస్తున్నారు. మేలుకొనుడు. మేలుకొని ఆ అంతఃశ్వత్తువులను పారదోలండి. ధనము దొంగలించు వారికంటే ఏరు మిక్కిలి క్రూరులు. కాబట్టి మేలుకాంచుడు.

జాము, జామున విన్న ఆణిముత్యాలు¹ రాజదంపతుల హృదయాలు పవిత్ర భావాలతో నిండేలా చేశాయి. వారి మేను పులకరించింది. వారి పద్మముల వంటి కన్నుల నుండి ఆనందాశ్రువులు కొరచొచ్చినవి. ఆ సాకార దేవుని కనులారా దర్శించాలనే తత్తురషాటు పోచ్చింది. వెంటనే కంచుకిని పిలిచి ఆ పారా తిరుగు పుణ్యపురుషుడెవ్యాహో కనుగొని రమ్మని పంపించాడు. ఆతడు పోయివచ్చి “దేవా! అతడెవరో క్రొత్త బాలకుడు. ఆళ్ళ యిచ్చిన పిలుచుకొని వత్తును” అని విన్నవించాడు. రాజు వలదని వారించాడు. తామే కాలినడకతో పయనించి ఆ బాలకునికి నమస్కరించి, ఆతని నగరికి తోడ్డాన్ని వచ్చి పోడశోపచార విథుల పూజించి రత్న పీరంపై కూర్చోబెట్టి ఆతని యొడల భయభక్తులుబ్బిపడ నిలుచున్నారు. రాజు ఆనతితో కొందరు సేవకులు వెళ్లి మాధవుని శీత్రుంగా రాజు వద్దకు రమ్మని పిలిచారు. అప్పుడే ఇల్లు చేరిన ఆతని కావార్త వినగానే, నోట తడి యారి వణకు పుట్టింది. కుమారుని వలన తనకు దండన తప్పదనుకున్నాడు. విధిలేక ఆ తలారి రాజు వద్దకు వచ్చాడు. కుమారుని ఉన్నత స్థితి చూచి ఆశ్చర్యంతో నిలబడ్డాడు. రాజు మాధవుని చేయిబట్టి “ఈ కుమార రత్న జననంబు వలన మీరును, మేమును తరించాము. మీ వంశము, మా వంశము పావనమైనది. ఇతడు సామాన్య మానవమాత్రునిగా తలంచవద్దు. మిమ్ము, మమ్ము ఉద్దరింప అవతరించిన సద్గురువరేణ్యుడు” అని ఆ రాత్రి జరిగిన వృత్తాంతాన్ని తెల్పినాడు. అప్పటి మాధవుని ఆనందానికి హద్దుల్లేవు. హార్షచంద్రుని చూచిన సముద్రుని వలె ఉప్పాంగినాడు. తన పుత్రుడు శ్రీకృష్ణభగవానుడే యని ఎరిగిన వసుదేవుని వలె ఆనందాతిశయంతో గర్వించాడు.

అంత ఆ బాలకుని పేరు సుశీలడని తెలుసుకొని, ఆనందపారవశ్యంతో మహారాణి ఇట్లు ప్రశ్నించింది.

శ్లో॥ కస్త్వం బాలక? (బాలకా! నీవెవ్వడవు?)

బాలికే! యతిరహమ్ (నేను యతిని)

కస్త్వాదిదం జన్మతే (ఎల నీకిట్టే జన్మము కలిగింది)

వక్ష్యై పూర్వము పానహూ విధివశాత్ ప్రాప్తోస్మి గృహ్ణాన్మరం

ప్రాప్తో స్మితిమతిం విధాయ నితరాం సంత్యక్ దేహోస్మియు

చ్ఛండాలస్య సుతోస్మహం తదబలే! యాంతేమతిస్మాగతిః

అబలా! చెప్పేద వినుము. పూర్వజన్మలో విధివశాత్తు పాదుకలు తీసుకొని ఒకనికి రుణపడ్డాను. అదే చింతతో దేహాన్ని త్యజించి, ఈతనికి పుత్రునిగా జన్మించాను. అవసాన దశలో ఎట్టి మతియో అట్టిగతి ప్రాప్తిస్తుంది కదా!

తర్వాత అందరికీ విశదమయ్యే విధంగా ఇట్లన్నాడు.

సాధ్య అయిన ఈ రాణిగారు చెప్పినట్లు పుత్రకాంక్షతో మా తండ్రి అరణ్యంలోని సిద్ధుని సేవింపబోయి, యోగ సమాధి, స్థితిలో నున్న యతికి పుత్రుష చేశాడు. ఇతని సేవను ఆ యతి యొత్తిగియు సమాధికి భంగమని వలదనక ఊరకున్నాడు. తదుపరి సిద్ధుడు అవ్యోటు వదలి వేరొక చోటుకు వెళ్ళుచుండగా దారిలో ములు గ్రుచ్చుకొనగా తీసివైచి. అట ఇతనిచే ఉంచబడిన పాదుకలు తౌడిగికొని వెళ్ళాడు. పుత్రార్థమై అతడు ఉపచరించి నందువల్ల, తపస్మిద్దుడైనా దేహభిమానంతో ఆతని ఉపచర్యలను, పాపుకోళ్ళను అంగీకరించుటచేత, ఆ జన్మలో తనకు తెలిసినది ఇతరులకు ఉపదేశింపక పోవుటచేత, తన అవసానమున తలవరికి బుఱపడ్డాను కదా! అనే చింతతో అతడు మరలా జన్మింపవలసి వచ్చింది. అట్లు జన్మించుటలో ఈ తలారికి పుత్రుడై ఆతని బుఱము తీర్చి, ప్రాత్రులకు ఉపదేశించాలనే ఆఖిలాపతో ఈ జన్మ ఎత్తవలసి వచ్చింది. ఆ సిద్ధుడే ఈ బాలకుడు.

అని తన వృత్తాంతాన్ని వివరించి, తపోభూమికి వెళ్ళినాడు. నుపుత్రుని పొందుటచే ఆ తలారి జన్మ తరించింది. కాబట్టి సుపుత్రుడొక్కడే చాలును.

95. శుకుండు

వేదవ్యాసుని పుత్రుడైన శుకమహర్షి బ్రహ్మచర్యమందే విరాగియై సన్మసించాడు. అవధూతగా పేరు నిర్వికల్ప ఆత్మస్థితిలో, తండ్రికి మించిన తనయుదనిపించుకున్నాడు. సందేహ నివృత్తికి రాజర్షి అయిన జనక మహర్షిరాజు దగ్గరకు వెళ్ళాడు. ఆ వృత్తాంతాన్ని చదపండి.

క॥ వేదవ్యాసుండు పుత్రా

మోద మహాభూగ్యలభ్రిం బొందుమదిని గం
గాదయితుం గూర్చి తపము మ
హోదంచితరీతిం జలిపె నురుణైషికుండై

క॥ ఆ తప శాపంబునకును

శీతలబాధకును నోర్చి స్థిరచిత్తుండుగా
నా తపము మెచ్చి భర్యుండు
జ్ఞాతిం బ్రత్యక్షమయ్యే వ్యాసుని ప్రోలన్

తే॥గీ॥ అట్లు నిల్చిన పరమేశు నథికభక్తిం

గీర్తనముచేసి పూజించి కేలుమోఢ్చి
శ్వసనజలవహ్ని గగన భూ సదృశవీర్యుం
దగు సుపుత్రుం బారాశర్యుం దర్శివేండె.

తే॥గీ॥ దుష్టులకు మేలొనర్చిన దొడరుంజెడుగు

కాని నీ యెద శంకింపం గతములేదు
నీవుకోరిన కోరిక నెగడుంగాత
మనుచు హరుండు తిరోధాన మయినయంత...

చ॥ రమణచెలంగ శంభుని వరంబునఁ గొన్ని దినంబు లేగుడున్
సముధితుండయ్యుం బుత్రుకుడు జన్మముతోడన జ్ఞానియోచుం దాఁ
బ్రముదితుండయ్యు మిక్కిలి పరాశరపుత్రుండు రాముఁగన్న యా
జి ముదము నందినట్ల తలఁచెన్ గృతకృత్యుండనంవెడందలోనే.

తే॥గీ॥ ప్రియఫృతాచి శుకంబును బ్రేమంబెంచి
తాశుకీరూపమొందం ఒ రాశరాత్మ
జుండు శుకనామధేయంబు సుతునకుని చెం
బ్రియవిశిష్ట పదార్థ సం స్నేతినిజేసి.

క॥ శుకునిన్ సముచిత హితవా
కృకునిన్ వీతాంశుకుని విశుద్ధాత్మకు నిన్
సుకరంబుగ జిదివించెను
బ్రికట బ్రుతి స్నేతి పురాణ వర్ణముఁ బెలుచన్.

తే॥గీ॥ సకలవిద్యల నేర్చి యా శుకుండు బ్రహ్మ
చర్యముననె విరాగియై సన్మేసించి
యవల నవధూతచర్యం దా నాశ్రయించి
యాశ్రమము వీడి యెచటికో యరుగుచుండె.

క॥ అదారిని వలువలు విడి
పైదలు లోక కౌలంకునందు వాదాడుచుం పై
సీదాడి, చల్లులాడుచుం,
బైదరికిం, దటూకమునకుం భాఱుచుం గడంకన్.

క॥ అరుదెంచు నగ్ను, యువకుని,
దరుఱలు గని లజ్జవడక తమ తమ పనులన్
విరమింపక శుకునొరయుచుం
ఖరుగులిదుచు నుండి రతని పాటింపకటన్.

ఉ॥ వ్యాసుండు వృథ్థండా కొమరు వారని ప్రేమ నాహో కుమార! వై
యాసికి! రమ్యు రమ్యునుచు నంతట భూతములైదు మాతెలుం
గీయఁగ నామతించుచు మెగిన్ జనుదేరఁగఁ జూచి చెల్యులున్
దోయములాట మాని తమ తొడ్డులఁ దొడ్డిరి సిగ్గుపెంపునన్.

తే॥గీ॥ తరుఱు, సుందరు, నగ్నుని, దరుఱులారు!
సిగ్గుపదకుండఁ జూచి, స చేలు, వృథ్థం
గాంచి యింతసిగ్గేల వహించితిరన
వ్యాసునకు నుత్తరంబిచ్చి రతివలిట్లు.

ఉ॥ నిత్యము నిర్వికారమును నిర్గుణము స్విరపాయ సంప్రతిన్
స్వత్యము సుప్రకాశము విశుద్ధమయంబయి చెల్లుబ్రహ్మమున్
సత్యమటంచు నమ్మి సుగుణంబుల కిమ్ముయి నిర్వికల్పుండై
నిత్యము నుండునట్టి యతనిం గొన సాటియే బాదరాయణ!

తే॥గీ॥ అతనికిని నీకుంజాడ మహాంతరంబు
గలదు లింగభేదంబటుఁ గానరాదు
గాననగునది నీయందుఁగాన నిట్టు
లైతిమని చెప్పి యరిగి రయ్యలరుఁబోండ్లు.

క॥ మనమును వాక్యము గరములుఁ
గనులును గుహ్యంబు శుధి గాఁగలమనుజుల్
ధనకాంతలయెడ సున్మయు
గనుఁగొన భయమేమిలేదు గద విద్యార్థి.

క॥ సూనుని సౌళీల్యమున క
సూనామోదాత్ముందగుచు సురుతరగతిష్ఠైఁ
గానఁగ నేగెను బుత్తుని
గానలలో నతనిజాడుఁ గన్న ధరణిషై.

ఆ॥పో॥ ఇట్లు పోయిపోయి యొకకొంతదూరాన
గాంచి సుపునిఁ గనుల కతపుదీలుఁ
గాఁగిలించి తమిని గాటంబుగా మేనఁ
బులకలెగయుఁ దేనె లొలుకుఁ బలికె.

ఆ॥పో॥ “ఓకుమార! యిట్లు లొంటిషై నాశ్రమ
స్థలిని విడిచి పర్మశాల విడిచి
వనము వెంటుఁ జనఁగ మనసేలయొప్పిను
వలదు వలదు నాదు వార్త వినుము.

తే॥గీ॥ శిష్యులెవరేని నినునొన్యుఁ జేసినారె?
యచటుఁ గొఱత లింకేవైన నావహిశైనె?
నన్ను విడసాడి యిట్లుపోవ నాయమగునె?
అన్న! రమ్ముంక సుగుణ సంపన్న! మరలి”.

తే॥గీ॥ అతని పలుకుల నాత్మజూఁ దాలకించి
యిట్టులనియె “నా కెట్టి యిక్కుట్టు లచటఁ
గూరవెందును నాకగు కొఱంతలేద
యైన నావచ్చు కారణం బదియువినుము.

మ॥ జనకా! విద్యలనెల్ల నేర్చితి భవత్సాన్నిధ్యమందేఁ గ్రమం
బున సర్వంబును సంశయస్ఫురములై మూళాత్మనిం జేసే న
స్నేహా! యెవ్వరు నాకు సందియుము వాయంజేయువా రేయెడన్
విననోవారి? నటంచుఁ జింతిలుచు నన్యేషింపఁగా వచ్చితిన్.

తే॥గీ॥ నీవలన సంశయనివ్వత్తి నేరదయ్య
తగిన మాన్యని వెదకంగఁ దగునునాకు
నివెత్తింగితేని తెల్పు మేనేగి యటకు
సందియుముఁ బాపికొందును దెందమందు

తే॥గీ॥ సత్యవత్సాత్మజూఁ దాత్మ జన్మను కనుఁ
“బుత్ర! యటులైన మిథిలకుఁ బోయి జనక
భూమిపుని నాశ్రయింపుము హాన్ని మెయిని
నతఁడె నీసంశయముఁ బాప నర్సుడ”డనిన.

తే॥గీ॥ బాదరాయణి యను “భూమి పతియె నాకు
సంశయముఁదీర్చ మేదినిఁ జాలినతఁడు?
రాజులేడ? సరాగులై క్రాలువారు!
మహివిరాగుల శంకల మాన్యవారె?

క॥ నావుడు వ్యాసుండనుఁ “దన
యా! విలసతీర్చిమంతుఁ దంచిత మహిముం
దావిభుని శిష్యులందఱు
భూపలయమునన్నహర్షి పుంగవులగుటన్.

క॥ లోకేశుండు రాముండు సు
శ్లోకుని జామాతయయ్యె సుభగవరిత్రా!
పోకార్చుము నీశంకను
బోకార్చును నీదుశంకఁ బుణ్ణుడతండే.

- చ॥ ఆని నయమారం బల్యుటయు నాతండు సంతసమంది, తోన వందన మొనరించి తండ్రికిం బదంపడి పైనముసేసి వేగతాం జని మిథిలాపురీ నికట సైకత వేదికపైం బరుండి దా నిన తలదిండుగా నిడికానెన్ మదినెద్దియొ చింతసేయుచున్.
- క॥ అట కిరువురు వెలకాంతలు
ఘుటములఁ గటినిడి జలంబు గైకాని పోవన్
నటదంచన్నాపురములు
తటస్థపురుషుల మనంబు తచ్చిబ్యావడన్.
- క॥ ప్రచ్ఛుచు దృఢహృదయంబుల
వచ్చి యచటఁ బండియున్న వైయసికిం దా
మచ్చపడఁ గాంచి తమలో
నచ్చెరువడి యంత నిట్టు లాడిరి వారల్...
- ఉ॥ అక్కరో! చూడు మీతండు మహాత్ముండు వాసనలేనివాండు పెం పెక్కిన యోవనంబునఁ ద్యుజించినవాండు ప్రపంచబంధమున్ మక్కువ మేనిపై దురభిమానము నీఁగినవాండు చూడవే యొక్కడనుండి యొక్కడకు నేలరుదెంచే నెఱుంగమేకదా!
- తే॥గీ॥ చెల్లెలా! నిక్కమేనీవు చెప్పియుంటి
వైన నవధూతయయ్య దేశభిమాన
మితని వదలకుండెడ్డిఁ జూడు మెత్తుఁ జదను
విదువకాసించినవి ఏని మెడయునొడలు.
- క॥ అనుచు జలముఁ గొనిపోయిన
వనజాక్కుల సుడులు విని సెబాసు! బళీ! యూధనకాంతలు నా దోషముఁ
గనిపెట్టిరి కాదె సూక్కుగతి లశ్చింపన్.
- తే॥గీ॥ అనుచు నాయుపథానంబు నవలఁ ట్రోసి
యెప్పటట్ల శుకుండుండ నింతులంత
జలముఁగొనిపోవ రెండవసారి వచ్చి
యతనిఁ గని యిట్లు మాట్లాడి రెలమిగులుక.

తే॥గీ॥ అక్కరో! చూడు తలగడ నవలద్రోసి
పండియండె వైరాగ్యభావమున నితందు
చెల్లెలా! మాటపడలేక తల్లడిలుట
చే నహంకృతి గూడ నెచ్చిలుట దెలిసె.

తే॥గీ॥ ఈతందేపాటివాండు రావే యటంచుఁ
బొలఁతు లంబువులం గొనిపోవునంత
“నౌర! యికాంత లెంతవారైరి? ఏరె
యిట్టులుండ భూపాలుఁ డింకెంతవాండో?”

క॥ అని మది లజ్జయు వింతయుఁ
బెనగొన నాశుకుండు కదలి పృథివీశ్వరునిన్
గని వందన మొనరించిన
జనకుండు జోరుచేసి సంతసమొప్పన్.

క॥ ఉచితవిధులఁ బూజనములు
పచరించి మృదూక్కులను శుఫంబులడిగి తా
నచటికరుదెంచు కతమున్
విచారణమునేయ శుకుండు పృథివ్యపు ననియెన్.

తే॥గీ॥ “మనుజనాధుండవై నీవు మహిత ధర్మ
వేత్తవైతెట్టు సందియం బొత్తె మనము
సందియంబులఁ బొంది యిచ్చటికిరాక
సర్వసందేహములఁ బాపఁ జాలుదీవ”.

క॥ అని శుకుండాడిన పలుకులు
విని జనకుండు మోదమంది విజ్ఞానులకున్
బోసుపడునే శంకలు? వినుఁ
దని యిట్టనె యెల్లసందియంబులు వాయున్.

చ॥ శిరమునఁ గుంభముంచుకొని చెక్కు చెదర్పుక గానఘక్కిఁ దా
ళరహితోలంకుఁగొఁ జలుపు లాసకునాట్యము నట్టు లాత్మైపై
స్థిర మనమూని యాసలను జెందక తామరపాకుపై జలం
బు రహిని గర్మలందవులు పుణ్యండె ధన్యుండు భూతలంబునన్.

‘శుఫం భూయాతీ’
తీరమార్పణమస్తు

గడ్డ రచనలు :

సుభ్రాంశువు
 నురాఖాలదేశ్వరము
 విశ్వమిత్ర చంప్రకము
 ఆశవినోర్ధవ
 కణగిరి తెంకపేశ్వర
 రామాయణ (3 భాగాలు)
 భారతము (6 భాగాలు)
 శ్రీనివాస

ఎక్కు గ్రంథములు :

అయ్యిరూపాసై లక్ష్మి - శ్రీమద్భాగవతము
 కెంచి లక్ష్మిము
 విశ్వామిత్ర కుమారము (3 భాగాలు)
 విశ్వామిత్ర కొణము

అష్టాదితములు :

ఐర్పు శ్రీమానం
 మధ్యాంత రత్న భాగవతము

కెలి ప్రేస్‌గ్రామ

శ్రీ వృత్తాలవట్టు శ్రీరాములు రెడ్డిగారు శ్రీరామవమినాడు 1892 న చిత్తారు జిల్లా, పూతలవట్టు గ్రామమలో జ్యుంబినారు. తల్లి లక్ష్మణది, తండ్రి వెద్దబచ్చి రెడ్డిగారు. శ్రీ బచ్చిరెడ్డి గారు హరికథలు చెప్పేవారు. ఆ ఫుష్యుదంపతులకు జ్యేష్ఠ పుత్రుడుగా కవిగారు జ్యుంబినారు.

మీరు ప్రాధమిక పారశాల పరకు చదివినను స్వయంకృషితో ఆంధ్ర, తమిక సంస్కృత సాహిత్యములను ఒడిసి పట్టుకున్నారు. మీరు ముద్రాసు విశ్వ విద్యాలయ విద్యుత్ పరిక్లో ఉత్తీర్ణులై ఆంధ్ర పండిత పదవిని పొంది బోధనలో ఉన్నత ప్రమాణాలు నెలకొల్పారు. తండ్రి హరికథలు చెప్పడం వల్ల వీరికి చిన్నప్పటి నుండి ప్రాచీన గ్రంథ పత్రంపై ఆసక్తి పెరిగింది. ఒకవైపు విద్యాబోధన మరోవైపు గ్రంథ రచనలను తపస్సుగా సాగించారు. విద్యార్థి వర్గములకు ఆంధ్ర భాషా సాహిత్యముల పట్ల అధికాసక్తి కల్గించుటయే కాక, అధ్యాపకుల యొడ గూడా అపేర భక్తి తత్తురతలు కలిగించిన మండిత శేఖరులు మీరు. వారి సారస్వత వ్యవసాయం ఆత్మ సంతృప్తికోనమే. వారి రచనలలోని సద్గ్రహయ ప్రస్తావమ, ప్రమాణాల ప్రస్తావాలకు నిర్వర్ణనంగా సాశీల్యంలో రామ భక్తులైన పోతన్న గోపన్యులను తలపించినారు. మీరు కొంతకాలం తాళ్ళార్థి ఆయ్యగు పిక్కి గారితో కలసి తెలుగుతల్లి సాహిత్య మాస పత్రికకు సంపాదకత్వం వహించారు.

శ్రీరాములు రెడ్డిగారి విగ్రహము వలెనే వారి పొండిత్తుము గంభీరమైనది. వారి హృదయము వలెనే కవిత్వము రసార్థమైనది. వారి వర్తనము వలెనే రచనము సరళమైనది. తమిక సారస్వత సాగరము నందలి రత్నములను నేకరించి సోరాంప్రులకు చమిమాచిన ఉభయ సంస్కృతుల శారధులు వారు. వారెంతకవలో అంత చిప్పువత్తులులు. ఎంతసహారుయులో అంత రసజ్ఞులు, భాషావేత్తలు, సంస్కృత పరాయణులు, సుర్యాంధ్ర కవి సరస్వతి ప్రాతులు, వారిని శ్రీరామవంఢుని ఆస్థానకవియుని చెప్పుటలో అతిశయోక్తి లేదు.

ఈ మహా కవి 08-11-1971 వ తేదిన పరమ వదించారు.